ജാനകീപരിണയം

മലയാളനാടകം

ജാനകീപരിണയം.

മലയാളനാടകം.

കൊച്ചിസംസ്ഥാനത്തു ബഹുമാനപ്പെട്ട ചീഫ്
കോർട്ട് വക്കീൽ, ചിററൂർ ചമ്പത്തിൽ
ചാത്തുക്കുട്ടിമന്നാടിയാരാൽ
സംസ്കൃതത്തിൽനിന്നു ശ്ലോകത്തിന്നു ശ്ലോകമായും,
വാക്യത്തിന്നു വാക്യമായും,
മലയാളത്തിൽ
ഭാഷാന്തരപ്പെടുത്തിയതു്.

[രണ്ടാം പതിപ്പു കോപ്പി. ൧൦൦൦]

തൃശ്ശിവപേരൂർ
'വിദ്യാവിനോദിനി' അച്ചുക്കൂടത്തിൽ
അച്ചടിപ്പിക്കപ്പെട്ടതു്.
൧൦൭൭

3

[illegible]

2 7

[illegible]

8

[illegible]

5

[illegible]

രണ്ടാം പതിപ്പിന്റെ അവതാരിക.

ഒരു ഗ്രന്ഥകൎത്താവിന്നു, തന്റെ ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ രണ്ടാം പതിപ്പിൽ ഒരു അവതാരിക എഴുതുക എന്നുള്ള അവസ്ഥ, ആ ഗ്രന്ഥത്തിന്നു പൂൎണ്ണമായ സാഫല്യം സിദ്ധിച്ചു എന്നുള്ള ചാരിതാൎത്ഥ്യത്തിന്റെ ഒരു പൎയ്യായവാചകമെന്നല്ലാതെ മറെറാന്നുമല്ല. ഭാഷാസാഹിത്യ പണ്ഡിതന്മാരായ കേരളവൎമ്മ വലിയകോയിത്തമ്പുരാൻ തിരുമനസ്സിലെ മുതലായ മഹാന്മാരാൽ നൽകപ്പെട്ടതും ഒന്നാം പതിപ്പോടുകൂടി അച്ചടിച്ചു പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയതും ആയ സൎട്ടിഫിക്കേറ്റുകൾകൊണ്ടും, പുസ്തകം പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയപ്പോൾ കേരളത്തിൽ വിലയുള്ള വലിയ പത്രങ്ങളും ആ പത്രങ്ങൾ മുഖേനയും എഴുതുകൾ മൂലമായും പല യോഗ്യന്മാരും പറഞ്ഞ നല്ല അഭിപ്രായങ്ങൾകൊണ്ടും, പിന്നീട മദ്രാസ്സ സൎവ്വകലാശാലക്കാർ ഈ പുസ്തകത്തെ എഫ്. ഏ., ബി. ഏ. ഈ പരീക്ഷകൾക്കു ഒരു പാഠപുസ്തകമായി സ്വീകരിച്ചതുകൊണ്ടുംതന്നെ ഗ്രന്ഥകൎത്താവിന്നു മതിയായ ചാരിതാൎത്ഥ്യത്തിന്നു ഇടയായിട്ടുണ്ടു്. എന്നാൽ കേരളീയന്മാരുടെ അഭ്യുദയത്തിന്നു എല്ലാ പ്രകാരത്തിലും പുരോഗാമികളായി വഴികാണിച്ചുകൊടുക്കുന്ന ആ മഹാന്മാരുടെ അഭിപ്രായങ്ങൾക്കു സൂക്ഷ്മത്തിൽ കേരളീയന്മാരുടെ ഒരു പ്രതിനിധിസ്ഥാനത്തിൽനിന്നു കൊടുക്കുന്നതിൽ അധികമായ ഒരു വില കരുതുവാൻ പാടില്ലല്ലോ. അങ്ങിനെ ഇരിക്കെ ആ അഭിപ്രായങ്ങൾക്കു വേണ്ടപോലെ വിലയും പ്രാബല്യവും സിദ്ധിക്കുന്നതു ഗ്രന്ഥം ആൎക്കുവേണ്ടി പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയോ അവരുടെ സ്വീകാരംകൊണ്ടല്ലാതെ മററു വിധത്തിലുണ്ടാവുന്നതല്ലെന്നു ഞാൻ പറയേണമെന്നില്ല.

ഈ രണ്ടാം പതിപ്പിൽ പറയത്തക്കതായ ഒരു ഭേദഗതി ഒന്നും ചെയ്തിട്ടില്ല. എന്നാൽ ആദ്യം ഈ ഗ്രന്ഥം എഴുതുന്ന കാലത്തു അഭംഗി എന്നു വിചാരിച്ചു വന്നിരുന്നില്ലാത്തവയും ഇപ്പോൾ പക്ഷാന്തരത്തിൽ അങ്ങിനെ വിചാ

രിക്കപ്പെട്ടു വരുന്നവയും ആയ ഏതാനും ചില പ്രയോഗങ്ങളെ അവിടെയവിടെ ഭേദപ്പെടുത്തീട്ടുണ്ട്. അങ്ങിനെയുള്ള പ്രയോഗങ്ങളിൽതന്നെയും ചിലതു ഭേദപ്പെടുത്തണമെങ്കിൽ ആ പദ്യങ്ങൾ തന്നെ മാററി എഴുതേണ്ടി വരുന്നതാകയാൽ കാര്യാന്തരങ്ങൾകൊണ്ടും ഈ പതിപ്പിന്നു തിടുക്കമായ ആവശ്യം നേരിട്ടതുകൊണ്ടും വേണ്ടപോലെ മുഴുവനും ഭേദപ്പെടുത്തുവാൻ സാധിച്ചിട്ടില്ല. പ്രൂഫ് വായിക്കുമ്പോൾ ഏതാനും ചില മാററങ്ങൾ ചെയ്യാൻ മാത്രമെ സാധിച്ചിട്ടുള്ളു. അതുകൊണ്ട് ഈ വീഴ്ചയെ മഹാജനങ്ങൾ ക്ഷമിക്കണമെന്ന് ഗ്രന്ഥകർത്താവിനുവേണ്ടി ഞാൻ അപേക്ഷിച്ചുകൊണ്ട് ഈ അവതാരികയെ അവസാനിപ്പിച്ചുകൊള്ളുന്നു.

തൃശ്ശിവപേരൂർ
1076 കർക്കടകം 18-ാം- } സി. എസ്സ്. ഗോപാലപ്പണിക്കർ ബി. എ.

സമർപ്പണം.

ഈ മലയാളപരിഭാഷാനാടകത്തെ

ബഹുമാനപ്പെട്ട

രാമവർമ്മ കെ. സി. എസ്സ്. ഐ.

കൊച്ചി വലിയ തമ്പുരാൻ

തിരുമനസ്സിലെ തൃപ്പാദത്തിങ്കൽ

അനുവാദപ്രകാരം

സവിനയം സമർപ്പിക്കുന്നു.

എന്നു തിരുമനസ്സിലെ ഭക്തിയുള്ള

പ്രജകളിലൊരുവനായ

പരിഭാഷകൻ.

ഭാഗം	വരി	അബദ്ധം	സുബദ്ധം
12	11	ചതസ	പതമ
16	31	എന്ന്	എന്ന
17	3	വർജ്ജതിൻ	വർജ്ജിതൻ
44	30	ാടവികൽ	നടവികൽ
56	15	യില്ലാത്തി	യില്ലാത്ത
ടി.	16	ഷ്ഠ—അറ	കാഷ്ഠ—അറി
65	8	തായിരിക്കാം	താരായിരിക്കാം
68	32	രാത്രീഞ്ച	രാത്രിഞ്ച
76	11	മണ്ടുന്ന	മണ്ടുന്നു
77	3	ടക്കോകിലം	ക്കോകിലം
81	8	ക്കന്നിളു	ക്കന്നതെ
ടി.	25	പ്പൂവീന	പ്പൂളേ
90	13	വാഴുന്നിളു	വാഴുന്നപോൽ
93	12	ച്ചൃസ്ഥരം	ച്ചൃശരം
98	22	കതി	ചെവികടാ
ടി.	23	ന്നാനന്ദം	കാനന്ദം
103	3	ൻറാൽ	ണ്റാൽ
111	14	ശിവചാ	ശിവചാപാ
122	12	ന്നിളു	ന്നതെ
ടി.	30	മറിഞ്ഞു	മറഞ്ഞു
123	23	ന്നിളു	ന്നിതാ
131	2	ലിരടൊലാ	ലിരടൊല
137	3	വായുചാൻ	വായുവാൽ
143	16	കെ	കൊ
147	4	എങ്കാന്ത	എങ്കാന്താ
150	29	വത്സി	വത്സ
153	7	ടപോയി	ടപോയ
157	15	ലൊഴുകീ	ലൊഴുകി
170	27	ടചൻറ	ടചൻറ
172	2	കപീ	കപി
190	23	ൻറിളു	ൻറതെ

ജാനകീപരിണയം.

മലയാളനാടകം.

ശിവാഭ്യാം നമഃ

ഒന്നാളുററിയവേദവാണ്മധുകടിപ്പാനൊാവ്രജസ്ത്രീകച
ക്കുന്നിനൊന്നൊട്ടിയചന്ദനപ്പൊടിതുടപ്പാനൊാരസാലെന്നപോൽ
മന്ദംപൊങ്ങിലയംകലൎന്നമുരളീനാദംമുദാകേട്ടുപെ
യ്തന്നപ്പോടടിനക്കുമക്കപടഗോപാലൻെറകാൽപാതുവഃ (1)

അത്രയുമല്ല

കൊന്നപ്പൂപ്പൊടിനീക്കിനിന്നടികളിൽചേൎത്തീടിടുന്നൻയാവകം
നന്നായ്ഭസ്മമതുംതുടച്ചുമുലമേൽനിൎമ്മിച്ചുപത്രാംകുരം
വന്നാലുംവെളിയിൽകളിക്കുവതിനെന്നോതീട്ടുമാളീജനം
തന്നോക്കൊണ്ടുനകൊണ്ടിടുന്നനഗജാപാലിക്കണംനിങ്ങളെ (2)

(നാന്ദിയുടെ അവസാനത്തിൽ)

സൂത്രധാരൻ—(മുൻഭാഗത്തു നോക്കീട്ട്)

എല്ലാശാസ്ത്രമറിഞ്ഞഹോ ഭരതസിദ്ധാന്തത്തെയെല്ലാംധരി—
ച്ചുല്ലാസേനമിളങ്ങിടുന്നകവിതാസാരംഗ്രഹിച്ചേററവും
ചൊല്ലാൎന്നുള്ളൊരുസഭാസമാജമിതുസൽപുണ്യത്തിനാൽലഭ്യമാ
മെല്ലാരാലപിവന്ദ്യമാശ്രിതജനശ്രേയസ്സിനുംഹേതുവാം (3)

അതിനാൽ ശ്ലാഘിക്കത്തക്ക സൽഗുണങ്ങളാൽ പൂൎണ്ണമായിരിക്കുന്ന ഈ സജ്ജനസദസ്സിനാലല്ലൊണ്ട് ഞാൻ കുലക്രമത്താൽ സിദ്ധിച്ചിരിക്കുന്ന അഭിനയവിദ്യയെ ഭരതാചാൎയ്യമതപ്രകാരം ഇപ്പോൾ കാണിച്ച് എന്നെ കൃതാൎത്ഥനാക്കുന്നത്,

(ആകാശത്തിൽ ചെവി കൊടുത്തിട്ട്)

അല്ലയോ സഭാവാസികളെ! നിങ്ങൾ എന്തു പറയുന്നു?

ശബ്ദത്തിൽസരളത—
യെന്നല്ലൎത്ഥത്തിലുംരസംപാരം
ചേൎന്നൊരുപുതുതാംനാടക—
മിന്നഭിനയിക്കണംഞങ്ങൾക്കായ്?— എന്നോ (4)

ആശ്ചര്യമാശ്ചര്യം! ചിന്തമെന്നുടെയേതിക–
ലെത്തിയെന്നാലതികലെ
സത്തുകടാക്ഷമഭിപ്രായ–
മൊത്തതുംദൈവകല്പിതം (5)

(അണിയറക്കു നേരെ നോക്കീട്ട്) ആര്യേ! ഇവിടെ വരൂ.

നടി— (പ്രവേശിച്ച്) ആര്യ! ഇതാ ഞാൻ വന്നിരിക്കുന്നു.

സൂത്രധാരൻ— മാന്യന്മാരായ ഈ സഭാവാസികളുടെ കല്പന കേട്ടില്ലേ?

നടി— (ദീർഘശ്വാസത്തോടുകൂടി) കേട്ടു, കേട്ടു. എന്നാൽ അങ്ങയുടെ സഹോദരീപുത്രനായ 'കളഹംസനു' വിവാഹം ചെയ്വാനായി നിശ്ചയിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന എന്റെ പുത്രിയായ 'കമലിനിയെ' ദുഷ്ടനായ 'മഹാമായ'നെന്ന കുശീലവൻ വ്യാജത്താൽ കളഹംസന്റെ വേഷം ധരിച്ച് അപഹരിപ്പാൻ പോകുന്നതായി കേൾക്കുന്നു, അതുകൊണ്ട് കമലിനിയുടെ മനോരഥം എങ്ങിനെ നിർവ്വിഘ്നമായി ഭവിക്കുമെന്ന് ഞാൻ വ്യസനിക്കുന്നു.

സൂത്രധാരൻ— ആര്യേ! വ്യസനിക്കേണ്ട, ഞാൻ 'ബൃഹൽബല'നെന്ന നടനെ കമലിനീകളഹംസന്മാരുടെ വിവാഹം നടത്തുവാൻ മദ്ധ്യസ്ഥനായി നിയമിച്ചിട്ടുണ്ട്.

കളവായെന്തവന്റെരൂപമന്യ–
നുളവായീടിലുമെന്തുഹാനിയുള്ളൂ
കളഹംസനുവിദ്യയിൽപടുത്വം
കളവല്ലുണ്ടതുതന്നെവേർതിരിക്കും (6)

അതിനാൽ ഈ സഭയെ സന്തോഷിപ്പിക്കുവാനായി ഭവതി ഈ വസന്തകാലത്തെത്തന്നെ ഉദ്ദേശിച്ച് സംഗീതമാരംഭിക്കു.

ഇപ്പോൾ, തൻകൊക്കുകൊണ്ടുതളിർകൊത്തിയടുത്തുവാഴും
പെൺകോകിലത്തെയനുസൃത്യമദേനകൂകി
മാകൊമ്പിലേഷകയിൽവണ്ടുകളെസപക്ഷ–
വൻകാററിനാൽദ്രുതമകററിരമിച്ചിടുന്നു (7)

നടി— അങ്ങിനെയാകട്ടെ, എന്നാൽ മാന്യന്മാരായ ഈ സഭാവാസികളുടെ കല്പനയ്ക്കു് അനുരൂപമായ നാടകം ഏതാണെന്ന് ഞാൻ ആലോചിച്ചിട്ടും അറിയുന്നില്ല.

സൂത്രധാരൻ— (ചിരിച്ച്) ഭവതി അതിനെ മറന്നുവോ? ഇയ്യിടെ ഉണ്ടാക്കപ്പെട്ട 'ജാനകീപരിണയം' എന്ന നാടകത്തെ ഭവതിയ്ക്ക് അഭ്യസിപ്പിച്ചിട്ടില്ലേ?

നടി— (സന്തോഷത്തോടുകൂടി) ഭാഗ്യത്താൽ അങ്ങ് എന്നെ ഇപ്പോൾ ഓർമ്മപ്പെടുത്തി. സമുദ്രത്തിൽനിന്ന് ചന്ദ്രനെന്നപോലെ മഹാനുഭാവനായ 'യജ്ഞരാമ' ദീക്ഷിതരിൽനിന്നുത്ഭവിച്ച 'രാമഭദ്ര' ദീക്ഷിതരല്ലേ ആ നാടകത്തെ നിർമ്മിച്ചത്?

സൂത്രധാരൻ— ആര്യേ! ഭവതി പറയുന്നത് സംസ്കൃത നാടകത്തെ കുറിച്ചല്ലേ? ആ നാടകത്തെത്തന്നെ മലയാളികളുടെ വിനോദത്തിന്നായിട്ടാണ് 'ചെമ്പത്തിൽ ചാത്തുക്കുട്ടി മന്നാടിയാർ' മലയാള ഭാഷയിലാക്കീട്ടില്ലേ. ഞാൻ പറഞ്ഞത് അതിനെക്കുറിച്ചാണ്. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ മലയാളികൾ അധികമുള്ള ഒരു സദസ്സിൽ അതിനെത്തന്നെയാണ് ഉപയോഗിക്കേണ്ടത്.

നടി— (ഓർമ്മയോടുകൂടി) ഓ! ഞാൻ തെറ്റി ധരിച്ചുപോയി ആര്യേ! എന്നാൽ അന്യന്റെ കവിതയെ മറെറാരു ഭാഷയിൽ ആക്കുന്നതുകൊണ്ട് ആ കവിക്ക് എന്താണ് ഒരു യോഗ്യത സിദ്ധിക്കുന്നത്?

സൂത്രധാരൻ— ഇങ്ങിനെ പറയരുതേ! ഒരു ഭാഷയിലുള്ള കവിതയെ മറെറാരു ഭാഷയിലാക്കുന്നതു തന്നെ പ്രയാസമാണ്. വിശേഷിച്ചും സംസ്കൃതഭാഷയിലുള്ള കവിതയെ മലയാളഭാഷയിലാക്കുന്നത് മഹാ പ്രയാസം തന്നെ.

നടി— ആര്യേ! മലയാളഭാഷയിൽ കവിതയ്ക്ക് എന്തുകൊണ്ടാണ് ഇത്ര പ്രയാസം?

സൂത്രധാരൻ— (ചിരിച്ച്) കേൾക്കു! കവിതാവിഷയത്തിൽ—

ഒന്നായ്ച്ചേർക്കയുമാംപദങ്ങളിടവിട്ടെങ്ങാകിലുംചേർത്തിടാം [ളെ
പിന്നിൽചേർത്തവിശേഷണങ്ങളുടെമുൻചേർക്കാംവിശേഷ്യങ്ങ
പിന്നെപ്രാസവുമത്രവേണ്ടവെളരെക്കിട്ടുംപദംസംസ്കൃതേ
എന്നാൽകേരളഭാഷയിങ്കലിതുപോലല്ലായ്കയാൽദുർഘടം (8)

നടി— ശരി തന്നെ, പ്രയാസമുള്ള പ്രവൃത്തിയാണെല്ലൊ യോഗ്യതയ്ക്കു കാരണം.

സൂത്രധാരൻ— കണ്ടാലും ഇപ്പോൾ,

ശ്രീരാഘവൻചരിതവർണ്ണനയാൽപവിത്രം
പാരംപ്രബന്ധമിതഹോകവിയോപ്രസിദ്ധൻ
നേരേവസിപ്പവരിലത്രരസജ്ഞരല്ലോ_
താരുള്ളഭാഗ്യപരിണാമമിതൊക്കെയുംമേ (9)

അതിനാൽ ഭവതി ഗാനം ചെയ്യാലും.

നടി— അങ്ങിനെ തന്നെ (ഗാനം ചെയ്യുന്നു)

കാന്തകളിഹചാർത്തുന്നു
കുന്തളത്തിൽവകുളപുഷ്പമാലകളെ
കാന്തനുസുരതാന്തത്തിൽ
ശ്രാന്തിയകററുന്നിതാശ്രുതൽഗന്ധം (10)

അത്രയുമല്ല, സുരതശ്രാന്തകളാകിയ
തരുണികൾമന്ദംതണുത്തുജനലൂടെ
വരുമൊരുവായുവിനെശ്രമ
ഹരണനിമിത്തംമുദാസ്തുതിക്കുന്നു (11)

വേറെ ഒന്നുകൂടി...(എന്ന് പകുതിപറഞ്ഞ്, പേടിച്ചുവിറയ്ക്കുന്നു)

സൂത്രധാരൻ— നിൻഭംഗിയേറുന്നൊരുപാട്ടുമൂലം
സ്തംഭിച്ചുകൊണ്ടിസ്സഭവാണിടുന്നു
ഡംഭംനടിക്കുന്നൊരുനീവൃഥൈവ
കിംഭീതികൊണ്ടേവിറച്ചിടുന്നു? (12)

നടി— അങ്ങ് കാണുന്നില്ലേ. ഇതാ ഒരു രാക്ഷസൻ ഇവിടേയ്ക്കു തന്നെ വരുന്നു. അതിനാൽ ഞാനെങ്ങിനെ ഭയപ്പെടാതിരിക്കുന്നു? (എന്ന് മറെറാരേടത്തു ചെല്ലുന്നു)

സൂത്രധാരൻ— (നോക്കീട്ട്) ആര്യേ! ഭയപ്പെടേണ്ട! രാവണാനുചരനായ സാരണൻെറ വേഷം ധരിച്ച് രംഗത്തിലേക്കു വരുന്ന ഇവൻ എൻെറ സ്നേഹിതനായ ഒരു നടനാണ്. അതുകൊണ്ട് മേൽ വേണ്ടുന്ന പ്രവൃത്തികൾക്ക് നമ്മളും തയ്യാറായിരിക്കുക.

(എന്നു രണ്ടുപേരും പോയി)

ഇങ്ങിനെ പ്രസ്താവന

(അനന്തരം സാരണൻ പ്രവേശിക്കുന്നു)

സാരണൻ— (നേരേനോക്കി സന്തോഷത്തോടുകൂടി) സകല ദേ

വാസുരന്മാരാലും വന്ദിക്കപ്പെട്ട പാദപത്മങ്ങളോടുകൂടിയ 'രാവണ'മഹാരാജാവായ സ്വാമിയാൽ വൎത്തമാനം അറിവാനായി മിഥിലാപുരത്തിന്ന് അയയ്ക്കപ്പെട്ട 'ശുകൻ' ഇതാ വരുന്നു.

ശുകൻ— (പ്രവേശിച്ച്) ആൎയ്യനായ സാരണനൊ.

സാരണൻ— തന്നോട കല്പിച്ചിട്ടുള്ള കാൎയ്യം സഫലമായൊ?

ശുകൻ— അതെല്ലാം ഞാൻ പറയാം. അങ്ങിപ്പോൾ എവിടെക്കാണ് പുറപ്പെട്ടത്?

സാരണൻ— മഹാരാജാവ് എന്നോട കല്പിച്ചു.

ശുകൻ— എങ്ങിനെ?

സാരണൻ— 'യാഗഭൂമിയിൽനിന്നു ജനിച്ച ലോകസുന്ദരിയായ സീതയെ ജനകരാജാവ് പുത്രിയാക്കി വളൎക്കുന്നതായി കേൾക്കുന്നു, അവളെ [ഇനിക്കുവേണ്ടി ജനകരാജാവിനോട നീ ചെന്നു ചോദിക്കണം' എന്ന്.

ശുകൻ— ആശ്ചൎയ്യം! ഇപ്രകാരമിരിക്കുന്ന മഹാരാജാവിനുകൂടി മനുഷ്യനിൽപോലും അപൂൎവ്വമായി ഒരു വിനയം ആരംഭിച്ചിരിക്കുന്നു.

വിണ്ണോർനാരികളെപ്പിടിച്ചുബലമായ്ക്കാരാഗൃഹംചേൎപ്പതാ-
ണെന്നിപ്രായമതികൾമന്നുകളിയവ്വണ്ണംവിളങ്ങുംപ്രഭു
തിണ്ണംജാനകിതന്നെയെന്തപഹരിപ്പാനായ്നിനയ്ക്കാഞ്ഞതു-
കണ്ണൻതന്നുടെഭക്തനൊന്നുജനകൻതന്നിൽപ്രിയംമൂലമോ (13)

സാരണൻ— അതെ.

ശുകൻ— അങ്ങ് ഇവിടത്തെ വൎത്തമാനം കേൾക്ക.

സാരണൻ— പറയു.

ശുകൻ—

തന്നെസീതയ്ക്കുരാഗംശുഭഗുണനിധിയാംരാമനിൽസംഭവിച്ചു
മന്നൻവംശത്തെയോൎത്തജ്ജനകനുമതിനെക്കേട്ടുടൻസമ്മതിച്ചു
എന്നല്ലുള്ളത്തിൽനാകത്തെചരവരനെയപ്പെട്ടവൻനിശ്ചയിച്ചു
മുന്നംസ്വൎഗ്ഗത്തെനിൎമ്മിച്ചോരുമുനിയെവിവാഹംനടത്തീടുവാ
[നും (14)

സാരണൻ— (കോപത്തോടുകൂടി ചിരിച്ച്) കാലത്തിന്റെ

വൈപരീത്യം അത്ഭുതംതന്നെ. നമ്മുടെ സ്വാമിയിങ്കൽ സാധുത്വവും ജനകങ്കൽ കപടവും പിന്നെയോ?

ശുകൻ— ആ വിശ്വാമിത്രമുനി താൻ യാഗം ചെയ്യുന്നു എന്ന് വ്യാജം പറഞ്ഞ് ഭാര്യാപുത്രന്മാരോടുകൂടി ദശരഥരാജാവിനെ ക്ഷണിച്ചുകൊണ്ടുവരുവാൻ പോയിരിക്കുന്നു. മുമ്പുതന്നെ ക്ഷണിക്കപ്പെട്ട ജനകരാജാവ് തന്റെ അനുജനായ കുശധ്വജനെ മിഥിലാപുരത്തിൽ ഇരുത്തി യാഗം കാണ്മാൻ എന്നുള്ള വ്യാജത്താൽ പുത്രികളോടുകൂടി വിശ്വാമിത്രാശ്രമത്തിൽ ചെന്നിരിക്കുന്നു.

സാരണൻ— എന്നാൽ പൂജ്യനായ ഈ മഹർഷി സീതാരാമന്മാരുടെ വിവാഹത്തെ നടത്തുമെന്ന് ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നു. എങ്ങിനെയെങ്കിലുമാകട്ടെ ഞാൻ രാജകല്പനയെ അനുഷ്ഠിപ്പാനായി വിശ്വാമിത്രാശ്രമത്തിലേക്കു തന്നെ പോകുന്നു; അവിടെയാണല്ലോ ജനകൻ വസിക്കുന്നത്.

ശുകൻ— അവിടെ ചെന്നിട്ട് എന്താ പ്രയോജനം?

സാരണൻ— അങ്ങിനെയല്ല,

ധാതാവിന്റെകുലേജനിച്ചവളുമെസ്സ്വാതന്ത്ര്യമോരാതെയി–
ന്നതെന്നാലതുകേട്ടാലുമിന്ദ്രനിഹമറ്റെത്രയോഗ്യൻപ്രതി
ചോദിച്ചാൽമകളെക്ഷണാലനുവദിച്ചീടാത്തതാർ?

ശുകൻ— * * * * എങ്കിലും
സീതാചിത്തവിരോധമായനുവദിക്കില്ലെന്നുമേമൈഥിലൻ (15)

സാരണൻ— (അല്പം ആലോചിച്ച്)

ലങ്കേശന്റെസമൃദ്ധിയുള്ളകുലമൊട്ടോർത്തീലയെന്നാകിലും
തൻകയ്യാൽഭുവനംജയിച്ചചരിതംകേൾക്കാതിരുന്നീടുമോ
എങ്കിൽക്രൂരനതായരാവണനെവിട്ടേററംമനുഷ്യാർഭകൻ
തങ്കൽകാമമിവണ്ണമെങ്ങിനെധരാപുത്രിക്കഹോജാതമായ്(16)

(ദീർഘശ്വാസംവിട്ട്) അതിനാൽ മുമ്പിൽ സീതക്ക് രാമനിലുണ്ടായിരിക്കുന്ന സ്നേഹബന്ധത്തെ വേർപെടുത്തേണ്ടതും പിന്നെ നമ്മുടെ സ്വാമിയിങ്കൽ ചേർക്കേണ്ടതുമാണ്.

ശുകൻ— ഇത് ഉണ്ടാകുന്നതല്ല.

സാരണൻ— എന്നാൽ സീതയെ ലഭിക്കുവാൻ ഉപായം എന്താ

ണ്? (എന്ന് ആലോചന നടിച്ച് സന്തോഷത്തോടുകൂടി)

രാജാരാമവപുസ്സുട്ടത്തവളെമുൻവഞ്ചിക്കണംമായയാൽ
വ്യാജേനാപഹരന്തിരാക്ഷസർബലംകൊണ്ടെങ്കിലുംസ്ത്രീകളെ
ഓജസ്സാളികളാംകണ്ടുപിന്നൃപതിയിൽസന്തുഷ്ടയാംപുത്രിയാൽ
രാജാശങ്കരശങ്കതന്നായവരനിൽസംഭ്രാന്തനാംമൈഥിലൻ (17)

അതുകൊണ്ട് വിശ്വാമിത്രവേഷംധരിച്ച വിദ്യുജ്ജിഹ്വനോടുകൂടി രാമവേഷം ധരിച്ച രാവണമഹാരാജാവിനെ ജനകസമീപത്തിൽ കൂട്ടിക്കൊണ്ടുപോകേണ്ടതാണ്.

ശുകൻ— ആര്യ! അങ്ങയുടെ ആലോചന നന്നായി. എന്നാൽ അയോദ്ധ്യയ്ക്കു ചെന്നിരിക്കുന്ന ആ ക്ഷത്രിയബ്രാഹ്മണൻ തിരിയെ വരുന്നതിനെ മുടക്കണം.

സാരണൻ— വത്സ! നീ പറഞ്ഞതു ശരിയാണ്. അത് താടകയെക്കൊണ്ടല്ലാതെ മററാരാൽ സാധിക്കും. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ,

ആയിരമാനകളാംബലമു-
ള്ളായവളൊളിവിങ്കൽനിന്നുപോരാട്ടം
മായയെയൊഴിഞ്ഞതടകണ്ടാൽ
സ്ത്രീയെന്നാരുംവധിക്കയില്ലവളെ (18)

ശുകൻ— എന്നാൽ അങ്ങ് താടകയെ ആ കാര്യത്തിനു പറഞ്ഞയക്കുക. ഞാൻ ഈ വർത്തമാനത്തെ മഹാരാജാവിനോട അറിയിക്കാം. (എന്നു പോയി)

സാരണൻ— (നേരെനോക്കി അത്ഭുതത്തോടുകൂടി) വിചാരിച്ചുടനെ ആര്യയായ താടകയെ കാണുമാറായല്ലോ. ഇതാ ഇവൾ,

കാറെല്ലാംകടൽമലചാർത്തിയകചാഘാതത്തിനാൽനീക്കിയാ-
യോരത്തോട്ടിയമാംസലോലകഴുപക്ഷാഘാതവാതങ്ങളാൽ
ഘോരംചിന്നിയകുന്തളോടലറിവായേററംപിളർന്നങ്ങയ- [ളാം
ന്നാരാൽസിദ്ധവധൂക്കളെംവിട്ടേഴിയുമാകാശത്തിൽനിന്നെത്തിടാം

(അനന്തരം മേൽപ്രകാരമുള്ള രൂപത്തോടുകൂടി താടക പ്രവേശിക്കുന്നു)

സാരണൻ— (അരികിൽ ചെന്ന്) ആര്യേ! ഞാൻ നമസ്കരിക്കുന്നു.

താടക— സാരണനൊ, എന്നാൽ ദീൎഘായുസ്സായി ഭവിക്കം.
സാരണൻ— എവിടെക്കായിട്ടാണ് പുറപ്പെട്ടത്?
താടക— വിശ്വാമിത്രമുനിയുടെ ബന്ധുവായും ശിവഭക്തനായുമിരിക്കുന്ന പരശുരാമനാൽ അപേക്ഷിക്കപ്പെട്ട, ശിവഭക്തനായ രാവണമഹാരാജാവിൻെറ കല്പനയാൽ 'യാഗം മുടക്കുന്നത്.' എന്ന് പുത്രനായ മാരീചനോട്ട പറവാനായിട്ടാണ്.
സാരണൻ— (ചിരിച്ച്) ക്ഷത്രിയ ബ്രാഹ്മണനായ ആ വിശ്വാമിത്രൻെറ ഉപായം കേമം തന്നെ. ആശ്ശെ! യാഗമാണ് എന്ന് വ്യാജം പറഞ്ഞ് സീതാരാമന്മാരുടെ വിവാഹം നടത്തുവാൻവേണ്ടി ജനകൻെറയും വിശ്വാമിത്രൻെറയും ഉപായമാണിത്.
താടക— എന്തിനായിട്ട് വ്യാജം പറയുന്നു?
സാരണൻ— മഹാരാജാവ് സീതയെ ചോദിക്കുമെന്നു വിചാരിച്ച്.
താടക— ഇങ്ങിനെയാണെങ്കിൽ മഹാരാജാവിനു വേണ്ടി ഞാൻ തന്നെ ജാനകിയെ അപഹരിച്ചു കൊണ്ടുവരാമെല്ലൊ.
സാരണൻ— അങ്ങിനെ വേണ്ട!

ജനകജയെബ്ബലാൽഹരിക്കിലൊട്ടും
മനമതവൾക്കുരമിക്കയില്ലദേവേ
ജനകനൃപനിലുള്ളശൈവമോദം—
ലനമതമല്ലുരുരാക്ഷസേശ്വരനും (20)

എന്നു മാത്രമല്ല, ഹേമത്താൽപുണരുവതിന്നുരംഭയെത്താൻ
കാമിച്ചോരളവുഹിമാദ്രിയിങ്കൽവെച്ച്
സ്വാമിക്കന്നുടനവളേകിയോരുശാപാൽ
കാമിക്കാത്തവളെബ്ബലാനൊട്ടുകൂടാ (21)

എന്നാൽ ഇങ്ങിനെ (എന്നു ചെവിയിൽ പറയുന്നു)
താടക— (സന്തോഷത്തോടുകൂടി) ഉണ്ണി! നിൻെറ ആലോചന നന്നായിരിക്കുന്നു.

ഈവിധമെങ്കിൽജാനകി—
രാവണനുടെകയ്യിലാകുമന്യൂനം
ആവതുമിങ്ങുചതിപ്പാൻ
ഭാവിച്ചവരെച്ചതിപ്പതാണുചിതം (22)

ഞാനും മാരീചനും അവന്റെ അനുചരന്മാരുംകൂടി രാത്രിയിൽ മാർഗ്ഗമദ്ധ്യത്തിൽ കിടന്നുറങ്ങുന്ന ആ മഹർഷിയെ സംഹരിക്കാം. നീയും ലങ്കാപുരത്തിൽചെന്ന് മഹാരാജാവിനെ പുറപ്പെടീക്ക്. (എന്ന് പോയി)

സാരണൻ— അടലിലുറച്ചുള്ളൊരു ജയമെ-
ന്നടനതിനാൽതാടകയ്ക്കുതുണയായി
പടയോടങ്ങതിമായാ
പടുവാംമാരീചനെത്രതമയക്കം (23)

(എന്നുപോയി)

ഇങ്ങിനെ പൂർവ്വാംഗം

(അനന്തരം വിദ്യുജ്ജിഹ്വനോടും സാരണനോടുംകൂടി രാവണൻ പ്രവേശിക്കുന്നു.)

രാവണൻ—

കാണാംസീതയെയെന്നുകണ്ണിനുപെരുത്തേറുന്നുമേകൌതുകം
ക്ഷോണീനന്ദിനിതന്നെയെന്നുപുണരാമെന്നങ്ങനേകൈകളും
കാണുമ്പോളവൾനിന്ദ്യമെന്നുകരുതുംരൂപംവെടിഞ്ഞീവിധം
താണുള്ളോരുമനുഷ്യരൂപമധുനാകയ്ക്കുംധരിക്കാറുമായ് (24)

എന്നുമാത്രമല്ല,

ക്ഷോണീശൻശിവകതന്നെന്നുജനകൻതന്നിൽപ്രിയംമൂലമായ്
കാണിക്കാതെമറച്ചുവെച്ചസഹജമാംരൂക്ഷത്വമിന്നിങ്ങിനെ
ഏണാക്ഷീമണിമൂലമായനുചിതംരൂപംധരിച്ചീടുവാൻ
നാണത്തോടഭിമാനവുംബതകളഞ്ഞീടേണ്ടതായെന്നിതാ (25)

സാരണൻ— മഹാരാജാവേ! മാനക്കേടെന്ന് വ്യസനിക്കേണ്ട.

മുന്നമങ്ങുദമയന്തിയെവേൾപ്പാൻ
ചെന്നുദിക്പതികളിങ്ങിനെതന്നെ
ഇന്നുചെല്ലുകളുപോലെവേറും
നന്നുമാർഗ്ഗമിതുതന്നതല്ല (26)

വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ— (രോമാഞ്ചത്തോടുകൂടി) [ആത്മഗതം] ദിക്പാലന്മാർക്കു ദമയന്തിയെ എങ്ങിനെയോ, അതുപോലെ

മഹാരാജാവിന്നു സീതയെയും അപേക്ഷിച്ചാൽകൂടി ലഭിക്കയില്ല. [പ്രകാശം]

രാമൻതന്നിലതീവരാഗമിയലുംസീതയ്ക്കുഹോ നിൻറെമൽ
കാമംചെററുളവാക്കുവാനൊരുവിധംപോരില്ലുപായങ്ങളാൽ
പ്രേമംതജ്ജനകകുലത്രവളരെക്കാണുന്നതന്മൂലമായ്
നാമിന്നോർത്തുളതന്നെമാർഗ്ഗമുചിതംപ്രാപിക്കുവാൻസീതയെ

രാവണൻ— എന്നാൽ അങ്ങിനെയാകട്ടെ, നിങ്ങളുടെ വാക്കിനെ ഞാൻ ലംഘിച്ചുകൂടല്ലൊ. സാരണ! താൻ ചെന്ന് യാത്രയ്ക്കായി പുഷ്പകവിമാനത്തെ കൊണ്ടുവരു.

സാരണൻ— കല്പനപോലെ. (എന്നുപോയി പുഷ്പകവിമാനത്തോടുകൂടി പ്രവേശിച്ച്) മഹാരാജാവെ! ഇതാ വിമാനത്തെ വരുത്തിയിരിക്കുന്നു.

വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ—

ബന്ദിസ്ത്രീനെടുവീർപ്പിനാൽമലിനമാംമുത്താസരംചുററിലും
നന്നായ്ത്തങ്ങിവിളങ്ങിമായയിൽമറഞ്ഞുള്ളോരുയാനംതവ
വന്നീടുന്നനഭസ്സിൽനിന്നുകലരുംതൻഗന്ധമെന്നോർക്കഹോ
മുന്നേദിക്ജയസാക്ഷിയാമിതിലടിക്കുന്നില്ലകാററുംഭയാൽ(28)

രാവണൻ— (നോക്കീട്ട് കോപത്തോടുകൂടി ചിരിച്ച്) ദുർബ്ബലനെന്നപോലെ ചോരവൃത്തിയെ അനുസരിക്കയാൽ ഇപ്പോൾ ഈ രാവണൻ പൂർവ്വസ്ഥിതിയെ വെടിഞ്ഞിരിക്കുന്നു? എന്ന് എൻറെ മേലുള്ള വിശ്വാസത്താലായിരിക്കാം ഈ വിമാനവും തൻറെ പൂർവ്വസ്ഥിതിയെ വെടിഞ്ഞിരിക്കുന്നത്, എന്നു തോന്നുന്നു. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ:

ഭീരാൽതന്നെതിരിഞ്ഞുപോംഗ്രഹവിമാനൌഘം,സദോദ്ധിന്ധി
പാരാതങ്ങുമുഴക്കുമേസുരവധൂവൃന്ദം,സുരന്മാർതൊഴും [മം
ഘോരംരാക്ഷസരാകുവമമതമൊടക്കും,സിദ്ധവിദ്യാധര–
ന്മാരുംവാങ്ങുമിതികൾമുന്നമധുനാകാണുന്നതില്ലൊന്നുമെ (29)

വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ— മഹാരാജാവെ! ഇങ്ങിനെ കരുതരുതെ! ഇഷ്ടമുള്ള രൂപം ധരിച്ച് വശീകരിക്കപ്പെട്ട ജാനകിയുടെ പാണിഗ്രഹണമഹോത്സവം കഴിച്ച് ജഗദീശ്വരനായ വരനെ ലഭിച്ചു എന്ന് ജനകൻ സന്തോഷിച്ചശേഷം തിരുമനസ്സിലെ പ്രഭാവംകൊണ്ടു സന്തുഷ്ടയായ ജാനകിയോടുകൂടി തിരുമന

സ്സുകൊണ്ട് തിരിയെ എഴുന്നെള്ളുമ്പോൾ ഒരം വിമാനവും പൂർവ്വസ്ഥിതിയെ തന്നെ പ്രാപിക്കും. അതിനാൽ മഹാരാജാവ് ഇതിങ്കൽ ആരോഹണം ചെയ്യാം.

(രാവണൻ വിദ്യുജ്ജിഹ്വസാരണന്മാരോടുകൂടി
വിമാനാരോഹണത്തെ നടിക്കുന്നു)

സാരണൻ— കണ്ടാലും തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു കണ്ടാലും.

യാനംലങ്കയിൽനിന്നുതെവെളിയിൽവന്നിട്ടുംവിഭോ!ഭീതിയാൽ
മീനാക്ഷ്യങ്ങളുമുള്ളിലാക്കിയിളകുന്നില്ലൊട്ടുമംഭോനിധി
നൂനംചന്ദനവല്ലിതൻതളിരിളക്കീടുന്നുകാററല്പമായ്
വാനിൽഭാസ്കരബിംബവുംമണിമയക്കണ്ണാടിപോൽഭാസതേ (30)

വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ— ഇതിലെന്താണ് ഇത്ര ആശ്ചര്യം? കൈലാസപർവ്വതത്തെ എടുത്തു പന്താടുകയും ദേവേന്ദ്രനെ പിടിച്ചു കാരാഗൃഹത്തിലിടുകയും ചെയ്യിട്ടുള്ള മഹാമായാനിപുണനായ രാവണമഹാരാജാവിന്ന്.

രാവണൻ— (ആലോചിച്ച്)

കൈലാസത്തിന്നുമുന്നിലെൻകരബലംകാണിച്ചുഞാനാദിക്‌-
പാലന്മാരുടെമുന്നിലായുധബലംകാട്ടീടിനേൻമുന്നമെ
കോലംമാറവതിന്നുമായയിലിനിക്കുള്ളോരുസാമർത്ഥ്യമി-
ക്കാലംമൈഥിലയോടുകാട്ടണമിതോകാട്ടീലമുന്നെങ്ങുമേ (31)

സാരണ! അതിനാൽ ഈ വിമാനം വേഗത്തിൽ ഗമിക്കട്ടെ.

സാരണൻ— മഹാരാജാവെ! ഈ വിമാനം അതിവേഗത്തിൽ പൊങ്ങുന്നതിനെ തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു കണ്ടില്ലെ.

യാനംവേഗേനപൊങ്ങുന്നളവുമലകളോടൊത്തതാരങ്ങളോടും
വാനംപോരുന്നപോലും,വരയൊടുസമമാമാഴിയാൽചൂഴുമൂഴി [ശ്രീ
സ്ഥാനാൽതാഴുന്നപോലും,തരുശിലകൾനിറഞ്ഞുള്ളപൂർവ്വാപരാ
താദ്രോതോന്നുന്നുധാത്രീതലമതിലമരുമ്പോലെയും,കണ്ടുകൊൾക

വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ— ഹെ! അതിവേഗമുള്ള വിമാനത്തിന്റെ ഒരു കുതികൊണ്ടുതന്നെ നാം പരിപക്വഫലങ്ങളാൽ പരിപൂർണ്ണങ്ങളായും മനോഹരങ്ങളായുമുള്ള പലവിധ വൃക്ഷസമൂഹങ്ങൾകൊണ്ടു നാലുഭാഗവും അലങ്കരിക്കപ്പെട്ടും, അതിശാന്തങ്ങളായ പക്ഷിമൃഗഗണങ്ങളാൽ പൂർണ്ണമായുള്ള സമീപകാ

നനാത്താൽ ചൂഴപ്പെട്ടും, പുണ്യമായുമിരിക്കുന്ന ഈ വിശ്വാമിത്രാശ്രമസ്ഥാനത്തെ പ്രാപിച്ചുവോ? എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ

ചൊല്ലാർന്നുള്ളൊരുകൗശികീനദിയിതിൻവെള്ളംമലത്താഴ്വര-
ക്കല്ലിൽകൊണ്ടുതെറിച്ചിതാനിബിഡമായ്ത്തീരകുഞ്ജങ്ങളിൽ
ചെല്ലുന്നൂ,മദമാർന്നപക്ഷികളിതിൽക്കൂകുന്നു,ലീലാവശാ-
ലല്ലിത്തണ്ടുകളുമ്പികൊണ്ടിഹവലിച്ചീടുന്നുകാട്ടാനകൾ (83)

രാവണൻ— (ആഗ്രഹത്തോടുകൂടി സാരണനോട്)

ആകല്പോന്നിരിലാഴ്മുനികളുടെജടാഭാരമാട്ടുന്നനേരം
കോകദ്വന്ദ്വങ്ങൾപേടിച്ചുഴറിനഭസിശബ്ദിക്കുമിദ്ദിക്കിലായി-
ആകാശംവിട്ടിറങ്ങീടണമവനിയിലിപ്പുഷ്പകംപതസഗൈധ
സ്സാകംകാററത്രവീശുന്നിതുജനകസുതാശ്വാസസൌരഭ്യമോടും

സാരണൻ— മഹാരാജാവെ! അഭിപ്രായംപോലെ ഈ വിമാനം ഇറങ്ങി. അതുകൊണ്ട് നമ്മളും ഇതിൽനിന്നു ജനസഞ്ചാരഹീനമായും മനോഹരമായുമിരിക്കുന്ന ഈ കൗശികീനദീതീരത്തിലിറങ്ങുക. (എല്ലാവരും വിമാനത്തിൽനിന്നു ഇറങ്ങുന്നതായി നടിക്കുന്നു)

രാവണൻ— നോം വരുന്നതുവരെ ഈ വിമാനം ഇവിടെത്തന്നെ അദൃശ്യമായിരിക്കട്ടെ.

സാരണൻ— ഇനി നോം ഈ പ്രദേശങ്ങളിൽ തിരസ്കരണീവിദ്യകൊണ്ട് ദേഹത്തെ മറച്ചു സഞ്ചരിക്കേണ്ടതാണ്, എന്തെന്നാൽ—

മരവിരിമൃഗത്തോലുംകൊമ്പിൽധരിച്ചുചുവട്ടിലായ്
പരിചൊടുപുലിത്തോലുംദർഭാസനങ്ങളുമാർന്നിഹ
മരനിരനിറഞ്ഞെങ്ങുംഹോമധൂമ്യാവിളങ്ങുകമൂലമായ്
കരുതുകിതുതാൻവിശ്വാമിത്രാശ്രമംപരമോത്തമം (85)

രാവണൻ— സാരണൻ പറഞ്ഞത് ശരിയാണ്. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ, ഇവിടത്തെ ജനശ്രുതിയെ നോം ഗൂഢമായി ഗ്രഹിക്കേണ്ടതാണ്.

(വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ കണ്ണടച്ചു തിരസ്കരണീവിദ്യയെ ധ്യാനിക്കുന്നു)

രാവണൻ— സമിത്തുകളേയും ദർഭകളേയും കയ്യിൽ പിടിച്ചു സമീപത്തിൽ നോക്കിക്കൊണ്ടു രണ്ടു ബ്രഹ്മചാരികൾ ഇവിടേക്കു തന്നെ വരുന്നു, ഇവരാരാണ്?

സാരണൻ— ഇവർ വിശ്വാമിത്രമുനിയുടെ ശിഷ്യന്മാരായിരിക്കണം.

(അനന്തരം രണ്ടു ബ്രഹ്മചാരികൾ പ്രവേശിക്കുന്നു)

ഒന്നാമൻ— അയോദ്ധ്യയ്ക്കു എഴുന്നെള്ളിയിരിക്കുന്ന കുലപതിയായ വിശ്വാമിത്രമഹർഷി അഗ്നിശരണത്തിങ്കൽ അഗ്നിപരിചരണത്തിന്നായിക്കൊണ്ട് എന്നെ നിയോഗിച്ചിരിക്കുന്നു. അതിനാൽ ഞാൻ ഒരു കൌശികീതീരത്തിൽനിന്നു സമിത്തുകളേയും ദർഭകളേയും എടുത്തുകൊണ്ടു പോകുന്നു.

(എന്നു ചുററിനടക്കുന്നു)

രണ്ടാമൻ— ജനക മഹാരാജാവിന്റെ പുരോഹിതനായ ശതാനന്ദമഹർഷിയുടെ കല്പനയാൽ ഞാൻ സമിത്തുകളേയും ദർഭകളേയും സമ്പാദിച്ച് ജനക മഹാരാജാവിന്റെ വാസസ്ഥലത്തേക്കു പോകുന്നു. (എന്നു ചുററി നടന്നുകൊണ്ട്) സഖേ സത്യവ്രത! ജനകമഹാരാജാവിന്ന് ഇനി എത്രനാൾ ഒരു വിശ്വാമിത്രാശ്രമത്തിൽ താമസമുണ്ട്? പറയൂ.

സത്യവ്രതൻ— യാഗം ചെയ്വാൻ വിചാരിക്കുന്ന ഞങ്ങളുടെ കുലഗുരുവിന്റെ അവഭൃഥസ്നാനമഹോത്സവം അവസാനിക്കുന്നതുവരെ.

രാവണൻ— സാരണ! വിശ്വാമിത്രന്റേയും ശതാനന്ദന്റേയും ശിഷ്യന്മാരാണിവർ. അതിനാലിവർ വിശ്വാസത്തോടുകൂടി സംസാരിക്കുന്നതിനെ നോം മറഞ്ഞുനിന്നു തന്നെ കേൾക്കുക.

സാരണൻ— മഹാരാജാവെ! വിദ്യുജ്ജിഹ്വന്റെ തിരസ്കരണീവിദ്യാപ്രയോഗത്തെ തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു കാണുന്നില്ലേ? പിന്നെ നോം മറഞ്ഞു നില്ക്കുന്നതെന്തിന്?

രാവണൻ— (സന്തോഷത്തോടുകൂടി) വിദ്യയുടെ മാഹാത്മ്യം അത്ഭുതം തന്നെ. ജനങ്ങൾ നമ്മെ കാണുന്നില്ലെന്നു മാത്രമല്ല, നമ്മുടെ വാക്കുകളെ കേൾക്കുന്നതുമില്ല.

വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ— മഹാരാജാവെ! നമുക്ക് ധൈര്യത്തോടുകൂടി സഞ്ചരിക്കാം.

രണ്ടാമൻ— സഖെ സത്യവ്രത! യാഗവിഘ്നം ചെയ്യുന്ന രാക്ഷസന്മാരുടെ ഇടയിൽവെച്ച് വിശ്വാമിത്രമഹർഷി എങ്ങിനെയാണ് യാഗമാരംഭിക്കുന്നത്?

സത്യവ്രതൻ— സഖെ ദേവവ്രത! കേൾക്ക.

പുത്രൻസൎഗ്ഗത്തെനിൎമ്മിപ്പളവധികരുഷാ
ദേവവൃന്ദങ്ങൾപേടി
ച്ചൊത്തെല്ലാംവന്നുമുന്നിൽഗ്ഗുണഗണമതുവാ
ഴ്ത്തീടുമിത്താപസന്റെ
കത്തുംകോപത്തെയെല്ലാംകമലജനുടനേ
സത്യലോകത്തിൽനിന്നി
ങ്ങെത്തിത്താനന്നുകയ്യാൽകരമതുതടവി-
ക്കൊണ്ടുഹോതിത്തുമുന്നം (36)

അത്ര യോഗ്യനായും മഹാ തപസ്വിയായുമിരിക്കുന്ന ഒരു വി
ശ്വാമിത്രമഹൎഷിക്ക രാക്ഷസന്മാരെന്നുള്ള ഭയം എന്തുമാത്രം?

വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ— സാരണ! ബ്രാഹ്മണക്കുട്ടിയുടെ വാക്കിനെ കേട്ടില്ലെ?

സാരണൻ— അതുകൊണ്ടു തന്നെയാണ് മഹാരാജാവ് ആ വി
ശ്വാമിത്രമുനിയെ എതിക്കുവാൻ പലവിധമായ പ്രയോഗ
ങ്ങൾ ശീലമുള്ള മാരീചനെ നിശ്ചയിച്ചത്.

വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ— അത് നന്നായി. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ:

ഒരിക്കൽകാർമേഘപ്രചുരവുമൊരിക്കൽബഹുതമ-
സ്സൊരിക്കൽതിങ്ങീടുംപൊടിമഴയൊരിക്കൽപൂക്കളും
സ്ഫുരിപ്പിച്ചാകാശേശരണാളവിപുരാമായകളറി-
ഞ്ഞിരിക്കുംമാരീചൻഭയമമരകൾക്കേകിബലവാൻ (37)

രാവ— (സ്നേഹബഹുമാനങ്ങളോടുകൂടി വിദ്യുജ്ജിഹ്വനോട്)

നിന്മായപോലെമാരീചൻ
തന്മായയറിയുംഭവാൻ
സൎപ്പംമാത്രമറിഞ്ഞീടും
സൎപ്പത്തിൻെറപദങ്ങളെ (38)

ദേവവ്രതൻ—സ്നേഹിത! 'മഹാതപസ്വി'യെന്നു താൻ പറഞ്ഞ
ത ശരിയാണ. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ, നോക്ക കുലപതിയാ
യ ഇദ്ദേഹത്തിൻെറ ആശ്രമപദത്തിൽ:

ജൃംഭകൊണ്ടിഹപിളൎന്നസിംഹവദനത്തിൽനിന്നുകരിബാലകൻ
ഉന്തികൊണ്ടുബിസതുല്യദംഷ്ട്രയെവലിച്ചിടുന്നുകളിയായഹോ

കന്യാഹീനമൊരുദിക്കിൽമേയുവതിന്നമ്മചെന്നാളവുപയ്ക്കിടാ
പെമ്പുലിസ്തനപയസ്സുചെന്നിഹകുടിച്ചിടുന്നവരകണ്ടതേ (39)

എന്നുമാത്രമല്ല,

മൂന്നാംതാതനുമമ്മയുംപശുവിനെപ്പോൽവിറയ്ക്കുപത്തിലായ്
തന്നെക്കൊല്ലുവതിന്നുകെട്ടുമളവങ്ങിങ്ങോർത്തനായേറവും
'എന്നെക്കാപ്പതിന്നുള്ളതാരി'തിഭയാൽനോക്കുംശുനശ്ശേഫകൻ
തന്നെക്കാത്തൊരുകൌശികൻമഹിമയിന്നാരുണ്ടറിഞ്ഞീടുവാൻ

വിദ്യു— ഈ ബ്രാഹ്മണക്കുട്ടി മാരീചന്റെ മായാബലത്തെ അറിഞ്ഞിട്ടില്ല അതിനാലിങ്ങിനെ പറയുന്നു,

സാരണൻ— ഇരിക്കട്ടെ. അതുകൊണ്ട് ദോഷമെന്താണ്? എല്ലാജനങ്ങളും സ്വജനങ്ങളെ സ്തുതിക്കും.

വിദ്യു—മാരീചനിൽ ഇങ്ങിനെകൂടി ഒരു സാമർത്ഥ്യമുണ്ടു. നോക്കുക:

ചെന്നാരുംഗ്രഹിയാതെയഗ്നിശരണേ,പൊട്ടിച്ചുപാത്രങ്ങളെ,
കൊന്നൃത്വിക്കുകളെ,ക്കടിച്ചുപശുവെ,ത്തിന്നുംഹവിസ്സാകവെ,
പിന്നെത്താപസികൾക്കുഭീഷണമുഖംകാട്ടിബ്ഭയംനൽകി,മ
സ്സുന്ദൻപുത്രനെയില്ലൊതുക്കുവതിനാളെന്നോവനുംസമ്മതം (41)

സത്യവ്രതൻ— അതുകൊണ്ടുതന്നെ നിർഭയമായി യാഗംചെയ്യാൻ നിശ്ചയിച്ചു കുലഗുരു പ്രിയസഖനായ ദശരഥമഹാരാജാവിനെ ക്ഷണിച്ചുകൊണ്ടുവരുവാൻ അയോദ്ധ്യയ്ക്കു എഴുന്നള്ളിയിരിക്കുന്നു,

സാരണൻ— (കോപത്തോടുകൂടി ചിരിച്ചു്)

മുന്നമേയാഗവിഘ്നംവരാഞ്ഞാനഹോ
ധന്യനാംസ്വാമിയെബ്ഭാർഗ്ഗവൻമൂലമായ്
അന്നപേക്ഷിച്ചതെല്ലാംമറന്നീമുനി
താനുയാഗംതുടങ്ങുന്നുപോൽനിർഭയം (42)

വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ— സാരണ! മൂഢനായ ബ്രാഹ്മണക്കുട്ടിയുടെ വാക്കിനാൽ നീയെന്തിനു കോപിക്കുന്നു. വിശ്വാമിത്രമുനി ദീർഘാലോചനയുള്ളവനല്ലേ?

സാരണൻ— പരശുരാമൻ മുഖാന്തരം വിശ്വാമിത്രമുനി സ്വാമിയോട് അപേക്ഷിച്ചതിനെ തന്റെ ശിഷ്യൻകൂടി അറിയാതിരിക്കത്തക്കവണ്ണം ആ മുനി എന്തിനായിട്ടു മറച്ചുവെയ്ക്കുന്നു?

വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ— വേണ്ടുന്ന കാര്യങ്ങളെ സാധിപ്പിപ്പാൻ സമ

ത്ഥനാണെന്ന് തന്റെമേൽ സ്വജനങ്ങൾക്ക് വിശ്വാസമുണ്ടാവാൻ വേണ്ടി, താൻ തന്നെ പറഞ്ഞില്ലേ? 'ജനകരാജാവ് വിവാഹം നടത്തുവാൻ മദ്ധ്യസ്ഥനായിട്ട് വിശ്വാമിത്രമുനിയെ നിശ്ചയിച്ചിരിക്കുന്നു' എന്ന്

സാരണൻ— (ചിരിച്ച്) കഥയില്ലാത്ത ആ ജനകൻ വിശ്വാമിത്രമുനിയെ ബലവാനാണെന്നുകരുതി മദ്ധ്യസ്ഥനായി നിശ്ചയിച്ചിരിക്കുന്നു. അങ്ങ് നോക്കു, വിശ്വാമിത്രന്റെ വിക്രമത്തെ.

ജന്യത്തിങ്കൽവസിഷ്ഠധേനുവുളവാക്കീടുംതുരുഷ്കാദിയാം
സൈന്യംചാപമൊടിച്ചുതേരഥപൊടിച്ചശ്വങ്ങളെക്കൊന്നഹോ
സൈന്യത്തെദ്രുതമോട്ടിവന്നളവുടൻഭീത്യാതപസ്സിനുമുൻ
ദൈന്യംപൂണ്ടുഗമിച്ചുകൌശികനവൻതാനോമഹാവിക്രമി? (43)

ദേവവ്രതൻ— വൈഭണ്ഡകഹവിസ്സിന്റെ
വൈഭവാൽമക്കൾനാലുപേർ
അമ്മഹീപാലനുണ്ടത്രേ
ബ്രഹ്മചാരികൾസാമ്പ്രതം (44)

സത്യവ്രതൻ— താതനവരിൽവെച്ചേററം
പ്രീതിരാമങ്കലുണ്ടുപോൽ
ധാതാവുപോലെജ്ഞാതാനാം
നീതിമാൻഗുണവാനവൻ (45)

രാവണൻ— (അസൂയയോടുകൂടി) എന്തു പറയുന്നു ബ്രാഹ്മണക്കുട്ടി?

വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ— മഹാരാജാവേ! അങ്ങിനെയാണ് ജനശ്രുതി.

സാരണൻ— അതിനാലാണ് സീതക്ക് അവനിൽ അനുരാഗമുണ്ടായത്. അതുകൊണ്ടു തന്നെയാണ് സീതാവിവാഹത്തിനു വേണ്ടി അവന്റെ രൂപം ധരിപ്പാൻ മഹാരാജാവ് നിശ്ചയിച്ചതും.

ദേവവ്രതൻ— (തലകുലുക്കിക്കൊണ്ട്) ഞാൻ അറിയും. ജനകമഹാരാജാവിന്റെ സന്നിധിയിൽ ഗുരുവായ ശതാനന്ദമഹർഷി 'രാമൻ' എന്ന് പേരിന് അനുഗുണങ്ങളായ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഗുണങ്ങളെ പലപ്പോഴും വർണ്ണിക്കാറുണ്ട്. എങ്ങിനെയെന്നാൽ:

വീരൻക്ഷത്രിയധൎമ്മപൂൎണ്ണനമലൻസൎവ്വജ്ഞനത്യുത്തമൻ
ധീരൻഗൎവ്വവിവൎജ്ജിതൻശമധനൻശാസ്ത്രാസ്ത്രപാരംഗതൻ
പാരംദീനദയാലുനല്ലനിപുണൻസൎവ്വപ്രിയൻസത്യവാൻ
ശ്രീരാമൻബഹുബുദ്ധിമാൻവിജയതേലോകൈകനാഥൻവിഭു ( )

രാവണൻ— (രോമാഞ്ചത്തോടുകൂടി) [ആത്മഗതം] ഇങ്ങിനെ രാമന്റെ ഗുണങ്ങളെ വൎണ്ണിച്ചത് പരമാൎത്ഥമായിരിക്കുമൊ. [പ്രകാശം] രാജപിണ്ഡംകൊണ്ടുപജീവിക്കുന്ന ഗൌതമമഹൎഷിസന്തതിയായ ശതാനന്ദൻ ജനകസന്നിധിയിൽവെച്ച് എന്തൊ കഥയില്ലാതെ പറഞ്ഞതിനെ അനുസരിച്ചു ഒരു ബ്രാഹ്മണകുട്ടി പറയുന്നു.

വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ— (കോപത്തോടുകൂടി) നോക്കു, സാരണ! നോക്കു.

തന്നമ്മസ്സുളവാക്കിരാത്രിയിലഹോചാരിത്രഭംഗംശഠൻ
മുന്നംവാസവനാശുബന്ധിതവനെക്കാരാഗൃഹേരാവണൻ
എന്നാൽമുന്നുപകാരിയാംവിട്ടുവെച്ചോൎക്കുന്നോരഹല്യാസുതൻ
മന്നൻമൈഥിലനോടുരാമനെവൃഥാവൎണ്ണിച്ചതെന്തിങ്ങിനെ?(47)

സത്യവ്രതൻ— അതുകൊണ്ടുതന്നെയാണ് ഗുണനിധിയായ രാമനിൽ സീതയ്ക്കു സ്വതേ അനുരാഗം ഭവിച്ചതിനെ ജനകരാജാവ് അഭിനന്ദിച്ചത് എന്ന് ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നു.

സാരണൻ— കഷ്ടം! രാമനെ പ്രശംസിക്കുന്ന ദുഷ്ടനായ ശതാനന്ദനാണ് രാമനിൽ സീതയ്ക്കു് അനുരാഗത്തെ ഇത്ര കലശലാക്കി തീൎത്തത്.

രാവണൻ— രാമേകാമംജാനകിക്കുണ്ടുന്നാവശാൽ
ഹാമമഭേദിക്കുന്നിതേകത്രമൎമ്മം
കാമംകേൾക്കുന്നേരമസ്യാശ്ചരിത്രം
കാമാസ്ത്രത്താലന്യഭാഗേഗതൈവ (48)

വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ—(കോപനിശ്വാസത്തോടുകൂടി) അഹല്യാപുത്രനെത്തന്നെയാണ് മാരീചനെക്കൊണ്ട് മുമ്പ കൊല്ലിക്കേണ്ടത്, പിന്നെ മററുള്ളവരേയും. അല്ലെങ്കിൽ,

സ്തോതാഗൌതമനന്ദന
നേതെന്നാലുംവിശങ്കമോതട്ടെ

ചേതസി തിങ്കിൻസഖി ജനകൻ
പ്രീതിയോടും കേട്ടിരുന്നതെങ്ങിനെയഹോ? (49)

ദേവവ്രതൻ— അതങ്ങിനെ തന്നെ. എന്നാൽ രാമനെ പ്രശംസിക്കുമ്പോൾ എൻെറ ഗുരുവിനോട് ജനകമഹാരാജാവ് ഇങ്ങിനെ പറയുമാറുണ്ട്.

സത്യവ്രതൻ— എങ്ങിനെ?

(മറവുള്ളവർ താല്പര്യത്തോടുകൂടി കേൾക്കുന്നു)

ദേവവ്രതൻ— 'കേൾമികളിലുംനന്ദിനിരാമനെഞാൻ
കാണ്മവാനിങ്ങിനെവാഞ്ഛിയാലും
സോമാർക്കവംശദ്വയചാപ്പയോഗ്യ-
മാമെങ്കിലുംദുർഘടമാണിതോറം?'— എന്നു (50)

വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ— നല്ലത് ജനക! നല്ലത്, അങ്ങയുടെ ആലോചന നന്നായി.

രാവണൻ— അദ്ദേഹം യോഗ്യനല്ലേ.

സാരണൻ— മഹാരാജാവ് കന്യകയെ ആഗ്രഹിക്കുമ്പോൾ ഇതെങ്ങിനെയാണ് ഘടിക്കുന്നത്?

സത്യവ്രതൻ— അത് എന്തുകൊണ്ട്?

ദേവവ്രതൻ— മഹാരാജാവിൻെറ ശേഷമുള്ള വാക്കിനേയും താൻ കേൾക്കു. എന്തെന്നാൽ,

മോദിച്ചെന്നുടെമകളേ
ചോദിപ്പാനായ്ദശാനനൻവരുമേ
ആലോചിക്കുന്നെന്നിഹ
മാലോകരുരച്ചിട്ടുണ്ടശ്രദ്ധമതായ്— എന്നാൽ (51)

ലോകേശാത്മജപൌത്രനെന്ദ്രിയസഖൻ
ശ്രീകണ്ഠകേതാത്തമൻ
ലോകേഭീമപരാക്രമൻദശമുഖൻ
താൻവന്നുചോദിക്കുകിൽ
നൽകന്നെങ്ങിനെരാമനിൽപ്രണയമാ-
ന്നുള്ളോരുമൽപുത്രിയെ
നൽകില്ലെന്നുരചെയ്യുതെങ്ങിനെവ്യഥാ-
ശ്ലേശിക്കുമാറായിതോ?' (52)

വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ— ജനകൻ ശതാനന്ദനോടു പറഞ്ഞ മറുപടി ഉചിതമായി.

രാവണൻ— (കണ്ണീരോടുകൂടി തൊണ്ടയിടറിച്ചുകൊണ്ട്) സഖേ സീരധ്വജ! അങ്ങ് വ്യസനിക്കേണ്ട്, ഞാൻ തന്നെ അങ്ങേക്ക് വ്യസനത്തിനു സംഗതിവരുത്തുമൊ?

സാരണൻ— മഹാരാജാവെ! തിരുമനസ്സുകൊണ്ട് സ്വന്തമുള്ള രൂപത്തോടുകൂടി ചെന്നല്ലല്ലൊ കന്യകയെ ചോദിക്കുന്നത്. പിന്നെയൊ, രാമവേഷം ധരിച്ചല്ലെ അവളെ വിവാഹം ചെയ്‌വാൻ ഇച്ഛിക്കുന്നത്.

സത്യവ്രതൻ— (ചിരിച്ച്) ജനക മഹാരാജാവ് എന്താണിങ്ങിനെ പറഞ്ഞത്; എന്നാൽ കേൾക്കു.

മൂന്നംവാനരനാഥകക്ഷമതിലാപ്പെട്ടങ്ങുബാഹുക്കളെ-
ത്തന്നാലൂരിയെടുപ്പതിന്നുകഴിയാതീരഞ്ചുശീർഷങ്ങളും
മുന്നിൽ,തന്നുടെനാലുകാൽപിറകിലുംദേഹത്തെമോചിപ്പവൻ-
ന്നൊന്നിച്ചാട്ടിയകേകസീതനയനാലോകേമഹാവിക്രമി? (53)

രാവണൻ— (കോപത്തോടുകൂടി) ദുഷ്ടനായ ഒരു ബ്രാഹ്മണക്കുട്ടിയുടെ കണ്ണൊത്ത പൊട്ടിക്കണം. (എന്ന് എഴുനീറ്റ് വിദ്യുജ്ജിഹ്വസാരണന്മാരാൽ നിവാരിതനായിട്ട് ഇരിക്കുന്നു)

വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ— ഛീ: മൂഢ! ഇത് നീയറിഞ്ഞിട്ടില്ലെ.

ഒന്നിച്ചങ്ങുകടത്തിന്നുവഴിലപ്പെചുറവള്ളുബന്ധനം
ഭിന്നിപ്പിച്ചഹരാദ്രിയെക്കരഗണംകൊണ്ടങ്ങുപൊക്കംവിധൌ
കന്നിൻപുത്രിഭയാൽപുണൎന്നസുഖമന്നീശൻസ്തുതിച്ചാനതിൽ
തന്നേസാക്ഷികളാംഗുണങ്ങളളവില്ലാതുള്ളലങ്കേശനിൽ (54)

രാവണൻ— (വിനയത്തോടുകൂടി) വിദ്യുജ്ജിഹ്വ! ഇങ്ങിനെ പറയരുതെ! സ്തുതിക്കപ്പെടേണ്ട് ഭഗവാൻ സ്തുതിച്ചു എന്ന് പറയുന്നതെന്താണ്? എന്നാൽ ആ സംഗതി ഞാൻ പറയാം. പണ്ട് ഞാൻ ഘോരമായ തപസ്സു ചെയ്യുമ്പോൾ,

ഗിരിമകൾമുലചന്ദനകുങ്കുമംകൊ-
ണ്ടരുണനിറംകലരുംകരാംബുജത്താൽ
പുരരിപുതപസാചടച്ചനീയെ-
ന്നരുളിപ്പൊന്നെൻറപുറംതലോടിമന്ദം (55)

ദേവവ്രതൻ— സത്യവ്രത! താനെന്തു പറയുന്നു? ആൎക്കും ഒരു ദിക്കിൽ മാനഹാനി വരുന്നതുകൊണ്ട് അത്ര ദോഷമില്ല.

രാവണൻ— (കോപത്തോടുകൂടി ചിരിച്ച്) എങ്ങിനെയാണ് മാനഹാനി ഭവിച്ചത്?

മുന്നംബാലിബലാഢ്യനെന്നുകരുതി
 പ്പോരാടുവാൻചെന്നുഞാ-
നെന്നെക്കക്ഷമതിങ്കലാക്കിയവനോ
 ക്കാതെൻറകയ്യൂക്കിനെ
പിന്നെക്കുത്തുകൾകൊണ്ടവൻവിവശനാ
 യ്വിട്ടെന്നെയെന്നിട്ടുമാ-
യൊന്നുംഞാൻമമമാനഹാനിയറിയു
 ന്നില്ലെന്നുരച്ചേനിദം (56)

സാരണൻ— മൂഢന്മാരായ ജനങ്ങൾ ലങ്കേശ്വരന്റെ പ്രതാപത്തെ അറിയുന്നില്ല.

കൈലാസത്തെയെറിഞ്ഞുടൻദശകരൈ
 ൎമ്മറ്റുള്ളകൈപത്തിനാൽ
ലീലാൎത്ഥംഗഗനത്തിൽനിന്നുഡുപതി-
 ക്കെന്നപോൾപിടിക്കുംജവാൽ
ത്രൈലോക്യത്തെജയിച്ചരാക്ഷസവരൻ
 തന്നുന്നിക്കലാത്താലഹോ
ബാലീമൎക്കടവംശനിന്ദ്യനവനെ
 ക്കസ്സംഗണിക്കാവതോ (57)

സത്യവ്രതൻ— ദേവവ്രത! മതി, മതി, താൻ ലങ്കേശ്വരന്റെ അവമാനത്തെ മൂടിവെച്ചത്.

തന്നെത്തുരകരങ്ങളാൽസകലുകംദേവപ്രവാഹംതട
ത്തവൈര്യവ്വസ്സുമഴിച്ചുവേണികൾവലിച്ചുംബുക്കളെത്തകിയും
കന്നാൽക്കണ്ണികളോടുചേൎന്നുസുഖമായ്ക്രീഡിച്ചിടുന്നൎജ്ജുനൻ
മുന്നംപോരിനുചെന്നപംക്തിമുഖനെബ്ബന്ധിച്ചതില്ലയോവെന്ധനെ?

രാവണൻ— അഹോ! ത്രിശങ്കുവിനെ യാഗംചെയ്യിച്ച താപസസത്തമന്റെ ദുഷ്ടശിഷ്യൻ അതിന്ന് അനുരൂപമായി പറയുന്നു. അതുകൊണ്ട് ഇവനെ രാക്ഷസന്മാൎക്ക് ഭക്ഷണമാക്കേണ്ടതാണ്.

ദേവവ്രതൻ— അതിരിക്കട്ടെ, താനിതു കേൾക്കു.

ഒട്ടാരാൽവർണ്ണ്യനോൎത്താൽദശവദനനഹോ
വിസ്മയാൽദേവദൈത്യ
ക്കൂട്ടംവീക്ഷാക്ഷണേകേററിനനരകഗത
പ്രാണിവൎഗ്ഗങ്ങളോടും
പെട്ടന്നോററംസ്തുതിക്കുന്നളവുദശമുഖൻ
ചെയ്യുചണ്ഡാട്ടഹാസം
കേട്ടോട്ടംകൊാസരാൽവീണൊരുയമമനോഹസി-
ച്ചീടിനാരാശരന്മാർ (59)

വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ— നല്ലത് ദേവവ്രത! നല്ലത്. വാക്കു നിമിത്തം നിന്നെക്കുറിച്ച് സന്തോഷിക്കേണ്ടതായിരിക്കുന്നു.

സാരണൻ— ഇവനെ മാത്രമല്ല ഇവൻെറ ഗുരുവിനെക്കുറിച്ചും അങ്ങിനെ തന്നെ.

രാവണൻ— പാരംജനകസംബന്ധി-
യാരെന്നാലുംപ്രിയൻമമ
ചമ്പകപ്പൂക്കൾചേൎന്നാകിൽ
സമ്പൂടഞ്ചസുഗന്ധിയാം (60)

സത്യവ്രതൻ— നോം ഇങ്ങിനെ വാക്കുകൊണ്ടു വെറുതെ കലഹിച്ചിട്ട് പ്രയോജനമെന്താണ്. സമയം അതിക്രമിക്കുന്നു. ഗുരുകുലത്തിലേക്കു തന്നെ ഗമിക്കുക.

(എന്നു രണ്ടുപേരും പോയി)

രാവണൻ— നമ്മളും കൌശികീനദിയുടെ സമീപകാനനത്തിന്ന് അലങ്കാരമായിരിക്കുന്ന ഒരു ചൂതവനത്തിൽകൂടി അവിടെയവിടെ സഞ്ചരിച്ച് വൎത്തമാനത്തെ മനസ്സിലാക്കി, ജാനകീജനനത്താൽ സൂചിക്കപ്പെട്ട സുകൃതനിധിയായ ജനകരാജാവിൻെറ സമീപത്തിൽ ചെല്ലുക.

സാരണവിദ്യുജ്ജിഹ്വന്മാർ— തിരുമനസ്സിലെ അഭിപ്രായം പോലെ. (എന്നു എല്ലാവരും പോയി)

ഇങ്ങിനെ ഒന്നാമങ്കം

ജാനകീപരിണയം.

മലയാളനാടകം

രണ്ടാമങ്കം.

(അനന്തരം അത്രി മഹൎഷിയും അനസൂയയും പ്രവേശിക്കുന്നു)

അത്രി— അനസൂയെ! യാഗം ചെയ്യാൻ ഭാവിക്കുന്ന വിശ്വാമിത്രമഹൎഷി എന്നെ ക്ഷണിച്ചിരിക്കുന്നു. അതിനാൽ ഞാൻ ഭവതിയോടുകൂടി അദ്ദേഹത്തിന്റെ ആശ്രമപദത്തെ പ്രാപിക്കയും ചെയ്യും. എന്നാൽ ജനകരാജാവിനോടുകൂടി ഇവിടെ വന്നിരിക്കുന്ന വത്സയായ സീതയ്ക്ക് നോം എന്താണ് സമ്മാനമായിട്ടുകൊടുക്കേണ്ടത്?

അനസൂയാ— എന്റെ കയ്യിൽ ദേവന്മാർ തന്നിട്ടുള്ള പട്ടവസ്ത്രവും അംഗരാഗവുമുണ്ടല്ലൊ. അതുകളെ ധരിക്കുന്ന കുലസ്ത്രീകൾക്ക് യക്ഷരാക്ഷസാദികൾ എന്തുതന്നാൽ കൂടിയും ഭയമുണ്ടാകയില്ല, നിസൎഗ്ഗസിദ്ധമായ ശീലവും പോകയില്ല.

അത്രി— ഇതു കൊള്ളാം. രാവണൻ ജാനകിയെ മോഹിപ്പാനായി ഒരുങ്ങിയിരിക്കുന്നു എന്ന് കേൾക്കുന്നുണ്ടല്ലൊ. (മുൻഭാഗത്തു നോക്കീട്ട്) നനഞ്ഞ താമരയിലകളേയും മൃണാളങ്ങളേയും കയ്യിലെടുത്തുകൊണ്ടു പോകുന്ന ഇവളാരാണ്?

അനസൂയാ— ഇവൾ ജാനകിയുടെ സഖിയായ സുചരിതയായിരിക്കണം. ഇതുകൊണ്ട് ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നു മന്മഥാഗ്നികൊണ്ടോ, കഠിനമായ വെയിൽകൊണ്ടിട്ടൊ, സീതയ്ക്ക് ഏററവും സുഖക്കേടാണെന്ന്.

അത്രി— (ഓൎമ്മയെ നടിച്ച്) മന്മഥാഗ്നികൊണ്ടു തന്നെ. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ, ഞാൻ സമാധിയാൽ കണ്ടിരിക്കുന്നു.

> ബാലാസാതസ്മരസദൃശനാം രാമനെപ്പണ്ടുറക്കും
> കാലേകണ്ടാളൊരുദിനമവനെന്നെയോൎത്തന്നുതൊട്ട്
> ലീലാസ്നാനാദികളിലുമനാസക്തയായാളിമാരാൽ
> പാലിക്കപ്പെട്ടവളഥശയിക്കുന്നുപൂമെത്തയിന്മേൽ (1)

ഇരിക്കട്ടെ. ജനകസമീപത്തിലേക്കു തന്നെ നോം ഗമിക്കുക.

(എന്ന് രണ്ടുപേരും പോയി)

ഇങ്ങിനെ പൂൎവ്വാംശം.

(അനന്തരം സാരണവിദ്യുജ്ജിഹ്വന്മാരോടുകൂടി രാവണൻ പ്രവേശിക്കുന്നു)

രാവണൻ—

മുന്നംമൈഥിലയാഗഭൂമിയതിൽനിന്നുൽഭൂതയായേററവും
തന്നംഗപ്രഭകൊണ്ടഹോരതിയെയുംനിന്ദിക്കുമക്കന്യയെ
ഇന്നെൻകണ്ണിനുകാണ്മതിന്നുകഴിവുണ്ടായീടുമെന്നോൎത്തുടൻ
വന്നെൻമാനസതാരിലത്ഭുതമിതാതിങ്ങുന്നുസന്തോഷവും (2)

അതിനാൽ സാരണ! നോം ഏതു വഴിയിൽക്കൂടിയാണ് വിശ്വാമിത്രാശ്രമത്തിലേക്കു പോകേണ്ടത്? പറയു.

സാരണൻ— വികങ്കതവനത്തിന്നു തെക്കേയും പലാശവനത്തിന്നു വടക്കേയുമുള്ള ഈ വഴിയിൽക്കൂടി തന്നെ.

വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ—മഹാരാജാവേ! ഇങ്ങിനെ ഇങ്ങിനെ.

(എല്ലാവരും ചുററിനടക്കുന്നു)

രാവണൻ— സാരണ! കൌശികീനദിയുടെ തീരത്തിലുമുണ്ടോ നന്ദനവനം?

സാരണൻ— ഇല്ല, ഇല്ല.

ശുകന്തുമദമോടുമന്ത്രകയിലിൻകൂട്ടംരസാലങ്ങളിൽ
ശ്ലോകംമെല്ലെവിടൎന്നിടുന്നബകുളപ്പൂഗന്ധമുണ്ടെങ്ങുമേ
ആകാശംക്രമുകങ്ങൾവാഴകൾമറച്ചേററംതണുപ്പുണ്ടടി
കേകിനൃത്തകളുകനാവംമുനിവരന്തന്നാശ്രമന്താനിദം (3)

വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ— മഹൎഷിയുടെ ആശ്രമപദത്തിന്റെ രമണീയത ആശ്ചൎയ്യംതന്നെ. ഇവിടെ,

ഏററംപൊങ്ങുംകമുങ്ങിൻഫലനിരകൾപഴുത്താശുവീഴുന്നമന്ദം
കാററാംചിക്കുന്നകായിൻഫലനമൊടുധവളങ്ങളെത്തെങ്ങുമാട്ടുന്നുരംഭാ
ചുററാംതേന്മാമ്പഴംമാഞ്ചുവടതിലധികംവീണിരിക്കുന്നതെങ്ങും
കററക്കാർവേണികൊങ്കത്തടമൊടിടയുമാനാളികേരങ്ങളാലെ (4)

(അണിയറയിൽ)

ചിത്രമെഴുതുവാൻവേണ്ടി ചിത്രസാമാനങ്ങളെ കൊണ്ടുവരു

വാനായി പ്രിയസഖിയായ ശീലവതിയും ശീതോപചാരത്തിനുവേണ്ടി താമരയിലകളെ കൊണ്ടുവരുവാനായി സുചരിതയും എപ്പോൾ ഗമിച്ചുവോ അതു മുതൽ നിർജ്ജനസ്ഥലമെന്നു കരുതി ബലവാനായിരിക്കുന്ന കാമദേവൻ എന്നെ ബാധിക്കുന്നു, ഗതിയെന്ത്?

രാവണൻ— (കേട്ടിട്ട്) കളമാർദ്ദവന്തളിർതിന്നി-
ട്ടുളവാംപെൺകോകിലത്തിനുടെനാദം
നളിനാശരൻതൻഭോഗാ-
വലിപാഠംപോലെകേൾക്കുന്നു (5)

സാരണൻ— മഹാരാജാവെ! സ്പഷ്ടങ്ങളായ അക്ഷരങ്ങളാൽ മനോഹരമായിരിക്കുന്ന ഇത് കുയിലിന്റെ ശബ്ദമല്ല, എന്നാൽ കിളി ശബ്ദിക്കുകയാണെന്നു ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നു.

(പിന്നെയും അണിയറയിൽ)

ഭഗവൻ കാമദേവ! പ്രിയജനത്തെ ചിത്രത്തിലെഴുതി ഒരു പ്രാവശ്യമെങ്കിലും കണ്ടിട്ട്, അനന്തരം അങ്ങെക്കായ്ക്കൊണ്ട് എന്റെ പ്രാണനെ നൽകാം. അതിനാൽ ഒരു ക്ഷണനേരം ക്ഷമിക്കേണെ.

രാവണൻ— (കേട്ടിട്ട്) പ്രിയവിരഹത്തെ സഹിപ്പാൻ കഴിയാതെ പരവശയായി ദീനയായിരിക്കുന്ന ഒരു സ്ത്രീ വിലപിക്കുകയാണ്; സാരണ! എന്നാൽ ഇവളാരാണെന്ന് നാലുഭാഗത്തും ചെന്നു നോക്കു.

ഇവളുടെശബ്ദംകിളികുയി-
ലിവശബ്ദിക്കുന്നവണ്ണമതിമധുരം
ഇവളുടെരൂപവുമോർത്താൽ
ഭുവനമനോഹരിയായിരിക്കേണം (6)

സാരണൻ— കല്പനപോലെ. (എന്ന് ചുററിനടന്നുവന്ന് അത്ഭുതത്തോടുകൂടി) മഹാരാജാവെ! ഇങ്ങിനെ ശബ്ദിച്ചതാരാണെന്ന് ഒരേടത്തും ഒന്നും കാണുന്നില്ല.

രാവണൻ— (ആശ്ചര്യത്തോടുകൂടി താൻ തന്നെ എണീട്ട് നോക്കീട്ട്) ഹെ: ഒരേടത്തും ഒന്നുമില്ല, ഇതെങ്ങിനെ? ഇത് വലുതായ ആശ്ചര്യം തന്നെ.

(പിന്നെയും അണിയറയിൽ)
അനുനയമോടർത്ഥിച്ചും
മനസിജനദയൻമമാധിനൽകീടുന്നു

സാരണൻ— പിന്നെയും ആളില്ലാത്ത വാക്ക്.

രാവണൻ— ആശ്ചര്യം! മേഘമില്ലാത്ത മഴയൊ.

വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ— താപസന്മാരുടെ ആശ്രമവ്യാപാരത്തിന്റെ മാഹാത്മ്യം ഇന്നവിധമെന്നു നിശ്ചയിപ്പാൻ കഴിയാത്തതാണല്ലൊ.

(പിന്നെയും അണിയറയിൽ)
ഇനിയൊരുഗതിമമവിഷമമൊ

എല്ലാവരും— (കേട്ടിട്ട്) നമുക്കു കാണ്മാൻ പാടില്ലാത്ത ഒരു സ്ത്രീ കാമവികാരത്താൽ കരയുന്നു നിശ്ചയം. (മൃണാളങ്ങളേയും താമരയിലകളേയും കയ്യിലെടുത്തുകൊണ്ട് 'സുചരിത' പൊട്ടുന്നനവെ തിരനീക്കി പ്രവേശിച്ച്) തോഴി! ഇങ്ങിനെയുള്ള ദുർവ്വാക്കുകളെ പറയരുതെ!!

(അനന്തരം ശിലാപീഠകയിലിരുന്നുകൊണ്ടു 'സീത' പ്രവേശിക്കുന്നു)

സീത— പനിമതിസമകാന്തവക്ത്രദർശനസുഖമൊ. (7)

(എന്നു മൂർച്ഛിക്കുന്നു)

സുചരിത— തോഴി! ആശ്വസിക്കു ആശ്വസിക്കു.

(എന്ന് താമരയിലകൊണ്ടു വീശുന്നു)

രാവണൻ—

മല്ലാക്ഷീപ്രിയനെക്കുറിച്ചിവൾവിലാപിച്ചങ്ങുമോഹിച്ചതാ-
നല്ലെങ്കിൽസഖിവീശുമോകമലിനീപത്രത്തിനാലന്തികെ
ഇല്ലൊട്ടുംമദനാർത്തയാകുമിവളെക്കണ്ടിട്ടുമൻഭാഗ്യമി-
ങ്ങല്ലെന്നാലുമിന്നുപൊട്ടുമിവളെക്കണ്ടാലഹോവജ്രവും (8)

സാരണൻ— അവളെ കാണുന്നില്ല, സഖിയെ കാണുന്നുമുണ്ട്. ഇത് അത്യാശ്ചര്യം തന്നെ.

വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ— ക്രമത്തിലതും മനസ്സിലാകാം.

സുചരിത— ഹാ കഷ്ടം! കഷ്ടം! ഇവളുടെ സന്താപം അതികലശലായിരിക്കുന്നു, അതുകൊണ്ടു ഞാൻ ചന്ദനത്തളിരുകളുടെ രസത്താൽ ഇവളെ നനയ്ക്കാം.

(എന്ന് കൈകൊണ്ടു ചന്ദനത്തളിരുകളെ കശക്കുന്നു)

രാവണൻ— സുന്ദരിയുടെയുളളുദാഹം
തന്നിലെമാറ്റുവതിനാശ്രുകവരുന്നു
എന്നോർത്തീസഖികയ്യാൽ
ചന്ദനതളിരെക്കശക്കുന്നു (9)

സുചരിത— (താനച്ച്) തോഴി! ഈ ചന്ദനച്ചാറ് നിനക്കു സുഖമായിരിക്കുന്നവൊ?

സീത— (പണിപ്പെട്ടാശ്വസിച്ച്) ഞാൻ എത്രകാലം ഇങ്ങിനെ സഖികളെ ബുദ്ധിമുട്ടിക്കേണ്ടി വരും.

സുചരിത— തോഴി! നിൻെറ വല്ലഭൻ നാളെ വരുമെന്നു കേൾക്കുന്നു.

സാരണൻ— ആരാണിവളുടെ വല്ലഭൻ?

രാവണൻ— പുണ്യം ചെയ്യുവനാരൊ അവൻതന്നെ.

സീത— ഇന്നു ജീവിച്ചിരിക്കുന്നവളല്ലെ നാളത്തെ ദിവസത്തിനെ അപേക്ഷിക്കേണ്ടത്.

രാവണൻ— എവനുപമിപ്പതുജാക്ഷിയുടെചിത്തേ
ദേവൻവസ്സഹംപോരമേകുന്നവോമാൽ
അവൻധന്യനെന്നാകിലുംധന്യനല്ലി-
ന്നിവണ്ണംമൃഗാക്ഷ്യാമുപേക്ഷാനിമിത്തം (10)

സുചരിത— തോഴി! ഇങ്ങിനെ വിചാരിക്കരുതെ! ചിത്രത്തിലെഴുതപ്പെട്ട വല്ലഭനെ നോക്കിക്കൊണ്ട് ഈ ഒരു ദിവസം കഴിച്ചുകൂട്ടു.

(അനന്തരം ചിത്രസാമാനങ്ങളെടുത്ത് ശീലവതി പ്രവേശിക്കുന്നു)

ശീലവതി— തോഴി! ഇതാ ചിത്രപ്പലക. ഇതാ ചിത്ര സാമാനങ്ങൾ. (എന്ന് കൊടുക്കുന്നു)

സുചരിത— പ്രിയസഖി! നീ ഒരുവിധം ധൈര്യപ്പെട്ട് ചിത്രമെഴുതു.

(സീത നാട്യത്താൽ ചിത്രപ്പലകയെവാങ്ങി ദേഹസ്തംഭം നടിക്കുന്നു)

സുചരിത— തോഴി! നീയെന്തു വിചാരിക്കുന്നു?

ശീലവതി— സുചരിതെ! എന്താണ് ചോദിപ്പാനുള്ളത്? സ-

ഷ്പത്തിങ്കൽ എതൊരു മഹാനുഭാവനെ മന്മഥൻ കാണിച്ചു കൊടുത്തുവൊ അദ്ദേഹത്തിനെ തന്നെ.

സാരണൻ— മഹാരാജാവെ! ഭാഗ്യത്താൽ തിരുമനസ്സുകൊണ്ട് വർദ്ധിക്കുന്നു. ലോകങ്ങളിൽ മഹാനുഭാവൻ തിരുമനസ്സുകൊണ്ടല്ലാതെ വേറെ ആരാണ്?

രാവണൻ— ഇനിക്ക് സന്തോഷം തന്നെ. ഇവിടുന്നങ്ങോട്ടും നോക്കുക.

സീത— പെരുകിനലജ്ജയെവിട്ടി-
ട്ടൊരുവിധമുടൻകൈക്കൊണ്ടുഞാനാഹാധൈര്യം
ജപരമേ!ക്ഷണനേരത്തെ
അരികിൽപുണ്യംനിനക്കുണ്ടാം (11)

(എന്ന് പണിപ്പെട്ട് ചിത്രമെഴുതുന്നു)

രാവണൻ—
നേത്രംകൊണ്ടിന്നഹമിടവിടാതീക്ഷണംചെയ്തുമാറി-
ച്ചിത്രേനന്നായ്സുമുഖിയെഴുതുംരേഖയെവ്വണ്ണമെന്നാൽ
ശ്രോത്രഗ്രാഹ്യംവളയുടെരവംതാനുമവ്വണ്ണമിപ്പോൾ
ചിത്രേതന്നീപ്രിയനെയെഴുതുന്നെന്നുചൊല്ലുന്നതും (12)

സീത—തോഴി സുചരിതേ! ലഭിക്കാത്ത അദ്ദേഹത്തിനെ പ്രയത്നപ്പെട്ടു ചിത്രത്തിലെഴുതീട്ട് പ്രയോജനമെന്താണെന്ന് എന്റെ മനസ്സ് ലജ്ജിക്കുന്നു. (എന്ന് കണ്ണീർ പൊഴിക്കുന്നു)

രാവണൻ—ഇവൾ കരയുന്നു നിശ്ചയം. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ,
സ്ഫുടമിഹമിഴിമയ്യൊടൊത്തുഗണ്ഡ-
തടവിനകംകമരേണുവോടുചേർന്നു
പൊടുപൊടെനയനാംബുതാമരപ്പൂ-
പ്പൊടികളണിഞ്ഞളിപോലെവീണിടുന്നു (13)

സുചരിത— തോഴി! കരയേണ്ട, അദ്ദേഹത്തിനെ നിനക്കു പ്രയാസംകൂടാതെതന്നെ ലഭിക്കും.

(സീത മുഖം തുടച്ചു ചിത്രമെഴുതുന്നു)

ശീലവതി— [സാകാംക്ഷമായിട്ടു] തോഴി സുചരിതേ! പ്രിയസഖിക്കു അദ്ദേഹത്തിങ്കൽ അനുരാഗം അതികലശലായിരിക്കുന്നു. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ, കവിൾത്തടത്തിൽ രോമാഞ്ചത്തോടുകൂടി വിചാരിച്ചുവിചാരിച്ചു, വിറെക്കുന്ന വിരലുകൾകൊണ്ടു വ

രച്ചുവരച്ചു, സന്തോഷത്താൽ വിടൎന്നിരിക്കുന്ന നേത്രങ്ങൾ കൊണ്ടു നോക്കുന്നു.

സുചരിത— അദ്ദേഹത്തിനെ സ്വപ്നത്തിൽ എങ്ങിനെ കണ്ടുവോ അങ്ങിനെ എഴുതേണമെന്നാണ് ഇവളുടെ ആഗ്രഹം.

രാവണൻ— (കേട്ടിട്ട്) മനസ്സേ! നീ അകാരണമായിട്ട് പരിഭ്രമിക്കുന്നതെന്തിന് ഇവിടുന്നങ്ങോട്ടും കൂടി നോക്കുക.

സീത—(എഴുതി ചിത്രത്തെ നോക്കീട്ട്) [ആത്മഗതം]

ഗാത്രം നീലോല്പലമൊടെതിരാം കാന്തിയോടും മനോജ്ഞം
നേത്രം രണ്ടിന്നരികുകൾ ചുവപ്പിച്ചു മുട്ടിച്ചു കാതിൽ
ജൈത്രം ബാഹുദ്വയമതു തടിച്ചുരുണ്ടീടുമവൎക്കിപ്പോൾ
ചിത്രത്തിന്നൊരു വിധമവൻ രൂപമവ്വണ്ണമേ ഞാൻ (14)

(സന്തോഷത്തോടുകൂടി) ഇനി ഇതിൽ,

വില്ലും കയ്യിൽ വരച്ചു തൂണിയുഗളം പിൻതോളിലുമാറതിൽ
തെല്ലാമ്മാറഥസ്സ്വും ചരകരക്കെട്ടിങ്കലുമുണ്ടയാൽ
അല്ലിത്താരിനു തുല്യമായ വദനേ ലോലംബജാലങ്ങൾ പോ-
ലുല്ലാസേന വിളങ്ങുമാറെഴുതണം ശ്മശ്രുക്കൾ ഗണ്ഡങ്ങളിൽ (15)

(എന്ന് പിന്നെയും എഴുതുന്നു)

രാവണൻ— (ചിത്രത്തെ നോക്കി ദീൎഘശ്വാസം വിട്ട് [ആത്മഗതം] ഇതെന്താണ് വേറെ വിധമായിരിക്കുന്നു. മനസ്സേ! നിന്റെ ആഗ്രഹം വ്യൎത്ഥം തന്നെ.

സീത— (എഴുതി ചിത്രത്തിലുള്ള നായകനെക്കുറിച്ച് തൊഴുതുകൊണ്ട്) ഹേ കാന്ത! ഇപ്പോൾ,

എന്നിൽ തീപ്പൊരി കൊണ്ടു മന്ദപവനൻ വൎഷിച്ചിടുന്നു ധ്രുവം
പിന്നെത്തിങ്കളുമഗ്നികൊണ്ടു തടവീടുന്നെന്നു തോന്നുന്നു മേ
കന്ദൎപ്പൻ കരവാളകൎമ്മമധുനാ ചൊല്ലേണ്ടതെന്തെന്നതോ-
ന്നൊന്നും നീയതുകൊണ്ടു നാഥ! വലയുന്നെന്നെത്ത്യജിച്ചീടൊലാ

എന്നുമാത്രമല്ല— മാനത്തെക്കളയുന്ന ഹേ!—— (എന്ന് പകുതി പറഞ്ഞു) [ആത്മഗതം] ചിത്രത്തിലെഴുതപ്പെട്ട വല്ലഭനെക്കുറിച്ച് പരമാൎത്ഥബുദ്ധിയാൽ മൂഢയായ ഞാൻ ശകാരിപ്പാൻ ഭാവിച്ചു. കഷ്ടം! (എന്ന് മറയ്ക്കുന്ന വിധം നടിക്കുന്നു)

ശീലവതി— (ചിരിച്ച്) നിന്റെ വാക്കു മുഴുവനുമായില്ലെന്നു തോന്നുന്നു.

സീത— (ലജ്ജയോടുകൂടി) തോഴി! ബാക്കിയൊന്നുമില്ല അദ്ദേഹത്തിനെ എഴുതി കഴിഞ്ഞു.

സഖികൾ— (ചിത്രത്തെ നോക്കി തമ്മിൽ തമ്മിൽ) തോഴി! അദ്ദേഹത്തിൻെറ ആകൃതി ഈ ചിത്രത്തിലെഴുതപ്പെട്ടതുപോലെയാണെങ്കിൽ അദ്ദേഹത്തിങ്കൽ പ്രിയസഖിക്കു ഇത്രഅനുരാഗം ജനിച്ചത് ഉചിതം തന്നെ എന്ന് ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നു.

സാരണൻ— (നോക്കീട്ട് ആശ്ചര്യത്തോടുകൂടി)

ഉണ്ടാസ്യനളിനത്തിനൊത്തനയനദ്വന്ദ്വംനകംപോലഹോ
നീണ്ടിട്ടുള്ളകരങ്ങൾമാറിഹപരന്നൊററംകൃശംമദ്ധ്യവും
കണ്ടീടുന്നുപദദ്വയത്തിലുമിതാസാമ്രാജ്യചിഹ്നങ്ങളെ
കണ്ടിട്ടില്ലിതുപോലെയാരെയുമഹംമന്നോർകുമാരാണിവൻ (17)

രാവണൻ— [ആത്മഗതം]

ചിത്രേകാണുംനവകുവലയശ്യാമമാമസ്യഗാത്രം
ശത്രുക്കൾക്കുംനയനസുഖമേകീടുവാൻപോരുമല്ലോ
ഇത്രത്തോളംമഹിമയിതരന്നില്ലയെന്നോതിടുന്നു
ണ്ടത്രശ്രേഷ്ഠാപ്രകൃതിയിതഹോസജ്ജനശ്ലാഘനീയാ (18)

[പ്രകാശം] വിദ്യുജ്ജിഹ്വ! ചിത്രത്തിലെഴുതപ്പെട്ടവനെ നോക്കൂ.

വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ— ഞാൻ കാണുന്നുണ്ട്. ഇതാ ഇവനെ,

നന്നായിട്ടരികിൽച്ചുവന്നനയനദ്വന്ദ്വംമഹാത്മാവിതാ
ണെന്നോതുന്നിതുവക്ഷസ്സിയെന്നതുപോൽമാറല്പമത്യുന്നതം
പിന്നെശ്മശ്രുലവങ്ങളാൽമധുപമായുള്ളോരുവക്ത്രംയുവാ
വെന്നുംക്ഷത്രിയനെന്നുചാപധരമാംകയ്യുംകഥിക്കുന്നുമേ (19)

സീത— സുചരിതേ! നീ നോക്കൂ.

(എന്ന് ചിത്രപടത്തെ കാണിക്കുന്നു).

സുചരിത— (ചിരിച്ച്) തോഴി! ഞാൻ കണ്ടിട്ടുണ്ടതാണ്, ഇതെല്ലാം അദ്ദേഹം കണ്ടുവെങ്കിൽ നിൻെറ കരാംബുജങ്ങൾക്ക് രത്നവളകളെ സമ്മാനിക്കും.

രാവണൻ— സുചരിത പറഞ്ഞത് സത്യമാണ്. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ,

എങ്ങുംരേഖകളുംനിറങ്ങളുമിതിൽതമ്മിൽകലർന്നിട്ടുമി
ല്ലംഗന്യാസമതാളുമോവമതിനെക്കാട്ടുന്നമുറ്റന്തഹോ

ഭംഗ്യാജീവനമുണ്ടിതികലിതതോന്നീടുന്നിതിന്നവനും
ഇംഗാനന്ദമുടൻവളക്കുമവാംസാമത്ഥ്യംജയിക്കുന്നതെ (20)

ശീലവതി— സുചരിതേ! ഞാൻ പറയാം, പ്രിയസഖിയുടെ കരകൗശലത്തെക്കണ്ടിട്ടുതന്നെയാണ് നീ മുമ്പേതന്നെ പ്രിയസഖിയുടെ കൈകളിൽ വളകളെ ഇട്ടത്. ആ വളകളെയല്ലെ മുമ്പെ വിശ്വാമിത്രമഹർഷി 'ഇവകളിൽ രാക്ഷസാന്ധംകരണമെന്ന രത്നം പതിച്ചിട്ടുള്ളതുകൊണ്ടു രക്ഷയ്ക്കായിട്ട് ഇവകളെ ജാനകിയുടെ കയ്യിൽ ഇടീക്കണം' എന്നു പറഞ്ഞു നിന്റെ കയ്യിൽ തന്നത്.

(രാവണനും സാരണനും കേട്ടിട്ടു തമ്മിൽതമ്മിൽ മുഖം നോക്കുന്നു)

വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ— (ചിരിച്ച്) കേൾക്കേണ്ടതു കേട്ടു, അറിയേണ്ടതും അറിഞ്ഞു. നമുക്കു കണ്മാൻ പാടില്ലാതെയിരിക്കുന്ന ഇവൾ സീതയാണ്, ഇവളാൽ ചിത്രത്തിൽ എഴുതപ്പെട്ട ഇവൻ രാമനുമാണ്.

രാവണൻ— സീതയ്ക്കു തന്റെ മേൽ പ്രേമമുണ്ടെന്നു വിചാരിച്ചു ഗർവ്വിക്കുന്ന നിന്ദ്യനായ രാമൻ ഇവൻ തന്നെയോ?

(കോപത്തോടുകൂടി ചിത്രത്തെക്കുറിച്ച്)

ജനകതനയാപ്രേമത്തിന്നാസ്പദംമമദേഹമെ-
ന്നനവധിഭവാൻഗർവ്വിക്കേണ്ടിന്നെടോശഠരാഘവ!
അനുപമമഹംനിന്നെക്കൊൽവാൻനിവൃത്തിയതാടകാ
തനയനിതിനാൽനിന്നെക്കൊല്ലാതടങ്ങിയിരിക്കുമൊ? (21)

സാരണൻ— മഹാരാജാവെ! നോക്കു വിശ്വാമിത്രന്റെ അവിനയത്തെ. എന്തെന്നാൽ അവൻ 'രാക്ഷസാന്ധംകരണ'മെന്ന രത്നം പതിച്ച വളകളെ ഇവൾക്കു കൊടുത്തില്ലെ, തിരുമനസ്സുകൊണ്ട് ഇവളെ കണ്ടാൽ ഉടനെ അപഹരിക്കുമെന്ന് അവൻ ഊഹിച്ചിരിക്കും നിശ്ചയം.

വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ— അത് അങ്ങിനെതന്നെ, ആ ക്ഷത്രിയബ്രാഹ്മണൻ സമർത്ഥനല്ലെ.

രാവണൻ— (ആകാശത്തിൽ വിശ്വാമിത്രനെ ഉദ്ദേശിച്ചു കോപത്തോടുകൂടി ചിരിച്ച്) എടാ! എടാ! കൗശികാധമ!

മാരീചനെന്നെവെൽവാൻസുരപുരമതുനി-
ർമ്മിച്ചനിന്നുകപേറി-

ദ്ധ്വാരംഭംസ്വംജനംചെയ്യതിന്നുമതിഭവാൻ
താടകാംഘോരവെൽവാൻ
പോരുംകാപ്പാൻത്രിശംകംയുധിമമരിപുവാം
രാമനെപ്പോരകാപ്പാൻ
പാരാതെന്നപ്രിയംചെയ്യിഹനിജമതേയ
നീകളിക്കുന്നതേവം (22)

സാരണൻ— ആഃ മരിപ്പാനായിട്ടാണു കളിക്കുന്നു എന്നു പറയുന്നതെന്താണ് അവൻ മരിച്ചപോലെതന്നെ.

രാവണൻ— (ആഗ്രഹത്തോടുകൂടി) അതിരിക്കട്ടെ, ജാനകിയെ കാണ്മാൻ ഉപായം ചിന്തിക്കു.

സാരണൻ— ഞാൻ ഉപായം കണ്ടിരിക്കുന്നു.

രാവണൻ— (ഉത്സാഹത്തോടുകൂടി) എങ്ങിനെയാണ്?

സാരണൻ— ഇങ്ങിനെ (എന്നു ചെവിയിൽ പറയുന്നു)

രാവണൻ— (ചിരിച്ച്) കൊള്ളാം, താൻ ആയോദ്ധ്യകമുനിവേഷം ധരിച്ച് വളകളെ വാങ്ങുവാൻ യത്നിക്കു.

സാരണൻ— അങ്ങിനെതന്നെ (എന്ന് എണീട്ടു മുനിവേഷം ധരിച്ചു പ്രവേശിച്ച്) ഹേ! ഞാൻ അയോദ്ധ്യയിലുള്ളവനാണെ, വഴി നടന്നുള്ള ക്ഷീണത്താൽ പരവശനായിരിക്കുന്നു, തണലുകൊണ്ടെങ്കിലും വിശറികൊണ്ടു വീശീട്ടെങ്കിലും എന്നെ ആശ്വസിപ്പിക്കണെ. (എന്നു മൂർച്ഛയെ നടിക്കുന്നു)

വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ— മഹാരാജാവെ! സാരണന്റെ കൗശലത്തെ കണ്ടാലും.

കടിയിൽകിഴിഞ്ഞമൃഗചർമ്മപിംഗമാം
ജടകെട്ടഴിഞ്ഞതഥവിയർപ്പുള്ളിയാൽ
നിടിലത്തിൽമാഞ്ഞഭസിതംവഹിച്ചിതാ
നെടുവീർപ്പിടുന്നുധൃതദണ്ഡനിമ്മുനി (23)

സീത— (സംഭ്രമത്തോടുകൂടി) അയോദ്ധ്യയിലുള്ളാളാണെന്നു കേൾക്കുന്നു, അതുകൊണ്ടു സുചരിതെ! നീ ബ്രാഹ്മണനെ ആശ്വസിപ്പിക്കു.

സുചരിത— (അടുത്തുചെന്ന്) ബ്രാഹ്മണ! ആശ്വസിക്കു.

(എന്ന് താമരയിലകൊണ്ടു വീശുന്നു)

മുനി— (കണ്ണുമിഴിച്ച്) കാരണംകൂടാതെ എന്നിൽ വാത്സല്യമുള്ള നീ നിമിത്തമായിട്ടു ഞാൻ ജീവിച്ചു.

സുചരിത— [ആത്മഗതം] ഭാഗ്യത്താൽ ബ്രാഹ്മണന്നു ബോധം വന്നു. [പ്രകാശം] അങ്ങുന്ന് ആരാണ്? എവിടെ നിന്നു വരുന്നു?

മുനി— ദശരഥമഹാരാജാവിന്റെ പ്രഥമപുത്രനില്ലേ?

സീത— (സംഭ്രമത്തോടുകൂടി) അദ്ദേഹത്തിന്നെന്താണ്?

രാവണൻ— (അസൂയയോടുകൂടി) താടകാ മാരീചന്മാരെക്കൊണ്ടു കൊല്ലിച്ചു.

സുചരിത— ബ്രാഹ്മണ! ശേഷം പറയുക?

മുനി— എന്റെ നാവു വരളുന്നു.

രാവണൻ— (ചിരിച്ച്) ശത്രുവിന്റെ വൎത്തമാനം പറയുന്നതുകൊണ്ടു പൊട്ടിത്തെറിക്കുന്നില്ലേ?

സീത— (ആവേശത്തോടുകൂടി) ഇദ്ദേഹം അനിഷ്ടം പറവാൻ ഭാവിക്കുന്നപോലെ തോന്നുന്നു.

(എന്നു വിഷാദത്തെ നടിക്കുന്നു.)

ശീലവതി— തോഴി! സുചരിതേ! ബ്രാഹ്മണന്നു ജലം കുടിപ്പാൻ കൊടുക്കുക, ശേഷമുള്ള വാക്കിനേയും കേൾക്കുക.

(സുചരിത താമരയിലക്കുമ്പിളിൽ നദീജലത്തെ കൊണ്ടുവന്നു കൊടുക്കുന്നു.)

മുനി— ഞാൻ സ്ത്രീകൾ തരുന്ന ജലത്തെ കുടിക്കയില്ല.

സീത— (കണ്ണീരോടുകൂടി) ഒരു ബ്രാഹ്മണൻ വ്യസനത്താൽ ജലപാനത്തിന്നുകൂടി മടിക്കുന്നു. അതിനാൽ പ്രിയനായ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ജീവിതം ദുൎല്ലഭമാണെന്നു ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നു.

മുനി— [ആത്മഗതം] അവന്റെ മാത്രമല്ല അവനിൽ സ്നേഹമുള്ള വിശ്വാമിത്രന്റെയും. (പ്രകാശം) നിങ്ങൾ പരിഭ്രമിക്കേണ്ട ഇനിക്കു വ്രതമുള്ളതുകൊണ്ട് സത്യമായിട്ടും സ്ത്രീകൾ തരുന്ന ജലത്തെ ഞാൻ കുടിക്കയില്ല.

സുചരിത— സ്വാമിൻ! ശേഷം പറയൂ.

സീത— ഇപ്പോൾ എന്റെ ഹൃദയം അഗ്നിയുടെയോ അമൃതത്തിന്റെയോ മദ്ധ്യത്തിലിരിക്കുന്നു.

മുനി— ഒരു സ്ഥിതിയിലുള്ള എന്നെ കണ്ടാൽ എന്റെമേൽ പ്രിയമുള്ള മാതാപിതാക്കന്മാർ വ്യസനിക്കും നിശ്ചയം.

വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ— (പരിഹാസത്തോടുകൂടി) അവർ മാത്രമല്ല, വിരൂപവേഷം ധരിച്ചിട്ടുള്ളതുകൊണ്ട രാക്ഷസന്മാരെല്ലാവരും വ്യസനിക്കും.

സീത— വളരെ വ്യസനിച്ചിരിക്കുന്ന എന്റെ ഹൃദയത്തിന്ന് ഈ വാക്കുകൊണ്ട് ആശ്വാസമെന്താണ്?

ശീലവതി— ഒരയാൾ രാക്ഷസനാണ് സത്യം. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ പ്രിയസഖിക്ക് ഇപ്രകാരം വ്യസനത്തെ ഉണ്ടാക്കിത്തീൎത്ത് പിന്നെ ഒന്നും പറയുന്നില്ല.

മുനി— (ഭയത്തോടുകൂടി) [ആത്മഗതം] ഇവൾ എന്നെ അറിഞ്ഞിരിക്കുമൊ, (ആലോചിച്ച്) ഞ ഉണ്ടാകയില്ല. [പ്രകാശം] ആ രാമചന്ദ്രന്റെ പ്രിയ സഖനാണ് ഞാൻ.

രാവണൻ— (ചിരിച്ച്) സംശയമെന്താണ്, അവനെ കൊൽവാൻ ഒന്നാമതായി യത്നിച്ചവനല്ലെ.

സീത— ഇതും ആശ്വാസത്തിന്ന മതിയായില്ല.

സുചരിത— ബ്രാഹ്മണ! പറയു, പറയു. ഇവിടെ വന്ന കാൎയ്യമെന്താണ്?

മുനി— എല്ലാം നിങ്ങളോടു പറയാം. നിങ്ങൾ രാവണങ്കൽ സ്നേഹമുള്ളവരല്ലല്ലൊ?

സീത— [ആത്മഗതം] ഒരു മുനി പ്രിയനായ അദ്ദേഹത്തിന്റെ അതിസ്നേഹിതനാണ് നിശ്ചയം. അതിനാലാണ് ഇങ്ങിനെ പറയുന്നത്.

ശീലവതി— സഖി! സുചരിതെ! രാവണൻ എന്നതാരാണ്?

രാവണൻ— (കോപത്തോടുകൂടി) ഛീ: മൂഢ! ത്രൈലോക്യത്തെ ജയിച്ച ആളെ നീ അറിയില്ലെ?

മുനി—

ശക്രൻതന്മകുടത്തിൽവെച്ചപദവുംസ്വൎദ്ധാമഹാവിഷ്ണുവിൻ
ചക്രംകൊണ്ടുമുറിഞ്ഞപാടുമുടയോനീശാദ്രിപൊങ്ങിച്ചവൻ
ഇക്കാണുന്നവസൃഷ്ടിചെയ്തഭഗവാൻതൻപുത്രപുത്രാത്മജൻ
ചൊല്ലേറുണ്ടാമദശാസ്യനെന്നുമതിമാൎക്കാകാതിരുന്നിങ്ങി

സീത— (കോപത്തോടുകൂടി) "അവൻെറ ഗുണങ്ങളെ ഇങ്ങിനെ പറഞ്ഞിട്ടെന്താണ്? രാക്ഷസനായതുകൊണ്ട് അവനിൽ എല്ലാ ജനങ്ങൾക്കും വളരെ ഇഷ്ടസ്യയാണ്".

രാവണൻ— (മുഖം ചുളിച്ച്) വിദ്യുജ്ജിഹ്വാ! കേൾക്കേണ്ടതു കേട്ടു.

വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ— അതുകൊണ്ടല്ലേ ഇവളെ വശീകരിപ്പാൻ രാമവേഷം ധരിക്കുന്നതു കൂടാതെ ഉപായമൊന്നും കാണുന്നില്ലെന്നു ഞാൻ പറഞ്ഞത്.

രാവണൻ— ഇതു രാവണന്ന് പ്രയാസമാണു. കണ്ടാലും.

തന്നെക്കാമിച്ചിടൊള്ളലസമിഴിയെവേൾക്കുന്നതുംതടാവാഹ—
ത്തിന്നായെല്ലാനരീമനുഷ്യപ്പെഴുവടിവുധരിക്കുന്നതുംയോഗ്യമോർമേ
നന്നോബാല്യംമുതല്ക്കുമമസഖിജനകൻതന്നെവഞ്ചിപ്പതുംഞാ
നിന്നൻകാമമെന്തെന്നടരൻകുലവതുചിതമാമാനവുംമെയ്യശസ്സും

വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ— മഹാരാജാവെ! അകാരണമായിട്ടെന്തിനു ഖേദിക്കുന്നു?

ഗതിനമ്മുടെവംശത്തിനു
ചതിയെന്നല്ലാതെയില്ലമറ്റൊന്നും
അതിനാലിവളെഹരിച്ചാൽ
മതിമുനൻമുഖിയുംക്രമേണ വശമാകും (26)

സുചരിത— സഖി ശീലവതി! ആ ലങ്കേശ്വരനെ നീ അറികയില്ലേ? താതജനകൻ എപ്പോഴും മഹാപ്രഭാവനായ അദ്ദേഹത്തെ 'എൻെറ പ്രിയ സഖാവാണ്' എന്ന് പ്രശംസിച്ചു കൊണ്ടിരിക്കുന്നു.

രാവണൻ— അതുകൊണ്ടു തന്നെയാണ് സ്നേഹം നിമിത്തം ഞാൻ ജാനകിയെ അപഹരിക്കാത്തതു.

ശീലവതി— ബ്രാഹ്മണ! ആ ലങ്കേശ്വരനെ അങ്ങ് ഓർമ്മപ്പെടുത്തി. ഞങ്ങൾ അദ്ദേഹത്തിങ്കൽ സ്നേഹമുള്ള രാക്ഷസികളല്ല, എന്നാൽ ഇവൾ ജനകിയാണ് ഞാനും ഇവളും ജാനകിയുടെ സഖികളുമാണ്.

മുനി— [ആത്മഗതം] കഷ്ടം! 'ഇവൾ ജാനകിയാണ്' എന്നവെറും നിലത്തെ ചൂണ്ടിക്കാണിക്കുന്നു.

സുചരിത— സ്വാമിൻ! ഇപ്പോൾ വിശ്വാസത്തോടുകൂടി പറഞ്ഞാലും.

ശീലവതി— ബ്രാഹ്മണ! അങ്ങ് ക്ഷേമവർത്തമാനത്തെ പറഞ്ഞു എങ്കിൽ ഉടനെ ജാനകി അങ്ങയുടെ കൈകളിൽ രത്നവളകളെ സമ്മാനിക്കും.

മുനി— [ആത്മഗതം] അതിനുതന്നെയാണ ഈ പണി. [പ്രകാശം] മറെറാന്നാണ് പറവാനുള്ളത്.

സീത— (പരിഭ്രമത്തോടുകൂടി) ഭൂലോകത്തിന്റെ അലങ്കാരം അവസാനിച്ചുവോ (എന്ന് മൂർച്ഛിക്കുന്നു).

സഖികൾ— അയ്യോ! തോഴി ജാനകി! അയ്യോ! ഭൂലോകമംഗളദീപികേ! അയ്യോ! സഖീജനവത്സലേ! ഇതുവരെയും ആശ്രയിച്ച തോഴികളെ ഉപേക്ഷിച്ച് ഒട്ടും ദയയില്ലാത്ത നീ ഇയ്യടെ പരിചയിക്കപ്പെട്ട മനോരഥവല്ലഭനായ അദ്ദേഹത്തിന്റെ പിറകെ പോകുവാൻ തുടങ്ങുന്നുവോ?

(എന്ന് കരയുന്നു.)

മുനി— നിങ്ങൾ അകാരണമായി എന്തിനിത്ര വ്യസനിക്കുന്നു? എന്റെ വാക്കു കേൾപ്പിൻ.

സഖികൾ— തോഴി! ആശ്വസിക്ക, ആശ്വസിക്ക, ശേഷവും കേൾക്കുക.

(സീതാ ആശ്വസിച്ച് മുനിയെ നോക്കുന്നു).

മുനി— പേശലാംഗി! രാമവേഷമാർന്നകാമദേവനെ
കൗശികന്റവേഷമാർന്നിന്റെ പുണ്യസഞ്ചയം
ആശു കൂട്ടിയിങ്ങു കൊണ്ടുപോരുമിന്നുതാൻ വൃഥാ
ക്ലേശമാർന്നിരിപ്പതെന്തു? തോഷമോടു വാഴ്ക നീ (27)

രാവണൻ— (ചിരിച്ച്) എടോ സാരണ! താൻ മുനിയായിട്ടും പൊളി പറയുന്നതെന്താണ? 'രാമവേഷം ധരിച്ച രാവണനെ കൗശികന്റെ വേഷം ധരിച്ച വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ കൂട്ടിക്കൊണ്ടു വരും' എന്നല്ലേ പറയേണ്ടത്.

സഖികൾ— തോഴി! നീ ഭാഗ്യത്താൽ വർദ്ധിക്കുന്നു.

(സീത സന്തോഷസംഭ്രമങ്ങളോടുകൂടി എഴുന്നീററ രണ്ടു വളകളെയും സാരണന്റെ കൈകളിൽ സമ്മാനമായി കൊടുക്കുന്നു).

രാവണൻ— (അത്ഭുതത്തോടുകൂടി)
ജീമൂതത്തെ വെടിഞ്ഞു കുങ്കുമനിറം പൂണ്ടുള്ള സൗദാമിനി —
ന്യോമന്താവിച്ഛിച്ഛിലമെലയെ ചുംബിച്ചേററം വിളങ്ങുന്നുവോ

ഭൂമിവ്യോമവുമെട്ടുദിക്കുമൊരുപോൽമേലാരഗ്നിയാൽതപ്തമാം
ഹേമത്തിന്നുമടങ്ങീടുകകൊണ്ടതിജവംതേടുന്നുവോസാമ്പ്രതം (28)

അത്ഭുതം ഇതെങ്ങിനെ?

കാന്ത്യാംശീഘ്രമടച്ചുകണ്ണിനപൂളംമെല്ലെത്തുറന്നിട്ടതാ-
ണെന്താണെന്നുടനങ്ങുമിങ്ങുമഭ്യുന്നാനോക്കുംവിധൌമുന്നിലായ്
ചന്തംകൊണ്ടു സമസ്തനാരികളെയുംനിന്ദിച്ചുഹേമിന്നലിൻ
കാന്ത്യാവിഷ്ടിതമായനന്നപോൽദൃതമൊരുസ്ത്രീകണ്ണമാറായിതാ

(അണിയറയിൽ)

മുനികൌശികൻറമുഖാദർശനത്തിനാ-
യനസൂയയോടുമിഹവന്നൊരത്രിയെ
ജനകൻമുദാച്ചിനകുടംചെയ്തുവന്ദന-
ത്തിനുതൻറപുത്രിയെവിളിച്ചിടുന്നതെ (30)

ശീലവതി— ഭാഗ്യത്താൽ പ്രിയസഖിക്കു മേൽക്കുമേൽ ശ്രേയസ്സ് കാണപ്പെടുന്നു. മഹാപതിവ്രതയായും പൂജ്യയായുമിരിക്കുന്ന അനസൂയയുടെ ദർശനം പുണ്യത്താലെ ലഭിക്കയുള്ളൂ.

സീത— (അത്ഭുതത്തോടുകൂടി) ഇനിക്ക് വളരെ സന്തോഷമുണ്ട്, അതിനാൽ നോം ഗമിക്കുക.

(എന്ന് എല്ലാസ്ത്രീകളും പോയി)

രാവണൻ— കഷ്ടം! ആ സുന്ദരി നേത്രമാർഗ്ഗത്തെ അതിക്രമിച്ചുവല്ലോ?

കണ്ടില്ലക്ഷിതിപുത്രിതൻറശശിപോൽചന്തംകലർന്നാനനം
കണ്ടില്ലക്കുളുർകൊങ്കമൊട്ടുമരയുംമറ്റൊന്നുചൊല്ലേണ്ടുഞാൻ
തണ്ടാർസായകവാളുപോലെവിലസുംകേശത്തെമാത്രംമുദാ-
കണ്ടേൻദുർവ്വിധിമറ്റൊരംഗവുമഹോകാണ്മാൻതുണച്ചീലമേ (31)

വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ— സാരണൻറ കൈകളിൽ വളകളെക്കൊട്ടുന്നത് കൈ തിരിച്ചിടുക്കുമ്പോഴും അവളുടെ ആ കരപല്ലവത്തെ കണ്ടില്ലേ?

രാവണൻ— ഭാഗ്യത്താൽ അങ്ങ് ഓർമ്മപ്പെടുത്തി.

കിളികൊക്കുപോലനഖങ്ങളുംചുവന്നും
വളഞ്ഞുംചിത്തത്തംബുജംപോൽപ്രകാരം
വളർന്നുള്ളതൽപാണിപാദാനോതിരത്താൽ
വിളങ്ങുന്നതീക്ഷിച്ചുതാഴ്ന്നോനാം (32)

മുന്നംഞാൻകൊണ്ടുവന്നുള്ളമരികളിഹവാ–
ണീടിലുംസപത്ന്യലോകേ
ചെന്നാലുംരാജകന്യാജനമരികിൽവസി–
ച്ചാലുമില്ലെങ്കിലുംകിം
മിന്നുംപൊൻകങ്കണത്താൽവിലസിതകമലഗ–
ർവ്വത്തെന്നീക്ഷണന്താമി–
ത്തന്വംഗികൈപിടിച്ചാൽദശമുഖനവരെ–
ക്കൊണ്ടുപിന്നെന്തുകാര്യം (33)

വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ— രാമവേഷം ധരിച്ചാൽ മിത്രമനസ്സിലേക്ക് ഇത് സാധിപ്പാൻ പ്രയാസമെന്താണ്?

രാവണൻ— നരനുടെവേഷമെടുപ്പതു
മരുതാത്തവരെയുമിതിനകരോ
പരിചൊടുചെയ്യുംരാവണ
നരിവയർമണിയെയ്യുതംലഭിപ്പാനായ് (34)

അങ്ങ് വിശ്വാമിത്രവേഷം ധരിപ്പാനായി ഒരുമ്പെട്ടാലും.

വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ— ഞാൻ വിശ്വാമിത്രവേഷം ധരിച്ചുവല്ലോ. സാരണൻ ലക്ഷ്മണവേഷത്തെയും ധരിക്കും.

സാരണൻ— മഹർഷിമാരുടെ മാഹാത്മ്യം വിചാരിച്ചാലവസാനമില്ലാത്തതു തന്നെ. എന്തെന്നാൽ,

കളമൊഴിയാളുടെകാഞ്ചന
വളകളെയെൻകൈകൾകൊണ്ടുവാങ്ങുകയാൽ
കളവല്ലെൻമേനിയെയെ–
ള്ളളവുംകാണ്മാനിനിക്കുമിഹവഹിയാ (35)

(സമീപത്തിൽ നോക്കീട്ട്) ബന്ധുജനങ്ങളെ കാണ്മാനുള്ള സന്തോഷത്താൽ കന്യകമാർ ഈ ചിത്രപടത്തെ മറന്നുപോയോ, എന്നാൽ ഇതിനെ മഹാരാജാവിന്നു കൊടുക്കാം. (എന്ന് ചിത്രപടത്തെ എടുത്ത്) ഇതാ അവളുടെ വളകൾ, ഇതാ ചിത്രപടം .(എന്ന് രാവണന്ന് കൊടുക്കുന്നു)

വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ— മഹാരാജാവേ! കണ്ടാലും. രാക്ഷസാന്ധം കരണാരത്നം പതിച്ചിട്ടുള്ള വളകളെയും രാമരൂപം എഴുതപ്പെട്ട ചിത്രപടത്തെയും.

രാവണൻ— നളിനാക്ഷിസീതയെമറച്ചിരുന്നപൊൻ
വളരണ്ടുമൊക്കിലതിനിന്ദ്യമാമിദം
കളവാണിമാനസഹരൻെറമേനിയാ-
മൊളിവാന്നചിത്രപടവുംവിനിന്ദ്യമാം (36)

സാരണൻ— വളരെ പറഞ്ഞിട്ടെന്താണ്, ഈ വളകളെ ധരിച്ചതുകൊണ്ട് തിരുമേനിയേയും കാണുന്നില്ല.

വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ— എന്നാൽ ഇതിനെ വിമാനത്തിൽ തന്നെ ശ്രദ്ധമായി വെക്കണം. ഇതിനാൽ എപ്പോളെങ്കിലും വല്ല ഉപയോഗവും ഉണ്ടാകും. (സാരണൻ അപ്രകാരം ചെയ്യുന്നു)

രാവണൻ— (ആലോചിച്ച്)

മിത്രത്തെവഞ്ചിച്ചുമഹംമനുഷ്യ
ഗാത്രംമഹാനിന്ദ്യമതുംധരിച്ചും
അത്രാദരേണാനുഭവിപ്പനിപ്പോൾ
ധാത്രീസുതാവേളിമഹോത്സവത്തെ (37)

(എന്ന് എല്ലാവരും പോയി)

ഇങ്ങിനെ രണ്ടാമങ്കം.

ജാനകീപരിണയം.

മലയാളനാടകം

മൂന്നാമങ്കം.

(അനന്തരം മാരീചൻ പ്രവേശിക്കുന്നു)

മാരീചൻ— (ഓൎമ്മയോടുകൂടി)

പെട്ടെന്നസ്ത്രജ്ഞരാമനൊയ്യൊരുശരക്കൊററിനെൻറചുററികലാ-
പ്പെട്ടെന്മേനിയിലുള്ളസന്ധികളുലഞ്ഞററാവലഞ്ഞങ്ങുതാൻ
വട്ടംചുററിനഭസ്സിലോട്ടുമളവിൽചെന്നാഴിതന്നുള്ളിലാ-
പ്പെട്ടിട്ടിങ്ങിനെനൂറുയോജനജവാൽദ്ദൂരത്തുപൊങ്ങീടിനേൻ (1)

അത്ഭുതം! ക്ഷത്രിയകുട്ടിയുടെ പരാക്രമത്തിന്നതിരില്ല.

എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ,

പൊട്ടുന്നമവെയിൽവലിച്ചധികതീക്ഷ്ണമമ്പൊന്നവൻ
വിട്ടന്നുളവുസനാചണ്ഡടനെവീണന്തീക്ഷിച്ചഹൊ
മിട്ടകനന്തിമായിയാകിയസുബാഹൂഗ്രമഹാബലങ്ങളി–
ന്നിടസ്സൂടനൊളിച്ചൊളിച്ചഹഹഹന്തചത്തീടിനാൻ (3)

എന്നു മാത്രമല്ല,

ബാണക്കൊറുകളുൽബലാന്വിതനവൻവേഗേനമയ്യാമവം
രേണുക്കൂട്ടമകറ്റിതാടകയെമുൻകണ്ടോരനന്തരംഗതം
എണാക്ഷീതിങ്ങുഗ്രശസ്ത്രയാൽഗ്ഗുണമിഴത്തീടുന്നകൈവിട്ടതൽ
ബാണംതാൻസപായമായെയ്യുറിച്ചവളെയുംഭേദിച്ചഹാതൽക്ഷണം

(ശോകാവേശത്തോടുകൂടി)

ഹാ അമ്മെ താടകെ! ഹാ പുത്രവത്സലെ! ഹാ സഹസ്രഗജബലാന്വിതെ! നിനക്കൊരു ക്ഷത്രിയകുട്ടിയാൽ അപ്രകാരം ഭവിച്ചത് തടുക്കുവാൻ പാടില്ലാത്ത ദൈവകല്പിതം തന്നെ.

എന്നമ്മേ!കരയുന്നെനിക്കുവിളികേൾക്കുന്നുണ്ടൊട്ടുപോയദ്ധ്വനി

(കോപത്തോടുകൂടി)

മുന്നെന്നപ്രിയകാരിയാംനൃപവടോ!ഞാൻനിന്നെവിട്ടീടുമൊ

(വ്യസനത്തോടുകൂടി)

മുന്നിൽതന്നെമരിച്ചുകണ്ടനിഹതമേധിൻമാംസുബാഹോ!ഭവാൻ

(ചിന്താശ്വാസത്തോടുകൂടി)

ഇന്നുംവത്സകരാള!പോയതുഭവാനെന്നെന്നറിഞ്ഞീലഞാൻ (4)

(അനന്തരം കരാളൻ പ്രവേശിക്കുന്നു)

കരാളൻ— പോരിൽപേടിച്ചുഭാഗ്യാൽ
ദൂരത്തോടിയതുംതഥാ–
ഘോരരാമാസ്ത്രമേല്ക്കാതെ
പാരംഭാഗ്യാൽപിഴച്ചുഞാൻ (5)

എന്നാൽ രാമബാണത്താൽ ഗ്രഹിക്കപ്പെട്ട ആ മാരീചൻ ജീവിക്കുന്നുണ്ടോ ഇല്ലയോ എന്ന് ഞാൻ അറിയുന്നില്ല.

എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ,

പരത്തിലക്കൊല്ലമുടിചിതറിവാളുംപരിചയും
കരംപോന്നപാൽവീണുംമണിമകുടമൂരിച്ചിതറിയും

മരുത്തിൻ്റെവശത്താൽജലധൌ കാകുത്സ്ഥശിശുവിൻ
ശരത്താൽമാരീചൻദ്രുതമിഹപാറാതാനെവിടെയോ (6)

ഒരു സമയം മഹേന്ദ്രശൈലത്തിൻെറ താഴ്വരയിലൊ സമുദ്രത്തിൻെറ തിരമാലകളിലൊ വീണിരിക്കാം. അതിനാൽ ഞാൻ അദ്ദേഹത്തിനെ അന്വേഷിച്ചുകൊണ്ട് ഈ മഹേന്ദ്രപൎവ്വതത്തെ പ്രാപിക്കയും ചെയ്തു. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ,

തിങ്ങീടുംപൎവ്വതത്തിൻകൊടുമുടിശിലയിൽ
ചെന്നടിച്ചുയൎന്നു ചിന്നി
പ്പൊങ്ങുംവെൺനുരമംപോൽവിലസുമരുവിയാം
ദിവ്യവീചീനദീകളിൽ
എങ്ങാകണ്ടതിൽവാഴുംകരികളുടെമുഖാൽ
ഭ്രഷ്ടമാകുംബിസത്തിൻ
ചൊങ്ങുംഗന്ധങ്ങൾചേരുന്നതടമതിലിഹസിം
ഹങ്ങൾഗൎജ്ജിച്ചിടുന്നു (7)

അത്രയുമല്ല,

കരികൾമൃഗാധിപൻപ്രഹരമേറ്റുകുംഭാരശിരസ്സുടഞ്ഞുടൻ
പരിഗളിതങ്ങളാംരുധിരമിശ്രിതമുത്തുകളായ്വനസ്ഥലേ
അരുണനിറംവരുത്തിനിജകീൎത്തിയാൽദ്രുതമങ്ങുപാഞ്ഞിടും
കരടികളിൻനിനാദമധികംപരിചോടുവളൎത്തിടുന്നിതാ (8)

(മുൻഭാഗത്തുനോക്കീട്ട്) ആൎയ്യനായ മാരീചൻ സമുദ്രത്തിൽ മുങ്ങിപ്പൊങ്ങി വന്നപോലെ കാണപ്പെടുന്നു. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ,

അടിയുമമ്പുപോലുള്ളകണ്ണു തെരിച്ചുമരതകമായ്
പടമുതാണ്ണിട്ടുംപൊറീട്ടതിൽചെറുചണ്ടികൾ
മുടിയിൽനരച്ചേറ്റിക്കൊണ്ടിമഹേന്ദ്രമഹാദ്രിതൻ
കടകമതിൽമാരീചൻനിൽപ്പുണ്ടിതാമമമുന്നിലായ് (9)

മാരീചൻ— (കരാളനെ കണ്ടിട്ട് ആശ്ചൎയ്യത്തോടുകൂടി) കരാള! നീ ജീവിച്ചിരിക്കുന്നുവൊ എന്നാൽ അടുത്തുവാ എന്നെ ആലിംഗനം ചെയ്യു.

കരാളൻ— ആൎയ്യമാരീച! അങ്ങെ ഭാഗ്യത്താൽ രാമബാണം മോചിച്ചു. (എന്ന് ബദ്ധപ്പാടോടുകൂടി ആലിംഗനം ചെയ്യുന്നു.)

മാരീചൻ— വത്സ! ഞാൻ എന്തു പറയട്ടെ.

രാമൻ ഞാണൊലിയാലുപാദ്ധ്യനിശരം മാരീചനെത്തള്ളിയെ
ന്നാമോദിച്ചതിലിമ്പർ ചൊന്ന വചനം വാരാശിതൻ നിസ്വനം
സംക്ഷുബ്ധാംഗനിയിൽ വീണ ജന്തുനിരയിൻ കോലാഹലാരാവമെ
ന്നീമൂന്നൊന്നവസർവ്വവും പരിചിനോടൊന്നിച്ചു കേട്ടേനഹം (10)

അനന്തരം,

എന്നുൾക്കല്ലോളവീഴ്ചകൊണ്ടു ചിതറം ഖംഗങ്ങളാൽ മുക്തമായ്
താനായ് വ്യക്തമതാര സാതലമതിൻ മാർഗ്ഗത്തിലൂടെപ്പെട്ട ഞാൻ
എന്നെത്തൽക്ഷണമബ്ധിയങ്ങടിയിലന്നിന്നാമാർഗ്ഗമാശ്ലിഷ്ടമേൽ
തന്നാംബുക്കൾ വരുന്ന വേഗമതിനാൽ പൊങ്ങിച്ചു മേല്പോട്ടഹോ

കരാളൻ— നല്ലത് മഹാസമുദ്രമെ! നല്ലത്. നീ സത്യമായിട്ടും രാവണമഹാരാജാവിന്റെ പ്രതാപത്തെ ഭയപ്പെട്ടു തന്നെയാണ് അദ്ദേഹത്തിന്റെ അനുചരനായ മാരീചനെ രക്ഷിച്ചത്.

മാരീചൻ— (പശ്ചാത്താപത്തോടുകൂടി) കരാള! എന്തുപറയട്ടെ.

ഈരണ്ടൊഴിവനങ്ങളും മലകളും പടികളും ഭാരാവും
ശ്രീമാൻ രാവണനെന്ത്രയാകന്തനായവാഴുന്നകൃത്യമയി—
ഈമന്ദൻ സ്വജനത്തൊടിച്ചുളവാം ലൂമ്പൊഴ്ചയും ദാസീനനായ്
സ്വാമിക്കവമതിക്കുടി സ്വയമഹോ ഭാഗ്യേണുർവ്വാളുകുന്നുതാൻ (12)

കരാളൻ— ആട്ടെ! അങ്ങിനെയല്ല. ആ ക്ഷത്രിയക്കുട്ടി ബലവാനാണെങ്കിലും അവനെ മായാപ്രയോഗംകൊണ്ട് സംഹരിക്കണം. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ അവനെ കൊല്ലാതെ തിരിച്ചെന്നാൽ നമ്മളെ മഹാരാജാവ് വെച്ചേക്കുകയില്ല. എന്നു മാത്രമല്ല ആ ദുഷ്ടനായ വിശ്വാമിത്രമുനിയും ക്ഷീണിക്കാത്ത ആ ക്ഷത്രിയക്കുട്ടിയോടുകൂടി ചെന്ന് രാമവേഷം ധരിച്ചിരിക്കുന്ന മഹാരാജാവിന്ന് സീതാവിവാഹത്തിങ്കൽ വിഘ്നമുണ്ടാക്കും. താടക പറഞ്ഞിട്ടില്ലേ? 'മഹാരാജാവ് രാമവേഷം ധരിപ്പാൻ ഒരുങ്ങീട്ടുണ്ട്' എന്ന്.

മാരീചൻ— അതുകൊണ്ടല്ലേ വിശ്വാമിത്രമുനി തന്റെ കൂടെയുള്ളവരോടൊന്നിച്ച് ആശ്രമത്തിലേക്കു വരുന്നതിനെ മുടക്കേണ്ടതായി വന്നത്.

കരാളൻ— അങ്ങ് ബുദ്ധികൊണ്ട് അതിനുപായം കണ്ടുവോ?
മാരീചൻ— (അല്പം ആലോചിച്ച്) കണ്ടു.
കരാളൻ— എങ്ങിനെയാണ്?
മാരീചൻ— ഇങ്ങിനെ (എന്നു ചെവിയിൽ പറയുന്നു.)
കരാളൻ— (ചിരിച്ച്) അങ്ങേക്ക് ഇതിലപ്പുറം എളുപ്പത്തിൽ സാധിക്കുന്നതാണ്, എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ,

ക്ഷിപ്രംമായാജാനകി
യപ്രിയമാകർണ്യചാടിയാലഗൌ
തൽപ്രേമാധിക്യതോ
ലെപ്പോരമേൻപരിശ്രമത്തിയ്യിൽ (13)

അനന്തരം പുത്രശോകത്താൽ മോഹിക്കപ്പെട്ട ദശരഥരാജാവിനെ ആശ്വസിപ്പിച്ചുകൊണ്ട് ആ രാജാവിനോടുകൂടി വിശ്വാമിത്രമുനിയും അയോദ്ധ്യയ്ക്കുതന്നെ തിരിയെച്ചെല്ലും. എന്നാൽ ആ മുനിയുടെ സമീപത്തിൽ ചെല്ലാതെ തന്നെ മായയെ പ്രയോഗിക്കേണ്ടതാണ്.
മാരീചൻ— നീ പറഞ്ഞതു ശരിയാണ്. എന്നാൽ ആ രാമാദികൾ ചെന്ന ദിക്കിലേക്ക് നാം ചെല്ലുക.

(എന്ന് ചുറ്റിനടക്കുന്നു.)

കരാളൻ— (മുൻഭാഗത്തു നോക്കീട്ട്) വിശ്വാമിത്രാശ്രമത്തിൽനിന്നു അര യോജന ദൂരമുള്ള കൌശികീനദീതീരത്തിൽ കൂടാരം അടിച്ച് ദശരഥരാജാവ് വസിക്കുന്നുവല്ലോ. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ

തേരിൽചേർത്തശ്വങ്ങൾസഹവനമഹിഷം
കൊമ്പുകൊണ്ടാശുകുത്തി
ക്ഷേത്രംപൂകുന്നപാന്ഥനാരികളുടെവിഷം
ചേർന്നുപുല്ലാരമമർഷം
ശേഖരങ്ങൾക്കിടയ്ക്കെകപികളിഹകളിക്കുന്നതും
കൌശികീതാൻ
തീരസ്ഥാനേഗജന്തിന്നിഹകശകമ്പളം
വീണതുംകണ്ടിടുന്നു (14)

മാരീചൻ— എന്നാലിപ്പോൾ ഈ സ്ഥലത്തിൽനിന്ന രാമനെ ദൂരത്തിലാക്കണം.

(അണിയറയിൽ)

ക്ഷീണംപൂണ്ടുകിടക്കമെല്ലനൊട്ടണഞ്ഞിക്കാമെന്തയുംകത്രചിൽ
ക്ഷീണംതീർപ്പതിനാശ്രയിച്ചസഹജന്മാരോടുചൊല്ലാതെയും
ബാണംവില്ലുമെടുത്തുകാട്ടിലജവാൽപ്പാപ്പാസ്സുമിട്ടുകനായ്
ക്ഷോണീന്ദ്രാത്മജനായരാമനധുനാപോകുന്നതുണ്ടായാട്ടിനായ് (15)

അതിനാലിപ്പോൾ രാമഭദ്രൻെറ പരിജനങ്ങളും സൈന്യങ്ങളും പിന്നാലെതന്നെ കാട്ടിലേക്ക് ചെല്ലേണ്ടതാണ്, ഞാനും ഇതാ പിറകെ പോകുന്നു.

കരാളൻ— രാമൻെറ സ്നേഹിതനായ പിംഗളനെന്ന ബ്രാഹ്മണക്കുട്ടിയാണൊ ഇങ്ങിനെ ഘോഷിക്കുന്നത്.

മാരീചൻ— (സന്തോഷത്തോടുകൂടി) ഭാഗ്യത്താൽ നമുക്ക നല്ല തരം കിട്ടി. വത്സ കരാള! പിംഗളൻ ചെല്ലുന്നതിന മുമ്പായിട്ടു നീ മായകൊണ്ടു അവൻെറ രൂപത്തെ ധരിച്ച് "എന്നെ കാട്ടാന പിടിച്ചു" എന്ന നിലവിളിച്ചു കരഞ്ഞ് ഇഷ്ടനാണെന്നുള്ള സ്നേഹംകൊണ്ട് പിറകെ ഓടിവരുന്ന രാമനെ വളരെ ദൂരത്തിൽ മറെറാരു കാട്ടിലേക്കാകർഷിച്ചുകൊണ്ടു ചെല്ലു. ഞാനും വിശ്വാമിത്രമുനിയുടെ ശിഷ്യനായ കാത്യപൻെറ രൂപത്തെ ധരിച്ച് രാമൻ നിമിത്തം വിരഹവേദനയെ അനുഭവിക്കുന്ന സീതയെ മായകൊണ്ട് അവനെ കാണിച്ചുകൊടുത്തു നമ്മുടെ അഭിപ്രായം പോലെ കാൎയ്യം സാധിക്കാം.

(എന്ന രണ്ടുപേരും പോയി)

ഇങ്ങിനെ പൂൎവ്വാംശം.

(അനന്തരം ശരചാപങ്ങളെ ധരിച്ചുംകൊണ്ട്
രാമൻ പ്രവേശിക്കുന്നു.)

രാമൻ— കണ്ടേൻഞാനൊരാലിയൽസാന്ദ്രതവിപിനേ
ധീരാലോലാംഗകാപമൂലം
ചെന്താമരക്കണ്ണ്യാംഗസംഗമിപ്പിച്ചൂഷമല
ഞാനേറ്റുനിന്നുംകേകികളോ

കണ്ടേൻസഖേപാടലംഭിരിമൃതിരഷാ
സിംഹങ്ങൾതോക്കുന്നതും
കണ്ടേൻ ഞാൻ ബഹു കാലമായിക്കുശയാ
ലീലാവിനോദങ്ങളെ (16)

എന്നുമാത്രമല്ല. ഇവിടെ,

തേനൊപ്പംമൊഴിമാർകടാക്ഷമധികം
കാംക്ഷിച്ചിടുംവണ്ണമീ
മാൻപൈതങ്ങൾ ദയനീയതിനാലുടനുടൻ
നോക്കുന്നനോട്ടങ്ങളാൽ
ആനൽപ്പം കാമിനിമാരെപ്പോലെവിപിനേ
തോന്നുന്നിതിൻമംഗിയെ
ഇനിയില്ലാത്തകിരാതരൊട്ടറിയുമോ
ചാരത്തുവാണീടിലും (17)

(ആഗ്രഹത്തോടുകൂടി)

വല്ലം ഇരുളടയെത്തിനാൽമൃഗാദിക്കൂട്ടങ്ങളിൻകണ്ണിൽനി
ന്നുല്ലാസത്തോടു മൃഗാംഗിയിലിന്നോട്ടങ്ങൾപോരുന്നുവോ
സല്ലീലം ക്ഷിതിപുത്രിയങ്ങിനെകളിപ്പിക്കുന്നതൻകൺമുന-
ത്തെല്ലിൻഭംഗിമനോജ്ഞമാകുമിതിനെക്കാളെന്നുതോന്നുന്നമെ

(അണിയറയിൽ)

അയ്യോ! സ്നേഹിത രാമഭദ്ര! ഞാൻ മരിക്കാറായി.

രാമൻ— (കേട്ടിട്ട് സംഭ്രമത്തോടുകൂടി) ജനസഞ്ചാരമില്ലാത്ത ഈ വനത്തിൽ ഒരുത്തൻ എന്നെ വിളിച്ചുകരയുന്നപോലെ കേൾക്കുന്നു. (എന്ന് ശരചാപങ്ങളോടുകൂടി വേഗത്തിൽ നടക്കുന്നു.)

(പിന്നെയും അണിയറയിൽ)

ദുഷ്ടനായ ഈ മദഗജം ഇന്നിക്കൈകൊണ്ട് എന്നെ വലിച്ചു കൊല്ലുവാൻ ഇടയുന്നു.

രാമൻ— പിംഗളൻ കരയുന്നപോലെയിരിക്കുന്നു. (വേഗത്തിൽ പുറപ്പെടുന്നു) ഓ: കഷ്ടം! കഷ്ടം!

വൻകാട്ടിൻനടുവിൽ ഞാൻ പ്രിയജനം വേർപെട്ടുവന്നിങ്ങിതാ
മുൻകാണാത്തമൃഗത്തെനോക്കിമരുവുന്നേരത്തതാദീനനായ്
ശങ്കിക്കാതെവരുന്നപിംഗളനൊടാപത്തിതു ഇമ്പിയാൽ
..ൻകണ്ണിനാകുന്നകൊമ്പിനാൽ ജനമൊന്നുസംഭ്രാന്തിയാൽ

(പിന്നെയും അണിയറയിൽ)

അയ്യോ പുത്രവാത്സല്യമുള്ള പിതാവെ! ഞാൻ മരിക്കാറായി. അയ്യോ ഭാഗ്യമില്ലാത്ത മാതാവെ! മൃത്യുവിൻെറ വായിൽ കൊടുപ്പാനായിട്ട് നീ എന്നെ പ്രസവിച്ചു. അയ്യോ സ്നേഹിത രാമഭദ്ര! നിനക്കു എൻെറമേലുള്ള സ്നേഹബോധം അവസാനത്തിൽ ഭയങ്കരമായിട്ടു ഭവിച്ചു.

രാമൻ— (വ്യസനത്താൽ സംഭ്രമിച്ചുകൊണ്ട്) ഭയപ്പെടേണ്ട! ഭയപ്പെടേണ്ട! ഇതാ ഞാൻ വന്നു. (എന്ന് അടുത്തു ചെന്നിട്ട്) അഹോ: കഷ്ടം! ഉദാസീനത, അമ്പു ചെല്ലാത്ത ദിക്കിലായല്ലൊ ഗജം. (വില്ലിനെ പിൻവലിച്ച് മുൻഭാഗത്ത് നോക്കീട്ട്) ഗജത്തിനെ കാണ്മാനുമില്ലല്ലൊ.

(വിചാരത്തോടുകൂടി ദീർഘശ്വാസം വിട്ട്)

ഇരിക്കട്ടേനോക്കാമഹമിഹഗജംപോയവഴിയെ-
ത്തിരിക്കെന്നാരാൽചെന്നിതുവഴിവിടീക്കാംസഖിയെയും
സ്ഫുരിക്കുന്നുമണ്ടമ്മലടിശിലയിലില്ലെങ്കിലുമതും
ധരിക്കാംഗന്ധത്താലളികളെവിളിക്കുംമദജലൈഃ (20)

(എന്ന് ചുററിനടന്നുകൊണ്ട് നോക്കീട്ട്)

കററാലാടീട്ടുമുങ്ങിൻകലികനിരനിറ-
ഞ്ഞുള്ളകുഞ്ജത്തിൽവീണ-
ല്ലററത്തിൽഘോഷമാൎന്നുള്ളരുവിയിലിഹ
ശബ്ദിച്ചുകാരണ്ഡവങ്ങൾ
ചുററുംവാണീട്ടുമദ്രിസ്ഫുടമിതളയിൽവാഴുന്ന
സൎപ്പത്തിനൊക്ക-
ത്തേററംപേടിച്ചുനോക്കുംമൃഗനയന
സമൂഹങ്ങളാൽനീലവൎണ്ണം (21)

എന്നാൽ ആ ഗജവും ഇവിടെ തന്നെ ഉണ്ടായിരിക്കണം. അതിനാൽ ഈ വഴിക്കു നോക്കട്ടെ (എന്ന് നോക്കി സന്തോഷത്തോടുകൂടി) ഭാഗ്യത്താൽ ഇവിടെത്തന്നെ ആനയാൽ പിടിച്ച് മോചിക്കപ്പെട്ട പിംഗളൻ മോഹിച്ചപോലെ കിടക്കുന്നു. (അനന്തരം മോഹാലസ്യത്തെ നടിച്ച്, കല്ലിന്മേൽ കിടന്നുകൊണ്ട് പിംഗളവേഷം ധരിച്ചുകരാളൻ പ്രവേശിക്കുന്നു)

രാമൻ—(അടുത്ത് ചെന്ന്) സ്നേഹിത! ആശ്വസിക്കു, ആശ്വസി

ക്ക. (എന്ന് വസ്ത്രത്തിന്റെ തലകൊണ്ട് വീശിക്കൊടുത്തു കൊണ്ട്)

ഹാവ! നന്മോഹംപൂണ്ടനാ
വേവിക്കുന്നുള്ളിലെന്നമാൽ
എവംവിദ്ധവിൽവീണന്നിൽ
ദേവിക്കെന്നുള്ളചെയ്യുവാൻ (22)

കരാളൻ— [ആത്മഗതം] രാവണമഹാരാജാവിന്ന് എന്തിഷ്ടമായ്തീരുമൊ അതു ചെയ്യാൻ തന്നെ. (പണിപ്പെട്ട് കണ്ണുമിഴിച്ച് [പ്രകാശം] പ്രിയസഖനായ രാമഭദ്രനൊ?

രാമൻ— അതെ.

കരാളൻ—(ആശ്വസിച്ച്) സ്നേഹിത! അങ്ങയുടെ നായാട്ട കാണ്മാനുള്ള കൌതുകത്താൽ ഞാൻ പിന്നാലെ വരുമ്പോഴാം മാർഗ്ഗമദ്ധ്യത്തിൽ വെച്ച് എന്നെ മതംഗജം പിടിച്ചു.

അനന്തരം— നിനക്കെന്തൊന്നാലിപ്പോൾഹരി
തന്നുച്ചിതഗർജ്ജിതം ശ്രവിച്ചപ്പോൾ
എന്നാണ്ടമഹത്തെൻകരിയാണ്ടു
മെന്നമറിഞ്ഞില്ലമോഹിച്ചേൻ (23)

രാമൻ— എന്നാൽ ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നു സിംഹത്തിന്റെ ശബ്ദം കേട്ടു ഭയപ്പെട്ട ഗജത്തിന്റെ ഇമ്പിക്കൂട്ടിൽനിന്ന് ഭാഗ്യത്താലങ്ങ് വീണിരിക്കാം എന്ന്. അതിനാൽ അങ്ങുന്ന് നല്ല നിഴലും തണുപ്പുമുള്ള ഈ ഉന്നതവൃക്ഷത്തിന്റെ ചുവട്ടിലിരുന്ന് ക്ഷീണം തീർക്ക.

കരാളൻ— നായാട്ടിനാൽ ക്ഷീണിച്ചിരിക്കുന്ന അങ്ങും അല്പനേരം ഇവിടെ ഇരുന്ന് ക്ഷീണം തീർക്കേണ്ടതാണ് എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ,

എങ്ങും തിങ്ങിന വൃക്ഷസംഘമതിനാലിക്കാട്ടിലേറ്റം മെലം
മങ്ങാതുള്ളരവിന്ദമൊട്ടു മൊഴുകുന്നാനന്ദഗന്ധോദനാദി
തിങ്ങും ശൈത്യസുഗന്ധമുള്ളവനവാതത്താലെ ഏറ്റന്തമാം
പൊങ്ങീടുന്നകയില്ലലം മധുരമായ് കൂകുന്നിതെല്ലാടവും (24)

രാമൻ—ഈ പ്രദേശം ഏറ്റവും മനോഹരമായിരിക്കുന്നു. അതിനാൽ ഇവിടെ തന്നെ രണ്ടു പരിജനങ്ങളും പോരുന്നതു വരെ വസിക്കുക.

കരാളൻ—[ആത്മഗതം] മാരീചൻ പോരുന്നതു വരെ, എന്താണ് പറയേണ്ടത്. [പ്രകാശം] അങ്ങിനെയാകട്ടെ.

രാമൻ—ഭാഗ്യത്താലാണ ക്ഷേമത്തോടു കൂടി കണ്ടതായി.

ഇല്ലെന്നാലിഹവീരപ്രിയമതായുള്ളോരുകന്യകാ
കല്യാണോത്സവമെങ്ങുപോകുമതിലിക്കേട്ടുമെൻസ്സുഹൃത്!
ചൊല്ലേറുന്നൊരുഭാർഗ്ഗവൻമതിക്കിലതിനാലുണ്ടാം മഹാസങ്കടം
വല്ലാതെൻഹൃദിമർമ്മമാകിലൊരുപിളർപ്പായിട്ടിടുമോ? (൨൫)

കരാളൻ—[ആത്മഗതം] ഈ രാഘവനിക്കു താടക സീതാവിവാഹം നിശ്ചയിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നു ധരിച്ചിരിക്കുന്നുവോ? [പ്രകാശം] സ്നേഹിത! അങ്ങിനെയല്ല, അങ്ങ് എന്നെ കുറിച്ചുള്ള വ്യസനത്താൽ വിവാഹത്തിന്ന് വിമുഖനായി എങ്കിൽ ആ ജാനകി ജീവിക്കയില്ല.

രാമൻ—(ആഗ്രഹത്തോടുകൂടി) സ്നേഹിത! കാശ്യപന്റെ ആ വാക്ക് സത്യമാണോ? എന്തെന്നാൽ അങ്ങുന്ന് എന്നോടിങ്ങിനെ പറഞ്ഞിട്ടില്ല.

ശ്രീമാംജാനകിതന്നുടെമനസിസംസ്പൃഷ്ടമന്നാർഭവാൻ
തന്നാലൊട്ടുകകൈക്കൊണ്ടുനികടേകോപ്രഭത്തെബാധിച്ചുവോ
കന്നൽക്കണ്ണിതളിർക്കിടക്കയിലഹോരാഗംശയിച്ചാളിമാർ
തന്നാശ്വാസവചസ്സിനാലൊരുവിധംജീവിച്ചിരിക്കുന്നുപോൽ?

എന്ന്

കരാളൻ—(ഭയാന്തരവിധത്തിൽ നടിച്ച്) [ആത്മഗതം] മാരീചൻ ഇനിയും വന്നില്ലല്ലൊ. (എന്ന് വിചാരിക്കുന്നു)

രാമൻ—സ്നേഹിത! കാശ്യപന്റെ ആ വാക്ക് സത്യമാണോ. (എന്നും മറ്റും രണ്ടാമതും ചോദിക്കുന്നു.)

കരാളൻ—കാശ്യപനെന്നത് ആരാണ്?

രാമൻ—അതെന്താ മറന്നുപോയോ? അദ്ദേഹം വിശ്വാമിത്ര മഹർഷിയുടെ ശിഷ്യനാണെന്ന് അങ്ങുന്നല്ലേ എന്നോടു പറഞ്ഞത്.

കരാളൻ—(പേടിച്ചു വിറച്ച്) [ആത്മഗതം] അഹോ! ഉദാസീനത. എന്തെന്നാൽ മാരീചനെ കുറിച്ചുള്ള വിചാരംകൊണ്ട് പ്രകൃതത്തിന്ന് വിപരീതമായിട്ട് ഞാൻ ചോദിച്ചുപോയി. ഇനി ഇങ്ങിനെ ആകട്ടെ. [പ്രകാശം] അദ്ദേഹത്തിനോ

ങ്ങള് മറന്നിരിക്കുന്നു. എന്നാൽ മദഗജം പിടിച്ച വിചാരത്താൽ ഞാൻ അസ്വാധീനനായിരിക്കുന്നു. കാശ്യപന്റെ ആ വാക്കുകൂടി അസത്യമായി ഭവിക്കുമൊ? അങ്ങ് കേൾക്ക.

പട്ടുകളുള്ളകിടക്കവിട്ടവൾകിടന്നീടുന്നുപൂമെത്തമേൽ
വിട്ടുംകാഞ്ചനകങ്കണങ്ങളെബിസംചാർത്തുന്നുഹസ്തങ്ങളിൽ
പാട്ടുണ്ടെങ്കിലുമാശുനിന്റെചരിതംകേട്ടാൽമനസ്സൌഖ്യമി-
പ്പാട്ടിൽസീതയെയെന്തുചൊൽവതുമവൾനാകീലയോസാമ്പ്രതം

രാമൻ—[ആത്മഗതം] എന്റെ നിമിത്തം ആ സുന്ദരിയുടെ അവസ്ഥ ഇപ്രകാരമായ്ത്തീൎന്നുവൊ. [പ്രകാശം] സ്നേഹിത! പരിഹസിച്ചതു മതി!

കരാളൻ—[ആത്മഗതം] ഇവന്റെ മനസ്സു പ്രകൃതത്തിന്ന് അനുസരിച്ചുതന്നെ ഇരിക്കുന്നു. അതുകൊണ്ടിങ്ങിനെ പറയാം. [പ്രകാശം] എന്റെ വാക്കിൽകൂടി അങ്ങെക്ക് വിശ്വാസമില്ലെ? ഇപ്പോഴാം,

കളികീരസഖീകുലാലാപസന്തോഷവുംസ്വൎണ്ണധാരണം
കളിയിൽമതിയുംവിട്ടുംനിന്നെസ്മരിച്ചുകരഞ്ഞഹോ
കിളിമൊഴിയുഷ്ണശ്വാസാൽചുണ്ടുംവരണ്ടുശയ്യമേൽ
നളിനവദനംകയ്യിൽവെച്ചുംസദാമരുവുന്നതെ (൨൮)

രാമൻ—[ആത്മഗതം]

എന്നുടെഹൃദയത്തെസ്സഖി
തന്നുടെയീവാക്കുഹന്തകാമത്താൽ
ഒന്നു ചലിപ്പിക്കുന്നു
ചന്ദ്രികയാൽസന്ധ്യയാഴിയെപ്പോലെ (൨൯)

കരാളൻ—എന്നുമാത്രമല്ല ഇങ്ങിനെകൂടി കാശ്യപൻ പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്.

രാമൻ—എങ്ങിനെ?

കരാളൻ—

ചന്തത്തോടുവിരിഞ്ഞിടുംകുമുദിനീമൊട്ടിന്റെഗന്ധംകല-
ൎന്നന്തിക്കാറ്റുവരുന്നനേരമലസാപാംഗീതുശയ്യാന്തികേ
ചിന്താലബ്ധനതാംഭവാനെയിരവോടാലിംഗനംചെയ്തഹോ
സന്തോഷിച്ചുകഴിച്ചിടുന്നുശശിയാൽശോഭിച്ചരാവൊക്കെയും (൩൦)

രാമൻ—(രോമാഞ്ചത്തോടുകൂടി) [ആത്മഗതം]

സുന്ദരിസങ്കല്പതാ-
ലെന്നപ്പുണർന്നവനെന്നുകേൾക്കുമ്പോൾ
എന്നുടെചിത്തംകൊതികൊ-
ണ്ടൊന്നുതുളച്ചെന്നപോലെവിങ്ങുന്നു (31)

അതിനാലല്ലാ ഇപ്പോൾ,

ധീരതയുംസപദിനാണവുമെന്റെചിത്ത-
താരിന്നഹോപഴുതുകിട്ടുകമൂലമായി
ചോരനമൂന്നമൊരുനാട്ടുമണഞ്ഞിടാത്ത
താരമ്പനുംവ്യസനവുംബതചെന്നിടുന്നു (32)

കരാളൻ—സ്നേഹിത! എന്താ മിണ്ടാതിരിക്കുന്നത്?

രാമൻ—(ധൈര്യത്തോടുകൂടി) [പ്രകാശം] ഇങ്ങിനെ സ്ത്രീവർണ്ണനം പറഞ്ഞിട്ടെന്താണ്.

കരാളൻ— (ചിരിച്ച്)

ചോദിച്ചുനീസുമുഖിതൻചരിതത്തെമുന്നേ
മോദിച്ചുകേട്ടുപുളകോൽഗമമുണ്ടുമിന്നു
എന്തെന്നറിയട്ടെവിലക്ഷ്യതകളുമെല്ലേ?
ചെമ്മാർശരാന്തിപിടിയന്തവരൊന്നുമില്ലേ (33)

രാമൻ— (ലജ്ജയോടുകൂടി) [ആത്മഗതം] ഇവൻ എന്റെ ചാപല്യത്തെ അറിഞ്ഞുവോ? ചിത്ത ഹൃദയമേ! നീയെന്തിൽ പ്രവേശിക്കുന്നു?

മുന്നംസ്വപ്നേപികണ്ടില്ലഹമസമശരൻ
മായയായെന്നുതോന്നും
തന്നാലീയൂനതത്തെയെന്നാകിലുമവളാംമദനാ
സ്ത്രീകളാലെപ്രകാരം
ഖിന്നത്വംപൂണ്ടുവാഴുന്നതുമമചെവിയിൽ
കേൾക്കയാലാശുചിത്തം
തന്നിൽചേരുന്നലജ്ജാതുലതകളുകളയാ
നന്ദഭാരാകങ്ങളിപ്പോൾ (34)

[പ്രകാശം] സ്നേഹിത! ഇനിക്ക അങ്ങെ അറിയിച്ചുകൂടാത്തതെന്താണ്, എന്നാൽ ആ സ്ത്രീയെ ഇനിക്ക ലഭിപ്പാൻ പ്രയാസമാണെന്നു വിചാരിച്ച് ഞാൻ നിഷേധിക്കുന്നതാണ്.

കരാളൻ— [ആത്മഗതം] ഇവന് അവളിൽ അനുരാഗത്തെ

ഒരു വിധമായിട്ടുറപ്പിച്ചു. [പ്രകാശം] അങ്ങെന്തിനാണ് വിചാരപ്പെടുന്നത്? വിശ്വാമിത്രമഹർഷിതന്നെ ആ കാൎയ്യം നടത്തുവാൻ ഒരുങ്ങിയിരിക്കുന്നു.

രാമൻ— [ആത്മഗതം] പിംഗളനെന്താണ് അസംബന്ധമായിട്ടു പറയുന്നത്, [പ്രകാശം] സ്നേഹിത! അങ്ങേക്കെങ്ങിനെ മനസ്സിലായി?

കരാളൻ— [ആത്മഗതം] ഇവന്നിത് മനസ്സിലായിട്ടില്ലയോ. [പ്രകാശം] എല്ലാം കാശ്യപനാണ് പറഞ്ഞത്.

(അണിയറയിൽ)

തോഴി! മൃണാളങ്ങളെ കൊണ്ടുവരു.

കരാളൻ— [ആത്മഗതം] മാരീചൻ മായാപ്രയോഗത്തെ ആരംഭിച്ചുവൊ.

(അനന്തരം മായയിൽ മറഞ്ഞുകൊണ്ട്
മാരീചൻ പ്രവേശിക്കുന്നു.)

മാരീചൻ—

തന്വീ സീതയുമാളിമാരുമവർ ചെയ്തീടുന്ന കൎമ്മങ്ങളും
നന്നായേവിധത്തിലെങ്കിലതുപോൽ സൃഷ്ടിച്ചു ഞാൻ മായയാൽ
എന്നാൽ താതചിതാരമെന്ന കപടാൽ സീതയ്ക്കു ചാടിട്ടവം-
ഒന്നുള്ളൂട്ടിയകാൎത്തവഹ്നിയിലിതാ ൻ രാമനും ചാടിടുവാൻ (35)

അതിനാൽ ഇപ്പോഴ് താടകാവധത്തിന്നു പ്രതിക്രിയയും രാവണമഹാരാജാവിന്റെ അഭീഷ്ടവും സാധിച്ചപോലെയായി. (നാലുഭാഗത്തും നോക്കീട്ട്) ഇവിടെ ഇരഞ്ഞിവൃക്ഷത്തിന്റെ ചുവട്ടിൽ പിംഗളവേഷം ധരിച്ചിട്ടുള്ള കരാളനാൽ കൂട്ടികൊണ്ടുവരപ്പെട്ട രാമൻ വസിക്കുന്നപോലെ കാണുന്നു.

രാമൻ— ഇങ്ങിനെയല്ലേ കാശ്യപനങ്ങുന്ന എന്നോടു പറഞ്ഞത്, യാഗത്തിന്നു നിങ്ങളെ ക്ഷണിപ്പാനായി വിശ്വാമിത്ര മഹർഷി വന്നിരിക്കുന്നു? എന്ന്.

മാരീചൻ— (ശങ്കയോടുകൂടി) [ആത്മഗതം] ഇവൻ കാശ്യപനായിരിക്കുമൊ, എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ 'കാശ്യപനായ അങ്ങുന്ന്' എന്നു രാമൻ വിളിക്കുന്നു, പിംഗളവേഷം ധരിക്കുന്നതുകൊണ്ട് ഇവന്നു പ്രയോജനമെന്താണ്? എന്നാലിപ്പോ

ഠം സമീപത്തിലുള്ള കദളീവനത്തിൽ മറഞ്ഞുനിന്നുകൊണ്ട് ക്രമത്തിലതിനെ മനസ്സിലാക്കണം.

(എന്ന് മറഞ്ഞു നില്ക്കുന്നു.)

കരാളൻ— [ആത്മഗതം] യാഗത്തിന് കണിപ്പാനായിട്ട വിശ്വാമിത്രമുനി വന്നിരിക്കുന്നു എന്നാണിവൻ ധരിച്ചിരിക്കുന്നത്. [പ്രകാശം] സ്നേഹിത! ഇങ്ങിനെ പറയരുതെ! ഇതു വിശ്വാമിത്രമഹൎഷിയുടെ വ്യാജമാണ്.

മാരീചൻ— (കേട്ടിട്ട് ഭയത്തോടുകൂടി) കഷ്ടം! സ്പഷ്ടമായിട്ട തന്നെ ഈ കുട്ടി പറഞ്ഞുവെല്ലൊ, തന്നെക്കുറിച്ച് കാശ്യപൻ എന്നു വിളിക്കുന്നതിനെ നിഷേധിച്ചുകൊണ്ട് താൻ പിംഗളവേഷം ധരിച്ചത് വിശ്വാമിത്രമഹൎഷിയുടെ വ്യാജമാണ് എന്ന് അതിനാൽ ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നു, കാശ്യപന്റെ വേഷം ധരിച്ച് ചതിപ്പാൻ തുടങ്ങുന്ന എന്നെ വേൎതിരിച്ചു കണിപ്പാൻ വേണ്ടി വിശ്വാമിത്രൻ ചെയ്യു പണിയാണിത്.

(പിന്നെയും അണിയറയിൽ)

തോഴി! ഇതാ ഞാൻ മൃണാളങ്ങളെ കൊണ്ടുവന്നു.

രാമൻ— ഹെ! ദക്ഷിണഭാഗത്തിൽ സംസാരിക്കുന്നപോലെ കേൾക്കുന്നു. അത് ആരാണ്?

കരാളൻ— (എല്ലാടത്തും നോക്കീട്ട്) [ആത്മഗതം] ഇനിയും കണ്ടില്ലല്ലൊ കാശ്യപവേഷം ധരിച്ച മാരീചനെ. അതിനാലിത് മായാപ്രയോഗമല്ല. [പ്രകാശം] വനഭൂമികളിൽ വനദേവതകൾ കളിക്കുന്നതായിരിക്കും.

മാരീചൻ— സത്യമായിട്ടും ഇവൻ കാശ്യപൻ തന്നെ, അല്ലെങ്കിൽ എന്റെ മായാപ്രയോഗത്തെ അറിഞ്ഞിരുന്നിട്ടും കൂടി ഇവർ സീതയുടെ സഖികളാണ് എന്ന് എന്തുകൊണ്ട പറയുന്നില്ല? (ആലോചിച്ച്) കരാളൻ എവിടെ പോയി എന്ന് എന്റെ മനസ്സ് തപിക്കുന്നു. അല്ലെങ്കിൽ

പിംഗളന്തന്റെരൂപം പൂ—
ണ്ടിങ്ങുപോരും കരാളനെ
ചൊല്ലിലക്ഷ്മണനെക്കൊണ്ടു
കൊല്ലിച്ചു കൌശികൻ ദൃഢം (36)

ഇരിക്കട്ടെ ഈ രാമകാശ്യപന്മാർ രണ്ടുപേരേയും മായയാൽ സംഹരിക്കുകയാം. ഇതുതന്നെ സുബാഹുവിന്റെ എന്നപോലെ കരാളന്റേയും വധത്തിന്ന് പ്രതിക്രിയയായിട്ട് ഭവിക്കും.

രാമൻ—സ്നേഹിത! ഈ വള്ളിക്കുടിലിൽ നിശ്ശബ്ദമായി തന്നെ നോം വൃക്ഷങ്ങളുടെ ഇടയിൽ മറഞ്ഞുനിന്നു നോക്കുക.

(എന്നു ശരചാപങ്ങളെടുത്തുകൊണ്ടു ഉത്ഥാനം ചെയ്യുന്നു)

കരാളൻ—അങ്ങിനെ തന്നെ (എന്നു പിന്നാലെ ചെല്ലുന്നു)

മാരീചൻ— ഉൾഭയവുംമമകൗതുകവും
ഗരളംകലരുന്നസൎപ്പശിശുപോലെ
ശരചാപങ്ങളെടുത്തൊരു
സുരസുന്ദരനായരാമനേകുന്നു (37)

ഇരിക്കട്ടെ ഇവനു ഇങ്ങിനെ കാണിച്ചുകൊടുക്കാം

(എന്നു ധ്യാനം നടിക്കുന്നു)

രാമൻ—(മുൻഭാഗത്തു നോക്കീട്ട് വിസ്മയത്തോടുകൂടി)

വീണുള്ളശ്രുകണങ്ങൾ ചാൎത്തമഷിയുണ്ടോരുരുമദ്ധ്യത്തിലും
കാണാകുന്നിതുശീതചന്ദനമുണങ്ങീട്ടുള്ളരംഗങ്ങളെ
കേണെന്നല്ലാടമുണങ്ങിവിണ്ടബിസമാല്യാദ്യങ്ങളുണ്ടീവിധം
കാണുംപല്ലവമെത്തയെത്തരള സാപാംഗീകിടന്നുള്ളതോ? (38)

കരാളൻ—വിരഹതാപമുള്ള ഒരു സ്ത്രീ നമ്മുടെ സല്ലാപം കേട്ടുകയാൽ ലജ്ജിച്ച് മറെറാരു ദിക്കിൽ ചെല്ലുമ്പോൾ അവളാലുപേക്ഷിക്കപ്പെട്ടതായിരിക്കാം ഈ മെത്ത.

(പിന്നണിയറയിൽ)

തോഴി! ഇവളുടെ സ്തനങ്ങളിൽ മൃണാളങ്ങളെ വെക്കു. ഈ പാവത്തിന്റെ സന്താപം വലുതായിരിക്കുന്നുവല്ലൊ.

രാമൻ—സ്നേഹിത! അങ്ങയുടെ ഊഹം ശരിയായി.

കരാളൻ—[ആത്മഗതം] മാരീചൻ വല്ലേടത്തും മറഞ്ഞു നിന്നു മായയെ പ്രയോഗിക്കുന്നുവൊ, അല്ലെങ്കിൽ ഇതു പരമാൎത്ഥമായിരിക്കുമൊ, ഇരിക്കട്ടെ നോക്കാം. [പ്രകാശം] സ്നേഹിത! നോം കുറെ കൂടി മുൻഭാഗത്തു ചെല്ലുക.

രാമൻ—അങ്ങിനെ തന്നെ (എന്നു ചുററി നടന്ന്) ഇടുത്ത വസ്ത്രത്താൽ സ്തനങ്ങളെ മറച്ചും. തളിൎത്തിട്ടുള്ള അശോകലത

പോലെയും, ഇരിക്കുന്ന ഒരു സ്ത്രീ പുതുതായി മുറിക്കപ്പെട്ട ആനക്കൊമ്പു പോലെ വെളുത്തിരിക്കുന്ന മൃണാളങ്ങളെകൊണ്ടുവരുന്നു. ഇവളാരാണ്?

കരാളൻ—(വ്യസനത്തോടുകൂടി) [ആത്മഗതം]

സുന്ദരസ്ത്രീതൻപുത്രനെകണ്ടെത്തില്ലി-
ങ്ങിന്നത്രേറംകാശ്യപാകാരനായി-
വന്നീടുമ്പോഴ്ഠംകണ്ടസൌമിത്രിദൃഷ്ടൻ
കൊന്നൂറൂന്നാംകൌശികൻതൻറവാക്കാൽ (39)

ഇരിക്കട്ടെ ഇപ്പോൾ വ്യസനിപ്പാൻ സമയമല്ല. [പ്രകാശം] സ്നേഹിത! ഇങ്ങിനെ പരസ്ത്രീദർശനം ചെയ്യുന്നതെന്താണ്? പരിജനങ്ങൾ നമ്മെ തിരയുമായിരിക്കും, അതിനാൽ നോം അങ്ങോട്ടു ചെല്ലുക.

മാരീചൻ—(വ്യസനത്തോടുകൂടി) ഇവൻ കാശ്യപൻ തന്നെ നിശ്ചയം. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ ഇവൻ രാമന് വൈമുഖ്യത്തെ ഉണ്ടാക്കുന്നു, ഇരിക്കട്ടെ ഇവൻെറ മനസ്സിനെ മാറ്റാം.

(എന്നു ധ്യാനം നടിക്കുന്നു.)

രാമൻ—സ്നേഹിത! നോക്കു, നോക്കു,

എണ്ണുംകാണ്മനവാഴ്മാൽവിലസുമിക്ഷ്വാകുലംകാരനാം
മണ്ണാളുള്ളരവിന്ദമോടുമൊഴുകീടുന്നാസമീപനദീ
ഭംഗ്യാതെല്ലുവിടർന്നിട്ടുംപുതിയമാമ്പൂമൊകൊത്തിനാൽപൂണ്ടുമാഴ്
ഭൃംഗശ്രേണാനമനോജ്ഞമാംകുടിലുമിച്ചായിലെത്തുന്നിതാ (40)

അവിടെക്കുതന്നെ ഈ സ്ത്രീ മൃണാളങ്ങളെ കൊണ്ടുപോകുന്നു

കരാളൻ—ഈ നിൎമ്മാണം മനോഹരമായിരിക്കുന്നു, അതിനാൽ ഇതിനെ നോക്കട്ടെ. (എന്നു തിരിഞ്ഞു വരുന്നു)

മാരീചൻ— (ഗൎവ്വത്തോടുകൂടി) എടൊ കാശ്യപ! ഇവിടെ വെച്ച് മാരീചൻ നിൻെറ കഥ കഴിക്കും.

(പിന്നെയും അണിയറയിൽ)

തോഴി! മൃണാളങ്ങളെ വെച്ചു കഴിഞ്ഞു. രാമച്ചത്തിൻെറയും ചന്ദനത്തിൻെറയും രസങ്ങളാൽ ഇവളെ നനച്ചു.

കരാളൻ— [ആത്മഗതം] ഈ കന്യകകളുടെ സല്ലാപം മധുരമായിരിക്കുന്നു, അടുത്തു ചെന്നുകാണട്ടെ അല്ലെങ്കിൽ കാണണ്ട!

അരക്കർവംശത്തിനമായമികൾ
ശരിക്കൊയുള്ളൊരുതാടകേയൻ
മരിക്കയാലൊന്നിനുമില്ലധൈൎയ്യ-
മൊരിക്കലുംമേറ്റിടുമോഖമൂലം (41)

[പ്രകാശം] സ്നേഹിത! നോക്കു, നോക്കു, എന്താണ് ഈ ആലാപമെന്ന്.

രാമൻ— (അത്ഭുതം പൂണ്ടു കണ്ടിട്ട്) പിംഗള! ഒരുപോലെ വയസ്സും സൌന്ദൎയ്യസമ്പത്തുമുള്ള ഈ കന്യകകൾ ഏവരാണ്? (അനന്തരം തളിർകിടക്കയിൽ കിടന്നുകൊണ്ട് മായാസീതയും, സഖികളും, പ്രവേശിക്കുന്നു.)

ഒരു സഖി— താമരയിലകൊണ്ട് നീ ഇവൾക്ക് വീശിക്കൊടുക്കു.

മറ്റൊരുസഖി— നീയും ചന്ദനരസങ്ങളെ ഇവളുടെ സ്തനങ്ങളിൽ തേക്കു.

കരാളൻ— (കണ്ടിട്ട്) [ആത്മഗതം] വിശേഷസൌന്ദൎയ്യമുള്ള ഈ കന്യക ഏതാണ്? സീതയെപ്പോലുള്ള രൂപത്തോടുകൂടി വിരഹതാപത്തെ അനുഭവിക്കുന്നു. അതിനാൽ ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നു മാരീചന്റെ മായാപ്രയോഗമാണ് എന്ന്, ഇരിക്കട്ടെ നോക്കാം. [പ്രകാശം]

കിളിമൊഴിമാരിവർ സുരപുര
നളിനാക്ഷികളോ ഭുജംഗകന്യകളോ
കളിയാൽസ്ത്രീവടിവാൎന്നൊരു
നളിനശരൻവിജയവൈജയന്തികളോ (42)

രാമൻ— (അത്ഭുതത്തോടുകൂടി) സ്നേഹിത! നോക്കു ഇവരുടെ നടുവിൽ—

വ്യോമകരേറ്റമിന്നൽക്കൊടിയൊരുവിധമ-
ക്കാറിൽനിന്നങ്ങുവേർപെ-
ട്ടീമന്നൽവീണുരൂപത്തൊടുകിസലയത-
ല്പത്തിൽവാഴുന്നതുന്നം

അല്ലെങ്കിൽ,

ശ്രീമൂകണ്ഠന്റെകോപാഗ്നിയിൽനിജകണവൻ
വെന്തുപോംവിയോഗാൽ

പൂമെയ്യുററംചടച്ചിട്ടിവിടെരതികഴി
ക്കുന്നവേളാകാലമിപ്പോൾ (43)

കരാളൻ—സ്നേഹിത! ഞാൻ കാണുന്നുണ്ട്.

ക്ഷീണിച്ചുള്ളലസതാമന്ഥരവുംമേപടിച്ചുനോട്ടങ്ങളും
കാണുമ്പോഠംബിസമെന്നപോലെവിളറീട്ടുള്ളൊരുഗണ്ഡങ്ങളും
ഏണാക്ഷീമണിതൻകഠോരതവെടിഞ്ഞീടുംകുചദ്വന്ദ്വവും
കാണിക്കുന്നതാമുഗ്രകാമലുതയാൽകാമൻറകയ്യൂക്കിനെ (44)

മാരീചൻ— (സന്തോഷത്തോടുകൂടി) ഇപ്പോളിവിടെ ഈ കാശ്യപനോടുകൂടി ക്ഷത്രിയക്കുട്ടി മാരീചൻറ മായാവലയിലകപ്പെട്ടു നിശ്ചയം.

അതിനാലദ്യസൌമിത്രി
ഹതനായ്കരാളനാൽ
അതിമാൾവന്നതിവരെ
ചതിയിൽക്കൊന്നുകളവൻ (45)

(എന്ന് പിന്നെയും ധ്യാനം നടിക്കുന്നു)

രാമൻ—ഇത് പൂൎവ്വസ്ഥിതിയിലല്ലാതെ വേറെ വിധമായി കാണപ്പെടുന്നു. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ,

ഒട്ടുംഭോജനസംസ്ഥമാംതയിർകുടിക്കുന്നില്ലഹോശാരികാ
തട്ടിൽക്കൂട്ടിയബീജമിക്കിളിമടിച്ചീടുന്നുഭക്ഷിക്കുവാൻ
വിട്ടുംനല്ലമൃണാളകന്ദമകലെപ്പാൎക്കുന്നുചെന്നാനവും
മട്ടോലുംമൊഴിദേവിമാൎക്കസുഖമതിങ്ങിക്കുറഞ്ഞുധ്രുവം (46)

കരാളൻ— [ആത്മഗതം] ഇപ്പോഴം മനസ്സിലായി മാരീചൻറ മായാപ്രയോഗമാണെന്ന്. [പ്രകാശം] സ്നേഹിത! വിശ്വാമിത്രാശ്രമത്തിൻറ സമീപപ്രദേശമായതുകൊണ്ട് ഇവറ്റം ജാനകിയായിരിക്കാം.

രാമൻ— [ആത്മഗതം] ഇത് ചേഷ്ടയായിരിക്കുന്നു; അവളുടെ അവസ്ഥ ഇപ്രകാരമാണെന്നല്ല കാശ്യപൻ പറഞ്ഞത്; [പ്രകാശം] ഉണ്ടാവാൻ സംഗതിയില്ലാത്ത കാൎയ്യത്തെ എന്തിനു പറയുന്നു.

(അനന്തരം കാശ്യപൻ പ്രവേശിക്കുന്നു.)

കാശ്യപൻ—

ഉരോരസുഗരീരമാംരഘുവരൻറചിത്തമതെന്നുഞാൻ
വിദേഹനൃപകന്യയിൽസപദിപിംഗളൻമൂലമായ്
സദാസ്ഥിരമമർത്തിനേൻഗുരുതടസ്ഥനാംകൌശികൻ
തദാജ്ഞയുമാദരാലൊരുവിധംനിവൃത്തിച്ചുഞാൻ (47)

(ആലോചിച്ച്) നായാട്ടിന്നു ചെന്നിരിക്കുന്ന രാമൻെറ വർത്തമാനത്തെ അറിഞ്ഞില്ലല്ലൊ. അതുകൊണ്ടല്ലെ മററാരു ദിക്കിലന്വേഷിപ്പാൻപോയ പിംഗളൻ എന്നെ വേർപെട്ടത്. ഇരിക്കട്ടെ മുമ്പെ ചെന്നിട്ടില്ലാത്ത ഈ മാകന്ദവനത്തിൽ പ്രവേശിച്ച് അന്വേഷിക്കാം. (എന്ന് ചുററിനടക്കുന്നു.)

കരാളൻ— (കാശ്യപനെ കണ്ടിട്ട് സന്തോഷത്തോടുകൂടി) [ആത്മഗതം] കാശ്യപവേഷം ധരിച്ചിരിക്കുന്ന് ഈ മാരീചനല്ലെ രാമന്ന് ഈ മായാപ്രയോഗത്തെ കാണിച്ചുകൊടുക്കുന്നത്. [പ്രകാശം] സ്നേഹിത! ഉണ്ടാവാൻ സംഗതിയില്ലാത്തിട്ടുമെന്തു പറയുന്നതെന്താണ്? സീതാവൃത്താന്തത്തെ അറിയുന്ന കാശ്യപൻ ഇതാ കാണപ്പെടുന്നു. ഞാൻ അങ്ങയുടെ സമീപത്തിൽ അദ്ദേഹത്തിനെ കൂട്ടിക്കൊണ്ടുവരാം (എന്നു പോയി)

രാമൻ— (ദീർഘശ്വാസം വിട്ട്)

കുശികതനയശിഷ്യൻകാശ്യപൻമന്മഥാർത്ത്യാ-
കൃശതരതനുവാമീക്ഷ്യതാൻസീതയെന്നു
വിശദമതുളമോതാനില്ലെയോയെന്നുചിത്തേ
ഭൃശമിഹപരിതാപാൽസൌഖ്യമില്ലല്പവുംമേ (48)

മാരീചൻ— പിംഗളവേഷം ധരിച്ചിരുന്ന ആ കാശ്യപൻ രാമനെ വിട്ട് ദൂരത്തു പോയൊ, എന്നാൽ ഞാൻ നിശ്ചയിച്ചിരുന്ന പോലെ അവൻെറ രൂപത്തെ ധരിച്ച് ക്രമത്തിലവൻെറ ചേഷ്ടിതങ്ങളെ പ്രകാശിപ്പിക്കാം.

(എന്ന് ധ്യാനം നടിക്കുന്നു)

സീത—

എന്നുടെതാപംപോയി-
ല്ലിന്നിശ്ശിശിരോപചാരമിതുകൊണ്ടും
നന്നാശ്ലേഷംകൊണ്ടെങ്ങിനെ
വന്നീടുംപകലിലാമ്പലെന്നസുഖം (49)

(എന്നു കരയുന്നു)

രാമൻ— ഹെ! ഇതെന്താണ്!

പുത്തൻനൽസുധയെന്നപോൽമധുരമാംസ്ത്രീണാംനിനാദത്തിനാ
ലുത്തുള്ളോരലസാക്ഷികണ്ണോമതിൽനിന്നുണ്ടാകമിദ്ധ്വഷിതം
എത്രേമ്പാടാംചെവിതന്നിലാഞ്ഞുറ്റേയേമോഹംവളർക്കുന്നിതി-
ന്നത്യന്തംമധുവെക്കുടികളിലന്തിനാലുണ്ടാമേമേംപോലഹോ (51)

(അനന്തരം മാരീചൻ കാശ്യപവേഷം ധരിച്ചു പ്രവേശിക്കുന്നു)

മാരീചൻ— ഞാനിപ്പോൾ സമീപത്തിൽ ചെല്ലട്ടെ. [ആത്മഗതം] പിംഗളവേഷം ധരിച്ചിരുന്ന കാശ്യപൻ പോയിരിക്കുന്നു ഈ സമയത്തിൽ കപടത്താൽ രാമനെ സംഹരിക്കാം.

(എന്ന് വിചാരിച്ചുകൊണ്ട് ചുറ്റിനടക്കുന്നു)

രാമൻ— ആശ്ചൎയ്യം! സൌന്ദൎയ്യത്തെ അനുസരിച്ചിരിക്കുന്നു വാക്ക്, അതിനെ അനുസരിച്ചിരിക്കുന്നു സൌന്ദൎയ്യവും. എങ്ങിനെയെന്നാൽ—

ണ്ടുംഗൂരത്തിലിമ്മാൻമിഴിയുടെനയനാംകോണിലക്കാമബാണം
കണ്ടാൽകൈവാകുന്നതടതെത്തുകനെകകമലമൊട്ടിലക്കുള്ളതാരും
വണ്ടുംകണ്ടാലൊളിക്കുംകുറുനിരയെജഗന്നാഥനാഥാംസ്സന്താ-
നങ്ങോഴിട്ടുള്ളമായാതരുണിമണിയിതെന്നിങ്ങുതാനാനുചിത്തേ

മാരീചൻ— (ചിരിച്ചു) [ആത്മഗതം] "മാരീചനുണ്ടാക്കീട്ടുള്ള മായാതരുണി" എന്നാണ് പറയേണ്ടത്.

രാമൻ— (നോക്കീട്ട്) കാശ്യപനിതാ വരുന്നു. എന്നാൽ ഇദ്ദേഹത്തെ കാണ്മാൻ എന്റെ മനസ്സു ലജ്ജിക്കുന്നു.

(എന്ന് മുഖം താഴ്ത്തുന്നു)

മാരീചൻ— [ആത്മഗതം] ഇവനല്ലെ താടകാവധം ചെയ്തു മഹാപാപിയായ ക്ഷത്രിയക്കുട്ടി.

പാപീ! ചാതസിപൂൎണ്ണധൈൎയ്യമതിനാൽദുർദ്ധൎഷനായേററവും
രൂപംപൂണ്ടൊരുവീരമാകിയരസംപോൽഗൎവ്വമുള്ളോരിവൻ
രൂപംകൊണ്ടിഹകണ്ണുകൾക്കമൃതമാമെന്നാലുമെന്നക്ഷിയിൽ
ദീപജ്വാലകലങ്ങിയുള്ളമിഴിയിൽപോലേററമേകുന്നമാൽ (52)

ഇവനെ എപ്പോഴാണ് അഗ്നിയിൽ ചാടിപ്പാനിടവരുന്നത്.
(അടുത്തുചെന്നു) [പ്രകാശം] കുമാരനായ രാമഭദ്രൻ വിജയിയായി ഭവിക്കട്ടെ.

രാമൻ— (മുഖം പൊക്കീട്ട്) എന്താഹൊ! കാശ്യപനാകുന്നുവൊ?

മാരീചൻ— (ശങ്കയോടുകൂടി) [ആത്മഗതം] എന്റെ കപടം ഇവനു മനസ്സിലായിരിക്കുമൊ (ആലോചിച്ച്) അതുണ്ടാകയില്ല; എന്നാൽ എന്നെ പരമാൎത്ഥകാശ്യപനാണെന്നു വിചാരിച്ചു "പിംഗളരൂപം ത്യജിച്ച് പിന്നെ സ്വരൂപത്തെ ധരിച്ചതെന്തിനു" എന്നു ചോദിക്കയാണെന്നു തോന്നുന്നു. ഇരിക്കട്ടെ ഇങ്ങിനെ പറയാം. [പ്രകാശം] ഞാൻ കപടമില്ലാത്ത മഹൎഷി ശിഷ്യനല്ലെ?

രാമൻ— [ആത്മഗതം] ഇദ്ദേഹത്തെ പിംഗളൻ കണ്ടിരിക്കും നിശ്ചയം, എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ ഇദ്ദേഹത്തിന്റെ ഈ വാക്കുകൊണ്ടു ഇവൾ സീത തന്നെ എന്ന് അറിയിക്കപ്പെടുന്നു. [പ്രകാശം] ഇവൾ തന്നെയൊ സീത?

മാരീചൻ— [ആത്മഗതം] പിംഗളവേഷം ധരിച്ചിരുന്നവൻ കാശ്യപനല്ല, അതുകൊണ്ടു തന്നെയാണ ഇവൻ "നീ കപടമില്ലാത്തവനാണെങ്കിൽ എങ്ങിനെ പിംഗളവേഷം ധരിച്ചു?" എന്നു ചോദിക്കാഞ്ഞത്. [പ്രകാശം] ആ സീത തന്നെയാണിവൾ.

രാമൻ— (സന്തോഷത്തോടുകൂടി) [ആത്മഗതം] മനസ്സെ! നീ കൃതാൎത്ഥമായി കൃതാൎത്ഥമായി. [പ്രകാശം] സ്നേഹിത! ഇവളെക്കുറിച്ചു പിംഗളനും ഇങ്ങിനെതന്നെ പറഞ്ഞു.

മാരീചൻ— [ആത്മഗതം] അവൻ പരമാൎത്ഥപിംഗളൻ തന്നെയാണ്, കരാളനെ ലക്ഷ്മണൻ കൊന്നിരിക്കും നിശ്ചയം. ഇനി ഞാനൊന്നു ചെയ്യട്ടെ. [പ്രകാശം] പിംഗളൻ എവിടെ പോയി?

രാമൻ— [ആത്മഗതം] പിംഗളൻ ഇദ്ദേഹത്തിനെ കണ്ടു സംസാരിച്ചിട്ടില്ല നിശ്ചയം. ഇതെങ്ങിനെ [പ്രകാശം] താങ്കൾ വരുന്നു എന്നു എതിരേല്ക്കുവാൻ പോയി, അവനെ മുമ്പത്തെപ്പോലെ കാട്ടാന പിടിച്ചിരിക്കുമോ?

മാരീചൻ— (സന്തോഷത്തോടുകൂടി) [ആത്മഗതം] പിംഗളന്റെ വേഷം ധരിച്ചിരുന്നതു കരാളൻ തന്നെ. ഞാൻ അകാരണമായിട്ടു സംഭ്രമിച്ചു. [പ്രകാശം] ഈ മാകന്ദവനത്തിലവനെ ഞാൻ കണ്ടില്ലല്ലൊ. (എന്ന് ധ്യാനം നടിക്കുന്നു)

കാശ്യപൻ—(മുൻഭാഗത്തു കുറെ ദൂരത്തിൽ നോക്കീട്ടു്) ചില സഖികളാൽ ചുഴപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന ജാനകി ഇവിടെ പല്ലവതല്പത്തിൽ കിടന്നുകൊണ്ടു് ശീതോപചാരങ്ങളാൽ തന്റെ മദനതാപത്തെ കളയുന്നുവൊ? ആശ്ചര്യം! ഇതെങ്ങിനെ, അവൾ ഇവിടെനിന്നു് അര യോജന ദൂരമുള്ള വിശ്വാമിത്രാശ്രമത്തിലാണെല്ലൊ വസിക്കുന്നതു്. എന്നാലിവൾ സീതയോടു തുല്യരൂപമുള്ള മറെറാരു സ്ത്രീയായിരിക്കാം, (പിന്നെ പിൻഭാഗത്തു നോക്കീട്ടു് ഭയത്തോടുകൂടി) അഹഹ! കഷ്ടം! വലുതായ കുഴിയിൽ ഉണങ്ങിയ വിറകുകളിട്ടു് ജ്വലിപ്പിക്കപ്പെട്ട അഗ്നി കനലായിട്ടും അരികിലുള്ള വലിയ കല്ലിനാൽ മറയ്ക്കപ്പെട്ടും കാണപ്പെടുന്നു. അതിനാൽ ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നു വിരഹതാപാധിക്യത്തെ സഹിപ്പാൻ വഹിയാത്ത ഈ കന്യക തന്നിക്കു ചാടുവാനായിട്ടു് ഈ അഗ്നിയെ തയ്യാറാക്കിയതാണെന്നു്, ഇരിക്കട്ടെ പിംഗളൻ വരികയൊ രാമനെ കാണുകയൊ ചെയ്യുന്നതുവരെ ഞാൻ ഇവിടെ വൃക്ഷത്തിൽ മറഞ്ഞുനിന്നുതന്നെ നോക്കാം. (എന്നു് നോക്കിക്കൊണ്ടു നില്ക്കുന്നു)

(അനന്തരം പിംഗളൻ പ്രവേശിക്കുന്നു)

പിംഗളൻ— നായാട്ടിന്നൊരുമ്പെട്ട സ്നേഹിതനെ ഇപ്പോളെവിടെ കാണും. (നാലു ഭാഗത്തും നോക്കീട്ടു് സന്തോഷത്തോടുകൂടി)

ബാണംകൊണ്ടു പിളൎന്ന പന്നികരടിവ്യാഘ്രാദിയിൻ ചോരയാൽ
കാണിക്കപ്പെട്ടുമെൻ സഖാവനുചരൻ ചെന്നോരു മാൎഗ്ഗം ഞാനൊ
ക്ഷീണം പൂണ്ടൊരു കാട്ടിൽനിന്നു മറുകൂട്ടേറ്റപ്പുക്കനേരത്തിതാ
കാണാകുന്നിതിനിക്കു കാശ്യപനെ മൽഭാഗ്യത്തിനാൽ സാമ്പ്രതം

അതുകൊണ്ടു എന്റെ സ്നേഹിതനും ഇവിടെ തന്നെ ഉണ്ടായിരിക്കും, വസന്തകാലത്തോടു വേർപെട്ടു മന്ദമാരുതൻ സഞ്ചരിക്കമാറില്ലല്ലൊ; ഭാഗ്യത്താലിതാ കാശ്യപന്റെ സമീപത്തിൽ തന്നെ—

പാണൌശരംവില്ലുമെടുത്തുതോളിൽ
തൂണീരവുംപൂണ്ടിഹമാഞ്ചുവട്ടിൽ
കാണുന്നുദൂൎവ്വാദളമൊത്തകാന്ത്യാ
വാണീടുമീരാമനെഞാനിദാനീം (54)

(എന്നു് സമീപത്തിൽ ചെല്ലുന്നു).

മാരീചൻ— (കണ്ടിട്ട്) [ആത്മഗതം] പിംഗളവേഷം ധരിച്ച കരാളനിതാ വരുന്നു. [പ്രകാശം] സ്നേഹിത! പിംഗളനിതാ വന്നിരിക്കുന്നു.

രാമൻ— (നോക്കീട്ട്) സഖെ! പിംഗള! അങ്ങ പറഞ്ഞത് ശരിയാണെന്നു തന്നെ ഞാനിപ്പോൾ വിചാരിക്കുന്നു.

പിംഗളൻ— [ആത്മഗതം] എന്താണിദ്ദേഹം അകാരണമായിട്ടിങ്ങിനെ എന്നോടു പറയുന്നത, [പ്രകാശം] സ്നേഹിത! അങ്ങയുടെ വാക്കിന്റെ അൎത്ഥം എനിക്കു മനസ്സിലായില്ല.

മാരീചൻ— (പിംഗളനെ ആലിംഗനം ചെയ്ത് സാകാംക്ഷമായിട്ട്) കരാള! ഭാഗ്യത്താൽ ഞാൻ നിന്നെ ജീവനോടുകൂടി കാണുന്നു, എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ ഇതുവരെയും പിംഗളവേഷം ധരിച്ചത് കാശ്യപനാണെന്നും നിന്നെ ലക്ഷ്മണന്റെ അമോഘമായ ബാണം കൊന്നിരിക്കുമെന്നും ശങ്കിച്ചിട്ട് എന്റെ മനസ്സ് സഹിപ്പാൻ പാടില്ലാത്ത വ്യസനത്തിൽ മുങ്ങിയിരുന്നു.

പിംഗളൻ— (ചിരിച്ച്) [ആത്മഗതം] കാശ്യപനും രാമനെക്കാൾ അസംബന്ധം പറഞ്ഞു തുടങ്ങിയോ. [പ്രകാശം] അങ്ങ എന്താണ് പറഞ്ഞത? ഒരിക്കൽ കൂടി പറയു.

(മാരീചൻ ഭയപ്പെട്ടുകൊണ്ടു നില്ക്കുന്നു.)

രാമൻ— സഖെ പിംഗള! ഞാൻ ഈ സ്ത്രീയെ ഉദ്ദേശിച്ചാണ് പറയുന്നത്. (എന്ന് പിരിയംകൊണ്ട് കാണിച്ചുകൊടുക്കുന്നു)

പിംഗളൻ— [ആത്മഗതം] ഇവൾ സീതയാണോ വിരഹതാപത്താൽ പല്ലവമെത്തയിൽ കിടന്നുകൊണ്ടും സഖികളാലാദരിക്കപ്പെട്ടും വൃക്ഷങ്ങളുടെ ഇടയിൽ കൂടി കാണപ്പെടുന്നു, അതുകൊണ്ട് ഇവൾ ഇപ്രകാരമുള്ള സ്ഥിതിയിലായിരിക്കുന്നു എന്ന് ഞാൻ മുമ്പെ പറഞ്ഞിട്ടുള്ളതിനെ സ്നേഹിതൻ ഇനിക്ക് ഓൎമ്മപ്പെടുത്തിയതാണ്. (ആലോചിച്ച്) ആശ്ചൎയ്യം! ഇതെങ്ങിനെ, അവൾ അരയോജന ദൂരമുള്ള വിശ്വാമിത്രാശ്രമത്തിലല്ലെ വസിക്കുന്നത്.

(എന്ന് അത്ഭുതപ്പെട്ടു നോക്കിക്കൊണ്ടു നില്ക്കുന്നു).

മാരീചൻ— [ആത്മഗതം] ഇവൻ കരാളനല്ല പരമാൎത്ഥപിംഗളൻ തന്നെ, കഷ്ടം! കഷ്ടം!

മുന്നംകരാളനെക്രൂരൻ
കൊന്നുലക്ഷ്മണനെന്നുഞാൻ
എന്നുള്ളിലാശ്ശങ്കിച്ചു
നിന്നേരമതുതീർച്ചയായ് (55)

അല്ലെങ്കിൽ കരാളൻ പിംഗളവേഷം ധരിച്ച് വല്ലേടത്തും ചെന്നിട്ടുണ്ടായിരിക്കാം, ഇരിക്കട്ടെ ഇപ്പോൾ വ്യസനിപ്പാൻ സമയമല്ല, മായയാൽ രാമന്റെ കഥ കഴിക്കേണമെല്ലൊ [പ്രകാശം] സ്നേഹിത! കരയുന്ന ഈ സുന്ദരിയെ നോക്കു,

രാമൻ— ഞാൻ കാണുന്നുണ്ട്.

ശാക്രാന്ദപീയൂഷകണങ്ങളായും
നേത്രാബ്ജതത്തുള്ളികളായുമുള്ള
ധാത്രീസുതാബാഷ്പകണങ്ങൾകണ്ടു
മാത്രത്തിലെന്റുള്ളുരുകുന്നുകഷ്ടം (56)

(മാരീചൻ ധ്യാനം നടിക്കുന്നു).

ഒരു സഖി— അന്നതിസുഖമുള്ളിലിന്നി
ക്കെന്നുഇപ്പോൾജാനകിക്കുവന്നീടും
എന്നുകരത്താൽതൊട്ടുമേ
നന്നായിട്ടിന്ദുപോലെദാശരഥി (57)

രാമൻ— ക്ഷിതിമകൾസഖിതന്റെ ചാരുവാം വാ
ക്കിതുപുളകത്തെവളർത്തിടുന്നിതെൻമേൽ
പുതുമഴസലിലംകദംബവൃ
ക്ഷത്തിൽമുകുളത്തെവളർത്തിടുന്നപോലെ (58)

പിംഗളൻ— (ആലോചിച്ച്) [ആത്മഗതം] ഇവൻ കാശ്യപ നല്ല, എന്നാൽ ഞാനിങ്ങിനെ വിചാരിക്കുന്നു,

പൊയ്യല്ലതാടകയെയാശുഹനിച്ചുമൂല
മിപ്പുള്ളരക്കനെതിരായിനിറഞ്ഞുകോപാൽ
പൊയ്യായജാനകിയെയിങ്ങിനെകാട്ടിയെന്തോ
ചെയ്യുന്നതിന്നുനിനയുന്നുരഘൂത്തമൻകൽ (59)

അതുകൊണ്ടു തന്നെയാണ് ഇവൻ അസംബന്ധമായിട്ടെന്തോ അല്പം പറഞ്ഞ പിന്നെ ചോദിച്ചിട്ടും പറയാതിരിക്കുന്നത്. എന്നുമാത്രമല്ല ഭയത്താലിളകുന്ന നേത്രങ്ങൾകൊണ്ടു നോക്കുകയും ചെയ്യുന്നു, അതിനാലിങ്ങിനെ പറയാം, [പ്രകാശം]

സ്നേഹിത! രാമഭദ്ര! ഇവൾ സീതയല്ല, ഇവർ അവളുടെ സഖികളുമല്ല, ഈ കാട്ടിൽ അവർ വരുന്നതിന്ന് സംഗതിയുമില്ല, എന്നാലിത് മായയാണെന്നിനിക്കു തോന്നുന്നു.

രാമൻ— [ആത്മഗതം] ഇവൻെറ വാക്ക് പൂർവ്വാപരവിരുദ്ധമായിരിക്കുന്നുവല്ലോ, ഇവൻ 'സീതയാണിവൾ' എന്നു ഉറപ്പായി പറഞ്ഞ് സീതാവൃത്താന്തം അറിവുള്ള കാശ്യപനെ കൂട്ടിക്കൊണ്ടു വരുവാനല്ലെ പോയത്, സഖീജനസഹിതയായിരിക്കുന്ന ഈ ജാനകി എങ്ങിനെ മായയായിട്ടു ഭവിക്കും? [പ്രകാശം] കാശ്യപ! പിംഗളൻെറ വാക്കിനെ കേട്ടില്ലെ?

മാരീചൻ— (രാമനോട്) (സാകാംക്ഷമായിട്ട്)

സുന്ദൻെറ ഭാര്യയെ ഹനിച്ച ഭവാനെ വേഗം
കൊന്നീടുവാൻ കപടപിംഗളനായി വന്നു
വന്നന്ത്യദിക്കിലഥ കൊണ്ടുഗമിപ്പതിന്നാ-
യുന്നന്നരക്കനിവനെന്നറിയുന്നു ഞാൻ (60)

രാമൻ— അങ്ങ പറഞ്ഞത് ശരിയാണ്, പിംഗളനിവിടെ വന്നാൽ പിന്നെ ഇവന്ന് ഗതിയെന്താണ്?

മാരീചൻ— താടകക്കും സുബാഹുവിന്നും എന്തു ഗതി ഭവിച്ചു അതുതന്നെ.

രാമൻ— അതങ്ങിനെ തന്നെ.

പിംഗളൻ— [ആത്മഗതം] ഇവൻ കാശ്യപനാണെന്നു വിചാരിച്ച് സ്നേഹിതൻ ഇവൻെറ വാക്കുകളെ കേൾക്കുന്നു. [പ്രകാശം] സ്നേഹിത! എന്നെ കൂടാതെ അങ്ങ് എങ്ങിനെ ഇവൻെറ വാക്കുകളെ കേൾക്കുന്നു.

രാമൻ— (പിരികം ഇളക്കിക്കൊണ്ട്) സാകാംക്ഷ വാക്കുകളെ രാക്ഷസനോടും അറിയിക്കുമാറുണ്ടോ?

പിംഗളൻ— (ഭയത്തോടും വ്യസനത്തോടുംകൂടി) [ആത്മഗതം] ഇദ്ദേഹം എന്നെ അന്യനാണെന്നു മാത്രമല്ല രാക്ഷസനാണെന്നുകൂടി വിചാരിക്കുന്നു, കാശ്യപരൂപം ധരിച്ച് കള്ളത്തിലുപദേശിക്കുന്ന ഈ രാക്ഷസനാൽ ഞാൻ ഹതനായി കഴിയും! [പ്രകാശം] സ്നേഹിത! ഈയുള്ളവൻെറ പരമാർത്ഥത്തെ പരിശോധിക്കണെ.

(എന്ന് മുഖം വാടിക്കൊണ്ടു നില്ക്കുന്നു)

(മാരീചൻ ധ്യാനം നടിക്കുന്നു)

സീത— ഭാഗ്യഹീനയായ എനിക്ക് അത് ദുൎല്ലഭമാണല്ലൊ.

രാമൻ—

നല്ലോൽപ്പലകാന്തിയേറ്റുപടരല്ലീടുന്നനിൻ മെയ്യെന്ന
തെല്ലാൽകാമശരാൎത്തിപൂണ്ടു വലയുമെന്നെന്നു കടാക്ഷിക്കുകിൽ
അല്ലിത്താൎമ്മുകുളത്തിനൊത്തമുലകൊണ്ടേറ്റം വിളങ്ങും നിന—
ക്കില്ലല്ലോത്തുംതടവിനുമൽകരതലസ്പൎശം ലഭിച്ചീടുവാൻ (61)

മാരീചൻ— [ആത്മഗതം] ഇവന്ന് ഇവളിലനുരാഗം ഉറപ്പായിരിക്കുന്നു. അതുകൊണ്ട് എളുപ്പത്തിലെൻ്റെ അഭീഷ്ടം സാധിക്കാം. [പ്രകാശം] സ്നേഹിത! സീതയുടെ ആഗ്രഹത്തെ അങ്ങു സാധിപ്പിക്കേണ്ടതാണ്.

രാമൻ— സ്നേഹിത! കേൾക്കു.

ഇക്കാട്ടിൽകണ്ട നാരീ (ആശ്ചൎയ്യത്തോടുകൂടി)
മമ ദയിതയതാം സീതയാണെന്നു വന്നാ—
ലിക്കാൎവ്വേണിക്കു കാമജ്വരവ്യധയിതു (സമന്താപാനുരാഗങ്ങളോടുകൂടി)
മെന്നുള്ളമാശു തപിച്ചു
ഇക്കാലത്തെൻ പ്രണയിക്കെന്തുവഴി (രോമാഞ്ചത്തെ അഭിനയിച്ചു)
മമ സംസ്പൎശമെന്നും ശ്രവിച്ചേൻ
തക്കന്നെന്നാകിലുമേറ്റിഭയമിതി നിസ്ത്രീയെ വേൾക്കൊല്ലുമൂലം

(മാരീചൻ ധ്യാനം നടിക്കുന്നു)

മറ്റൊരു സഖി— എങ്ങിനെ ദുൎല്ലഭമാകും. വിശ്വാമിത്രമഹൎഷി നിൻ്റെ വല്ലഭനായിരിക്കുന്ന അദ്ദേഹത്തിനെ വേഗം കൂട്ടിക്കൊണ്ടു വരുമല്ലൊ.

രാമൻ— ഈ സംഗതി പിംഗളൻ പറഞ്ഞ് ഞാൻ കേട്ടിട്ടുണ്ട്.

പിംഗളൻ— മായാവിലാസത്തിൻ്റെ അന്യോന്യമുള്ള സംബന്ധം അത്ഭുതമായിരിക്കുന്നു.

മാരീചൻ— സ്നേഹിത! ഇവൻ്റെ വാക്കിനെ കേട്ടില്ലെ?

രാമൻ— കാശ്യപ! ഇവൻ്റെ വാക്കിനെ കേൾക്കേണ്ട.

കാശ്യപൻ— സത്യമായി സീതയുടെ സഖികൾ തന്നെ അന്യോന്യം സംസാരിക്കുന്നു.

പിംഗളൻ— എന്നാൽ എൻ്റെ ഹൃദയം ഒട്ടും വിശ്വസിക്കുന്നില്ല. (മാരീചൻ ധ്യാനം നടിക്കുന്നു)

ഒരു സഖി— തോഴി! ഇതിരിക്കട്ടെ. ഇവളെ രാവണനും ചോദിക്കുന്നു, അതിനാലാണ് ഇവൾക്ക് ഇത്ര മനോദുഃഖം.

കാശ്യപൻ— ഇതൊരു പൊളിയാണ്. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ ഇതുവരെയും രാവണൻ ജനകമഹാരാജാവിനോടു സീതയെ ചോദിച്ചിട്ടില്ല.

രാമൻ— രാവണനും ചോദിക്കുന്നു എന്നതു നിന്ദ്യമായിരിക്കുന്നു.

പിംഗളൻ— (ആത്മഗതം) ഇതു യോജിക്കുന്നില്ല, എന്നാൽ ഇതിനെ സ്നേഹിതനോടു പറവാൻ ഇനിക്കു പ്രയാസമാണ എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ ഇദ്ദേഹത്തിനുകൂടി ഞാൻ രാക്ഷസനായിട്ട് തീൎന്നിരിക്കുന്നു. (പ്രകാശം) ഈയുള്ളവൻെറ പരമാൎത്ഥത്തെ പരിശോധിക്കണെ.

രാമൻ— (കേൾക്കാത്തവിധം നടിച്ച്) രാവണനും ചോദിക്കുന്നു എന്നതു നിന്ദ്യമായിരിക്കുന്നു. (എന്നു പിന്നെയും പറയുന്നു)

മാരീചൻ— അതുകൊണ്ട് ദോഷമെന്തുള്ളു? സ്വതന്ത്രനായിട്ടുള്ളവനും ഒരു ദിക്കിൽ തടസ്ഥമുണ്ടാകയാണൊ.

സീത— (കണ്ണീരോടുകൂടി) എന്നെ രാവണനും ചോദിക്കുന്നുണ്ടൊ, എന്നാൽ അച്ഛൻ എന്നെ കൊടുക്കുന്നുവെങ്കിൽ ഞാൻ വിഷം കുടിക്കും അല്ലെങ്കിൽ അഗ്നിപ്രവേശം ചെയ്യും.

രാമൻ— (ആനന്ദത്തോടും അനുശയത്തോടുംകൂടി)

കൊതിതരുണിക്കെന്നിൽതാ
നതിയായന്യരിലില്ലതെല്ലുമഹോ
അതിനാലാകൎഷിക്കു
ന്നിതുമതിമുഖിയെൻെറമാനസംപ്രണയാ

(എന്നു നോക്കിക്കൊണ്ട് നില്ക്കുന്നു)

കാശ്യപൻ— (കരാളനെ കണ്ടിട്ട് സന്തോഷത്തോടുകൂടി) ഇതാ പിംഗളൻ എൻെറ സമീപത്തു വരുന്നു. എടൊ! പറയു നായാട്ടിനു ചെന്ന രാമഭദ്രനെ കണ്ടുകിട്ടിയൊ?

കരാളൻ— (പ്രവേശിച്ച്) കണ്ടുകിട്ടുക മാത്രമല്ല അങ്ങുപദേശിച്ച തന്നവഴിക്ക് അവനെ മറെറാരു കാട്ടിൽനിന്ന് ഈ കാട്ടിൽ കൊണ്ടുവരികയും ചെയ്തു. എന്നാൽ അല്പനേരം അങ്ങെ കാണാഞ്ഞതാൽ വിശ്വാമിത്രൻ ലക്ഷ്മണനെക്കൊണ്ട് അങ്ങെ

കൊല്ലിച്ചിരിക്കും എന്ന് ശങ്കിച്ച് എന്റെ മനസ്സ് എങ്ങനെയായിതീൎന്നു എന്ന് ഞാനറിയുന്നില്ല.

കാശ്യപൻ— (ആലോചിച്ച്) [ആത്മഗതം] പിംഗളവേഷം ധരിച്ചിരിക്കുന്ന ഇവനാരാണ്? ലക്ഷ്മണന്റെ ശത്രുക്കളിലൊരുവനായ ഇവൻ എന്നെയും തന്റെ വകക്കാരിൽ ഒരുവനാണെന്ന് ധരിച്ചിരിക്കുന്നു, എന്റെ വേഷത്തെ ധരിച്ചിരിക്കുന്നതായിരിക്കാം? ഇരിക്കട്ടെ മനസ്സിലാക്കാം. [പ്രകാശം] രാമഭദ്രനിപ്പോൾ എവിടെയിരിക്കുന്നു.

കരാളൻ— [ആത്മഗതം] ഇദ്ദേഹം രാമന്റെമേൽ മനസ്സുവെച്ചിരിക്കുന്നതുകൊണ്ടാണ് എന്നെ ആശ്വസിപ്പിക്കാഞ്ഞത്. [പ്രകാശം] സീതയെനോക്കിക്കൊണ്ട് ഈ മാവിൻചുവട്ടിലിരിക്കുന്നു.

കാശ്യപൻ— ഇവൾ തന്നെയാണ് സീത എന്ന് നീ അറിയുന്നുണ്ടോ?

കരാളൻ— (ചിരിച്ച്) അങ്ങിനെ ഞാൻ പറയുന്നു എങ്കിലും അങ്ങയുടെ മായയാണെന്ന് ഞാൻ അറിയുന്നുണ്ട്.

ചൊററംവിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ
മററംമയനിന്ദ്രജിത്തുംബാണനും
പററില്ലാത്തതാടക
പെററവോദനോട്ടമായകൊണ്ടോൎത്താൽ (64)

കാശ്യപൻ— (ഉദ്വേഗത്തോടുകൂടി) [ആത്മഗതം] ഇവൻ മാരീചന്റെ അനുചരനായ ഒരു രാക്ഷസനായിരിക്കണം. മാരീചനും എന്റെ വേഷം ധരിച്ച് ഒരു ദിക്കിലിരുന്ന് മായയെ പ്രയോഗിക്കുന്നു എന്നിപ്പോൾ മനസ്സിലായി.

കുലമെച്ചുമഹാമാരീ-
പ്പുലഭ്രക്കൊണ്ടുചെയ്വുഞാൻ
പുലിമുന്നിലകപ്പെട്ട
കലജീവിപ്പതെങ്ങിനെ? (65)

(എന്ന് മനസ്സുകൊണ്ടാലോചിച്ച് മൂൎഛിക്കുന്നു.)

കരാളൻ— ആശ്വസിക്കു, ആശ്വസിക്കു, മാതാവായ താടകയെ കുറിച്ച് വ്യസനിച്ചത് മതി മതി, ക്ഷത്രിയക്കുട്ടിയുടെ പ

ൻ *

രാക്രമത്തെ വിചാരിച്ചതും മതി മതി. (എന്ന് ആശ്വസിപ്പിക്കുന്നു.

കാശ്യപൻ— (ആശ്വസിച്ച് എഴുന്നീററ് തൊഴുതുകൊണ്ട്)

മാരീചനല്ലഞാൻസ്വാമിൻ
ഹേരാക്ഷസ!നമോസ്തുതേ
തെല്ലെന്നിൽകൃപചെയ്യുന്നും
നല്ലകീർത്തിലഭിക്കണേ (66)

കരാളൻ— ഇവൻ ബ്രാഹ്മണകുട്ടി തന്നെയാണോ, കഥയില്ലാത്ത ഞാൻ ഇവൻ മാരീചനാണെന്ന് വിചാരിച്ച് അപ്രകാരം പറഞ്ഞു പോയി (വ്യസനത്തോടുകൂടി)

മുന്നംമാരീചനെക്രൂരൻ
കൊന്നലക്ഷ്മണനെന്നുഞാൻ
എന്നുള്ളിലാശ്ശങ്കിച്ചേ-
നിന്നേരമതുതീർച്ചയായ് (67)

അദ്ഭുതം! അനേകമായാപ്രയോഗങ്ങളിൽ ശീലമുള്ള മാരീച! (എന്ന് പകുതി പറഞ്ഞ്) ഞാനിങ്ങിനെ കരഞ്ഞിട്ട് പ്രയോജനമെന്താണ്, (കോപത്തോടും ഗർവ്വത്തോടും കൂടി) എട! എട! സുമിത്രാഗർഭത്തെ വഷളാക്കിയ ക്ഷത്രിയക്കുട്ടി! (എന്ന് പറഞ്ഞ് ആലോചിച്ച്) കഷ്ടം! എന്റെ ഈ കോപം അവനോടെങ്ങിനെ പറയും?

രാമൻതപാലതിബലവാൻ
സൌമിത്രിയുമങ്ങരക്ഷ്യനീക്ഷിപ്പാൻ
ആമാരീചവധത്തിനു
നാമിവനെപ്പ്രകരമിന്നുകൊന്നീടാം (68)

(എന്ന് കാശ്യപന്റെ കണ്ഠത്തെ പൊട്ടിക്കുവാൻ തുടങ്ങുന്നു)

(കാശ്യപൻ വേർപെടുത്തിട്ട് രാമനിരിക്കുന്ന മാവിൻ ചുവട്ടിലേക്കോടുന്നു).

(കരാളൻ കാശ്യപന്റെ പിറകെ ഓടുന്നു)

കാശ്യപൻ— എന്നെക്കൊൽവാൻബലമോടു
വന്നൊരുമാരീചസചിവനരക്കൻ
പിന്നിലെടുക്കുന്നിതുപാ-
ഞ്ഞെന്നെപ്പാലിക്കരാമ!പാലിക്ക (69)

രാമൻ— കാശ്യപൻ കരയുന്നപോലെ തോന്നുന്നു. സ്നേഹിത! ഭയപ്പെടേണ്ട ഭയപ്പെടേണ്ട (എന്ന് അടുത്തു ചെല്ലുന്നു)

മാരീചൻ— സ്നേഹിത! കാശ്യപനായ ഞാനരികത്തില്ലെ? നോക്കു, ആര് കരയുന്നതായിട്ടാണ് അങ്ങ വിചാരിക്കുന്നത്?

കരാളൻ— (കാശ്യപനെ കടന്നാട്) 'എന്നെക്കൊൽവാൻ' എന്ന ശ്ലോകത്തെ പറഞ്ഞുകൊണ്ട് രാമനെ ആലിംഗനം ചെയ്യുന്നു)

രാമൻ— (മാരീചനോട്) സ്നേഹിത! പിംഗളനിതാ വന്നു.

മാരീചൻ— (സന്തോഷത്തോടുകൂടി) [ആത്മഗതം] ഇവൻ തന്നെ കരാളൻ. ഇവന്റെ പിന്നാലെ കാശ്യപൻ വരുന്നു. [പ്രകാശം] സ്നേഹിത! എന്റെ വേഷം ധരിച്ചിരിക്കുന്ന മാരീചനെ നോക്കു.

കാശ്യപൻ— സ്നേഹിത! രാമഭദ്ര! എന്റെ വേഷം ധരിച്ച്, അങ്ങയുടെ സമീപത്തിൽ നില്ക്കുന്ന മാരീചനാണ് മായകൊണ്ട് സീതയെ കാണിച്ച് അങ്ങ ഭ്രമിപ്പിക്കുന്നത.

കരാളൻ— (സന്തോഷത്തോടു കൂടി) [ആത്മഗതം] ഭാഗ്യത്താൽ മാരീചൻ കാശ്യപവേഷം ധരിച്ചുകൊണ്ടിവിടെ ജീവിച്ചിരിക്കുന്നു. [പ്രകാശം] എന്റെ വേഷം ധരിച്ചു മുഖം വാടി നില്ക്കുന്ന ഇവനാരാണ്?

മാരീചൻ— ഇവൻ രാക്ഷസനാണെന്ന് മുമ്പെതന്നെ സ്നേഹിതനും തീർച്ചപ്പെടുത്തിയിരിക്കുന്നു.

പിംഗളൻ— (കാശ്യപന്റെ സമീപത്തിൽ ചെന്ന്) സഖെ! കാശ്യപ! അങ്ങയുടെ വേഷം ധരിച്ചിരിക്കുന്ന ഈ മാരീചൻ സ്വകാൎയ്യമായിട്ട് എന്നെ കരാള! എന്ന് വിളിച്ചു. അതുകൊണ്ട് എന്റെ വേഷം ധരിച്ച്, രാമനെ ആലിംഗനം ചെയ്തിരിക്കുന്ന്, ഇവൻ കരാളൻ തന്നെ.

രാമൻ— എന്തുകൊണ്ടാണ് ഇവൻ കാശ്യപനെ മാരീചനെന്നും, സഖികളോടുകൂടിയ സീതയെ മായയെന്നും, ഈ പിംഗളനെ കരാളനെന്നും പറയുന്നത്? ആശ്ചൎയ്യമാശ്ചൎയ്യം!!

രണ്ടുപേർകാശ്യപന്മാരു
മുണ്ടുപിംഗളയുഗ്മവും

രണ്ടാളെന്നിവ്വരിവരിൽ
രണ്ടാളിഹ നിശാചരർ (70)

കരാളനും, മാരീചനും— (പിംഗളനോടും, കാശ്യപനോടും കി
ഇവർ നിശാചരരാണിവരെ— (റിച്ച്)
ജവമൊട്ടുകൊൽവാൻ സഖേ! ശ്രമിച്ചാലും

(രാമൻ കോപത്തോടുകൂടി വില്ലിൽ ശരം തൊടുക്കുന്നു)

കാശ്യപൻ— ആവതുമോർക്കണമെന്നും
ദൈവതിനിതുതാടകേയമായസഖേ! (71)

രാമൻ— [ആത്മഗതം] ഇതെങ്ങിനെ?

എന്നെന്നിവർ ചൊല്കിനാൽ പ്രിയസഖന്മാരെന്നതെന്നല്പമാം
വണ്ണം മാമകമാനസത്തിലിവരെക്കാണുമ്പൊളുണ്ടീർഷ്യയും
തിണ്ണം രാക്ഷസരെന്നതോന്നവരിലമ്പെയ്യാൻ തുടങ്ങുന്നു ചോ
കണ്ണേറും ദയയോടുകൂടിയവരിൽ ചെല്ലുന്നു മേ സാമ്പ്രതം (72)

(എന്ന് ആലോചിച്ച് നില്ക്കുന്നു)

മാരീചൻ— [ആത്മഗതം] ഇവനിവരിൽ ബാണത്തെ അയപ്പാൻ മടിക്കുന്നുവോ ഇരിക്കട്ടെ (എന്ന് ധ്യാനം നടിക്കുന്നു) (ഒരു സഖി സംഭ്രമത്തോടുകൂടി പൊടുന്നനവെ തിര നീക്കി പ്രവേശിച്ച്) നാമെല്ലാവരും നശിച്ചുപോയല്ലൊ. നശിച്ചുപോയല്ലൊ.

എല്ലാസ്ത്രീകളും— (സംഭ്രമിച്ചുകൊണ്ട്) തോഴി! പറയൂ, പറയൂ, നമുക്കെന്താണ് അത്യാപത്തു വന്നത്?

സീത— (ഉദ്വേഗത്തോടുകൂടി മെത്തയിൽനിന്ന് അല്പം എഴുന്നേറ്റ്) പറയൂ, പറയൂ, എന്റെ ഹൃദയം ഉന്മൂലനം ചെയ്യപ്പെട്ടതു പോലെയിരിക്കുന്നു.

വന്ന സഖി— അയ്യോ! നാമെല്ലാവരും നശിച്ചുപോയല്ലൊ. ആ അപ്രിയത്തെ ഞാനെങ്ങിനെ പറയേണ്ടു?

എല്ലാസ്ത്രീകളും— എന്താണ് അപ്രിയം? പറയൂ, പറയൂ, അതു കേട്ടിട്ട് ഇപ്പോഴം വേണ്ടുന്ന പ്രതിവിധി ചെയ്യാം.

വന്ന സഖി— മറ്റെന്തു പറവാനുള്ളൂ?

(എന്ന് കണ്ണീരൊലിപ്പിച്ചുകൊണ്ട്)

തന്നീടേണാങ്കവദനകളെയിങ്ങെന്നു രാത്രിഞ്ചരേന്ദ്രൻ
വന്നർത്ഥിച്ചാൻ ജനകനതുനൽകയില്ലെന്നു ചൊന്നാൻ

എല്ലാസ്ത്രീകളും—(ഉദ്വേഗത്തോടുകൂടി) താതജനകങ്കൽ രാവണൻ എന്ത് അപ്രിയം ചെയ്തു?
വന്ന സഖി— (ഉദ്വേഗത്തോടും ഗൽഗദത്തോടുംകൂടി)
അന്നേരംഹാജനകനൃപനെക്കൊന്നുകോപാൽദശാസ്യൻ
വന്നീടുന്നുണ്ടിവിടെബ്ബലമായ്തോഴിയെക്കൊണ്ടുപോവാൻ (73)
സീത— എന്തു ചെയ്യേണ്ടു (സംഭ്രമിച്ച് എഴുന്നേറ്റോടുന്നു)
സഖികൾ— അത്യാപത്ത്, അത്യാപത്ത്, എന്തു ചെയ്യേണ്ടു എന്തു ചെയ്യേണ്ടു? (എന്ന് സീതയുടെ പിറകെ ഓടുന്നു)
രാമൻ— (സംഭ്രമിച്ച് അടുത്തു ചെന്ന്) ജാനകി! രാവണൻ പിടിച്ചു കൊണ്ടുപോകുമെന്ന് ഭയപ്പെടേണ്ട!

കൊന്നീടാനീരാക്ഷസന്മാരെവേഗാ-
ലിന്നത്രസ്ത്രംകയ്ക്കൽവെച്ചുവോഞാൻ

കരാളൻ— (ഭയപ്പെട്ട് മാരീചനോട്) (സ്വകാര്യമായിട്ട്) ഈ ക്ഷത്രിയക്കുട്ടി എന്തു ചെയ്യാൻ ഭാവിക്കുന്നു? നോമിപ്പോളെന്താണ് ചെയ്യേണ്ടത്?
മാരീചൻ— (കരാളനോട്) (സ്വകാര്യമായിട്ട്) ഇവൻ പറയുന്നത് ബ്രാഹ്മണക്കുട്ടികളെ ഉദ്ദേശിച്ചാണ്.
രാമൻ— കൊന്നീടാമീയമ്പിനാൽമൈഥിലേന്ദ്രൻ
തന്നെക്കൊന്നോരാശരാധീശനെത്താൻ (74)
കാശ്യപൻ— ജനകമഹാരാജാവിങ്കൽ അപ്രിയം ചെയ്തു എന്ന് വിചാരിപ്പാൻ സംഗതി എന്താണ്. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ—

ജനകൻപ്രിയസഖനെന്നോ-
ർത്തനവരതംരാവണൻമടിക്കുന്നു
തനുജയെയാചിപ്പാനായ്
പുനരെങ്ങിനെയീവിധംപ്രവൃത്തിക്കും (75)

കരാളൻ— (മാരീചനോട് സ്വകാര്യമായിട്ട്) പല പ്രകാരത്തിലും വിപരീതം പറയുന്ന ഈ ബ്രാഹ്മണക്കുട്ടിയെ കൊല്ലേണ്ടതാണ്.
മാരീചൻ— (സ്വകാര്യമായിട്ട്) അതിരിക്കട്ടെ നോക്ക. (ൻ
ദംഷ്ട്രാളികരാളമഹാസ്യാഹതിയുത്സാഹിയായ്തോട്ടമൈരാവതത്തി
പിമ്പിൽത്തൂങ്ങുന്നവാലിൽകുതുകമൊടുപിടിച്ചങ്ങിഴച്ചുംസുരാണാം-

ഡംഭംതീൎത്താശരേന്ദ്രൻവധമപിലഘുവെന്നുള്ളിലോൎക്കുന്നരാമൻ
ഡിംഭൻജേതവ്യനാരാൽയുധിദൃഢമതിനാലോകവേനാംനശിച്ചു

പിംഗളൻ— സംശയമെന്താണ്?

(കരാളനും മാരീചനും പിംഗളകാശ്യപന്മാരുടെ വചനത്താൽ ഭയപ്പെട്ട് അന്യോന്യം മുഖം നോക്കുന്നു)

മാരീചൻ— [പ്രകാശം] ഇവർനിശിചരരാണിവരെ—
ജ്ജവമൊട്ടുകൊൽവാൻസഖേ!ശ്രമിച്ചാലും

(എന്ന് ധ്യാനം നടിക്കുന്നു)

കാശ്യപൻ— ആവതുമോൎക്കണമേതും
ചൈവതിനിതുതാടകയമായസഖേ (77)

സീത— ഈ വലിയ കല്ലിടുമ്പൽ കേറി വൃക്ഷങ്ങടെ തമ്മിൽ മുട്ടീട്ടുണ്ടായ ഈ കാട്ടുതീയ്യിൽ ഞാൻ ചാടീട്ട് അച്ഛന്റെ മരണത്താൽ സംഭവിച്ചിട്ടുള്ള മഹാദുഃഖത്തേയും ആ മഹാപുരുഷനിലുള്ള അതിരാഗത്താൽ ഇപ്പോഴുണ്ടായിരിക്കുന്ന മന്മഥതാപത്തേയും ശമിപ്പിക്കുന്നുണ്ട്. (എന്ന് പോയി)

പിംഗളനും കാശ്യപനും— [ആത്മഗതം] ഇത് മാരീചന്റെ മായാപ്രയോഗംകൊണ്ടു സംഭവിച്ചതാണോ. [പ്രകാശം]
ആവതുമോൎക്കണമേതും
ചൈവതിനിതുതാടകയമായസഖേ! (78)

രാമൻ— ഇനി ഇവിടെ ആലോചിപ്പാനൊന്നുമില്ല?
സുന്ദരിജാനകിദേഹനൻ
തന്നിൽചാടാനുറച്ചതിസ്നേഹാൽ
എന്നെന്തിനല്ലൊരുവാക്യം
ചൊന്നതുമമ്മങ്ങളെപ്പിളൎക്കുന്നു (79)

കരാളൻ— സ്നേഹിത! മായാപ്രയോഗമാണെന്നിവൻ പറഞ്ഞതാട്ടെ.
ഇവർനിശിചരരാണിവരെ
ജ്ജവമൊട്ടുകൊൽവാൻസഖേ!ശ്രമിച്ചാലും

സഖികൾ— തോഴി! ജാനകീ! താതജനകൻ നിമിത്തമുണ്ടായ ദുഃഖം നമുക്കെല്ലാവൎക്കും ഒരുപോലെ തന്നെ. നീ എന്തുകൊണ്ടു മുമ്പെ ഓടി ചെല്ലുന്നു? നിന്നെ ആശ്രയിച്ചിരിക്കുന്ന ഞങ്ങളെ നീയല്ലേ രക്ഷിക്കേണ്ടത്? അല്ലെങ്കിൽ നിന്നെ

പിരിഞ്ഞ ദുഃഖവും ഞങ്ങൾക്കു ദുസ്സഹമായിട്ടു തീരും, അയ്യോ കഷ്ടം! അയ്യോ കഷ്ടം! അഗ്നിയിൽ ചാടിപ്പോയല്ലോ ജാനകി. അയ്യോ! സഖീജനവത്സലെ! അയ്യോ! ജനകവംശമംഗളദീപികെ! (എന്ന് പകുതി പറഞ്ഞ്) നോം ഇങ്ങിനെ കരഞ്ഞിട്ടെന്താണ്. ഇതുകൊണ്ട് നമ്മുടെ ദുഃഖം ശമിക്കയില്ലല്ലോ, അതിനാൽ നമ്മളും പ്രിയസഖി ചാടിയ അഗ്നിയിൽ തന്നെ ചാടുക. (എന്ന് പോയി)

രാമൻ— (ശരത്തെ പിൻവലിച്ച്) അഹോ കഷ്ടം!

കഷ്ടം!പൊട്ടിമമാഗ്രഹദ്രുമമഹോഹൃദ്ഭൂമിക്കലങ്കാരവും
നഷ്ടംവന്നുനശിച്ചുസർവ്വജയിയാംകാമൻമദംസർവ്വവും
സ്രഷ്ടാവിന്നുടെകീർത്തിതന്നുജനതാനേത്രോത്സവംസർവ്വവും
ഭ്രഷ്ടംജാനകിതാതശോകമതിനാലഗ്നൗപ്രവേശിക്കയാൽ (80)

മാരീചൻ— [ആത്മഗതം] ഇവന്റെ വ്യസനാഗ്നിയെ ഞാൻ വർദ്ധിപ്പിക്കാം. [പ്രകാശം] ഇവളഗ്നിയിൽ ചാടിപ്പോയല്ലോ. അയ്യോ! ദേവയജനസംഭവെ! അയ്യോ! ജനകവംശനന്ദിനി! അയ്യോ! ത്രിഭുവനൈകസൗന്ദര്യശാലിനി! അയ്യോ! രാമൈകജീവിതെ! അയ്യോ! ജാനകി! നിനക്കുകൂടി ഇപ്രകാരം ഭവിച്ചു എന്നുള്ള ദൈവദുർവിലാസത്തെ ഞാനെന്തു പറയട്ടെ. (എന്ന് മൂർച്ഛയെ നടിക്കുന്നു)

കരാളൻ— (മാരീചനെക്കുറിച്ച്) കാശ്യപ! ആശ്വസിക്കു, ആശ്വസിക്കു.

രാമൻ— കാശ്യപൻ തന്നെ ഒന്നാമതായി മോഹിച്ചുവോ.

(ശോകാവേഗത്തോടുകൂടി)

ചൊല്ലാർന്നാഴിയിൽവീഴ്കയോവിഷമഹോഭക്ഷിക്കയോദേഹമി-
ന്നെല്ലാംകത്തിമുറിക്കയോമലയിൽനിന്നുകൊടുന്താൻവീഴ്കയോ

കരാളൻ— [ആത്മഗതം] എട! എട! ക്ഷത്രിയക്കുട്ടി! താടകയോടെടാ സുബാഹുവിനോടെ ചോദിക്കു. [പ്രകാശം] (മാരീചനോട്) കാശ്യപ! നമുക്കിനി ഗതി എന്താണ്?

മാരീചൻ— (ആശ്വസിച്ച്) സ്നേഹിതനെന്തു ചെയ്യുന്നുവോ അതു തന്നെ.

രാമൻ—

മല്ലാക്ഷീമണിസീതയോടുമൊരുമിച്ചഗ്നൗപ്രവേശിക്കയോ

മാരീചൻ— [ആത്മഗതം] അങ്ങിനെ ചെയ്യ്. അതിനായിട്ടാണ് എന്റെ ഈ പണിയെല്ലാം. [പ്രകാശം] സ്നേഹിത! സീതയ്ക്കുള്ള പ്രേമാധിക്യത്തിന്ന് ഇതുകൂടി മതിയാകയില്ല.

രാമൻ—

അല്ലാതെങ്ങിനെതീരുമെന്നുടെമനോദുഃഖംമഹാദുസ്സഹം (81)

പിംഗളനും കാശ്യപനും— (സാകാശ്യമായിട്ട്) കഷ്ടം! കഷ്ടം! ഈ രാക്ഷസന്മാരുടെ മായാപ്രയോഗം അത്ഭുതപ്പെടത്തക്കതു തന്നെ. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ നമ്മെക്കൂടി സ്നേഹിതന്നു വിശ്വാസമില്ലാതായല്ലൊ. (എന്ന് വിഷാദത്തെ നടിക്കുന്നു)

രാമൻ— (വ്യസനത്തോടും ആശ്ചര്യത്തോടുംകൂടി)

മെയ്യേററംകൃശമായ്മിന്ദുകലപോൽശോഭിച്ചുമിന്നാളിമാർ
ചെയ്യുന്നോരുപചാരമററുതളിരാംതല്പത്തിൽവാണങ്ങിനെ
അയ്യോ!ഏതൊരുനാരിയെൻമിഴികൾക്കാനന്ദമുണ്ടാക്കിയോ
പൊയ്യല്ലീവിധമായിയിത്തരുണിയെന്നോർത്തൽസഖേദുസ്സഹം

അതിനാൽ ഞാൻ അസിപോലെ നീലവർണ്ണമുള്ള ഈ കല്ലിന്മേൽ കേറി എന്റെ അഭിപ്രായംപോലെ പ്രവൃത്തിക്കുന്നുണ്ട്. (എന്ന് കല്ലിന്മേൽ കാൽ വെക്കുന്നു)

പിംഗളനും, കാശ്യപനും— (സാകാശ്യമായിട്ട്) അഹോ രാക്ഷസൻ നമ്മെ വഞ്ചിച്ചു. നാമിപ്പോളെന്തു ചെയ്യേണ്ടു. ഇതിനെ താതവിശ്വാമിത്രനോടു പറവാൻ ആരാണുള്ളത്? എന്നാൽ അദ്ദേഹം പ്രതിക്രിയ ചെയ്വാൻ ശക്തനാകും.

(എന്ന് നോക്കിക്കൊണ്ടു നില്ക്കുന്നു)

മാരീചൻ— [ആത്മഗതം] എന്റെ മനോരഥം സാധിച്ചപോലെയായി. (എന്ന് സന്തോഷപാരവശ്യം നടിച്ച്) [പ്രകാശം]

ചലമിഴി സീതയൊടൊപ്പം
ജ്വലനേചാടാനുറച്ചുതാടകയെ
കൊലചെയ്യപാപിരാമൻ
ശിലയിൽകേറീകരാള!കാൺകഭവാൻ (83)

(കരാളൻ പിരിയമിളക്കി ഹുങ്കാരം ചെയ്ത് അരുതരുത് എന്ന് ശിരഃകമ്പനത്താൽ സംജ്ഞകാണിക്കുന്നു)

(പിംഗളൻ കാശ്യപന്റെ കയ്യിൽ തല്ലി, ചിരിക്കുന്നു)

കാശ്യപൻ— സ്വൈരിത രാമഭദ്ര! അങ്ങു കേട്ടില്ലേ? അങ്ങയുടെ കാശ്യപന്റെ വാക്കിനെ.

രാമൻ— (സംശയിച്ച്) ഇവനെങ്ങിനെ പറഞ്ഞു?

(എന്ന് തിരിഞ്ഞു വരുന്നു.)

മാരീചൻ— (കരാളനോട് സ്വകാര്യമായിട്ട്) സന്തോഷം കൊണ്ട് പരവശനായ എന്റെ ചീത്തമുഖത്തിൽനിന്ന് ഇങ്ങിനെ പുറപ്പെട്ടുപോയി. കരാള! ഇനി നേരം എന്താണ ചെയ്യേണ്ടത്?

കരാളൻ— വേറെ എന്താണ് ചെയ്യാനുള്ളത്? മണ്ടോട്ടമായിട്ടോടുകതന്നെ.

(അണിയറയിൽ)

ജയിപ്പൂതാക. വത്സ! രാമചന്ദ്ര! ജയിപ്പൂതാക.

(എല്ലാവരും ആശ്ചര്യത്തോടുകൂടി നോക്കുന്നു.)

കരാളനും, മാരീചനും, — (സ്വകാര്യമായിട്ട്)

ചൊല്ലുന്നാഗിരിയിൽസീതതന്റെപിതാകൌപാടീടുവാൻരാഘവൻ
കല്ലിന്മേൽപദമൊന്നുവെച്ചുളവിലകല്ലുങ്ങസാങ്ഗിയിൽ
അല്ലോഷംകചരമാട്ടമൂന്നതകചരത്തോടുംമെഴുത്താലുട–
ത്തുല്ലാസാലൊരുതാപസതരുണിയായ്തീർന്നിടിനാളത്ഭുതം (൬൪)

ഇതെങ്ങിനെ? (എന്ന് ആലോചിക്കുന്നു)

രാമൻ— ആരാണിത്, മാതാവായ കൌസല്യപോലെ എന്നെ വിളിക്കുന്നു.

(അനന്തരം മുനിപത്നി പ്രവേശിക്കുന്നു.)

മുനിപത്നി—

കോപംകൊണ്ടെൻകണവനൊരുനാൾതന്നശാപനാകല്ലിൻ
രൂപംപൂണ്ടിട്ടുമുതൽമഹാദീനയായ്പാഴ്ക്കുമെന്റെ
പാപംതീർന്നുതവപദരജസ്സേൽക്കയാലിന്നുമുൻപോൽ
രൂപംപൂണ്ടേൻരഘുകുലശിരോരത്നമേ!ഞാനഹല്യ (൬൫)

രാമൻ— [ആത്മഗതം] വിശിഷ്ടനായ വിശ്വാമിത്ര മഹർഷിയുടെ മുഖത്തിൽനിന്ന് ഈ കഥയെ ഞാൻ പലപ്പോഴും കേട്ടിട്ടുണ്ട്, [പ്രകാശം] ഭഗവതി! ദശരഥപുത്രനായ ഈ രാമൻ നമസ്കരിക്കുന്നു.

അഹല്യ— ഉണ്ണി! ദീർഘായുസ്സായ്ഭവിക്കൂ!

പിംഗളനും, കാശ്യപനും— (അടുത്തുചെന്ന്) മാതാവെ! ശതാനന്ദജനനിയായി അതിവിശിഷ്ടയായ ഭവതിയെ ഞങ്ങൾ നമസ്കരിക്കുന്നു,

അഹല്യ— ബാലകന്മാരെ! നിങ്ങൾക്ക് അഭീഷ്ടം സിദ്ധിക്കട്ടെ.

രാമൻ— മാതാവെ! ഇവർ ആരാണ്?

അഹല്യ— പിംഗളനും, കാശ്യപനും തന്നെ. എന്നാൽ-

ഇവൻരിപുകരാളനാണിവനരാതിമാരീചനാ-
ണിവണ്ണമിവർമായയാലിവിടെവന്നുമോഹിച്ചുനീ

(എന്ന് കൈകൊണ്ടു കാണിച്ചുകൊടുക്കുന്നു)

(കരാളനും മാരീചനും, ഭയപ്പെട്ട് മൃഗരൂപം പൂണ്ടോടുവാൻ ഉടങ്ങുന്നു.)

അഹല്യ— ഉണ്ണി! രഘുനന്ദന!

ജവനഹരിണങ്ങളായിചർകതിച്ചുമണ്ടുന്നിതാ
ഭവാൻനിശിതബാണമെയ്തിവരെസംഹരിച്ചീടുക (86)

രാമൻ— (കോപത്തോടുകൂടി) എടാ! എടാ! ദുഷ്ടന്മാരായ രാക്ഷസാധമന്മാരെ! എവിടെയ്ക്കോടുന്നു; നില്ലുവിൻ (എന്ന് പോയി)

പിംഗളനും, കാശ്യപനും— നിഷ്കളങ്കമായ ജ്ഞാനത്താൽ പ്രപഞ്ചസ്വരൂപത്തെ അറിഞ്ഞും, സനാതനഗുരുവായ ഗൗതമമഹർഷിയുടെ ധർമ്മപത്നിയായും, ഇരിക്കുന്ന ഹേ! മാതാവെ!

നീയുംദൈവവശാൽസ്വരൂപമധുനാ
പ്രാപിച്ചുദൈവേച്ഛയാൽ
പോയീനിൻവചനാന്നിശാചരരെ
കൊന്നീടുവാൻരാമനും
പോയിട്ടുള്ളൊരുജീവനംവിധിവശാൽ
ഞങ്ങൾക്കുവന്നൂക്ഷണാൽ
ശ്രേയസ്സിങ്ങനുകൂലനായവിധിനാൽ
കിട്ടുന്നുലോകർക്കഹോ (87)

അഹല്യ— വത്സന്മാർ പറഞ്ഞതു ശരിയാണ്. ബാലകന്മാരെ! നിങ്ങൾ കുറെ മുമ്പിൽ ചെന്നു നോക്കുവിൻ.

ശ്രീരാമൻതങ്കരത്താൽഗുണമുടനെവലിച്ചോരുനേരത്തുചക്രാ_
കാരംപൂണ്ടുള്ളവില്ലീന്നതിരിയശരമേറ്റാശുചത്തുകരാളൻ

പാരിൽതൻരൂപമൊട്ടുംഭംഗവടിവുമൊടിഞ്ഞങ്ങിനിയാൽദശമുഖതാളം
ശൈലംവീഴുന്നപോൽവീണമരപരിഷകൾക്കേറ്റമേകുന്നമോദം

എന്നുമാത്രമല്ല, മായകൊണ്ടാശ്രു കാണാതെ
പോയിമാരീചനെന്നിതാ
ശരംവില്ലിനൊട്ടത്തിങ്ങു
വരുന്നഹല്യാനന്ദനൻ (89)

(അനന്തരം മേൽപ്രകാരമുള്ള രാമൻ പ്രവേശിക്കുന്നു)

രാമൻ— മാതാവേ! ഭാഗ്യത്താൽ അതിവിശിഷ്ടയായ ഭവതിയാൽ ഞങ്ങൾ അനുഗ്രഹിക്കപ്പെട്ടു.

അഹല്യ— ഉണ്ണീ! കൌസല്യാനന്ദന!

അനാഥന്മാർക്കൊരുബന്ധുവാംരഘുപതേ!കല്യാപജാലങ്ങളെ
തീർത്തുനിൻപദപത്മധൂളിയിനിഞാൻമുമ്പാലെസംശുദ്ധയായ്
ഭർത്താവാകിയഗൌതമനുചിരംചിൽശുശ്രൂഷചെയ്യണമെ
ന്നോർത്തീടുന്നിതതിനുനീയനുവദിക്കേണംദയാവാരിധേ (90)

രാമൻ— അങ്ങിനെയാകട്ടെ, ഭവതിക്കു നമസ്കാരം.

അഹല്യ— ഭൂകന്യകയെനീവേൾക്ക
ലോകൈകസുന്ദരരാമമണേ!
ലോകമെല്ലാംഭവാൻപാലി
ക്കുകവേകൊന്നരക്കരെ (എന്ന് പോയി) (91)

രാമൻ— (പശ്ചാത്താപത്തോടുകൂടി) (പിംഗളകാശ്യപന്മാരെ കുറിച്ച്) സ്നേഹിതന്മാരെ! നിങ്ങളുടെ മുഖത്തു നോക്കുവാൻ ഞാൻ ലജ്ജിക്കുന്നു.

പിംഗളനും, കാശ്യപനും— ഈ വിഷയത്തിൽ തെറ്റുള്ളത് മാരീചമായക്കാണ്.

രാമൻ— ഇത് സത്യം തന്നെ.

മാതാവെക്കൊലചെയ്കയാൽകുപിതനാംമാരീചനെന്നിലായ്
സീതാരൂപമിവണ്ണമിപ്പൊഴുതഹോകാണിച്ചുതൻമായയാൽ
ചേതസ്സിൽപരമാർത്ഥമെന്നുകരുതീട്ടോരോന്നനുഷ്ഠിച്ചുഞാ
നേതൽസ്നേഹിതരായനിങ്ങളൊഴിയെക്കണ്ടിട്ടുമില്ലാരുമെ (92)
അതുകൊണ്ടിതിനെ നിങ്ങൾ വെളിപ്പെടുത്താതിരിക്കണം.

കാശ്യപൻ— സാധാരണ മനുഷ്യരോടങ്ങിനെതന്നെ, എന്നാൽ ഭഗവാനായ കൌശികമഹർഷിയോടങ്ങിനെയല്ല, എന്നു

കൊണ്ടെന്നാൽ, അദ്ദേഹം ഈ വിധമുള്ള മായാപ്രയോഗത്തിൽ ചെയ്യേണ്ടുന്ന പ്രതിവിധിയെ ഉപദേശിച്ചു തരും.

രാമൻ— അങ്ങു പറഞ്ഞതു് ശരിയാണ്.

(അണിയറയിൽ)

പൊന്നാരഞ്ഞിൻകുമാരൻകരടിപുലികളെ
ക്കൊന്നുപൊന്നോരുമാർഗ്ഗം
വന്നീമാർഗ്ഗംതടുക്കുംവലിയഹരികളെ
ക്കൊൽക്കുകന്നങ്ങളാലെ
മുന്നങ്ങോട്ടുംഗജത്തിൻവഴിപിടികൾ
ഭയപ്പെട്ടുമണ്ടുന്നവേഗാൽ
പൊന്നാരോമല്ലകളിക്കുംഹരിണതതികളെ
ക്കാണ്കമിണ്ടാതെമോദാൽ (93)

രാമൻ— എന്റെ ആശ്രിതന്മാരായ ജനങ്ങൾ എന്നെ അന്വേഷിച്ചു വരുന്ന ഘോഷമാണിതു്.

പിംഗളൻ— ഇതു ശരിതന്നെ, എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ ഇപ്പോൾ

ഇക്കാട്ടിൽസിംഹനാദശ്രവണഭയമിയ
ന്നോട്ടമാരണ്യജാതത്തിൻ
ചില്ലാരംകേട്ടുമണ്ടുംകരടിയെകപിക
ളങ്ങിളക്കുന്നുചില്ലി
ഇക്കുന്നാഘാതമാകുംചെറുപുലിവദനാൽ
വീണുതൻകുട്ടിയെച്ചെ
ന്നാഞ്ഞോണിപ്പാനടുക്കുന്നിതു ഝടിതിബഹു
കാരമോടുംമൃഗങ്ങൾ (94)

കാശ്യപൻ— അതങ്ങിനെതന്നെ.

പിംഗളൻ— സ്നേഹിതന്റെ നായാട്ടുകൊണ്ടു്, സമയം അതിക്രമിക്കുന്നു.

രാമൻ— (എല്ലാടത്തും നോക്കീട്ടു്) ദിവസത്തിന്റെ യൌവനകാലം വളർന്നുതുടങ്ങിയോ?

രക്ഷസ്സിനെയെന്നപോലെത്തരുനിഴൽപഥികൻ
കാലിലങ്ങാശ്രയിക്കു—
ന്നീക്ഷിപ്പാനാശയെല്ലാമിവരവിഹഗനാ—
ഗ്രത്തിലേറുന്നവേഗാൽ

വീക്ഷിക്കുന്നില്ലകാന്താസ്മിതതളിരിനെയി
കോകിലംദാഹമൂലം
പക്ഷംകൊണ്ടദ്ധ്യവീശുന്നിതുമധുകരവും
ക്ലാന്തയാംകാന്തയെത്താൻ ! (95)

അതിനാൽ നോമിപ്പോൾ കൂടാരത്തിലേക്കുതന്നെ ചെല്ലുക.

(എന്ന് എല്ലാവരും പോയി.)

ഇങ്ങിനെ മൂന്നാമങ്കം.

ജാനകീപരിണയം.

മലയാളനാടകം

നാലാമങ്കം.

(അനന്തരം ഗന്ധർവ്വൻ പ്രവേശിക്കുന്നു)

ഗന്ധർവ്വൻ—ഇപ്പോൾ,

സൈന്യത്തോടുസുബാഹുരാക്ഷസകരാളന്മാരെയുംരാഘവൻ
സുന്ദസ്ത്രീയെയുമിങ്ങയച്ചിതുഹനിച്ചെന്നന്തകപ്രേരിതം
സന്ദേശംചെവിചേർന്നനേരമിതുതാൻരക്ഷോവിനാശക്കളി
ല്ലൊന്നാംവേഷമതിൻപ്രവേശമിതിചിന്തിക്കുന്നുദേവേശ്വരൻ

അതിനാലല്ലൊ സന്തുഷ്ടനായും നിഖിലദേവന്മാരുടെ ശിരോരത്നകാന്തികളാലലങ്കരിക്കപ്പെട്ട പാദപത്മങ്ങളോടുകൂടിയും ഇരിക്കുന്ന ദേവേന്ദ്രമഹാരാജാവ്, എന്നോടു കല്പിച്ചതു: 'എടൊ ചിത്രാംഗദ! സ്വജനങ്ങളുടെ മരണം കേട്ടിട്ട് ഇപ്പോൾ രാവണൻ എന്തു പ്രവൃത്തിക്കുന്നു എന്ന് ലങ്കയിൽചെന്ന് താൻ അന്വേഷിച്ചറിയണം' എന്ന്. (ആലോചിച്ച്)

എത്രസ്നേഹംഭവിക്കുന്നു
വൃത്രവൈരിക്കുരാമനിൽ
അത്രയല്ലോവരമേപംതി
വക്രനിൽദ്രോഹബുദ്ധിയും (2)

അങ്ങിനെയാകട്ടെ മായകൊണ്ട് രാക്ഷസവേഷം ധരിച്ചിട്ടുള്ള എനിക്ക്, നാലു ഭാഗത്തും രക്ഷിക്കപ്പെട്ടിട്ടുണ്ടെങ്കിലും ഈ രാക്ഷസരാജധാനിയിൽ പ്രയാസമെന്നിയെ പ്രവേശിക്കുവാൻ കഴിയും. (മുൻഭാഗത്തു നോക്കീട്ട്) ആരാണീരാക്ഷസീ? എന്റെ നേരിട്ടുതന്നെ വരുന്നു. ഇവളുടെ—

വട്ടത്തിൽക്കുഴിപൊങ്ങിത്തലമുടിയൊരു
ചാൺനീണ്ടുചെമ്പിച്ചുവക്രി-
ച്ചുഗ്രാസ്യംപോലെവക്രംമുലബൃഹത്തുംര
മൊന്നൊന്നപാരംതടിച്ചും
കണ്ണുകേറ്റോപെരുമ്പാമ്പിനിണഗജപദം
പോലെകാൽതന്നിമിത്തം
ശ്മശ്രുസ്ഥാനേപുഷ്ടഭാമണികളിച്ചലിൽ
വാഴുന്നാഹാകഷ്ടമോർത്താൽ (3)

(അനന്തരം രാക്ഷസി പ്രവേശിക്കുന്നു)

രാക്ഷസി— (ചിത്രാംഗദനോട്) ഏടോ! അങ്ങ് ആരാണ്? കരാളനോ അല്ലെങ്കിൽ വേറെ ഒരുത്തനോ?

ഗന്ധർവ്വൻ— [ആത്മഗതം] സംസാരിപ്പാനിവൾതന്നെ വഴി കാണിച്ചുതന്നു. [പ്രകാശം] കരാളൻ തന്നെ.

രാക്ഷസി— (അത്ഭുതത്തോടുകൂടി) നീ കല്ലുപോലെ ഇരിക്കുന്നുവെല്ലോ, എന്നാൽ നിന്റെ ഭാര്യയായ ധൂമ്രമുഖി കരഞ്ഞുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന രാക്ഷസികളുടെ മദ്ധ്യത്തിലിരുന്ന് “എന്റെ ഭർത്താവ് രാമബാണമേററു മരിച്ചു” എന്ന് മാറത്തടിച്ച് ഇപ്പോഴും കരഞ്ഞുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു.

ഗന്ധർവ്വൻ— [ആത്മഗതം] അവൾ കരാളന്റെ ഭാര്യയാണ്. അതിനാൽ ഇത് ഉചിതം തന്നെ. [പ്രകാശം] അവളോടാരാണ് ഈ സംഗതിയെ പറഞ്ഞത്?

രാക്ഷസി— ആര്യനായ മാരീചൻ രാവണ മഹാരാജാവിനെ കാണ്ണോള്ളയാൽ പ്രഹസ്തൻ മുതലായ മന്ത്രികളോട് തന്റെ മാതാവായ താടകയേയും, സുബാഹുവിനേയും, സ്നേഹിതനായ കരാളനേയും, രാമൻ ഏകനായിട്ട് സംഹരിച്ചു എന്നു പറഞ്ഞു, മാതാവ് മരിച്ചതിനാൽ വ്യസനിച്ചുകൊണ്ടു തപസ്സ്

ചെയ്യാനായി ഗോകൎണ്ണക്ഷേത്രത്തിനു പോയി. അനന്തരം എല്ലാവരും ഈ വൎത്തമാനം അറിഞ്ഞു.

ഗന്ധൎവ്വൻ— രാവണമഹാരാജാവ് ഇവിടെ ഇല്ലയോ?

രാക്ഷസി— ഇല്ല, ഇല്ല, അതുകൊണ്ടാണ് "നീ വിദ്യുജ്ജിഹ്വന്റെ ഗൃഹത്തിൽ ചെന്ന് ആൎയ്യപുത്രൻ എവിടെ പോയിയെന്ന് അറിഞ്ഞു വാ" എന്നു ദേവിയായ മണ്ഡോദരി എന്നെ പറഞ്ഞയച്ചത്. ഞാൻ അവിടെ ചെന്നിട്ടും വിദ്യുജ്ജിഹ്വനെ കണ്ടില്ല, എന്നാൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഭാൎയ്യയായ മായാവതി എന്നോടിങ്ങിനെ ഒന്നു പറഞ്ഞു.

ഗന്ധൎവ്വൻ— എന്താണത് പറയൂ.

രാക്ഷസി— അത് ഗോപ്യമാണെല്ലോ. എങ്കിലും ഞാൻ പറയേണ്ടു. എന്നാൽ ജനകരാജാവിനെ സ്നേഹമുള്ള ജനം ഈ ദ്വീപാന്തരത്തിലുണ്ടാവാൻ സംഗതിയില്ലല്ലോ, അതുകൊണ്ടു പറവാൻ വിരോധമില്ല. എന്നാൽ കേട്ടുകൊള്ളൂ. വിശ്വാമിത്രവേഷം ധരിച്ച വിദ്യുജ്ജിഹ്വനോടും ലക്ഷ്മണവേഷം ധരിച്ച സാരണനോടുംകൂടി മായകൊണ്ട് ലങ്കേശ്വരൻ രാമവേഷം ധരിച്ച്, സീതയെ വിവാഹം ചെയ്വാൻ വേണ്ടി ജനകരാജാവിനെ വഞ്ചിപ്പാൻ പോയിരിക്കുന്നു.

ഗന്ധൎവ്വൻ— ഇത് യോജിപ്പായിരിക്കുന്നു. സീതയ്ക്കു രാമന്റെ മേലുള്ള അനുരാഗം ലോകപ്രസിദ്ധമാണല്ലോ.

രാക്ഷസി— (സന്തോഷിച്ച്) നീ കരാളനാണെങ്കിൽ ഞാൻ ഒന്നാമതായി ചെന്ന് ഗൃദ്ധ്രമുഖിയോട് ശുഭവൎത്തമാനത്തെ പറഞ്ഞ് സമ്മാനം വാങ്ങിക്കട്ടെ.

ഗന്ധൎവ്വൻ— അകാരണമായിട്ടെന്തിനു നീ സന്തോഷിക്കുന്നു? ഞാൻ കരാളനല്ല വേറെ ഒരുത്തനാണ്.

രാക്ഷസി— (വ്യസനത്തോടുകൂടി) കരാളൻ മരിച്ചത് സത്യം തന്നെയോ?

ഗന്ധൎവ്വൻ— അതിലെന്താണ് സംശയം.

രാക്ഷസി— എന്റെ മോഹം നിഷ്ഫലമായി, നീ പിന്നെ ആരാണ്.

ഗന്ധൎവ്വൻ— ഞാൻ വിഭീഷണന്റെ അനുചരനാണ്.

രാക്ഷസി— അങ്ങിനെയാകട്ടെ, ദേവിയായ മണ്ഡോദരിയുടെ കല്പനയെ അനുഷ്ഠിപ്പാനായി ഞാൻ സമീപത്തിൽ ചെല്ലട്ടെ.

(എന്ന് പോയി)

ഗന്ധർവ്വൻ— ഞാനും രാവണന്റെ പ്രവൃത്തിയെ ഒന്നാമതായി ജനകരാജാവിനോടറിയിച്ച് പിന്നെ ദേവേന്ദ്രമഹാരാജാവിനോടുണർത്തിക്കുന്നുണ്ട്. (എന്ന് പോയി)

ഇങ്ങിനെ പൂർവ്വാംശം.

(അനന്തരം ജനകരാജാവും ശതാനന്ദമഹർഷിയും പ്രവേശിക്കുന്നു)

ജനകൻ—

വന്നെന്നോടുദശാനനൻമകളെയാചിക്കുന്നതിൻമുന്നമേ (യെ
കന്നാൽകന്ന്യയെനൽകണംരഘുവരന്നെന്നുള്ളൊരെൻവാഞ്ഛ
നന്നായ്ക്കുശികാത്മജൻമുനിഫലിപ്പിച്ചീടുമോഇല്ലയോ–
യെന്നേവംചിരകാലമാസ്ഥനസിഞാൻഖേദിച്ചിടുന്നേൻദൃശം

ശതാനന്ദൻ— ജനകമഹാരാജാവേ! വിചാരപ്പെടേണ്ട, കുശികവംശാലങ്കാരഭൂതനായ ആ വിശ്വാമിത്രമഹർഷിയുടെ മാഹാത്മ്യത്തെ നമുക്ക് അറിഞ്ഞുകൂടേ.

ക്ഷാത്രാകാരംസ്വവർണ്ണംനിജകഠിനതപോ–
വഹ്നിയാലെങ്ങുരുക്കി
തീർത്തുബ്രാഹ്മണ്യമാംഭൂഷണമതിനെധരി–
ച്ചുള്ളഗാധേയസൂനുജൻ
പേർത്തുംസർഗ്ഗത്തെനിർമ്മിച്ചുളവതിനെമുട–
ക്കീടുവാനായ്സുരന്മാർ
ചേർത്തിക്കൈരണ്ടുമൊപ്പംതൊഴുതതഖിലരും
പണ്ടഹോകണ്ടതില്ലേ (5)

അതുകൊണ്ട് സീതാരാമന്മാരുടെ വിവാഹം നടന്നാലും രാവണൻ എന്തു ചെയ്യുമോ എന്ന് നമുക്കു ശങ്കിപ്പാനിടയില്ല. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ—

വിശ്വാമിത്രമുനീന്ദ്രൻരഘുവരനുമുദാജൃംഭകാദ്യസ്ത്രമന്ത്രം
നിശ്ശേഷംനൽകിമുന്നുള്ളനുപമബലമങ്ങേററവുംതാൻവളർത്തി
വിശ്വംമൂന്നുംജയിച്ചുള്ളൊരുകരബലമുള്ളാശരേന്ദ്രന്റെനാശം
നിശ്ശങ്കംചെയ്യുതിന്നുരഘുവരനമിതുകേറ്റമുണ്ടാകുമെല്ലോ (6)

(അനന്തരം വിശ്വാമിത്രവേഷം ധരിച്ച വിദ്യുജ്ജിഹ്വനോടും ലക്ഷ്മണവേഷം ധരിച്ച സാരണനോടുംകൂടി രാമവേഷം ധരിച്ച രാവണൻ പ്രവേശിക്കുന്നു)

രാവണൻ—

നന്നായ്ത്താടകയുംസുബാഹുവുമഹോമാരീചനുംകൂടിഞാൻ
മുന്നംചൊന്നൊരുകാഴ്ചകളിനെയനുഷ്ഠിച്ചീടുമെന്നിന്നയം
എന്നാലുംക്ഷിതിജാവിവാഹമതിനായ്ത്ത്യന്റെരൂപമതഞാൻ
നന്നായിന്നുധരിച്ചുമെന്റെഹൃദയംപാരംചലിക്കുന്നിതു (7)

വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ— മഹാരാജാവെ! അകാരണമായിട്ടെന്താണ് ഇന്ന് അധൈര്യപ്പെടുന്നത്?

വില്ലുംബാണവുമേന്തിസാരസദളംപോലുള്ളനേത്രങ്ങളും
ചൊല്ലാർന്നംബുദതുല്യമായനിറവുംപൂണ്ടുള്ളനിന്നെക്ഷണാൽ
മല്ലാക്ഷീമണികണ്ടുരാമനിതുതാനെന്നോർത്തുരാഗാർത്തതാ
കല്ലുംമുത്തുമിണച്ചപോൽതവഗളേചേർക്കുംമധൂകസ്രജം (8)

രാവണൻ— ഞാൻ അത്രത്തോളമാഗ്രഹിക്കുന്നില്ല. എന്നാൽ

വേണിക്കുമെക്കാഞ്ചനമുദ്രമിന്നും
പാണിക്കുമെൻകണ്ണതിരായിമുന്നം
എണ്ണാക്ഷിതൻമററുസമസ്തദേഹം
കാണേണമെന്നുണ്ടുമനസ്സിൽമോഹം (9)

സാരണൻ—

തണ്ടാർസായകകാന്തപോലെസുമുഖീമാല്യത്തെമോദേനകൈ
കൊണ്ടേന്തീട്ടരികത്തുനിന്നുവരണംചെയ്യാൻവരുമ്പോഴവാ
കണ്ടിട്ടങ്ങിനെകാൽമുതൽതലവരെസ്വാമിൻഭവല്ലാവണം [ൻ
രണ്ടിപ്പോൾസഫലങ്ങളാക്കുകഹഹോചെന്നിട്ടുമററുള്ളതും (10)

രാവണൻ— (പൊടുന്നനവെ നോക്കീട്ട്) നാം ജനകരാജാവിന്റെ വാസസ്ഥലത്തെ പ്രാപിച്ചുവല്ലോ.

തങ്കക്കൈതപ്പൂവിനു
സങ്കാശനിറംകലർന്നജാനകിയെ
ശങ്കവെടിഞ്ഞിഹകാണാം
ശങ്കരജടയിൽശശാങ്കകലപോലെ (11)

(പ്രതീഹാരി പ്രവേശിച്ച്)

പ്രതീഹാരി— മഹാരാജാവ് ജയിപ്പൂതാക.

ജനകൻ— ജീമൂതക! അറിയിപ്പാനുള്ളതറിയിക്ക.
പ്രതീഹാരി— രാമലക്ഷ്മണന്മാരോടുകൂടി വിശിഷ്ടനായ വിശ്വാമിത്രമഹർഷി ദ്വാരദേശത്തിലെഴുന്നെള്ളിയിരിക്കുന്നു.
ജനകൻ— (സന്തോഷത്തോടും വിനയത്തോടുംകൂടി) സ്വാമിൻ ശതാനന്ദമഹർഷേ! ത്രിശങ്കുലോകത്തിന്റെ നൂതനസൃഷ്ടികർത്താവായും, പൂജ്യനായുമിരിക്കുന്ന വിശ്വാമിത്രമഹർഷിയെ അങ്ങുന്ന് തന്നെ അർഘ്യാദികളാൽ പൂജിച്ച് രാജകുമാരന്മാരോടുകൂടി ഇപ്പോഴും കൂട്ടിക്കൊണ്ടു വരേണ്ടതാണ്.
ശതാനന്ദൻ— അങ്ങിനെ തന്നെ. (എന്ന് പോയി)
ജനകൻ— ഇന്നെന്തുചെയ്യുമിതെങ്ങിനെ?രാഘവന്മാ-
രൊന്നിച്ചുഗാധിതനയൻഭവനേവരുമ്പോഴും
എന്നെന്റെചിത്തമിളകുന്നിതുതണ്ടിൽമത്സ്യം
ചെന്നങ്ങുമുട്ടിയസരോരുഹമെന്നപോലെ (12)

(അനന്തരം ശതാനന്ദനും, രാമലക്ഷ്മണവിശ്വാമിത്രവേഷധാരികളായ രാവണസാരണവിദ്യുജ്ജിഹ്വന്മാരും പ്രവേശിക്കുന്നു)

(ശതാനന്ദൻ, വിശ്വാമിത്രാദികളാണെന്ന്, വിദ്യുജ്ജിഹ്വാദികളെ ജനകരാജാവിന്ന് കാണിച്ചുകൊടുക്കുന്നു)

ജനകൻ— (ആസനത്തിൽനിന്ന് എഴുന്നീററ്) ഭഗവൻ! വിദേഹകുലത്തിൽ ജനിച്ച സീരധ്വജനായ ഞാൻ നമസ്കരിക്കുന്നു.
വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ— ജനകമഹാരാജാവായ അങ്ങേക്ക് ക്ഷേമം ഭവിക്കട്ടെ.
സാരണൻ— (രാവണനോട്) (സ്വകാര്യമായിട്ട്)
സ്വാമിന്നീഭൂമിപാലനു
ക്ഷേമംതാനാവരില്ലയോ
ഭൂമിപുത്രിയെനീവേട്ടു
ജാമാതാവായ്ഭവിക്കുമേ (13)

രാവണൻ— (സന്തോഷത്തോടുകൂടി) അതങ്ങിനെ തന്നെ.

(വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ ജനകനെ വന്ദിപ്പാനായി രാവണനോട് പിരിയംകൊണ്ട് സംജ്ഞ കാണിക്കുന്നു)

രാവണൻ— (സ്വകാര്യമായിട്ട്) (സാരണനോട്)

എന്നെച്ചുട്ടീടുവാനായ്സമയമഖിലലോക-
പാലന്മാരാകിലാവാ-
ന്നെന്നല്ലിന്നാൾവരെക്കുപ്രണയകലഹമാ-
ന്നുള്ളകാലത്തുപോലും
സൌന്ദര്യംചേർന്നമണ്ഡോദരിയുടെചരണ-
ത്തിങ്കലുംഞാൻനമിച്ചി-
ല്ലിന്നവ്വണ്ണംവിളങ്ങുന്നഹമിവനെനമി-
ച്ചീടുവാൻലജ്ജിയാതെ (14)

സാരണൻ— [ആത്മഗതം] ഹൃദയത്തിൽ അഹങ്കാരം നിറഞ്ഞിരിക്കുന്ന ഈയാൾക്ക് സീതയെ ലഭിക്കുന്ന കാര്യം ഇനിയും നിശ്ചയിക്കാറായില്ല, [സ്വകാര്യമായിട്ട് പ്രകാശം] മഹാരാജാവെ! ആരംഭിച്ച കാര്യത്തിനു വിപരീതമനുഷ്ഠിക്കുന്നത് തിരുമനസ്സിലേക്ക് ഉചിതമല്ല.

രാവണൻ— പിതാവെ! ദശരഥപുത്രനായ ഞാൻ നമസ്കരിക്കുന്നു.

സാരണൻ— (അപ്രകാരംതന്നെ പറയുന്നു.)

ജനകൻ— ബാലകന്മാരെ! നിങ്ങൾ ദീർഘായുസ്സുകളായി ഭവിപ്പിൻ.

ശതാനന്ദൻ— ഭഗവൻ വിശ്വാമിത്രമഹർഷെ!

പ്രമാണചേഷ്ടാദികളാൽ
സമന്മാർരണ്ടുപേരപി
രാമനാരിവരിൽചൊൽക
സ്വാമിൻ!ലക്ഷ്മണനാരിതിൽ? (15)

വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ— [ആത്മഗതം] ഒരുത്തനുമല്ല. [പ്രകാശം]

അനുജനിലതിമാത്രംസ്നേഹമുൾക്കൊണ്ടൊരുത്തൻ
ഘനസദൃശനിറംപൂണ്ടുള്ളവൻരാമഭദ്രൻ
കനകസമനിറംപൂണ്ടഗ്രജന്തങ്കലേറ്റം
വിനയമൊടുവസിക്കുംബാലകൻലക്ഷ്മണൻതാൻ (16)

രാവണൻ— [സ്വകാര്യമായിട്ട്] (സാരണനോട്) എന്തുകൊണ്ടാണ് ജനകൻ ജാനകിയെ വരുത്തുവാൻ താമസിക്കുന്നത്?

സാരണൻ— [ആത്മഗതം] അഹോ! മൂർഖജനാഗ്രഗണ്യനായ ഈയാൾക്കെന്തൊരു കൊതിയാണ്, ഇപ്പോളിപ്പോൾ ത

ന്നയല്ലേ ജനകനെ കണ്ടത്. (സ്വകാര്യമായിട്ട്) [പ്രകാശം] മഹാരാജാവേ! തിരുമനസ്സുകൊണ്ട് അല്പം നേരം ക്ഷമിക്കണേ.

ശതാനന്ദൻ— ഭഗവൻ! കൗശികമഹേശ!

രാവണൻ— (സ്വകാര്യമായിട്ട്) (കോപത്തോടുകൂടി)

സുന്ദരൻറസൂനുപധികൗശികനെക്കണ്ടനാ
കൊന്നോരുനേരമിഹകൗശികനെന്നനാമം
നന്നായവൻവടിവുപൂണ്ടൊരിവങ്കലാശു
വന്നാശ്രയിച്ചുഭവമെന്നുനിനച്ചിടുന്നേൻ (17)

സാരണൻ— (സ്വകാര്യമായിട്ട്) ജാനകീവിവാഹത്തിന്.

ശതാനന്ദൻ—

ഉഗ്രതരമാംതപസ്സഹഹചെയ്തുനിജാത്മജവാഞ്ഛയായവയ–
സ്സുരപതിനായിരംദശരഥനകഴിഞ്ഞളവീശപരേച്ഛയാൽ
വരഗുണായുതരായ്ജഗതിനാലുതനൂജർ ചിരബന്ധകനാത്മജൻ
ചരുമഹസ്സംജനിച്ചതുമഹാകുതുകത്തെവളർത്തിതങ്ങളിൽ (18)

വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ— [ആത്മഗതം] ഇവൻ അഹല്യാപുത്രനല്ലേ.

സുതാത്മജൻരാമനെമംഗ്രമരധ്യ
കൊന്നീടിനാനെന്നതുകേട്ടിവന്ന്
ഇന്നല്ലലുണ്ടായ്മതുമത്രരാമൻ
തന്നത്തുടവകൗതുകമെത്രയുണ്ടോ (19)

[പ്രകാശം] നിങ്ങൾക്കുമാത്രമല്ല സന്തോഷം, എല്ലാജനങ്ങൾക്കും സന്തോഷം തന്നെ.

രാവണൻ— (സ്വകാര്യമായിട്ട്) സാരണ! ജാനകീവിവാഹമെന്ന അളളുപോലുള്ള അക്ഷരങ്ങളെ നീ കേൾപ്പിക്കുന്നു. എന്റെ ഹൃദയം വിശ്വാമിത്രന്റേയും കൂടെപ്പോരുന്നവരുടേയും വരവിനെ തടുപ്പാൻ താടകയാൽ കഴിയുമോ ഇല്ലയോ എന്നു വിചാരിച്ച് ചഞ്ചലമായിരിക്കുന്നു. (ആലോചിച്ച്)

അല്പായുസ്സാംമനുഷ്യപ്പരിഷയെയവരുതേ
നീയെതുക്കൊണ്ടവത്സ!
കെൽപ്പുണ്ടെന്നാകിലൂകളുള്ളമരരൊടമർചെ–
യ്യേണമെന്നാസുരശ്രീ

ജല്പിച്ചാനെങ്കിലുംഞാൻദശരഥനെഹനി-
ച്ചേകിലന്നങ്ങിനെയി-
ന്നല്പംദീക്ഷന്നരാമൻപുനരവനിമകൾ
കൈശേചരുന്നതാരിൽ (20)

സാരണൻ— (സ്വകാൎയ്യമായിട്ട്) നാരദന്റെ വാക്കിനാൽ തിരുമനസ്സുകൊണ്ട് മനുഷ്യരോടു യുദ്ധം ചെയ്യേണ്ടെന്നുവെച്ച് ദശരഥനെ വിട്ടുകളഞ്ഞു എന്നുള്ളത് ഉചിതം തന്നെ. എന്നാൽ കേട്ടാലും,

എററംഭേലാരംതപംചെയ്തതിമുദിതപുരാ
രാതിയോടസ്ത്രമന്ത്രം
മുററംജ്യോതിസ്സ്വരൂപംപരിചിനൊടുപഠി-
ച്ചേററവുംശൌൎയ്യവാനായ്
മററല്ലാംക്ഷത്രിയന്മാരുടെവധനിപുണൻ
ഭാൎഗ്ഗവൻദൈത്യയുദ്ധേ
ചെററംപററംകാട്ടിയോരദ്ദശരഥനെവൃഥാ
വിട്ടതിന്നെന്തുമൂലം (21)

രാവണൻ— (സന്തോഷത്തോടും ഉത്സാഹത്തോടും കൂടി) (സ്വകാൎയ്യമായിട്ട്) നീ നല്ലവണ്ണം ഓൎമ്മപ്പെടുത്തി. എന്നാൽ പ്രിയസ്സഹിതനായ ഭാൎഗ്ഗവനെക്കൊണ്ടുതന്നെ പുത്രന്മാരോടുകൂടി ദശരഥനെ സംഹരിപ്പിക്കാമല്ലോ.

സാരണൻ— (സ്വകാൎയ്യമായിട്ട്) താടകാമുതലായവർ രാമവിശ്വാമിത്രന്മാരെ കൊന്നിട്ടില്ലെങ്കിലല്ലേ.

ജനകൻ— ഭഗവൻ! വിശ്വാമിത്രമഹൎഷേ!

മന്നൻപംക്തിരഥന്നുമക്കളുളവായപ്പോളഹോകാതിനും
നന്നായുത്സവമായിതിപ്പൊളിവരെക്കണ്ടെന്റെനേത്രത്തിനും
എന്നാലെന്മകൾതന്നെരാമനധുനാവേട്ടീടുകിൽസാദരം
വന്നീടുംമമമാത്രമല്ലനിമിവംശത്തിന്നനിത്യോത്സവം (22)

അതിനാൽ വിശിഷ്ടനായ അങ്ങുന്ന് ഇപ്പോൾ തന്നെ യാഗദീക്ഷയിൽ പ്രവേശിച്ചാലും, ഞങ്ങളും പുത്രിയുടെ വിവാഹമംഗളത്തിന്നായിക്കൊണ്ട് ആരംഭിക്കാം.

സാരണൻ— (സ്വകാൎയ്യമായിട്ട്) (രാവണനോട്) തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു വിവാഹം ചെയ്താലും നിത്യോത്സവം തന്നെ.

രാവണൻ— സംശയമെന്താണ്.

വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ— [ആത്മഗതം] ഇതെന്താണ് വന്നുകൂടിയതു. ഇരിക്കട്ടെ ദോഷമെന്തുള്ളു. വിശ്വാമിത്രനെ രാക്ഷസന്മാർ കൊന്നു എങ്കിലെല്ലാം യോജിക്കും ഇല്ലെങ്കിൽ ഞങ്ങൾ അന്തർദ്ധാനം ചെയ്യേണ്ടതുതന്നെ.

രാവണൻ— എന്റെ അഭിപ്രായവും അങ്ങിനെതന്നെ.

ശതാനന്ദൻ— മഹാരാജാവെ! ലക്ഷ്മണന്ന് ഊർമ്മിളയേയും, കൊടുക്കണം.

വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ— (സ്വാകാര്യമായിട്ട്) സാരണ! തന്റെ വരവും സഫലമായ്തീരും. എന്റെ വരവ് നിഷ്ഫലം തന്നെ.

സാരണൻ— (സ്വാകാര്യമായിട്ട്) അങ്ങിനെയല്ല.

കുടമൊത്തകിടുള്ളപല്ലുളോട-
ങ്ങിടചേർന്നുതമജശിഷ്യരൊട്ടമിപ്പോൾ
ഉടനിന്നുനിന്റെപത്നിയാകം
ഇടമഞ്ചോടംതവഭാര്യയായ്ഭവിക്കും (23)

വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ— (സ്വാകാര്യമായിട്ട്) (സാരണനോട്) എന്തെടൊ വൃദ്ധസ്ത്രീയെ എനിക്കു ഭാര്യയാക്കി സങ്കല്പിച്ച് താനെന്നെ പരിഹസിക്കുന്നു?

ജനകൻ— ഭഗവൻ! ശതാനന്ദമഹർഷേ! അത്രമാത്രമല്ല എന്നാൽ എന്റെ അനുജനായ കുശദ്ധ്വജൻ മിഥിലാനഗരത്തിൽ നിന്നു,

അതികമ്രകാന്തിശത്രുഘ്നനു
മതുപോൽഭരതന്നുമേകവാനായി
ശ്രുതകീർത്തിമാണ്ഡവികളാം
സുതകളെയിങ്ങോട്ടയച്ചിരിക്കുന്നു (24)

രാവണൻ— (സ്വാകാര്യമായിട്ട്) സാരണ! കഥയില്ലാത്ത ഞാൻ ഭരതശത്രുഘ്നന്മാരുടെ വേഷം ധരിപ്പിച്ച് വേറെ രണ്ടു പേരെയുംകൂടി കൂട്ടിക്കൊണ്ടു വന്നില്ലല്ലൊ.

സാരണൻ— (സ്വാകാര്യമായിട്ട്) വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ വന്നിട്ടുണ്ടെങ്കിലും വിശ്വാമിത്രവേഷം ധരിക്കയാൽ ഉപയോഗമില്ലാതായി എന്നു പറയട്ടെ.

ശതാനന്ദൻ— ഭഗവൻ! വിശ്വാമിത്ര മഹർഷേ! ദശരഥമഹാരാജാവിനെ ഭരതശത്രുഘ്നന്മാരോടുകൂടി കൂട്ടിക്കൊണ്ടുവന്നില്ലേ?

സാരണൻ— (സ്വകാര്യമായിട്ട്) (രാവണനോട്) ഞാൻ മുമ്പെ തന്നെ പറഞ്ഞുവല്ലോ: 'ദശരഥരാജാവിനെ ഭാര്യാപുത്രന്മാരോടുകൂടി ക്ഷണിച്ചു കൊണ്ടുവരുവാൻ വിശ്വാമിത്രമഹർഷി പോയിരിക്കുന്നു' എന്ന്. വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ അതിന്നനുരൂപമായിട്ടാലോചന ചെയ്യില്ല.

രാവണൻ— (സ്വകാര്യമായിട്ട്) അതിരിക്കട്ടെ. ഇപ്പോൾ നോം ജാനകിയെ കാണ്മാൻ ഉത്സാഹിക്കുക.

വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ— ദശരഥമഹാരാജാവ് പരിവാരങ്ങളോടുകൂടി ക്ഷീണത്താൽ വഴിയിൽ താമസിക്കുന്നു.

ജനകൻ— ആരാണവിടെ?

പ്രതിഹാരി (പ്രവേശിച്ച്) മഹാരാജാവ് കല്പിക്കണെ.

ജനകൻ— പൂജ്യനായ വിശ്വാമിത്രമഹർഷിയുടെ പാദങ്ങളെ വന്ദിപ്പാനായിട്ട് കന്യകകളെ കൂട്ടിക്കൊണ്ടുവരു.

പ്രതീഹാരി— കല്പനപോലെ (എന്ന് പോയി)

രാവണൻ— (സ്വകാര്യമായിട്ട്) സാരണ! ദൈവം തന്നെ എന്റെമേൽ കൃപചെയ്യു. (ആഗ്രഹത്തോടുകൂടി)

വന്നാലിപ്പൊഴുതാശു ജാനകിയഹോരാമൻശരീരത്തിനോ-
ടൊത്തന്നാംഗപ്രഭകണ്ടുകൗതുകമിയന്നോരാംപ്രസാദിച്ചവൾ
ഉന്നിദ്രാംബുജപത്രഭംഗിയെജയിച്ചീടുംകടാക്ഷങ്ങളെ-
ച്ചിന്നംപ്രേമരസങ്ങളോടുടനുടൻകോരിച്ചൊരിഞ്ഞീടുമേ (25)

(അണിയറയിൽ)

വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻഭവിച്ചുകൗശികതനയനായ്
മായയാൽസാരണൻതാൻ
സദ്യസ്സൌമിത്രിയായാൻദശമുഖനിവരോ-
ടൊത്തഹോരാമനായി
അദ്ഭുതാൽപുത്രിപാണിഗ്രഹണമതുകൊതി-
ച്ചിങ്ങുവന്നീടിനാനെ-
ന്നിദ്ദ്വാരത്തികലുള്ളോർജനകനൊടുടനേ
ചൊന്നാരത്തിപ്പിനിപ്പോൾ. (26)

(എല്ലാവരും കേൾക്കുന്നു)

രാവണൻ— (സ്വകാൎയ്യമായിട്ട് വിദ്യുജ്ജിഹ്വനോട് നടുങ്ങലോടു കൂടി) നമ്മുടെ ഈ പ്രവൃത്തിയെ ജനകനോട് ആരാണ് അറിയിക്കുന്നത്? ഇത് വേറെ ആരും അറിഞ്ഞിട്ടില്ലല്ലൊ.

വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ— (സ്വകാൎയ്യമായിട്ട് പേടിച്ച് വിറച്ചുകൊണ്ട്) മഹാരാജാവെ! ഈ അത്ഭുതത്തെ ഞാനെന്തു പറയട്ടെ, എന്റെ ഭാൎയ്യയെ കൂടാതെ മററാരാലും ഈ വൃത്താന്തം അറിയുവാൻ കഴിയുന്നതല്ല.

സാരണൻ— [ആത്മഗതം] ഏതു ദുഷ്ടനാണ് ഞങ്ങളുടെ പ്രവൃത്തിക്കു വിഘ്നമുണ്ടാക്കിയത്. [പ്രകാശം] ശതാനന്ദമഹർഷേ! ആരാണിങ്ങിനെ ഘോഷിക്കുന്നത് എന്ന് അന്വേഷിക്കേണ്ടതാണ്.

ശതാനന്ദൻ— [ആത്മഗതം] രാമലക്ഷ്മണവിശ്വാമിത്രവേഷധാരികളായുന്നിട്ടുള്ള ഇവർ രാവണസാരണവിദ്യുജ്ജിഹ്വന്മാരാണൊ. [പ്രകാശം] ലക്ഷ്മണ! അന്വേഷിക്കാം.

ജനകൻ— (വിചാരത്തോടു കൂടി) [ആത്മഗതം]

എന്നാഗ്രഹംഫലിപ്പിപ്പാൻ
വന്നുകൌശികമാമുനി
എന്നുമോദിച്ചിരുന്നേൻഞാൻ
വന്നുകൂടിയതന്യഥാ (27)

[പ്രകാശം] ആരാണവിടെ.

പ്രതീഹാരി— (പ്രവേശിച്ച്) മഹാരാജാവ് കല്പിക്കണേ.

ജനകൻ— ഇങ്ങിനെ പറഞ്ഞത് ആരാണെന്ന് അന്വേഷിക്കു.

പ്രതീഹാരി— മഹാരാജാവെ! വേറെ എന്താണ് അന്വേഷിപ്പാനുള്ളത്.

അരുളിശിരമിവണ്ണംഞങ്ങളോടഭ്രദിവ്യൻ
പുരുഷനൊരുവനിപ്പോൾവ്യോമമാൎഗ്ഗേണപോയാൻ
പരിചൊടിതരരാകംരാമസൌമിത്രിമാരോ-
ടൊരുകുശികതനൂജൻഭൂപ!വേറെവരുന്നു. (28)

ജനകൻ— ശതാനന്ദമഹർഷേ! ഇതെങ്ങിനെ?

ശതാനന്ദൻ— (സ്വകാൎയ്യമായിട്ട് ജനകനോട്) ഇങ്ങിനെ പറഞ്ഞത് ഇന്ദ്രദൂതനായിരിക്കാം. എന്നാൽ വന്നവരുടേയും വരുന്നവരുടേയും സ്വരൂപത്തെ ക്രമേണ മനസ്സിലാക്കാം.

[പ്രകാശം] (വിദ്യുജ്ജിഹ്വനോട്) ഭഗവൻ! വിശ്വാമിത്രമഹർഷേ! ഇതെന്തിനെ?

വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ— [ആത്മഗതം] റോന്തുകാരനാൽ കള്ളന്മാർ എന്നപോലെ വിശ്വാമിത്രനാൽ ഞങ്ങൾ തടുക്കപ്പെട്ടു. [പ്രകാശം] ഞങ്ങളുടെ വേഷം ധരിച്ചിട്ടുള്ള രാക്ഷസന്മാർ വരട്ടെ. ഞങ്ങൾ മറ്റൊരു സ്ഥലത്തിൽ മാറി നിൽക്കാം.

രാവണൻ— (സ്വാകാശ്യമായിട്ട് സാരണനോട്) ക്ഷത്രിയക്കുട്ടി താടകാദികളെ കൊന്നിരിക്കുമോ?

സാരണൻ— (സ്വാകാശ്യമായിട്ട്) അതുണ്ടാകയില്ല.

പോരിൽക്കൊല്ലുവതിന്നായ്
മാരീചസുബാഹുതാടകാദികളെ
പോരുംരാഘവനെങ്കിൽ
പോരുമവൻനമ്മെയാകവേകൊൽവാൻ (29)

രാവണൻ— (സ്വാകാശ്യമായിട്ട് വിദ്യുജ്ജിഹ്വനോട്) നോമെന്താണ് ചെയ്യേണ്ടത്?

വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ— (സ്വാകാശ്യമായിട്ട് രാവണനോട്) നോം തിരസ്കരണീവിദ്യകൊണ്ട് ദേഹത്തെ മറച്ച് എല്ലാം കണ്ടിട്ട് ഉചിതം പോലെ പ്രവൃത്തിക്കാം.

രാവണൻ— അങ്ങ് പറഞ്ഞത് ശരിയാണ്.

ജനകൻ— (സ്വാകാശ്യമായിട്ട് ശതാനന്ദനോട്) ഇവർ പരിഭ്രമത്തോടുകൂടി തമ്മിൽ തമ്മിൽ മന്ത്രിക്കുന്നു. അതിനാൽ ഇവർ രാക്ഷസന്മാരായിരിക്കാമെന്ന് ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നു.

ശതാനന്ദൻ— എന്റെയും ഊഹം അങ്ങിനെ തന്നെ.

വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ— ജനകരാജാവെ! എന്തിന് ആലോചിക്കുന്നു. ഞങ്ങൾ ഇപ്പോൾ മറ്റൊരു സ്ഥലത്ത് മാറി നില്ക്കാമെന്ന് പറഞ്ഞുവല്ലൊ. നിങ്ങൾ രാവണനെ വേണ്ടപോലെ സൽക്കരിക്കണെ. എന്നാൽ അവനോട് കന്യകയെ തരാമെന്ന് പറഞ്ഞു പോകരുത്.

ജനകൻ— അങ്ങിനെ തന്നെ.

(എന്ന് കൈകൂപ്പി എഴുനീററ് വഴി കാണിച്ചുകൊടുക്കുന്നു)

(രാവണാദികൾ എഴുനീററു പോയി തിരസ്കരണീവിദ്യ

ചെ *

കൊണ്ടു ദേഹത്തെ മറച്ച് അധികദൂരത്തിലല്ലാതെ പ്രവേശി
ക്കയും ചെയ്യു)

ശതാനന്ദൻ— മഹാരാജാവെ ഇപ്പോൾ വന്നിരിക്കുന്ന വിശ്വാമിത്രാദികളേയും ഉചിതംപോലെ അൎഘ്യാദികളാൽ പൂജിച്ച് ഞാൻ കൂട്ടിക്കൊണ്ടു വരാം. (എന്ന് പോയി)

(അനന്തരം രാമലക്ഷ്മണന്മാരോടുകൂടി വിശ്വാമിത്രൻ പ്രവേശിക്കുന്നു)

വിശ്വാമിത്രൻ— [ആത്മഗതം]

നന്നായ്‌രാമനുസീതയിൽപ്രണയമങ്ങേറ്റംവളൎത്തീടിനേ-
നന്യോന്യംപ്രിയമുള്ളനാരിപുരുഷന്മാൎക്കുചേരുകിൽസ്സാഫല്യമാം
മുന്നാരാമനെനിദ്രയിൽജനകജാകണ്ടിട്ടുതൊഴീജനം
തന്നാൽസ്സവിതയായ്സദാപിതളിരിൽക്ഷീണിച്ചുവാഴുന്നിതു

എന്നുമാത്രമല്ല ജൃംഭകാസ്ത്രം മുതലായ ദിവ്യാസ്ത്രമന്ത്രസമൂഹങ്ങളെ രാമനും ലക്ഷ്മണനും ഞാൻ ഉപദേശിച്ചു കൊടുത്തത് നന്നായിരിക്കുന്നു. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ സ്വജനങ്ങളെ വധിച്ചതുകൊണ്ടും, സീതാവിവാഹം നിമിത്തമായിട്ടും, ത്രൈലോക്യത്തെ ജയിച്ച മഹാബലവാനായിരിക്കുന്ന രാവണൻ അതി കോപിഷ്ഠനായാലും, അവൻെറ പരാക്രമം ഇവരിൽ ഫലിക്കയില്ല. അത്രയുമല്ല,

നിശിചരരതിമായാജാതരെന്നോൎത്തിദാനീം
ദശരഥനൊടുവെടിത്തിട്ടത്രഞാനാശ്രമത്തിൽ
ശശിസുമുഖിവിവാഹംവിഘ്നഹീനംനടത്താൻ
ദശരഥസുതരോടുംവേഗമോടോടിവന്നേൻ (31)

[പ്രകാശം] വത്സന്മാരായ ഹേ! രാമലക്ഷ്മണന്മാരെ! നിങ്ങൾ ജനകരാജാവിങ്കൽ വളരെ വിനയമുള്ളവരായിരിക്കണം. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ—

നന്നാഭ്യസിച്ചുപനിഷത്തിനെയാജ്ഞ്യവല്ക്യ-
നെന്നുള്ളതൻഗുരുവിൽനിന്നുടനിമ്മഹീശൻ
തന്നുള്ളിൽനിന്നുഭവദുഃഖമൊഴിച്ചുമൂലം
മുന്നുള്ളയോഗിവരരാലപിപൂജ്യനല്ലോ (32)

രാമലക്ഷ്മണന്മാർ— ഞങ്ങൾ അങ്ങിനെ തന്നെ ഇരിക്കാം.

ലക്ഷ്മണൻ— ഭഗവൻ! മഹൎഷേ! ഈ രാജാവിനു കുറികൊണ്ടേ

പ്പെട്ട യാഗഭൂമിയിൽനിന്നുത്ഭവിച്ച സീതയെന്നു പേരായ ഒരു കന്യകയുണ്ടെന്ന് അത്യത്ഭുതമായിട്ട് കേൾക്കുന്നു.

വിശ്വാമിത്രൻ— ശരിതന്നെ.

രാമൻ— [ആത്മഗതം] (ഓർമ്മയോടുകൂടി)

ചെന്നത്തന്വംഗി വീണാളനലനിലതു ഞാൻ
    മായയാണെന്നറിഞ്ഞി-
ട്ടെന്നുള്ളം വിട്ടുപോയില്ലിതുവരെയുമഹോ
    ശോകകോപങ്ങളേതും
എന്നല്ലിമ്മൈഥിലേന്ദ്രൻവധമൊരുകളവെ-
    ന്നാലുമോർത്തിങ്ങു ചിത്തം
തന്നിൽതോന്നുന്നുയുദ്ധേ ദശവദനഗളം
    പത്തുമൊന്നിച്ചറുപ്പാൻ (33)

എന്നുമാത്രമല്ല,

അന്നായ്സീതാവിവാഹംകുശികസുതമുനീ
    ന്ദ്രൻനടത്തീട്ടുവാനായ്
വന്നിപ്പോൾയാഗമാണെന്നൊരുകപടവഴി-
    ക്കെന്നെബന്ധുക്കളോടും
ഇന്നേവംകൊണ്ടുപോകുന്നിതുദൃഢമതിനാ-
    ലെന്മനസ്സിങ്ങിനേയാ-
ണൊന്നോർത്താശ്വസിക്കുന്നിതുബതതെളിയു
    ന്നുണ്ടുമോദിച്ചിടുന്നു (34)

[പ്രകാശം] ഭഗവൻ! മഹർഷെ! വേറെ ഇങ്ങിനെ കൂടി ഒരത്ഭുതം കേൾക്കുന്നുവല്ലൊ: എന്തെന്നാൽ മഹാതപസ്വിയായ ജനക മഹാരാജാവിന്റെ ഗൃഹത്തിൽ സകല സുരാസുരവീരന്മാരാൽ കൂടി ജ്യാരോപം ചെയ്വാൻ കഴിയപ്പെടാത്തതായും, ഗിരിവരപ്രമാണമായും, ഉള്ള ശ്രീപരമേശ്വരചാപത്തെ വെച്ചു പൂജിക്കുന്നു എന്ന്.

വിശ്വാമിത്രൻ— (ചിരിച്ച്) ഇതും ഉണ്ട്. (എല്ലാവരും ചുറ്റി നടക്കുന്നു)

ശതാനന്ദൻ— (പ്രവേശിച്ച്) മഹാരാജാവെ! ഇതാ മഹാത്മാവായ വിശ്വാമിത്രമഹർഷി, ഇതാ ദശരഥരാജകുമാരന്മാർ.

ജനകൻ— [ആത്മഗതം] പുരോഹിതൻ ഇവരെ വേഷത്തി

ന്റെ അവസ്ഥപോലെ കാണിച്ചുതന്നതാണ്. [പ്രകാശം] നമുക്കു വളരെ സന്തോഷം (എന്ന് ഉചിതംപോലെ ഉപചരിച്ച് എല്ലാവരെയും ആസനങ്ങളിലിരുത്തുന്നു)

ശതാനന്ദൻ— [ആത്മഗതം] ഇവർ രാക്ഷസന്മാരായാലും വേണ്ടതില്ല. എങ്കിലും ഇങ്ങിനെ പറക തന്നെ. [പ്രകാശം] ഭാഗ്യത്താലാണ് മഹാത്മാവായ വിശ്വാമിത്രമഹർഷി രാമലക്ഷ്മണന്മാരോടുകൂടി ഇവിടെ എഴുന്നെള്ളിയത്.

ജനകൻ— [ആത്മഗതം] ഞാനും ശതാനന്ദനെ അനുസരിച്ചു പറഞ്ഞേക്കാം. [പ്രകാശം]

ഭാഗ്യത്താലൃശ്യശൃംഗമുനിയെ ദശരഥൻ
 തൻഗൃഹേ കൊണ്ടുവന്നാൻ
ഭാഗ്യത്താലമ്മുനീന്ദ്രൻ ദശരഥനെ യജി-
 പ്പിച്ചു പുത്രാർത്ഥമായി
ഭാഗ്യത്താലുത്ഭവിച്ചു ദശരഥനുടനേ
 നാലുപേർ നന്ദനന്മാർ
ഭാഗ്യത്താലെൻസമീപേ പ്രഥിതമിവരെ ഭവാൻ
 കൊണ്ടുവന്നു മഹർഷേ

രാവണൻ— (വിദ്യുജ്ജിഹ്വനോട്) ഇവൻ പരമാർത്ഥബുദ്ധിയോടുകൂടിയായിരിക്കുമോ ഇങ്ങിനെ പറയുന്നത്?

വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ— ജനകന്ന് നമ്മളിൽ തന്നെയാണ് പരമാർത്ഥബുദ്ധി എന്നു തോന്നുന്നു.

വിശ്വാമിത്രൻ— അതങ്ങിനെ തന്നെ. എന്നാൽ വത്സനായ ശതാനന്ദനും പ്രിയസുഹൃത്തായ ജനകരാജാവും ഓർമ്മയോടുകൂടി ഇതിനെ കേൾക്കണം.

ജനകനും ശതാനന്ദനും— ഞങ്ങൾ തയ്യാറായിരിക്കുന്നു.

രാവണൻ— ധൃഷ്ടനായ ഈ കൗശികാധമൻ എന്താണ് പറവാൻ ഭാവിക്കുന്നത്?

വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ— ഒരു സമയം വഴിയിൽ തടുത്ത നമ്മുടെ പരിജനങ്ങളെ തോല്പിച്ചു വന്നു എന്നായിരിക്കണം.

സാരണൻ— അല്ലെങ്കിലെങ്ങിനെയാണ് അവരെ തോല്പിക്കാതെ ഇവന്നിവിടെ വരുവാൻ കഴിയുന്നത്?

വിശ്വാമിത്രൻ—

ദാരാപത്യസമേതപംക്തിരഥനെക്കൊണ്ടിഷ്ടയാഗത്തിനായ്ച്ചെ
ന്നുപോമ്പോൾപഥിതാടകാമെപ്പൊടിചൊരിഞ്ഞെതിരെന്നെത്തടുത്താളട

രാവണൻ— (സന്തോഷത്തോടുകൂടി) ആൎയ്യയായ താടകാ ന
ല്ലവണ്ണം ഉത്സാഹിച്ചു.

വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ— അവളെ തോല്പിച്ചതല്ലേ കേൾക്കേണ്ടത്?

രാവണൻ— (വൈലക്ഷ്യത്തോടുകൂടി) സന്തോഷപാരവശ്യത്താ
ൽ രാമലക്ഷ്മണന്മാരോടുകൂടി വിശ്വാമിത്രൻ വന്നതിനെ കൂടി
ഞാൻ മറന്നുപോയി.

വിശ്വാമിത്രൻ—

പെണ്ണെന്നുണ്ണിമടിക്കവേസ്വയമുടൻചാപാൽതെറിച്ചുശരം

രാവണൻ— ഈ താപസാധമന്ന്, ഈ ക്ഷത്രിയക്കുട്ടിയിൽ കൂ
ടി മാഹാത്മ്യമുണ്ടാക്കുവാനുള്ള യത്നം എത്രയാണ്.

സാരണൻ— (ശങ്കയോടുകൂടി) അതിൽപിന്നെ ഉണ്ടായത് എ
ന്താണെന്ന് കേൾക്കുക.

വിശ്വാമിത്രൻ—

തിണ്ണംചെന്നുരമാൎപിളൎന്നസമയംതന്നെമരിച്ചാളവൾ (36)

ജനകൻ—(സ്വകാൎയ്യമായിട്ട് ശതാനന്ദനോട്) ഈ രാക്ഷസൻ
താൻ ധരിച്ച രൂപത്തിൽ വിശ്വാസമുണ്ടാക്കുവാനായിട്ടാണ്
ഈ കഥയെ വൎണ്ണിക്കുന്നത്, നിശ്ചയം.

ശതാനന്ദൻ—(സ്വകാൎയ്യമായിട്ട്) ശേഷവും കേൾക്കുക.

ജനകൻ— [പ്രകാശം]

ഊക്കാലായിരമാനയോ-
ടൊക്കുന്നവളെവിടെബാലനിവനെവിടെ

രാവണൻ— ജനകൻ നല്ലവണ്ണം ആക്ഷേപിച്ചു.

ശതാനന്ദൻ—ആകുന്നതസാദ്ധ്യമാൎക്കു
മോൎക്കവിഭോ! ദൈവയോഗമുണ്ടെങ്കിൽ (37)

വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ— ഈ ധൃഷ്ടനായ ശതാനന്ദൻ സ്ഥാപിക്കുന്നു.

സാരണൻ— അയ്യോ താടകേ! സ്ത്രീയെന്നറിഞ്ഞിട്ടുകൂടി കഥയി
ല്ലാത്ത രാമൻ നിന്നെ കൊല്ലാതെ വിട്ടില്ലേ.

രാവണൻ— (ശങ്കയോടുകൂടി) അവരുടെ കൂടെയുള്ളവരെന്തു ചെ
യ്തു, എന്ന് മനസ്സിലായില്ല.

ജനകൻ— പിന്നെയോ?

വിശ്വാമിത്രൻ— അനന്തരം സുബാഹുപ്രഭൃതികളായ രാക്ഷസന്മാർ രാമഭദ്രന്റെ നേരെ എതൃത്തു വന്നു.

രാവണൻ— താടകാവധത്തെ അവർ സഹിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുമോ

സാരണൻ— വീരനെന്നു നടിക്കുന്ന ക്ഷത്രിയക്കുട്ടി അവരെക്കൂടി ജയിച്ചിരിക്കുമൊ?

വിശ്വാമിത്രൻ— കേട്ടാലും, വേറെ എന്താണ്.

കൊന്നിട്ടുള്ളകബന്ധവുംതലകളുംപോരാതെമാംസങ്ങളെ
തിന്നുംകൊണ്ടുകഴുകളുംനരികളുംചുററുംകളിക്കുംവിധം
മുന്നില്ലുണ്ടസുബാഹുതന്നെയുമവൻസൈന്യത്തെയുംശീഘ്രമായ്
കൊന്നുംകൊണ്ടുകളിച്ചുരാമവിശിഖംയുദ്ധാങ്കണത്തിൽതദാ (38)

ശതാനന്ദൻ— (ജനകനോട് സ്വകാര്യമായിട്ട്) ഈ സ്ഥിതിയിൽ ഇവരുടെ വിഷയത്തിലെങ്ങിനെയാണ് അങ്ങാലോചിക്കുന്നത്?

ജനകൻ— (സ്വകാര്യമായിട്ട് ശതാനന്ദനോട്) പുത്രിയെ പന്തയത്തിൽ ജയിക്കുന്നവനു കൊടുപ്പാനായി നിശ്ചയിക്കണമെന്ന്.

ശതാനന്ദൻ— (സ്വകാര്യമായിട്ട്) പന്തയമെങ്ങിനെ?

ജനകൻ— (സ്വകാര്യമായിട്ട്) ശിവചാപത്തെ ആരോപണം ചെയ്യുന്നതു തന്നെ.

ശതാനന്ദൻ— (പരിഹാസത്തോടുകൂടി മന്ദഹാസം ചെയ്തു സ്വകാര്യമായിട്ട്)

മുന്നംസേവയ്ക്കുവന്നുള്ളമരപരിഷയാൽ
    പൂർണ്ണമായുംതടത്തിൽ
പൊന്നുംകുന്നൊത്തശൃംഗാദികളനവധി
    വാണീടുമീശാചലത്തെ
താന്നായ്തൻകൈകൾകൊണ്ടങ്ങിനെനാമസി
    കളിപ്പിച്ചുലങ്കാധിനാഥ–
ന്നിന്നോളമുള്ളീപ്രയാസംത്രിപുരഹരധനുസ്സിങ്കൽ
    ഞാണേററുവാനായ് (39)

ജനകൻ— (സ്വകാര്യമായിട്ട്) ഭഗവൻ! ശതാനന്ദമഹർഷേ! അങ്ങയോട് ഞാനുണ്ടായിട്ടുള്ളതു പറയാം.

സുരചാരണഗന്ധർവ്വ
സുരരാക്ഷസസിദ്ധരതമീവില്ലിൽ
ജ്യാരോപം ചെയ്യുതിനായ്
പോരായെന്നൊന്നൊടീശനരുളിപുരാ (40)

ശതാനന്ദൻ— (സ്വകാര്യമായിട്ട്) എന്നാലിത് പന്തയമായിട്ട് നിശ്ചയിക്കാവുന്നതാണ്.

വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ— എല്ലാവരേയും കൊന്നതായിട്ട് വിശ്വാമിത്രൻ പറയുന്നവെല്ലൊ.

സാരണൻ— ഇത് സത്യമാണൊ, മായാവികളായ മാരീചാദികളെ തോല്പിപ്പാനാരാലും കഴിയുന്നതല്ലല്ലൊ.

ലക്ഷ്മണൻ— മാരീചനൊജ്യേഷ്ഠനയച്ചബാണം
ഉരണാവട്ടത്തിലുടൻനഭസ്സിൽ
തിരിച്ചുകൊണ്ടോടിവെടിഞ്ഞുവാസം
ഹരിച്ചുവോയെന്നറിവില്ലപിന്നെ (41)

രാവണൻ— (കോപഭീഷണശബ്ദത്തോടുകൂടി)
ഇന്നെൻഭൃത്യജനത്തിലഗ്രിമഭടന്മാരെസ്സുഖം തപിപ്പിക്കമേ
പിന്നെക്കാററിഹതന്തുമൊരുവനമീതൊന്നുരക്ഷികയിൽ (ൻ
സുന്ദരസ്ത്രീയെയുമസ്സുബാഹുവെയവൻസൈന്യത്തൊടുംരാഘവ
കൊന്നാംവാഴ്വതിനന്മുനീന്ദ്രനവനെക്കൂട്ടാനുമുത്സാഹമൊ (42)
(എന്ന് എഴുന്നില്ക്കുവാൻ തുടങ്ങുന്നു)

വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ— (തടുത്തുകൊണ്ട്) മഹാരാജാവെ! തിരുമനസ്സുകൊണ്ട് ക്ഷണനേരം ക്ഷമിക്കണെ, ഇനിമേൽ നടക്കുന്നതുംകൂടി കാണുക.

ജനകൻ— [ആത്മഗതം] എന്റെ ഹൃദയത്തിന് പ്രസാദമുണ്ടാകുന്നു. [പ്രകാശം] ബാലകുമാരൻ മാരീചനെ ഓടിച്ചുകളഞ്ഞുവൊ?

വിശ്വാമിത്രൻ— ഉവ്വ്.

സാരണൻ— [ആത്മഗതം] കഷ്ടം!
കരബലമിലകശര
പരിപൂർണ്ണതയായിരുന്നിതിവരെയും
തരണിയെരാഹുകണക്കെ
ഒരുഭാഗമിവൻകുറച്ചുദ്ധതിനെ (43)

രാവണൻ— (പല്ലുകടിച്ചുകൊണ്ട്) ഞാനീക്ഷത്രിയക്കുട്ടിയെ വിടില്ല.

കൈലാസംപൊക്കിയോരെന്നിരുപതുകരവും
പോയതില്ലെന്നുമാശാ
പാലന്മാരൊക്കെക്കൈക്കുംശരസഹിതനിഷം
ഗങ്ങളുണ്ടിന്നുപത്തും
കാലൻഗർവ്വംകളഞ്ഞുള്ളിതുമറികമയൻ
തന്നവേലാണിതിക്കി
ക്കാലംഞാൻകുസുമാരെപ്പറകപടയിലെ
ന്നുന്നിലാരുണ്ടെതിർപ്പാൻ (44)

വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ— വിരൽകൊണ്ടെളുപ്പത്തിൽ മിടിച്ചു കൊല്ലാവുന്ന മനുഷ്യക്കുട്ടിയോടുകൂടി തിരുമനസ്സുകൊണ്ടെന്തിനിത്ര കലശലായിട്ടു കോപിക്കുന്നു?

ശതാനന്ദൻ— ബാലകുമാരൻ മഹാ പരാക്രമശാലി തന്നെ.

ലക്ഷ്മണൻ— അതുകൊണ്ടല്ലെ.

ഗുരുവാംകൌശികമാമുനി
വരനിജ്യേഷ്ഠനുമങ്ങിനെയിനിക്കും
പരിചോടുപദേശിച്ചു
തരസാദിവ്യാസ്ത്രമന്ത്രജാലത്തെ (45)

വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ— തിരുമനസ്സുകൊണ്ട് ലക്ഷ്മണൻെറ വാക്കിനെ കേട്ടുവോ?

രാവണൻ— ഇതുകൊണ്ടു നാം ഭയപ്പെട്ടുമൊ.

സാരണൻ— ആദ്യംമുതൽക്കെ വിശ്വാമിത്രൻ തന്നെയാണ് നമ്മെ ദ്രോഹിക്കുന്നത്.

വിശ്വാമിത്രൻ— [ആത്മഗതം] ജനകനും ശതാനന്ദനും എന്നോടും ഒരു ബാലകന്മാരേയും വേറെ വിധമായി വിചാരിക്കുന്നപോലെ തോന്നുന്നു. അതിനാൽ ഇവരെ മായാവികളായ രാക്ഷസന്മാർ മുമ്പെതന്നെ വഞ്ചിച്ചിരിക്കുമൊ, ഇരിക്കട്ടെ. [പ്രകാശം] രാജൻ! ജനക! വത്സ! ശതാനന്ദ! നിങ്ങൾ എന്തൊ എന്നോടു പറവാൻ വിചാരിക്കുന്നപോലെ തോന്നുന്നു. അതെന്താണ്? പറവിൻ.

(ജനകൻ ശതാനന്ദനോട് സംജ്ഞ കാണിക്കുന്നു)

ശതാനന്ദൻ—

ആരെങ്കിലും ജഗതിരാജസുതൻ ഗുണാഢ്യ
മാരാരിവില്ലിനെ വളച്ചുതിലേററിയെങ്കിൽ
പാരാതവന്നതിമുദാഖിലസൽഗുണാഢ്യ
ചേരുന്നതൻമകളെയിജ്ജനകൻ കൊടുക്കും (46)

വിശ്വാമിത്രൻ— (ചിരിച്ച്) നിങ്ങൾക്ക് ഞങ്ങളിൽക്കൂടി അവിശ്വാസം, അല്ലെങ്കിൽ മററ ഗർവ്വികളായും മായാബലം കൊണ്ട് പല രൂപങ്ങളേയും എളുപ്പത്തിൽ ധരിക്കുന്നവരായുമുള്ള രാക്ഷസന്മാരുടെ ഇടയിൽ ആക്ക് ആരിൽ വിശ്വാസമുണ്ടാകുന്നു, അതുകൊണ്ട് പരമേശ്വരചാപത്തെ ആരോപണം ചെയ്യുവാനായിട്ട വരുത്തുക.

ജനകൻ— ശതാനന്ദമഹർഷേ! അങ്ങുന്നുതന്നെ ശിവചാപത്തെ ഉപചരിച്ച് ഇവിടെ വരുത്തണം.

ശതാനന്ദൻ— അങ്ങിനെതന്നെ (എന്നു പോയി)

രാവണൻ— ശങ്കരഗിരിയെയെടുത്തു-
ള്ളെൻകൈകൾക്കും പ്രയാസമായുള്ള
ശങ്കരവില്ലു കുലപ്പാൻ
ശങ്കപ്പതാബാലനേഷമതിയാമൊ (47)

വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ— കഷ്ടം! കഷ്ടം! കഥയില്ലാത്ത ജനകൻ എന്താണിങ്ങിനെ പ്രതിജ്ഞ ചെയ്തത്, പരമേശ്വരചാപത്തെ കുലപ്പാൻ ത്രൈലോക്യത്തിലൊരുത്തനുമില്ലല്ലൊ.

രാവണൻ— (ആകാശത്തിൽ നോക്കി സീതയെ ഉദ്ദേശിച്ച്) അയ്യോ! ഭാഗ്യഹീനയായ ജാനകി!

എന്നിഷ്ടൻപുത്രിയെന്നോത്തഹമതിബലമായ്
കൊണ്ടുപോയീലനിന്നെ
നിന്നെച്ചോദിച്ചതില്ലീനൃപനൊടൊരുനരൻ
തന്നെമോഹിക്കയാൽ നീ
എന്നാൽ വേളിക്കു രാമൻവടിവിയലുമിനി-
ക്കീവിധംപെണ്ണയത്താൽ
നിന്നെക്കിട്ടാതെയായ്മററാരുവനും-
എന്താണെങ്ങോട്ടു പറയേണ്ടത്. കഷ്ടം! കഷ്ടം!
ഇനിനീവേളിയില്ലാതിരിക്കും (48)

സാരണൻ— തിരുമനസ്സിലേക്ക് ഇവളുടെമേൽ ദയയുണ്ടെങ്കിൽ ഇപ്പോളിവളെ തസ്കരിച്ചുതന്നെ കൊണ്ടുപോകേണ്ടതായിട്ടു തീരും.

ശതാനന്ദൻ— (പ്രവേശിച്ച്) പരമേശ്വരചാപത്തെ ഇതാ കൊണ്ടുവന്നിരിക്കുന്നു. (എന്ന് ഇരിക്കുന്നു)

വിശ്വാമിത്രൻ— ഉണ്ണി! രാമഭദ്ര! അതിനെ നോക്കു.

രാമൻ— ഗുരുവിന്റെ കല്പനപോലെ.

(എന്ന് എഴുനീറ്റ് വില്ലിന്റെ സമീപത്തിൽ ചെല്ലുന്നു.)

രാവണൻ— എന്ത്, ഇവൻ ഭയപ്പെടാതെതന്നെ അടുത്തു ചെല്ലുന്നു.

വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ— ഒരു സമയം ഇവനിതിനെ ആരോപണം ചെയ്യുമൊ.

സാര— ഒരു സമയം ഇവൻ സീതയെ വേൾക്കുകയുംചെയ്യുമൊ.

(അനന്തരം അല്പദൂരം മുമ്പിലായി നടക്കുന്ന പ്രതിഹാരിയാൽ കൂട്ടിക്കൊണ്ടു വരപ്പെട്ടവരായും രക്തവസ്ത്രത്താൽ ദേഹത്തെ മറച്ചും ഇരിക്കുന്ന സീതയും മറ്റുള്ള കന്യകകളും പ്രവേശിക്കുന്നു.)

സീതാ— വത്സകളേ! മഹാനുഭാവനായ വിശ്വാമിത്രമഹർഷി വന്നിട്ടുണ്ട്, അദ്ദേഹത്തെ നോം വന്ദിക്കേണ്ടതാണ്.

രാമൻ— [ആത്മഗതം] ഇതെങ്ങിനെ.

ആനന്ദസുധാപാൽകാതി-
ന്നാനന്ദംനൽകിടുന്നകിളിവാക്കാൽ
ഞാനനുഭവിച്ചുമായാ
ജാനകിവചനത്തെയാക്കുന്നേൻ (49)

ഊർമ്മിളാ— ജ്യേഷ്ഠത്തിയായ ജാനകിയുടെ വാക്കിനെ നിങ്ങൾ കേട്ടില്ലെ?

രാമൻ— (കണ്ടിട്ട്) [ആത്മഗതം] ഇവൾ തന്നെയോ സാക്ഷാൽ ജാനകി.

ഇന്ദൌസൌമ്യത,യുണ്ണിനുള്ളരുചി,
ഉദ്യാനത്തിലുള്ളാഗ്രഹം,
നന്നായ്‌രാത്രിയതിന്റെശീഘ്രഗമനം,
മന്ദാനിലശൈത്യവും,

പിന്നക്കേൾവിശ്വാസംകയിൽഭയന്നിയാ–
ലെന്നുള്ളെൻസുഖംകാണ്മതിൻ
മുന്നാകട്ടൊരുസുന്ദരാംഗിയെയിതാ
കാണുന്നുഞാൻസസംഭ്രമം (50)

അതിനാലിവളെ കൈകൾകൊണ്ട് ദൃഢമായിട്ട് ബന്ധിക്കേണ്ടതാണ്. (ആലോചിച്ച്)

ശ്രീപരമേശ്വരചാപാ–
രോപണമാംപണയം നിവ്വഹിച്ചാൽ
ഭൂപുത്രിയെബന്ധിക്കാം
കൈപാശത്താലതെന്നിയെവഹിയാ (51)

(എന്ന് വേഗത്തിലടുത്തുചെന്ന് വില്ലിനെ നോക്കുന്നു.)

മാണ്ഡവി— ജ്യേഷ്ഠത്തി! ജാനകി! വിശ്വാമിത്രമഹർഷി രണ്ടു രാജകുമാരന്മാരെ കൂട്ടിക്കൊണ്ടു വന്നിട്ടുണ്ടെന്ന് കേൾക്കുന്നു.

സീത— അതെ.

മാണ്ഡവി— അവരിൽ ഒരു കുമാരൻ ഏതൊ ഒരു കന്യകയുടെ മനസ്സിനെ അപഹരിച്ചിരിക്കുന്നു എന്നും കേൾക്കുന്നു.

സീത— (അസൂയയോടുകൂടി) ഹും എന്തു പറയുന്നു. മിണ്ടാതെ വരു (എന്ന് ലീലാകമലംകൊണ്ട് അടിക്കുന്നു.)

ഊർമ്മിള— (ചിരിച്ച്) ഹേ സീതേ! നിന്റെ ഈ പ്രവൃത്തികൊണ്ട് മാണ്ഡവി പറഞ്ഞതിനെ നീ എന്തിനാണ് നിന്റെ മേൽ വലിച്ചിടുന്നത്.

സീത— അസംബന്ധം പറയുന്ന ഊർമ്മിളെ? നീ ദൂരത്തുപോ.

ശ്രുതകീർത്തി— ഹേ സീതേ! നീ എന്തിനാണിതിൽ ഇങ്ങിനെ കോപിക്കുന്നത്? അങ്ങിനെയാണെങ്കിൽ നീ തന്നെ പറയൂ. ഈ കന്യകകളിൽവെച്ചാരാണ് പിന്നെ സ്വപ്നത്തിൽ കാമസുന്ദരനായ ഒരു ക്ഷത്രിയകുമാരനെ കണ്ടിട്ട് വേനൽക്കാലത്തിൽ പ്രവാഹം ക്രമേണ ചുരുങ്ങുന്ന മലഞ്ചോലപോലെ ദിവസംതോറും ചടച്ചുവരുന്നത്? ആരുടെ ദേഹമാണ് പിന്നെ പാലുകൊണ്ട് ഉടനെ നനയ്ക്കപ്പെട്ട സ്വർണ്ണപ്പാവപോലെ വെളുത്തിരിക്കുന്നത്? ആരാണ് പിന്നെ വിജനമായും മനോഹരമായുമുള്ള ഉദ്യാനമദ്ധ്യത്തിൽ പഴുത്തിരിക്കുന്ന വലിയ ഫലങ്ങളുടെ ഭാരത്താൽ കൊമ്പുകൾ താണിട്ടുള്ള മാത

ഉച്ചെടികളാൽ ഉള്ളിൽ പ്രവേശിപ്പാൻ പ്രയാസമായും നല്ല തണലും ഭംഗിയുമുള്ള തെങ്ങുന്തോട്ടത്താൽ അലങ്കരിക്കപ്പെട്ടും ഇരിക്കുന്ന പിച്ചകവള്ളിക്കുടിലിൽ തണുപ്പുള്ള തളിരുകളാൽ ഉണ്ടാക്കപ്പെട്ട മെത്തയിൽ കിടന്നുകൊണ്ടും, രാമച്ചത്തിന്റെയും ചന്ദനത്തിന്റെയും രസങ്ങളാൽ നനയ്ക്കപ്പെട്ട രണ്ടു കുചതടങ്ങളിലും പുതിയ ചന്ദ്രക്കലപോലെ മനോഹരങ്ങളായ അല്ലിത്തണ്ടുകളാൽ ഉണ്ടാക്കപ്പെട്ട മാലകളെ എടവിടാതെ അണിഞ്ഞുകൊണ്ടും, അരികിലിരിക്കുന്ന സഖികളുടെ കൈകൾകൊണ്ട് വീശുന്ന താമരയില വിശറിയിൽനിന്ന് അതി ശീതമായുള്ള മന്ദവായുവിനെ ഏററുകൊണ്ടും, ദിവസങ്ങളെ കഴിച്ചുകൂട്ടുന്നത്? എന്നുമാത്രമല്ല, ആരാണ് പിന്നെ പ്രഭാതത്തിലുണർന്നിട്ട് സഖികളോട് സ്വകാര്യമായിട്ടിങ്ങിനെ പറയുന്നത്.

മാണ്ഡവി — ശ്രുതകീർത്തി! പറയൂ, പറയൂ, എങ്ങിനെയാണ് പറയുന്നത്?

സീത — ശ്രുതകീർത്തിയാണങ്ങിനെ പറയുന്നത്.

ശ്രുതകീർത്തി —

വല്ലപ്പോഴുമുറക്കംവരികിലുടനെയെൻ
മുന്നിലായ്‌രാമനപ്പോൾ
മെല്ലെസ്വപ്നേവന്നങ്ങരികിലുപവന്നിരു–
ന്നോമനിൻദാസനെന്നും
ചൊല്ലുന്നു,കൊങ്കമൂടുന്നൊരുപുടവയെ
നീക്കുന്നു,ഞാൻചില്ലിക്കോപാൽ
തെല്ലൊട്ടേപാദംതൊഴുന്നു,കപടമൊടുമുഖ
ചുംബനംചെയ്തിടുന്നു— എന്ന (52)

(ഊർമ്മിളയും മാണ്ഡവിയും സീതയുടെ മുഖത്തു നോക്കുന്നു)

സീത — [ആത്മഗതം] (അധിക ലജ്ജയോടുകൂടി) ഇവൾക്ക് എന്റെ സകല വർത്തമാനവും മനസ്സിലായി, ഇനി എന്താണ് വഴി. [പ്രകാശം] (ധൈര്യത്തോടുകൂടി) നിങ്ങളെയല്ല ഇപ്പോൾ ശങ്കിക്കേണ്ടത്, എന്നാൽ പരിഹാസശീലയായും, എന്റെ സഖിയായുമുള്ള ആ ശീലാവതിയെ തന്നെയാണ്. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ, അവൾ ശ്രുതകീർത്തി കുട്ടിയാണെന്ന്

വിചാരിച്ച് കളിയാക്കുവാൻ വേണ്ടി സീത ഒരു പുരുഷ
നിൽ ആഗ്രഹിച്ചവൾപോലെ ചടച്ചും വെളുത്തും പല്ലവശ
യനത്തിൽകിടന്നുകൊണ്ടും അങ്ങിനെ ഇരിക്കുന്നു ഇങ്ങിനെ
യിരിക്കുന്നു" എന്ന അനുചിതങ്ങളായ വാക്യങ്ങളെ എപ്പൊ
ഴും ഉപദേശിച്ചുകൊണ്ടുതന്നെ ഇരിക്കുന്നു.

മാണ്ഡവി— (മുൻഭാഗത്തുനോക്കീട്ട്) ഇതെങ്ങിനെ? പാതാള
രന്ധ്രതുല്യമായിരിക്കുന്ന ഇരിമ്പുപെട്ടിയുടെ ഉള്ളിൽ കിടക്കു
ന്നതായും നിത്യവും അൎച്ചനം ചെയ്യുന്നതുകൊണ്ടു പററിയിരി
ക്കുന്ന ചന്ദനബിന്ദുക്കളാൽ മനോഹരമായും ഉള്ള ശ്രീപരമേ
ശ്വരചാപത്തെ ഇവിടെ കൊണ്ടുവന്നിരിക്കുന്നു. അതി
ന്റെ സമീപത്തിൽതന്നെ കാണുന്നവൻ ബാലചന്ദ്രനെ
ന്നപോലെ നേത്രാനന്ദത്തെ കൊടുക്കുന്ന സൌന്ദൎയ്യത്തോടും
കനകമാലയാൽ ബന്ധിക്കപ്പെട്ടും മനോഹരമായുമിരിക്കുന്ന
ശിഖണ്ഡകത്തോടും, സന്ധ്യാസമയത്തിൽ വിരിഞ്ഞ നീ
ലോല്പലത്തിന്റെ ഉള്ളിലുള്ള ദളംപോലെ ശ്യാമളമായ ദേഹ
ത്തോടും, കൎണ്ണാന്തത്തോളം നീണ്ടും താമരദളംപോലെ മനോഹ
രങ്ങളായും വിശാലങ്ങളായും അരികിൽ ഇരുണ്ടുമിരിക്കുന്ന നേ
ത്രങ്ങളോടും, ആനക്കുട്ടിയുടെ തുമ്പിക്കൈപോലെ നീണ്ടും ത
ടിച്ചുമിരിക്കുന്ന ബാഹുദണ്ഡങ്ങളോടുംകൂടി ഈ ആശ്രമഭൂമി
ക്കലങ്കാരഭൂതനായി കാണപ്പെടുന്ന ഇവനാരാണ്?

സീത— (നോക്കീട്ട്) [ആത്മഗതം] എന്താണിത്, ഇവന്റെ
ആകൃതി സ്വപ്നത്തിൽ കാണപ്പെട്ട ആ പ്രിയജനത്തിന്റെ
ആകൃതിക്കൊത്തിരിക്കുന്നു. അതിനാലെന്റെ ആഗ്രഹം സ
ഫലമായതുപോലെ തോന്നുന്നു. ഇവന്റെ മേലത്യാഗ്രഹ
ത്തോടുകൂടിയിരിക്കുന്ന എന്നെ, ത്രൈലോക്യത്തെ ജയിച്ച
വീരനാണെങ്കിലും കാമദേവൻ സ്ത്രീജനങ്ങളോടെതിൎക്കുന്നതി
നാലുണ്ടാകുന്ന ദുഷ്കീൎത്തിയെ ആലോചിക്കാതെ ശരങ്ങളെ
ചൊരിഞ്ഞുകൊണ്ട് ബാധിക്കുന്നു. ചന്ദ്രനും സമുദ്രവാസ
ത്താൽ സിദ്ധിച്ചിട്ടുള്ള കാളകൂടവിഷത്തെ കളങ്കമാണെന്നുള്ള
വ്യാജത്താൽ വഹിച്ചുകൊണ്ട് എന്നെ തപിപ്പിക്കുന്നു. മന്ദ
വായുവും ദക്ഷിണദിക്കിലുള്ള പരിചയത്താൽ പകൎന്നിട്ടുള്ള

യമന്റെ ക്രൂരതയോടുകൂടി എന്റെ പ്രാണനെ അപഹരിപ്പാനായി സഞ്ചരിക്കുന്നു.

(എന്ന് എല്ലാ കന്യകകളോടുംകൂടി നോക്കിക്കൊണ്ടു നില്ക്കുന്നു)

ശതാനന്ദൻ— മഹാരാജാവെ! കണ്ടാലും ഈ രാജകുമാരൻ,

ജനകൻ—

നോക്കുന്നതുധൃഷ്ടമത്തൂർഭടരുടെവലിയാൽ
ശബ്ദമാർന്നോട്ടുചക്രം
ത്തുക്കീടുംവണ്ടിയിന്മേൽവിലസിടുമൊരു
യപ്പെട്ടിയുറ്റശൈവചാപം (യ്

വിശ്വാമിത്രൻ—പൊക്കിക്കൈക്കൊണ്ടുനിൽക്കുന്നിതുവികലിയാ

ലക്ഷ്മണൻ— താഴ്ത്തിത്താണൊട്ടുകെട്ടുന്നു

ജനകൻ—(സന്തോഷാശ്ചര്യങ്ങളോടുകൂടി)
ഊക്കോടൊന്നങ്ങിഴക്കുന്നിതു

ശതാനന്ദൻ— കിമിഹകുലിശക്കൊണ്ടുപൊട്ടിച്ചുവല്ലൊ (53)

ജനകൻ— (ആശ്ചര്യത്തോടുകൂടി)

ഈരാമാകുഞ്ഞനത്താൽത്രുടിതഹരധനു-
സ്സിന്റെപാരിച്ചഘോഷം
ഘോരംകല്പാന്തമേഘധ്വനിയോടുസമമെ-
ങ്ങുംമുഴങ്ങുന്നിതിപ്പോ
പാരംമൂർച്ഛിച്ചിട്ടുന്നതുഭുവനമുടനെപതി-
ച്ചുണെണീക്കുന്നുസ്വസ്ഥ-
നാരായെന്താണിതെന്നോർത്തഖിലരുമധികം
വിസ്മയിക്കുന്നുലോകെ (54)

ശതാനന്ദൻ— (സാകാംക്ഷമായിട്ട് ജനകനോട്)

കുശികസുതനിവന്താൻ ജിൻസ്വഹൃത്താംമുനീന്ദ്രൻ
ശിശുവരരിവരന്നോരാമസൌമിത്രിമാരും
നിശിചരരിഹമന്നോവന്നുചേർന്നുമെന്നായ്
ഭൃശമവനിപമൌലേ!തീർച്ചയായില്ലെ?യിപ്പോൾ (55)

ജനകൻ— (സാകാംക്ഷമായിട്ട്) തീർച്ചയായി.

ശതാനന്ദൻ— (സാകാംക്ഷമായിട്ട്) ഭാഗ്യത്താൽ നാം മായസമുദ്രത്തിൽനിന്നും, മനോരഥസമുദ്രത്തിൽനിന്നും കരകേറി.

വിശ്വാമിത്രൻ— ജനകരാജാവെ! കേട്ടാലും:

രാമൻഞാണാവലിച്ചൊടിച്ചുഹരചാപത്തിൻറാൽകരമി-
വ്യോമത്തിങ്കലശേഷഭീതികരമായെങ്ങുംമുഴങ്ങുംവിധൌ
ധീമാനാംവിധിവായടച്ചുദൃഢമായ്‌രക്ഷിക്കുവാൻകാന്തയെ
വാമാംഗംമുറുകെപ്പിടിച്ചുഗിരിശൻതാനംവലംകയ്യിനാൽ (56)

ജനകൻ— ഇതു സത്യംതന്നെ.

വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ— ഈ ക്ഷത്രിയക്കുട്ടി മഹാ ബലവാൻ തന്നെ. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ,

പണ്ടുണ്ടായുള്ളൊരത്യുത്ഭുതയമപുരയു-
ദ്ധത്തിൽവച്ചങ്ങുടൻപത്തും
കൊണ്ടൊന്നിച്ചിദ്ദശാസ്യൻവിഭുവധികരുഷാ
ചെയ്തുചണ്ഡാട്ടഹാസം
ഉണ്ടായ്ദിഗ്ദന്തികാതിന്നതുപൊഴുതതിമാ-
ലിന്നതോളോർത്തിരിക്കു-
ന്നതിശ്രീകണ്ഠചാപത്തിനൊരല്പശിക്ഷുപൊ-
ട്ടിച്ചുപൊങ്ങുന്നശബ്ദം (57)

സാരണൻ— വിദ്യുജ്ജിഹ്വനെന്താണ് വർണ്ണിക്കുന്നത്? ഭഗവാനായ ശ്രീപരമേശ്വരൻെറ ചാപത്തെ മുറിച്ചത് മഹാരാജാവിൻെറ മനോരഥമൂലച്ഛേദമല്ലേ?

രാവണൻ— (വിദ്യുജ്ജിഹ്വനോട് കോപത്തോടുകൂടി ചിരിച്ച്)

ശ്രീകണ്ഠൻവില്ലൊടിച്ചിട്ടവനിമകളെയീ
രാഘവൻവേൾക്കുമിപ്പോ-
ളേകീടുംമൈഥിലൻതാനതിനുമനുവദി-
ച്ചീടുമിഗ്ഗാഥിസൂനു
ക്കന്യാവല്ലീമോഹിച്ചിതവടിവിയ-
ന്നിങ്ങഹോവന്നപോലെ
പോകുംഞാനെങ്ങിനേയെൻപുരമതിലിഹ
നീയെന്തുചിന്തിച്ചിടുന്നു? (58)

വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ— (ആത്മഗതം) ഈ രാവണൻ വളരെ കോപിച്ചിരിക്കുന്നു, അതിനാൽ ഇവനെ അനുസരിച്ചിരിക്കാം. [പ്രകാശം] ഈ സമയത്തിലുചിതമായ പ്രവൃത്തി ഇന്നതാ

ണെന്ന് എല്ലാം അറിവുള്ള തിരുമനസ്സിലേക്ക് ഞാൻ ബോധിപ്പിക്കണമെന്നില്ലല്ലൊ.

രാവണൻ— എന്നാൽ കേൾക്ക,

കൊന്നീടണംമദനചരരെക്കൊന്നിനിക്കുള്ളിൽവൈരം
തന്നുള്ളോരിദ്ദശരഥസുതൻതന്നെയൊന്നാമതായി
എന്നിഷ്ടൻതൻജനകനൃപനെന്നാലുമീവഞ്ചനത്താൽ
കൊന്നിട്ടിപ്പോളിവനെയുമുടൻസീതയെക്കൊണ്ടുപോണം (59)

സാരണൻ— ഇങ്ങിനെയാണെങ്കിൽ,

കയ്യിലുള്ളഗദകൊണ്ടുമാറിടമടിച്ചുടച്ചുനരബാലകൻ
മെയ്യിലുള്ളപുതുമാംസമായിട്ടുമൊരുപ്പിലിട്ടുരസമേതമായ്
അയ്യ!ഞാൻജനകകണ്ഠമിപ്പൊഴുതുവാളിനാലുടനറുത്തുഹാ
ചെയ്യുവൻരുധിരപാനമാശുളമതിന്നുകല്പനതരേണമെ (60)

വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ— [ആത്മഗതം] ഈ രാമൻ വിശ്വാമിത്രനാൽ ഉപദേശിക്കപ്പെട്ട സകല ദിവ്യാസ്ത്രമന്ത്രങ്ങളോടുകൂടിയും മഹാഗംഭീരപരാക്രമശാലിയായുമിരിക്കുന്നു. അതിനാലിവന്റെ മുമ്പാകെ യുദ്ധത്തിൽ രാവണമഹാരാജാവുകൂടി നില്ക്കുവാൻ ശക്തനാകയില്ല. പിന്നെ ഈ സാരണന്റെ കഥ പറവാനുണ്ടോ. [പ്രകാശം] ഛീ, മൂഢ! എന്തു ചിലക്കുന്നു? മഹാരാജാവെ! പ്രസാദിച്ചല്പം കേൾക്കേണമെ,

രാവണൻ— മന്ത്രികളിൽ ഞാൻ വിനയമുള്ളവനാണ്.

വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ— ആലോചിയാതുള്ളൊരുകർമ്മവല്ല
കാലത്തിലുംദുർഘടമായ്ഭവിക്കും
ആലോചനാപൂർവ്വകമായതെങ്കിൽ
കാലാന്തരേമംഗളമേറ്റമേകും (61)

അതുകൊണ്ടിപ്പോൾ, രാമനെയെങ്ങിനെകൊല്ലാം
ഭൂമികളെകിട്ടുമെങ്ങിനെയിതെല്ലാം
ആമാത്യവരാദികളൊടു
നാമാലോചിച്ചുചെയ്യുവേണ്ടവിധം (62)

രാവണൻ— ഇങ്ങിനെയാണെങ്കിൽ നോം പുഷ്പകവിമാനത്തിൽകേറി വേഗം ലങ്കാപുരത്തിൽതന്നെ ചെല്ലുക. ഈ ജാനകീദർശനസന്തോഷംകൊണ്ടിപ്പോൾ പ്രയോജനമെന്താണ്.

ഇവളെ ബലാൽകാരത്താൽ കൊണ്ടുപോകുന്നതാണെന്നു് തീച്ചപ്പെട്ടില്ലേ.

(എന്നു് സാരണവിദ്യുജ്ജിഹ്വന്മാരോടുകൂടി പോയി)

ജനകൻ— (സന്തോഷവിനയങ്ങളോടുകൂടി)

അമ്പിലെൻകാൎയ്യസിദ്ധിക്കായ്
വൻപ്രയത്നങ്ങൾചെയ്യുതിൽ
മുമ്പനാംഗാധിവംശരത്നമേ!
കമ്പിടുന്നുഭവാനെഞാൻ (63)

ശതാനന്ദൻ— ഭഗവൻ വിശ്വാമിത്രമഹൎഷേ!

ക്ഷിതിജയെരാമന്നുനൽകാം
കുതുകാലീലക്ഷ്മണന്നൂൎമ്മിളയെ
ശ്രുതകീൎത്തിയെശത്രുഘ്നന്നു
മതുപോൽഭരതന്നുമിന്നുമാണ്ഡവിയെ (64)

വിശ്വാമിത്രൻ— കൊള്ളാം, കൊള്ളാം.

സീത— [ആത്മഗതം] എന്റെ മനോരഥവല്ലഭനായ ഇദ്ദേഹം ശ്രീപരമേശ്വരചാപത്തെ, ആനക്കുട്ടി കരിമ്പിനെ എന്നപോലെ, ക്ഷണത്തിൽ പൊട്ടിച്ചുവോ? ആശ്ചൎയ്യമാശ്ചൎയ്യം! [പ്രകാശം] ഊൎമ്മിളേ! ഇതെന്താണു്?

ഊൎമ്മിള— ഹാ! കഷ്ടം! കഷ്ടം! ഈ രഘുകുമാരനാൽ മുറിക്കപ്പെട്ട പരമേശ്വരചാപത്തിന്റെ, പ്രളയകാലമേഘഗൎജ്ജിതംപോലെ ഭയങ്കരമായ ശബ്ദത്താൽ നോം പേടിച്ചു വിറച്ചും, അന്യോന്യം കൈകൾകൊണ്ടു ദേഹത്തെ മുറുകെ പിടിച്ചും, നേത്രാരവിന്ദങ്ങളെ അടച്ചുംകൊണ്ടു് ഈ ഒരു ക്ഷണനേരത്തെ അതിപ്രയാസത്താൽ കഴിച്ചുകൂട്ടി.

മാണ്ഡവി— അതുകൊണ്ടു് നോം വിശ്വാമിത്ര മഹൎഷിയുടെ പാദവന്ദനം ചെയ്തിട്ടു് അന്തഃപുരത്തിലേക്കുതന്നെ ചെല്ലുക.

ശ്രുതകീൎത്തി— അങ്ങിനെ ചെയ്യുക.

ജനകൻ— (ആനന്ദസ്നേഹബഹുമാനങ്ങളോടുകൂടി)

വരു! വരു! ഉണ്ണി! രാമഭദ്ര!

ദിനകരകുലമൌലേ!മൽപ്രതിജ്ഞാംബുരാശി-
ക്കനുപമഭുജവീൎയ്യംപൂണ്ടഹോകൎണ്ണധാര!

തനുവിൽമഹിതമല്ലംയൌവനംചേൎന്നീയെൻ
തനയയുടെമഹത്തായുള്ളമുൻജന്മപുണ്യം (65)

(രാമൻ മുഖം താഴ്ത്തി വിശ്വാമിത്രസമീപത്തിലിരിക്കുന്നു.)

പ്രതീഹാരി— ഇതാ കന്യകകൾ വന്നിരിക്കുന്നു.

സീത— (നോക്കീട്ട്) ഇതാ പരമേശ്വരചാപത്തെ മുറിച്ചാളിവിടെ തന്നെയിരിക്കുന്നു, എന്റെ കണ്ണും കാലും ഭയത്താൽ വേണ്ടപോലെ പ്രസരിക്കുന്നില്ല.

(എന്ന് മാണ്ഡവിയുടെ അരികിൽ മറഞ്ഞുകൊണ്ടു ഗമിക്കുന്നു)

രാമൻ— [ആത്മഗതം]

കന്നൽക്കണ്ണിയെ നോക്കുവാൻകൗതുകമോടോടീടുമെൻകണ്ണിനെ
ച്ചെന്നിട്ടങ്ങുതടുത്തിടുന്നുവിനയംപാരംഗുരോസ്സന്നിധൌ
നന്നായിട്ടിവൾകാലിലുള്ളമണിമഞ്ജീരസ്വനംമെച്ചെവി-
ക്കിന്നേറംസുഖമേകിടുന്നിതതിനാൽഞാൻധന്യനായീചയൌ (66)

ഊൎമ്മിള— [ആത്മഗതം] പരമേശ്വരചാപഭഞ്ജനം ചെയ്ത ഇദ്ദേഹത്തിന്റെ സമീപത്തിൽ ഉരുക്കിയ തങ്കംപോലെ ഗൌരവൎണ്ണമായും, മനോഹരമായും, ഉള്ള ദേഹത്തോടുകൂടിയ ലക്ഷ്മണൻ ഇരിക്കുന്നുവൊ, ഇദ്ദേഹത്തിനെ കണ്ടനേരത്തിൽ എന്റെ മനസ്സ് കാമദേവനു കളിപ്പാനുള്ള മാൻകുട്ടിയായി തീൎന്നു. ഇതെങ്ങിനെ?

(എന്ന് ജനകന്റെ സമീപത്തിൽ ചെല്ലുന്നു.)

ലക്ഷ്മണൻ— [ആത്മഗതം]

ചകോരമിഴിയെന്നുകണ്ണകന്നുനാമീ
വരമഞ്ജുഭാഷിണികടാക്ഷമാലയാൽ
പരിചോടിഴുത്തമമചിത്തമിങ്ങുപിൻ
തിരിയുന്നതില്ലപുനരെന്തുചെയ്വുഞാൻ (67)

(എന്ന് പരാങ്മുഖനായിരിക്കുന്നു)

ജനകൻ— മഹാനുഭാവനായ ഈ കൌശികമഹൎഷിയെ വത്സകൾ നമസ്കരിക്കുവിൻ.

കന്യകകൾ— ആൎയ്യ! താതപാദങ്ങളിൽ ഞങ്ങൾ നമസ്കരിക്കുന്നു.

വിശ്വാമിത്രൻ— വത്സകന്മാരെ അഭീഷ്ടം സിദ്ധിക്കട്ടെ.

(കന്യകകൾ കുറച്ചു മാറി നിൽക്കുന്നു.)

വിശ്വാമിത്രൻ— ഞാനിപ്പോൾ തന്നെ യാഗമാരംഭിക്കാം. മഹാരാജാവെ! അങ്ങും പ്രതിജ്ഞയെ നടത്തുക.

ജനകൻ— ഏടൊ! പ്രതീഹാരി അധികാരികളോടു പറയു.

ദ്വാരദേശമതിലെങ്ങുമാമ്രകുലവാഴകംഗിയെനട്ടുനാട്ടണം
ഗോപുരിൽവെൺകിളികളിട്ടഗാരമതിൽനല്ലചിത്രമെഴുതീടണം
തോരണങ്ങൾസുമമാലകൊണ്ടുമഹിവിതാനവുംപുരിനിറയ്ക്കണം
ചാരുവായതനയാവിവാഹസുമഹോത്സവംപെരമടുത്തതെ (68)

പ്രതീഹാരി—കല്പനപോലെ (എന്നു പോയി)

(അണിയറയിൽ)

വിരവിൽനിജപുരത്തിങ്കൽനിന്നാശ്രമേ
ധരണിപതിവരൻകോസലേശൻമുദാ
പരിജനയുതനായ്വന്നിരിക്കുന്നതൽ-
തുരഗകരികളാൽതിങ്ങിയെങ്ങുംക്ഷമാ (69)

ജനകൻ— ഭഗവൻ! വിശ്വാമിത്രമഹാരഷെ ദേവവ്രതനാണ് ഇങ്ങിനെ പറയുന്നത്. അതുകൊണ്ടു പുരോഹിതനായ ഈ ശതാനന്ദമുനിയോടും, രാമലക്ഷ്മണന്മാരോടും, വത്സകളായ സീതാദികളോടുംകൂടി ഞാൻ തന്നെ ചെന്നു ചിരന്തനസ്നേഹിതനായിരിക്കുന്ന ദശരഥമഹാരാജാവിനെ വിനയത്തോടു കൂടി എതിരേററു സല്ക്കരിക്കേണ്ടതാണ്.

വിശ്വാമിത്രൻ-- അങ്ങിനെയാകട്ടെ.

ജനകൻ— ഹേ! ദേവവ്രത! അന്തഃപുരസ്ത്രീജനങ്ങളോടുകൂടി വന്നിരിക്കുന്ന ദശരഥമഹാരാജാവിനെ സല്ക്കരിപ്പാനായിക്കൊണ്ടു നമ്മുടെ അന്തഃപുരസ്ത്രീജനങ്ങളേയും വഴിയെ കൂട്ടിക്കൊണ്ടു വരു.

(എന്നു എല്ലാവരും പോയി)

ഇങ്ങിനെ നാലാമങ്കം

ജാനകീപരിണയം.

മലയാളനാടകം

അഞ്ചാമങ്കം.

(അനന്തരം വിരാധൻ പ്രവേശിക്കുന്നു)

വിരാധൻ—

ജനസ്ഥാനോപാന്ത്യംമുനികളുടെരക്ഷാർത്ഥമുടനെ
ഹനിച്ചീടാംരാത്രിഞ്ചരരെഇതിരാമന്റെശപഥം
കനക്കുംകോപാൽകേട്ടഥസഖിഖരൻരാമനെജവം
ഹനിപ്പാനായെന്നെപ്പരിചിനൊടയച്ചാൻവനഭുവി (1)

(ഗർവ്വത്തോടുകൂടി മന്ദഹാസം ചെയ്തു്)

ബലവാൻരാക്ഷസരാജാ-
ബലമേറുംഖരനപാരിലവനേക്കാൾ
ബലമുണ്ടതിലുംലവണനു
ബലമുണ്ടതിലുംനമുക്കുസമനവൻ (2)

എന്നാൽ രാവണൻ കൈകസിയുടെ പുത്രനായതുകൊണ്ടു്, ലങ്കാരാജ്യത്തിൽ രാജാവായിരിക്കുന്നതു് നമുക്കു സമ്മതം തന്നെ. (വിചാരിച്ചു്) അത്ഭുതം! അത്ഭുതം!

കിമദ്യചൊല്ലുന്നതുരാഘവന്റെ
ഹിമാദ്രിപോലേറമുറച്ചധൈര്യം
സമസ്തരാത്രിഞ്ചരർക്കുമൊന്നി-
ച്ചുമർദ്ദമേകുന്നിതിവൻപ്രതിജ്ഞാ (3)

അതിനാലിപ്പോൾ ഖരൻ പറഞ്ഞിട്ടില്ലെങ്കിൽ തന്നെയും ഞാനിവനെ ശാസിക്കേണ്ടതാണു്. ഞാനിപ്പോൾ കോകിലരൂപം ധരിച്ചു ഇവനെ കാണുകയും ചെയ്തു. ഇവനിതാ സീതയോടുകൂടി സംസാരിച്ചുകൊണ്ടു് വിജനമായും, മനോഹരമായും, വിരിഞ്ഞിട്ടുള്ള മൊട്ടുകളോടുകൂടിയ വലിയ ഇര

ഞതി വൃക്ഷങ്ങൾകൊണ്ട് നല്ല നിഴലും തണുപ്പുമുള്ളതായും, ഇരിക്കുന്ന ഉയൎന്ന പൎവ്വതതടത്തിലുള്ള ശിലാതലത്തിൽ വസിക്കുന്നു. ലക്ഷ്മണനും ചന്ദനവാടികാ സമീപത്തിലുള്ള പൎണ്ണശാലയുടെ പ്രാന്തദേശത്തിൽ ആവനാഴികളും ചാപബാണങ്ങളും വെച്ചുകൊണ്ടും, ഉറയിൽനിന്നു വാളിനെ ഊരി പിടിച്ചുകൊണ്ടും, ഉറപ്പായിട്ടാകാശത്തെ നോക്കുന്നു. അഹോ! ഇവന്റെ ഗാംഭീൎയ്യമെങ്ങിനെയിരിക്കുന്നു, ധൈൎയ്യത്തോടും ഉറപ്പോടുംകൂടിയുള്ള സ്ഥിതിയെങ്ങിനെയിരിക്കുന്നു.

(ബുദ്ധിക്ഷയത്തോടുകൂടി)

കയ്യൂക്കേറെറവുമുള്ളലക്ഷ്മണനെയുംകൂടിജ്ജയിച്ചീടുവാൻ
വയ്യല്ലോമമരാഘവന്റെകഥയെച്ചൊല്ലണമോപിന്നെഞാൻ
പൊയ്യായിട്ടതുകൊണ്ടുരാമവടിവാൎന്നിപ്പോളഹംസീതയെ
പയ്യെക്കട്ടുടൻകൊണ്ടുചെന്നുരഹസിക്രീഡിക്കുവൻസൌഖ്യമായ്

പിരികിൽകാന്തയെരാമനു
മരണംവരുമഗ്രജൻനശിച്ചെങ്കിൽ
വരുമഥലക്ഷ്മണനുംമൃതി–
ഖരനുള്ളഭിലാഷവുംഫലിച്ചീടും (5)

അതുകൊണ്ട്, സീത ഏകാകിനിയായി പുറത്തേക്കു പോരുന്നതിനെ കാത്തുംകൊണ്ട്, ഞാൻ അതിദൂരമില്ലാത്ത ഈ കോവിദാരവനത്തിൽ വസിക്കാം. ഇവിടെ ജടായുവിനെ കാണ്മാനുമില്ല. അവൻ ജ്യേഷ്ഠനായ സമ്പാതിയെ വന്ദിപ്പാൻ പോയിരിക്കും നിശ്ചയം. (മുൻഭാഗത്തു നോക്കീട്ട്) ഇവളാര്, ലങ്കാദ്വീപത്തിൽനിന്ന് വന്നിരിക്കുന്ന ശൂൎപ്പണഖയോ, ഇരിക്കട്ടെ രാവണമഹാരാജാവിന്റെ ക്ഷേമ വൎത്തമാനത്തെ ചോദിക്കാം. (എന്ന് ചുററി നടക്കുന്നു)

(അനന്തരം ശൂൎപ്പണഖ പ്രവേശിക്കുന്നു)

ശൂൎപ്പണഖ— "പഞ്ചവടിയിൽതാമസിക്കുന്ന രാജകുമാരന്റെ പത്നിയായ ജാനകിയെ ഇനിക്കു വേണ്ടി നീ അപഹരിച്ചുണ്ടു വാ" എന്ന് അഗ്രജനായ രാവണമഹാരാജാവ് എന്നെ അയച്ചിരിക്കുന്നു. നത്തിന്റെ രൂപം ധരിച്ച ഞാൻ, ഇത്രസമീപത്തിലിരിക്കുന്ന ആ സീതയെ കാണുകയും ചെയ്തു. എന്നാലവളെ എങ്ങിനെയാണ് അപഹരിപ്പാൻ കഴിയു

ന്നത് എന്ന് ഞാൻ ആലോചിക്കുന്നു, അല്ലെങ്കിൽ ഇതിരിക്കട്ടെ.

ശ്യാമനായുല്പലംപോലെ
കാമനെപ്പോൽമനോജ്ഞനാം
രാമനെക്കണ്ടനേരംമേ
കാമൻകട്ടുമനസ്സിനെ (6)

അതിനാൽ സീതാരൂപത്തെ ധരിച്ചു ഞാൻ, ഏകാകിയായി പുറത്തുപോരുന്ന രാമനെ ദൂരത്തുവെച്ചു പിടിച്ച്, ഹേമകൂടപർവ്വതത്തിൽ കൊണ്ടുപോയി ഇവനോടുകൂടി ഇഷ്ടംപോലെ ക്രീഡിക്കുന്നുണ്ട്. (എന്ന് ചുററി നടക്കുന്നു)

വിരാധൻ— ഹേ: ശൂർപ്പണഖേ! നീ സുഖമായി വരുന്നുവോ?

ശൂർപ്പണഖ— വിരാധനോ, ആര്യ! ഭവാനെക്കു സൌഖ്യം തന്നെയല്ലേ?

വിരാധൻ— രാവണമഹാരാജാവിന്ന് ക്ഷേമമല്ലേ?

ശൂർപ്പണഖ— ക്ഷേമമുണ്ടാകും, നിർവ്വിചാരനായിട്ടിരുന്നുവെങ്കിൽ.

വിരാധൻ— [ആത്മഗതം] എന്താണ് അദ്ദേഹത്തിന്ന് വിചാരം. [പ്രകാശം] രാക്ഷസന്മാരെ കൊല്ലുവാനായി രാമൻ ചെയ്ത ശപഥത്തെ മഹാരാജാവ് കേട്ടുവോ?

ശൂർപ്പണഖ— കേൾക്കയും ചെയ്തു. മേൽവേണ്ടത് മന്ത്രികളോടുകൂടി ആലോചിക്കയും ചെയ്തു. അകമ്പനനെന്ന് ചാരൻ മുഖാന്തരം മററാക്കും അറിവാൻ പാടില്ലാതെ എന്തോ ഒരു വർത്തമാനം ഖരനോടു പറവാനായിട്ട് അയക്കുകയും ചെയ്തു.

വിരാധൻ— [ആത്മഗതം] അതുകൊണ്ടായിരിക്കാം ഖരനെന്നെ ബഹുമാനത്തോടുകൂടി ഇങ്ങിനെ വിളിച്ചു പറഞ്ഞയച്ചത്. [പ്രകാശം] രാക്ഷസന്മാരെ ശിക്ഷിപ്പാൻ തന്നെയാണ് ഈ ക്ഷത്രിയകുമാരന്മാർ വന്നിരിക്കുന്നത് എന്ന് തോന്നുന്നു.

ശൂർപ്പണഖ— അതു കേൾക്കണ്ടെ, മഹാരാജാവ് തന്നെയാണ് ഈ അനർത്ഥത്തെ ഉണ്ടാക്കിത്തീർത്തത്.

വിരാധൻ— (ആദരത്തോടുകൂടി) കേൾപ്പാൻ ഞാൻ തയ്യാറായിരിക്കുന്നു.

ശൂർപ്പണഖ— ജനകനെന്നു പേരായ ഒരു രാജർഷി ഉണ്ട്.

വിരാധൻ— ഞാനറിയും, ശിവഭക്തനായതുകൊണ്ട് അദ്ദേഹത്തിൻെറമേൽ മഹാരാജാവിന്ന് വളരെ സ്നേഹമുണ്ട്.

ശൂർപ്പണഖ— അദ്ദേഹത്തിൻെറ പുത്രിയായ സീത രാമനിൽ അനുരക്തയായിരിക്കുന്നു എന്നറിഞ്ഞ് മഹാരാജാവ് രാമവേഷം ധരിച്ച് അവളെ വിവാഹം ചെയ്യാനായിട്ട പോയിരുന്നു.

വിരാധൻ— [ആത്മഗതം] അവളിൽ എൻെറ മനസ്സ് ചെന്നപോലെ അദ്ദേഹത്തിൻെറ മനസ്സും ചെന്നിരിക്കും, [പ്രകാശം] പിന്നെയൊ.

ശൂർപ്പണഖ— അനന്തരം സീതാവിവാഹത്തിങ്കൽ ശിവചാപാരോപണത്തെ ജനകൻ പണമായി നിശ്ചയിച്ചു.

വിരാധൻ— രാക്ഷസനായതുകൊണ്ട് മഹാരാജാവിന്ന് അത് സാദ്ധ്യമാകുന്നതല്ലല്ലൊ.

ശൂർപ്പണഖ— അതുകൊണ്ട് തന്നെ രാജപുത്രനായ രാമൻ സീതയെ വിവാഹം ചെയ്തു.

വിരാധൻ— പിന്നെയൊ.

ശൂർപ്പണഖ— അനന്തരം, സഹിപ്പാൻ പാടില്ലാത്ത കോപംകൊണ്ടും, അസൂയകൊണ്ടും, ലജ്ജകൊണ്ടും, അനുരാഗംകൊണ്ടും, പരവശനായിട്ട് എൻെറ ഭ്രാതാവ് ലങ്കാപുരത്തിൽ വന്ന് മാല്യവാൻ മുതലായ മന്ത്രികളോടുകൂടി ആലോചിച്ച് ഒരു കാൎയ്യം നിശ്ചയിച്ചു.

വിരാധൻ— പിന്നെയൊ.

ശൂർപ്പണഖ— അനന്തരം ശിവഭക്തനായ പരശുരാമന്ന് ശിവചാപത്തെ മുറിച്ച വൎത്തമാനത്തെ അറിയിച്ച് കോപത്തെ ഉണ്ടാക്കി അദ്ദേഹത്തിനെ രാമവധത്തിന്നായി പറഞ്ഞയച്ചു.

വിരാധൻ— പരശുവിനെ ധരിച്ചിരിക്കുന്ന അദ്ദേഹം സകലക്ഷത്രിയന്മാരേയും വധിക്കാമെന്ന് ചെയ്തപ്രതിജ്ഞയാകുന്ന സമുദ്രത്തിൻെറ കര കണ്ടാളല്ലെ, പിന്നെയൊ.

ശൂർപ്പണഖ— അനന്തരം വീരനായ ആ ബാലകുമാരൻ കോപിച്ച് പരശുരാമങ്കൽനിന്ന് മഹാവിഷ്ണുചാപത്തോടുകൂടി ശക്തിയേയും ഗ്രഹിച്ച് പുണ്യലോകഗതിയെ തടുത്ത് അഹങ്കാരത്തിന്റെ മദത്തെ അടക്കി.

വിരാധൻ— (വിഷാദത്തോടും അത്ഭുതത്തോടുംകൂടി)

മുന്നംരാവണഗർവ്വം
തന്നുടെകൈകൊണ്ടുതീർത്താരർജ്ജുനനെ
കൊന്നവനെവെന്നരാഘവ-
നെന്നാൽത്രൈലോക്യവുംജയിച്ചിതവൻ (7)

പിന്നെയോ.

ശൂർപ്പണഖ— അനന്തരം മഹാരാജാവിനാലയക്കപ്പെട്ട വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ മുതലായവർ മന്ഥരയിലും, കൈകേയിയിലും, ദശരഥമഹാരാജാവിങ്കലും ചെന്നാവേശിച്ചു.

വിരാധൻ— പിന്നെയോ.

ശൂർപ്പണഖ— അനന്തരം 'മുമ്പെ ഭർത്താവു തന്നിട്ടുള്ള രണ്ടു വരങ്ങളിൽ ഒന്നിനാൽ രാമനു വനവാസവും, മറ്റൊന്നിനാൽ ഭരതനു രാജ്യാഭിഷേകവും, നൽകുവാനായി ഭർത്താവിനോടപേക്ഷിക്കണം' എന്ന് മന്ഥരയുടെ നിർബ്ബന്ധത്താൽ കൈകേയി അങ്ങിനെതന്നെ എന്ന് കോപാഗാരത്തിൽ പ്രവേശിച്ചു.

വിരാധൻ— പിന്നെ എന്താ നിശ്ചയിച്ചത്, അപ്രകാരം ആ കൈകേയിയാൽ അപേക്ഷിക്കപ്പെട്ട ആ ദശരഥരാജാവ് വൃദ്ധനാണെങ്കിലും ഭാര്യയിലുള്ള ആഗ്രഹം നിമിത്തം പുത്രനെ വനത്തിന്നയച്ചു അല്ലെ.

ശൂർപ്പണഖ— അനന്തരം വനത്തിന്ന് പുറപ്പെട്ട രാമന്റെ പിന്നാലെ ലക്ഷ്മണനും സീതയും പുറപ്പെട്ടു. പിന്നെ തന്റെ ദേഹത്തിൽനിന്ന് രാക്ഷസാവേശം വേർപെട്ടപ്പോൾ ദശരഥമഹാരാജാവ് പുത്രവിയോഗത്തെ അറിഞ്ഞു, പുത്രസ്നേഹത്താൽ പ്രാണനെ ത്യജിച്ചു.

വിരാധൻ— മഹാരാജാവു ദശരഥനെ കൊന്നുവൊ? പിന്നെയൊ.

ശൂർപ്പണഖ— അനന്തരം അനുജന്ന് രാജ്യാധികാരം ഉചിതമ

ല്ല എന്ന് ഭരതൻ വനത്തിൽവന്ന് അപേക്ഷിച്ചപ്പോൾ രാമൻ തന്റെ പ്രതിനിധികളായിട്ട് മെതിയടികളെ കൊടുത്ത് ഭരതനെ അയോദ്ധ്യക്ക് തന്നെ അയച്ചു.

വിരാധൻ— വൎത്തമാനമെല്ലാം മനസ്സിലായി. ഇതിലെന്താണ് അനൎത്ഥമുള്ളത്? മഹാരാജാവ് രാമനെ വനത്തിലാക്കി അവന്റെ പ്രഭുശക്തിയെ കളഞ്ഞു. പ്രഭുശക്തിയില്ലെങ്കിൽ മന്ത്രശക്തിയും, ഉത്സാഹശക്തിയും, എങ്ങിനെ ഉണ്ടാകുന്നു? ഇങ്ങിനെയുള്ള മഹാരാജാവിന്റെ പ്രവൃത്തി വളരെ ശ്ലാഘ്യമായിരിക്കുന്നുവെല്ലൊ. നീ പിന്നെ ഇവിടെ വന്നത് എന്തിനാണ്?

ശൂൎപ്പണഖ— സീതയെ പിടിച്ചുകൊണ്ടു വരേണമെന്ന് മഹാരാജാവ് എന്നെ അയച്ചതാണ്.

വിരാധൻ— [ആത്മഗതം] അവളെ വിരാധൻ പിടിച്ചുകൊണ്ടുപോകുമല്ലൊ. [പ്രകാശം] ഇത് നിനക്ക് സാധിക്കയില്ല.

ശൂൎപ്പണഖ— [ആത്മഗതം] സീതയുടെ രൂപം ധരിച്ചു രാമനെ പിടിച്ചുകൊണ്ടുപോയി ക്രീഡിപ്പാനാണെല്ലൊ എന്റെ ഉത്സാഹം, ഇരിക്കട്ടെ. ഇങ്ങിനെ പറയാം, [പ്രകാശം] അതുകൊണ്ടു തന്നെയാണ് ഞാൻ ലങ്കാപുരത്തിന്നു പോകുവാൻ ഇടങ്ങുന്നത്.

വിരാധൻ— [ആത്മഗതം] (സന്തോഷത്തോടുകൂടി) എന്റെ പ്രവൃത്തികാൎയ്യത്തിന്ന് നേരിട്ട വലുതായ വിഘ്നം തീൎന്നുവെല്ലൊ. [പ്രകാശം] അങ്ങിനെ ചെയ്യു.

ശൂൎപ്പണഖ— അങ്ങെന്തിനാണ് രാമാശ്രമത്തിന്റെ സമീപത്തിൽ വന്നിരിക്കുന്നത്?

വിരാധൻ— രാമനെ കൊല്ലുവാനായിട്ട് ഖരനെന്നെ അയച്ചിരിക്കുന്നതാണ്.

ശൂൎപ്പണഖ— [ആത്മഗതം] കഷ്ടം! എന്റെ വല്ലഭനെ കൊല്ലുവാനൊ നീ വന്നത്, പോടാ പോ. [പ്രകാശം] ഇത് അങ്ങെക്കും സാധിക്കയില്ല.

വിരാധൻ— [ആത്മഗതം] അതുകൊണ്ടിനിക്കെന്താണ്, എന്തെന്നാൽ ഞാൻ ജാനകിയെ പിടിച്ചുകൊണ്ടു പോവാനാണ് വിചാരിക്കുന്നത്, ഇരിക്കട്ടെ ഇങ്ങിനെ പറയാം. [പ്ര

കാരം] അതുകൊണ്ടുതന്നെ ഞാൻ ഇവിടെ കണ്ടതുപോലെ പറവാനായിട്ട് ഖരസമീപത്തിലേക്കു പോകുന്നു.

ശൂർപ്പണഖ— [ആത്മഗതം] ഭാഗ്യത്താൽ എന്റെ പ്രകൃതകാര്യത്തിനുള്ള വിഘ്നം തീർന്നു. [പ്രകാശം] എന്നാൽ അങ്ങയുടെ ഇഷ്ടംപോലെ ചെയ്വാൻ ചെല്ലുക.

(എന്ന് രണ്ടുപേരും പോയി.)

ഇങ്ങിനെ പൂർവ്വാംഗം.

(അനന്തരം മേൽപറയപ്പെട്ടപോലെ രാമനും സീതയും പ്രവേശിക്കുന്നു)

രാമൻ— അയി! പ്രിയേ!

കണ്ണാൽക്കണ്ണി! ഗിരീന്ദ്രസാരമഗജാകാന്തന്റെ ചാപത്തെയും
കന്ദർപ്പാർദ്ദയമെന്നിലാശുചൊരിയുംപൂബാണവർഷത്തെയും
ധന്യേ! ഭംഗ്യാ വരാനനങ്ങളൊരുവലാഹകരവുംതിരതിയും
നിന്നെക്കിട്ടിയിനിക്കുസുന്ദരിമഹായത്നത്തിനാൽജാനകി (8)

(സീത മന്ദഹാസത്തോടുകൂടിയിരിക്കുന്നു)

രാമൻ— പരശുതരവംകേട്ടിട്ടുററംനടുത്തതചെയ്യില്ലനീ-
യരിവയർമണി! നാൽകിടല്ലംസുഖംമുദ്ദ്വചാകലിനാൽ
പരിചിലിടയിൽപൊങ്ങുംവെണ്ണിൻനിനാദമനോജ്ഞമാം
സരസിരുഹവുംനാണിക്കുംട്ടതപ്പാദീയമുഖത്തിനാൽ (9)

സീത— (സ്നേഹത്തോടുകൂടി) ആർയ്യപുത്ര! മററാരാലും സാദ്ധ്യമല്ലാത്ത പരമേശചാപഭഞ്ജനവും പരശുരാമഗർവ്വശമനവും അങ്ങ ചെയ്തതിനെ വിചാരിച്ച് വിചാരിച്ച്, എന്റെ മനസ്സ് അത്ഭുതത്താലിപ്പോൾ പരവശമായിത്തീർന്നിരിക്കുന്നു, അതുകൊണ്ട് ക്ഷണനേരം പ്രസാദിക്കണെ.

രാമൻ— എങ്കൽനിന്നുതന്നെയാണോ ഭവതി പ്രസാദത്തെ അപേക്ഷിക്കുന്നത്. ഇനിക്ക് കോപകാരണമൊന്നുമില്ലല്ലൊ എന്നാൽ കേൾക്കുക,

മുന്നംസിദ്ധിച്ചരാജ്യത്തിനെയുമതവചനാൽ
വിട്ടുഞാൻകാട്ടിൽവന്നേ-
നെന്നെത്താനോർത്തുദുഃഖിച്ചഹഹസുരപുരേ
ചെന്നുതാതൻമഹാത്മാ

ഇന്നേവം ഭ്രഷ്ടരക്ഷോമൃഗപരിവൃതമാം-
കാട്ടിലധ്യാസമെന്നാൽ
നിന്നോന്നിച്ചുള്ളവാസം മധുമൊഴി! മമതീ-
ർക്കുന്നിതിദ്ദുഃഖമെല്ലാം (10)

സീത— നാഥ! അങ്ങയുടെ സമീപത്തിൽ വസിക്കുന്നതുകൊണ്ടുതന്നെ എനിക്ക് നഗരത്തിലുള്ളതിനേക്കാൾ അരണ്യത്തിൽ സൌഖ്യമുണ്ടാകുന്നു.

രാമൻ— അതങ്ങിനെതന്നെ ഇതു നോക്കൂ,

കേട്ടാൽ വേഗം നാവണ്ടിൻ കളരവമിളമാൻ
കണ്ണിമാർ പാട്ടുമോടും
കാട്ടാനക്കൂട്ടമാട്ടം ചെവിയടിരവമോ-
ടൊക്കമേ വാദ്യഘോഷം
കുട്ടിച്ചുറ്റുള്ള പൂത്തൻ തളിരതിമൃദുവാം
മെത്തയേക്കാൾ മനോജ്ഞം
കാട്ടിൽ താനേ പഴുക്കും ഫലമതിസുഖദം
നാട്ടിലുള്ളതിനേക്കാൾ (11)

സീത— ആര്യപുത്ര! വിചിത്രങ്ങളായ മൃഗങ്ങളും പക്ഷികളുമുള്ള ഈ വനമാണ് എന്റെ മനസ്സിന്ന് ഏററവും രുചിക്കുന്നത്,

രാമൻ— ഭവതി പറഞ്ഞത് ശരിതന്നെ.

നന്നായ് നീണ്ടോരു പീലിയുള്ള മയിൽ വാ-
ഴുന്നു കടമ്പിന്റെ മേൽ
തിന്നീടുന്നു തൃണത്തെ ദീർഘതരമാം
കണ്ണുള്ള മാൻ ശാദ്വലേ
ചെന്നീ സല്ലകിശാഖയിൽ കരിയുര-
ച്ചീടുന്നു കുംഭത്തിനെ
കന്നൽക്കണ്ണി ധരാസുതേ! വനമിതാ-
ർക്കില്ലമോദത്തിനെ (12)

എന്നുമാത്രമല്ല,

നിൻ കേശത്തിനൊടൊത്ത ഭംഗി മയിലിൻ
നൽപ്പീലികൾക്കില്ലയോ?
നിൻ കണ്ണിന്നു സമാനഭംഗിയെ വഹി-
ക്കുന്നില്ലേ? നോട്ടത്തിൽ മാൻ

നിഃശങ്കംതടഭംഗിമത്തകരിതൻ
കുംഭത്തിനാങ്ങില്ലയോ?
തങ്കൽച്ചേൎത്തിളനിന്റെഭംഗിയെവന
ശ്രീയെന്നുതോന്നുന്നമെ (13)

സീത— (അനുരാഗത്തോടുകൂടി) [ആത്മഗതം] ആൎയ്യപുത്രൻ എന്നെ വൎണ്ണിച്ചുതുടങ്ങി അതിനാൽ ഞാനുമദ്ദേഹത്തിന്റെ മനസ്സിനെ മറെറാന്നിൽ പ്രവേശിപ്പിക്കട്ടെ. [പ്രകാശം] ആൎയ്യപുത്ര! പുതിയ മൃണാളസമൂഹം പോലെ വെളുത്തും മനോജ്ഞങ്ങളായുമുള്ള ദംഷ്ട്രങ്ങൾകൊണ്ട് ഭയങ്കരമായ പരന്ന മുഖത്തോടുകൂടിയും, പൂൎണ്ണിമാചന്ദ്രന്റെ കിരണങ്ങളോടൊത്തിരിക്കുന്ന ദേഹകാന്തിയോടുകൂടിയും കളിക്കുന്ന ഇവ ഏതു മൃഗങ്ങളാണ്? ചന്ദ്രോദയസമയത്തിൽ ക്ഷോഭിക്കപ്പെട്ട ക്ഷീരസമുദ്രത്തിന്റെ തിരമാലകളുടെ പരസ്പരസംഘട്ടനത്താൽ സംഭവിച്ച നുരക്കൂട്ടംപോലെ ധവളങ്ങളായും ചഞ്ചലങ്ങളായും ദീൎഘങ്ങളായുമുള്ള വാലുകളോടും ഏററവും ഇളകുന്ന നേത്രങ്ങളോടുംകൂടി ഓടുന്ന ഇവ ഏതുമൃഗങ്ങളാണ്?

രാമൻ— ഹേ! ജനകനന്ദിനി! ഈ കളിക്കുന്നവ സിംഹക്കുട്ടികളാണ്, അവയെ കണ്ടു പേടിച്ചോടുന്ന ഇവ ചമരികളാണ്. നോക്കൂ ഇപ്പോൾ,

ക്രീഡിക്കുംബാലസിംഹങ്ങളെചമരികൾപേ-
ടിച്ചു,മിക്കാസരത്തെ
ച്ചാടിപ്പൊത്തിന്നിഴഞ്ഞുംപുലി,തരുവോടുപോ-
രാടിയുംപന്നിഘോരം
ആടത്തേൻചെന്നുടക്കുന്നളവിളകിയതേ
നീച്ചവക്രൂകടിച്ചി-
ട്ടാടൽപ്പെട്ടുംകരഞ്ഞുംകപികളിഹവനേ
കണ്ണിനേകുന്നുമോദം (14)

സീത— (നോക്കീട്ട്) സത്യം തന്നെ, തിമിരവൃക്ഷത്തിന്റെ കൊമ്പുകളിൽ തൂങ്ങുന്ന വളരെ തേനുള്ള വലിയ തേനാടകൾ തേനീച്ചകളുടെ ബാധകൊണ്ടു വാനരന്മാൎക്കു ലഭിക്കുന്നില്ല

രാമൻ— അതെ, അതെ.

സീത— തൻകാൎയ്യം നോക്കുന്ന ജനങ്ങളുടെ സ്വഭാവം ഇങ്ങി

ന്നെയാണ്. ഒരുത്തൻ സമ്പാദിച്ചതിനെ മറ്റൊരുത്തൻ അനുഭവിക്കുന്നു. എന്തെന്നാൽ ഈ തേനീച്ചകളാൽ സമ്പാദിക്കപ്പെട്ട തേനിനെ സമർത്ഥനായ മനുഷ്യൻ എടുത്ത് അനുഭവിക്കുന്നുവെല്ലോ.

രാമൻ— [ആത്മഗതം] ഞാൻ തൻകാര്യം നോക്കുന്നവനല്ലെന്ന് എന്നെക്കുറിച്ചിവൾക്കുള്ള അഭിപ്രായമാണിത്, [പ്രകാശം] ഒരുത്തൻ സമ്പാദിച്ചതിനെ മറ്റൊരുത്തൻ അനുഭവിക്കുന്നത് ഭാഗ്യംകൊണ്ടാണ്. കണ്ടാലും,

സുധയൊടുസമമായതേനിതേനി-
ന്നധരദളങ്ങളിൽവെച്ചിടുന്നുകാമൻ
വിധുമുഖി!ബലമായെടുത്തുപോലെ!
മധുമൊഴി!ഞാനതിനെക്കുടിപ്പതില്ലേ? (15)

സീത— [ആത്മഗതം] ആര്യപുത്രന്റെ വാക്ക് അതിക്രമിക്കുന്നു. (എന്ന് ലജ്ജിച്ച് തലതാഴ്ത്തിയിരിക്കുന്നു)

രാമൻ— [ആത്മഗതം] എന്റെ ഈ വാക്കിനാൽ ഇവളിപ്പോൾ മനോഹരമാകുംവണ്ണം ലജ്ജിക്കുന്നു. എങ്ങിനെയെന്നാൽ,

രോമാഞ്ചത്താൽവിലസിനഗണ്ഡത്തോടും
പ്രേമത്തിനാസ്ഫുടനയനാന്തത്തോടും
ശ്രീമത്താകുംനിജമുഖപത്മംപോലെ
കാമംമേചിത്തവുമിവൾതാഴ്ത്തീടുന്നു (16)

എന്നാലിവൾക്ക് മറ്റൊന്നിനെ കാട്ടിക്കൊടുക്കാം. [പ്രകാശം] ജാനകി! നോക്കൂ,

നിൻഗണ്ഡൂഷമധുക്കളാൽനനവിതിന്നില്ലെങ്കിലുംകേസരം
ഭംഗ്യാനല്ലസുമങ്ങളെത്തവധരിപ്പാനാഗ്രഹിക്കുന്നതാൻ
എങ്ങുംവ്യാവൃതമായിടുന്നൊരവയിൻഗന്ധത്തിനാലാകവെ
തിങ്ങിച്ചേർന്നളിജാലമങ്ങനുകരിച്ചീടുന്നുനിൻവേണിയെ (17)

സീത— [ആത്മഗതം] സ്വപ്നങ്ങളിലും, സങ്കല്പാവസ്ഥകളിലും, ആര്യപുത്രൻ ഏതേതുവിധം ചാടുവാക്യം മുതലായ പ്രവൃത്തികളാൽ എന്നെ അനുവർത്തിച്ചിരുന്നുവോ ആ വിധം തന്നെ ഇപ്പോൾ പ്രത്യക്ഷത്തിൽ അനുവർത്തിക്കുന്നു എന്നു ആശ്ചര്യമാശ്ചര്യം! [പ്രകാശം] ആര്യപുത്ര! അങ്ങ് കാണെ

ന്നില്ലേ? ഗ്രീഷ്മാവസാനത്തിങ്കലുണ്ടാകുന്ന പുതിയ മേഘം പോലെ ശ്യാമളമായും കോമളമായുമുള്ള നിറത്തോടുകൂടിയും, ഇടതിങ്ങി പ്രകാശിച്ചുമിരിക്കുന്ന പൂങ്കൊത്തുകൾകൊണ്ടു ശോഭിക്കപ്പെട്ട ഈ അതസീവൃക്ഷം ഈ പ്രദേശത്തെ അലങ്കരിക്കുന്നുവെല്ലോ.

രാമൻ— [ആത്മഗതം] ഇവൾ ഉക്തിപ്രത്യുക്തികൾകൊണ്ട് എന്നെ വല്ലവണ്ണം അനുകരിക്കുന്നു. [പ്രകാശം] വനദേശത്തിങ്കൽ സഞ്ചാരമുള്ള ഹേ! ജാനകി!

ലോലാക്ഷി!ശോണതരകനകസിതഹരിതപിശം-
ഗധാതുക്കളെല്ലാം
ചാലെക്കാണാമിരിഞ്ഞാംബുജസഹിതമല-
ഞ്ചോലയുംകാണിതിങ്കൽ
ലീലാകേകാരവനമയൂരറിദ്ധതമുപരിപറ-
ന്നീടുമീഹംസവൃന്ദം
ബാലേ!നിൻസ്വർണ്ണകാഞ്ചീകളരവമൊടൊട്ടു-
ക്കുന്നതെല്ലല്ലചണ്ഡി! (18)

സീത— [ആത്മഗതം] (വിസ്മയത്തോടുകൂടി) ആര്യപുത്രൻ പണ്ടു വനത്തിന്നു പുറപ്പെട്ട സമയം ഒരുമിച്ചെന്നെയും കൂട്ടിക്കൊണ്ടുപോകണമെന്നു ഞാൻ പിന്നെയും പിന്നെയും ചെയ്തപേക്ഷയെ ഇദ്ദേഹം നിഷേധിച്ചതുകൊണ്ടു ഞാൻ കോപിച്ച് ഭ്രൂഭംഗത്തോടുകൂടി അധിക്ഷേപിച്ച്, അരഞ്ഞാൺ ശബ്ദിക്കത്തക്കവണ്ണം വേഗത്തിലന്തഃപുരത്തിന്ന് പോകുവാനാരംഭിച്ചു. അതിനെ ഇപ്പോളാര്യപുത്രൻ ഇനിക്കോർമ്മപ്പെടുത്തുന്നു. ഇരിക്കട്ടെ ഇങ്ങിനെ പറയാം. [പ്രകാശം] നാഥ! അങ്ങയുടെ ബാഹുദണ്ഡത്തെ ആശ്രയിച്ചിരിക്കുന്ന ഇനിക്കു ഈ കാട്ടിൽ എല്ലാ അത്ഭുതവും നിർഭയമായി കാണ്മാൻ കഴിയുന്നതാണ്. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ, അങ്ങ് ജനസ്ഥാനവാസികളായ താപസന്മാർക്കു രാക്ഷസന്മാരിൽനിന്ന് അഭയപ്രദാനം ചെയ്യുവെല്ലോ.

രാമൻ— (കേട്ടിട്ട് ദൂരത്തിൽ നോക്കിക്കൊണ്ട്)

പുലിതന്നുടെതോൽധരിച്ചുമാനാ-
ത്തലയെക്കുത്തിയെടുത്തശൂലമേന്തും

വലുതായയന്തകോവിദാരകുട്ടിൽ
പലമൃഗശരഘനാകടന്നിടുന്നു (19)

ലക്ഷ്മണൻ ഇതറിയുന്നില്ല.

(അനന്തരം ലക്ഷ്മണൻ പ്രവേശിക്കുന്നു.)

ലക്ഷ്മണൻ— കോവിദാരവനത്തിൽ പ്രവേശിക്കുന്ന ഈ രാക്ഷസനാരാണ്, ഇരിക്കട്ടെ ഇവനെ നിഗ്രഹിക്കണം.

(എന്ന് ആയുധം എടുക്കുന്നതായി നടിക്കുന്നു)

സീത—(മറെറാരേടത്തു നോക്കീട്ട്) ആര്യപുത്ര! ഇത് കോവിദാരവനമല്ല കുന്നിക്കുരുവനമാണ്. ഇത് രാക്ഷസനുമല്ല. നോക്കൂ, നോക്കൂ, ദംഷ്ട്രങ്ങൾകൊണ്ടു ഭയങ്കരമായ മുഖവും ചുരക്കകൾപോലെ വലുതായ കുചങ്ങളുംകൊണ്ട് പൊങ്ങി ഉയർന്ന നാഭിയുള്ള ദീർഘമായ ഉദരവും, കണ്ടാലറയ്ക്കുന്ന സ്വരൂപവും, വഹിച്ചിരിക്കുന്ന ഒരു രാക്ഷസിയാണ് പ്രവേശിക്കുന്നത്.

രാമൻ—ഭവതി എവിടെ നോക്കുന്നു? ഇവിടെയല്ലേ ഞാൻ പറഞ്ഞത്.

സീത— (നോക്കീട്ട്) അങ്ങ് തന്നെയാണല്ലോ പ്രവേശിക്കുന്നത് രാക്ഷസനല്ല.

രാമൻ— [ആത്മഗതം] ഇവൾ എന്നെ രാക്ഷസനായി നിർദ്ദേശിച്ച് പരിഹസിക്കുന്നു. (നോക്കീട്ട്) [പ്രകാശം] ആശ്ചര്യമാശ്ചര്യം! രണ്ടാമതുനോക്കുമ്പോഴേക്ക രാക്ഷസൻ എന്റെ രൂപത്തെ ധരിച്ചിരിക്കുന്നു.

സീത— (നോക്കീട്ട്) (ആശ്ചര്യത്തോടുകൂടി) കുന്നിക്കുരുവനത്തിൽ പ്രവേശിച്ച ഈ രാക്ഷസിയും എന്റെ രൂപത്തെ ധരിക്കുന്നു, ആര്യപുത്ര! നോക്കൂ.

രാമൻ—(നോക്കീട്ട്) (ആശ്ചര്യത്തോടുകൂടി) ഇങ്ങിനെ നമ്മുടെ രൂപം ധരിക്കുന്നതുകൊണ്ടു ഇവർക്കു പ്രയോജനമെന്താണ്?

സീത— നോം ഈ പർവ്വതശിഖരത്തിൽ നിന്നിറങ്ങി നോക്കുക.

രാമൻ— അങ്ങിനെയല്ല എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ, ഇവിടെ ഇരിക്കുന്ന ജനത്തിന് ഒരു യോജനയോളമുള്ള വസ്തുക്കളെല്ലാം കാണാൻ കഴിയും.

ലക്ഷ്മണൻ— (പിന്നെ നോക്കീട്ട് അത്ഭുതത്തോടുകൂടി) കഷ്ടം!

കഷ്ടം! രാക്ഷസനെ നിഗ്രഹിപ്പാനാഗ്രഹിച്ച്, ആയുധങ്ങളോടുകൂടി ഞാനിവിടെ വന്നത് നിഷ്ഫലമായിത്തീൎന്നു. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ ആ രാക്ഷസൻ ഒരു ദിക്കിൽ മറഞ്ഞുപോയി, എന്നുമാത്രമല്ല രാക്ഷസവധം ചെയ്യാമെന്നു പ്രതിജ്ഞ ചെയ്തിട്ടുള്ള ജ്യേഷ്ഠൻ തന്നെ അവനെ കൊല്ലുവാനൊരുമ്പെട്ടിരിക്കുന്നു എന്നു തോന്നുന്നു.

എന്തെന്നാൽ,

ഹേമപുംഖമൊടുകങ്കപത്രമതുചേൎന്നൊരസ്ത്രമൊരുകയ്യിലും
വാമപാണിയതിൽഹേമപട്ടമിയലുന്നചാപവുമെടുത്തിതാ—
രാമകാഗ്രജനയച്ചുകണ്ണുകളെയങ്ങുമിങ്ങുമിഹരാക്ഷസൻ
താൻമറഞ്ഞതറിവാൻധ്രുവംബതനടന്നിടുന്നുവിപിനസ്ഥലേ

(ആലോചിച്ച്) ജ്യേഷ്ഠത്തിയായ ജാനകിയെവിടെ, ജ്യേഷ്ഠനും ജ്യേഷ്ഠത്തിയും കൂടിയാണല്ലൊ പൎവ്വതത്തിന്റെ മുകളിൽ കേറിച്ചെന്നത്, ജ്യേഷ്ഠൻ തനിച്ച് എങ്ങിനെ ഇറങ്ങി വന്നു.

(മേല്പോട്ടു നോക്കീട്ട് അത്ഭുതത്തോടുകൂടി)
മലമേലിത്തിരിഞ്ഞിഴലിങ്ങലായിതാ—
ജലദത്തിനൊത്തനിറമുള്ളൊരഗ്രജൻ
അലസാതെതന്നെമരുവുന്നമിന്നൽപോൽ
വിലസുന്നസീതയൊടുമേചെന്നിതെങ്ങിനെ (21)

എന്നാലിവൻ മായകൊണ്ടു ജ്യേഷ്ഠന്റെ രൂപത്തെ ധരിച്ച ഒരു രാക്ഷസനായിരിക്കണം. ലതകൾകൊണ്ടു തിങ്ങിയിരിക്കുന്ന ഈ കാട്ടിലെ മറെറാരു മാൎഗ്ഗത്തിൽകൂടി മറഞ്ഞുകൊണ്ടു ഞാൻ പിറകെ ചെന്നു നോക്കുന്നുണ്ട്, (എന്ന് ചുററി നടക്കുന്നു)

(അനന്തരം രാമവേഷം ധരിച്ച വിരാധൻ പ്രവേശിക്കുന്നു)

വിരാധൻ— നോക്കീട്ട്) ജാനകി (കൎണ്ണികാരവനത്തിൽനിന്ന് സമീപത്തിലുള്ള ചമ്പകവനത്തിലേക്കു പോകുന്നുവൊ,

(എന്ന് അടുത്തു ചെന്നു നോക്കുന്നു)

(അനന്തരം സീതാരൂപം ധരിച്ച ശൂൎപ്പണഖ പ്രവേശിക്കുന്നു.)

ശൂൎപ്പണഖ— ഞാൻ ഈ വനത്തിൽതന്നെ ചമ്പകപ്പൂക്കളെ

അവരുള്ളകൊണ്ടു നിൽക്കാം, ബാലകുമാരനും ഇവിടെതന്നെ വരും. (എന്ന് പുറപ്പാടിക്കുന്നതായി നടിക്കുന്നു)

വിരാധൻ— (നോക്കീട്ട്) [ആത്മഗതം] ഏററവും അതിശയമായിരിക്കുന്ന രൂപലാവണ്യമുള്ള ഇവളാണ് ജാനകി. (ആശ്ചൎയ്യത്തോടുകൂടി) ഇത് ബ്രഹ്മാവിൻെറ അപൂൎവ്വസൃഷ്ടിയാണ്. അല്ലെങ്കിൽ,

മേലേമേലാസമൂഹമുണ്ടതിനുകീഴെനാകുബിംബംതഥാ
ചഞ്ചലചപലാലതൃമായഗഗനത്തിന്മേൽഗിരിദ്വന്ദ്വവും
മൂലംമേലിലതായവാഴകൾരണ്ടതിനുതാഴെയുള്ളൂ-
ണ്ടോലോചികലിലിതംഗജൻപുതിയതായ്സൃഷ്ടിച്ചതാംനിശ്ചയം

അതിനാൽ ഏതുവിധവും രാമനോ, ലക്ഷ്മണനോ, ഇവിടെ വരുന്നതിനു മുമ്പതന്നെ ഇവളെ പിടിച്ചുകൊണ്ടുപോകേണം.

ശൂൎപ്പണഖ— (നോക്കീട്ട്) എൻെറ മനസ്സിനെ അപഹരിച്ച രാമൻ ഇവിടെ അഭിമുഖനായിട്ടുതന്നെ വരുന്നുണ്ടു. ഇവൻ,

സുരുചിരതരന്മാരായിട്ടുള്ളനേകയുവാക്കളെ
സരസിജഭവൻസൃഷ്ടിച്ചുണ്ടായശൈകപരിപാകമൊ,
നിരവധികമാംഗല്യംപുണ്യംജനാക്ഷികൾചെയ്തതി-
ന്നൊരുസമയമീമന്നംരൂപംധരിച്ചിഹവന്നതൊ (23)

അതിനാലിവനെ ഉപായത്താൽ പിടിച്ചുകൊണ്ടുപോകേണം. (എന്ന് നോക്കിക്കൊണ്ടു പൂൎവ്വാംകുന്നതായി നടിക്കുന്നു)

വിരാധൻ— (അടുത്തു ചെന്ന്) ഹേ! ജനകനന്ദിനി!
നല്ലചമ്പകപുഷ്പസന്നിഭഗാത്രി!ചമ്പകപൂക്കളിൽ
തെല്ലുമോഹമുദിച്ചിടുന്നുനിനക്കുസാമ്പ്രതമെങ്കിലൊ
ചൊല്ലുനിന്നുടെമുന്നിലുള്ളവിഹാരദേശമനോജ്ഞമാം
മല്ലികാമൃകളുള്ളചോരഭദ്രേ!ശ്രമപ്പെടവേണ്ടെടൊ (24)

ശൂൎപ്പണഖ— (സന്തോഷത്തോടുകൂടി) [ആത്മഗതം] ഇവനെന്നെ സീതയാണെന്നു വിചാരിക്കുന്നു. ആശ്ചൎയ്യമാശ്ചൎയ്യം!!

പുതിയമുണ്ടാളുജാലമതിന്നതിമാംസളമാ-
യതിമധുരംഗഭീരമായന്നതിൻധ്വനിപോൽ
ക്ഷിതിപതിസൂനുതന്നതിമനോഹരകണ്ഠരവം
ശ്രുതിയിലൊഴിച്ചിടുന്നിതുസുധാരസമിന്നുമമ (25)

ഇരിക്കട്ടെ, ശങ്കകൂടാതെ അപഹരിപ്പാനായിട്ട് ഇങ്ങിനെ പറയാം. [പ്രകാശം] ആൎയ്യപുത്ര! ഇവിടെനിന്ന് അധികദൂരമില്ലാത്ത ഒരു സ്ഥലത്തിൽ മന്മഥന്റെ മഹാപ്രതാപസൂചകങ്ങളായ വിരിഞ്ഞ ചമ്പകപ്പൂക്കൾ നില്ക്കുന്നു, അതിനാൽ നോം അവിടെച്ചെന്ന് അതുകളെ അറുക്കുക.

(എന്ന് ദൂരത്തിൽ ചെല്ലുന്നു.)

വിരാധൻ— [ആത്മഗതം]

പ്രേമമകൃത്രിമംപെരിചലങ്ങിനെതിങ്ങിയൊരാൎയ്യപുത്രയെ— ൧
നീമതിനേർമുഖിചിതറിട്ടുനാളുതൊട്ടുമുരച്ചുപേക്ഷിതാം
മാമകകാളുചോന്നുളറുമാൻശിശുപോലുടനെന്റെമാനസം
കാമകിരാതകൻവലയിലങ്ങിനെപെട്ടുവലഞ്ഞിടുന്നിതു (26)

ആകട്ടെ, അന്യസ്ഥലത്തിൽ പോകുന്നത്, ഇവളെ ശങ്കകൂടാതെ അപഹരിപ്പാനുപയോഗപ്പെടും. [പ്രകാശം] സുശീലയായ നിന്റെ ഇഷ്ടംപോലെയാകട്ടെ.

(എന്ന് പിന്നാലെ ചെല്ലുന്നു)

ലക്ഷ്മണൻ— ഈ ചമ്പകവനത്തിനുള്ളിൽ ജ്യേഷ്ഠത്തിയായ ജാനകി സംസാരിക്കുന്നുവോ, ഇരിക്കട്ടെ നോക്കാം. (എന്ന് അല്പം നടന്നിട്ട്) ഇതെങ്ങിനെ,

കരത്തിലൊരുപത്തിരിയിലവളച്ചുടൻകുമ്പിളായ്
ധരിച്ചുവനവാസവാലികമാരവസ്ത്രാഞ്ചലം
തരത്തിലുടച്ചെന്നിട്ടുന്നിതഹചെമ്പകപ്പൂക്കളെ
പ്പറിപ്പതിനുപൂൎവ്വജൻദയിതയായഭൂപതിസുതാ (27)

എന്നാലിവളും ഒരു രാക്ഷസിയായിരിക്കാം നിശ്ചയം.

(എന്ന് നോക്കിക്കൊണ്ടു നില്ക്കുന്നു.)

സീത— ആൎയ്യപുത്ര! നോക്കു! നോക്കു! എന്റെ അനുജനായ ലക്ഷ്മണൻ വില്ലിനെയും തോളിൽ തൂണീരത്തെയും ധരിച്ച്, വാളിനെ കയ്യിൽ പിടിച്ചിളക്കിക്കൊണ്ടു ഈ രാക്ഷസനെ അങ്ങാണ് എന്നു വിചാരിച്ച് പിന്തുടരുന്നു.

രാമൻ—ഹേ! സുമുഖി! അവൻ മറിഞ്ഞുകൊണ്ടാണ് പിന്തുടരുന്നത്, അതിനാൽ രാക്ഷസനാണെന്ന് അറിഞ്ഞിരിക്കും നിശ്ചയം.

വിരാധൻ— [ആത്മഗതം] എന്റെ മുന്നിൽ നടക്കുന്ന ഈ ജാനകി,

ചെന്താമരൊത്തുള്ളപാദങ്ങളിലിളകിന്നമ-
ഞ്ജീരരവ്യങ്ങളാലേ ചന്തം
ചന്തം ചിന്തും മഹത്താം ജഘനമതിലര-
ഞ്ഞാണമട്ടും സ്വനത്താൽ
എന്തോ എന്മാനസത്തിൽ കുളുർത്തുമെഴിയാതം
ചെയ്യുകൊണ്ടെന്നെയിപ്പോഴും
പരന്താർക്കൈകൊങ്കയുള്ളൊരിവളിപ്പരവശനാ-
ക്കുന്നുമറ്റെന്തുചൊല്‌വൂ (28)

[പ്രകാശം] ഹേ! സുന്ദരി! ഈ കാട്ടിനകത്ത് എത്ര ദൂരം വരെ പോകുന്നു?

ശൂർപ്പണഖ— [ആത്മഗതം] എവിടെ ചെന്നാൽ എനിക്കു ആരും കാണാതെ നിന്നെ പിടിച്ചു കൊണ്ടുപോകുവാൻ കഴിയുമൊ, അതുവരെ. [പ്രകാശം] ആര്യപുത്ര! ആ സ്ഥലം ഇതാ മുൻഭാഗത്തായി, അതുകൊണ്ടു ക്ഷണനേരം ക്ഷമിക്കണെ.

രാമൻ— രാക്ഷസി രാക്ഷസനെ ദൂരത്തിൽ കൂട്ടിക്കൊണ്ടു പോകുന്നപോലെ കാണപ്പെടുന്നു.

സീത— ലക്ഷ്മണനും പിന്നാലെ പോകുന്നുണ്ടു.

വിരാധൻ— [ആത്മഗതം] ഇവൾ,

പേടമാൻപോലെ നോക്കുന്നു ചൊല്ലുന്നു പെൺകോകില-
ത്തോടു തുല്യം നടക്കുന്നു ഹംസാംഗനയ്ക്കൊപ്പമായ്
കേടകന്നു ചലിക്കുന്നു മിന്നൽക്കൊടിക്കൊപ്പമാ-
യീടുവ ചാ[illegible]ത്തുല്യം ചലിക്കുന്നിതു (29)

എന്നാലേ ഇവിധമാണ് ഇവളെ പിടിച്ചു കൊണ്ടുപോകേണ്ടത്; രാമനിരിക്കുന്ന സ്ഥലത്തിൽനിന്ന് ദൂരത്തിൽ വന്നുവല്ലൊ. [പ്രകാശം]

ജവമൊട്ടുവിടരുംനൽചമ്പകപ്പൂക്കളെന്നി-
യിവിടെയുടനവത്തിൽപ്പൂ്യമൊന്നോട്ടുകൂടി
എവിടെയിനിവരുന്നീഹന്ത പോകുന്നു ദൂര-
ത്തവിടെ നിശിചരന്മാർ സഞ്ചരിക്കുന്ന ദിക്കാം (30)

ലക്ഷ്മണൻ— ജ്യേഷ്ഠന്റെ രൂപം ധരിച്ചു രാക്ഷസൻ ഇവളെ സീതയാണെന്നു വിചാരിച്ച് അപഹരിപ്പാൻ തുടങ്ങുന്നുവൊ.

ശൂർപ്പണഖ— [ആത്മഗതം] ഞാനാരാണ്, രാക്ഷസിയല്ലേ.

[പ്രകാശം] രാക്ഷസന്മാരെ വധിപ്പാനായി ഞാൻ പ്രതിജ്ഞ ചെയ്തിട്ടുള്ളതുകൊണ്ട്, അങ്ങയുടെ മുമ്പിലിരിക്കു ഭയമില്ല.

ലക്ഷ്മണൻ— [ആത്മഗതം] ഈ രാക്ഷസിയും ജ്യേഷ്ഠത്തിയായ ജാനകിയെന്നപോലെ ജ്യേഷ്ഠനെ പാട്ടിലാക്കുവാൻവേണ്ടി ചേഷ്ടയായിട്ടു സംസാരിക്കുന്നു. ഇവൾ ഇങ്ങിനെ രൂപം ധരിക്കുന്നതുകൊണ്ടു പ്രയോജനമെന്താണ്; ഒരു സമയം സുന്ദരനായ ജ്യേഷ്ഠനിൽ അനുരാഗം സംഭവിച്ചിട്ട്, വഞ്ചിച്ച് ക്രീഡിപ്പാൻ വിചാരിക്കുന്നതായിരിക്കാം.

വിരാധൻ— [ആത്മഗതം] ഞാനിങ്ങിനെ പ്രതിജ്ഞചെയ്തിട്ടില്ലല്ലോ. ഹേ! സുന്ദരി! എന്നാൽ,

കൌണപവധത്തിന്നിഹസത്യമതുചെയ്തു
ക്ഷോണിപതിസൂനരഘുബാലകനവന്റെ
പ്രാണസമയാംതരുണി!നിന്നെയുമെടുത്തി-
ട്ടേണമിഴി!പോകുമുടനിന്ദുവദനേ!ഞാൻ (31)

[പ്രകാശം] അതിലെന്തൊരുഹാനിയുള്ളുപാർത്താൽ
ക്ഷിതികന്യേ!മുനികൾക്കുശത്രുവായ
അതിദുഷ്ടഖരാദിയെസ്സസൈന്യം
മതിയാകില്ലേ?വധിപ്പതിന്നെടോഞാൻ (32)

ലക്ഷ്മണൻ— (ചിരിച്ചുകൊണ്ടു) ഈ രാക്ഷസൻ ജ്യേഷ്ഠനെന്നപോലെ സംസാരിക്കുന്നു.

ശൂർപ്പണഖ— [ആത്മഗതം] (ആവേശത്തോടുകൂടി) ഇവനെന്റെ ഭ്രാതാവിനെ ആ വിധം ചെയ്യുമെന്നുള്ളതുകൊണ്ടു എന്റെ മനസ്സ് ഭയപ്പെടുന്നു. [പ്രകാശം]

വല്ലഭ!രാവണനേക്കാൾ
തെല്ലുമില്ലാഖരന്നുബലമോർത്താൽ
കൊല്ലുവതിന്നവനെപോൻ
കില്ലെന്നിയെസത്യമെങ്ങിനെചെയ്തു? (33)

ലക്ഷ്മണൻ— പരമാർത്ഥബുദ്ധിയാൽ ജ്യേഷ്ഠന്റെ മനസ്സറിവാനായി ചോദിക്കുന്നു. ഇവൾ സത്യമായിട്ടും രാക്ഷസിതന്നെ.

സീത— ഇവർ അന്യോന്യം സംസാരിക്കുന്നപോലെ കാണപ്പെടുന്നു.

രാമൻ— അതെ.

വിരാധൻ— [ആത്മഗതം] ഈ സംഗതി എനിക്കു രാമനോടു ചോദിപ്പാനുള്ളതാണ്, അതിനെത്തന്നെ ഇവളെന്നോടു ചോദിക്കുന്നു. ഇരിക്കട്ടെ ഇങ്ങിനെ പറയാം. [പ്രകാശം] പരശുരാമനെ ജയിച്ച എൻെറ പരാക്രമത്തെ നീ അറികയില്ലേ?

ലക്ഷ്മണൻ— ഈ ഉത്തരം ഉചിതമായി.

ശൂർപ്പണഖ— [ആത്മഗതം] അതുകൊണ്ടുതന്നെയാണ് അങ്ങൊരുമിച്ച് ക്രീഡിക്കുന്ന എന്നെ കൊല്ലുവാൻ സ്വജനങ്ങളിലൊരുത്തനും മതിയാകയില്ലെന്നു ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നത് [പ്രകാശം] ശരിതന്നെ, ശരിതന്നെ.

(എന്ന് പൂവ്വുകുന്നതായി നടിക്കുന്നു)

വിരാധൻ— [ആത്മഗതം]

മെല്ലെട്ടേററം മലൎന്നംവദനസരസിജം
ഭംഗിയിൽപൊങ്ങിയുംകൈ-
യല്ലംമേലേവലിഞ്ഞുംമുലകൾവളവുകൂ
ടാതെയുംമദ്ധ്യഭാഗം
അല്ലംവസ്ത്രംകിഴിഞ്ഞുംപദവിരലുകൾകൊ-
ണ്ടൂന്നിയുംഭൂമിയിങ്കൽ
നില്പിപ്പതാക്ഷിതൻെറമമമനമതില-
പ്പിച്ചുവോയെന്നതോന്നും (34)

[പ്രകാശം] ഹേ! പ്രിയതമേ! പൂവ്വുകുന്ന ഈ സാഹസപ്രവൃത്തിയെ മതിയാക്കു, മതിയാക്കു. ഏതുകൊണ്ടെന്നാൽ, ഇന്നിമിത്തം ഭവതി ഏററവും ക്ഷീണിക്കുന്നു. (ആഗ്രഹത്തോടുകൂടി) എന്നാൽ,

സുമമിനിയുമകാലംകുങ്കുമംചേൎന്നഗണ്ഡ
സുമുഖി!മൃഗമദത്താൽചെയ്തൊരിപ്പത്രലേഖം
അമിതസുഷമനൽകുന്നില്ലയോ?നിൻമുഖത്തിൽ
ശ്രമജലകണമേററിട്ടായതുംമായുമെല്ലോ (35)

ശൂർപ്പണഖ— (ലജ്ജയോടുകൂടി ചിരിച്ച്) [ആത്മഗതം] ഈ രഘുകുമാരൻെറ വാക്യം എന്നെ ക്രീഡിപ്പാനായി പ്രേരണം ചെയ്യുന്നു. [പ്രകാശം] ഹേ! നാഥ! ഞാൻ വളരെ ക്ഷീണിച്ചിരിക്കുന്നു, എങ്കിലും ഇനിക്കു മോഹം വളരെയുണ്ടു പൂവ്വുകുവാൻ.

ലക്ഷ്മണൻ— രാക്ഷസിയെ ക്ഷിതിമകളായ്
രാക്ഷസനോർത്താതിട്ടുന്നതൻമോഹം
രാക്ഷസനെജ്യേഷ്ഠനായ്
രാക്ഷസിയോടുത്തരംകഥിക്കുന്നു (36)

വിരാധൻ— അങ്ങിനെയാണെങ്കിൽ ഞാൻതന്നെ പുഷ്പങ്ങളെ അറുക്കാം. (എന്ന് പൂവ്വറുക്കുന്നതായി നടിച്ച്)
ഹേ! ജനകരാജപുത്രി!

ഞാനന്നേകൊമ്പുതാഴ്ത്തിക്കമലമുഖി! പണി-
പ്പെട്ടറുത്തതെൻറകയ്യാ
ലേന്തീടുംചമ്പകപ്പൂക്കളെമുടിയിലണി-
ഞ്ഞീടെടോകാതരാക്ഷി!
കാന്തേ! നീയാമ്മക്കൂടാതുടനെമുടിയഴി-
ച്ചീടെടോചാരുശീലേ!
കുന്തൽക്കെട്ടൊട്ടഴിഞ്ഞിക്കുസുമനിരകൾവീ
ഴ്വല്ലതാഴത്തുചുറ്റും (37)

ശൂർപ്പണഖ— (സന്തോഷാനുരാഗങ്ങളോടുകൂടി) [ആത്മഗതം] എൻറ മനോരഥവല്ലഭനായ ഇവൻ എന്നെ ജാനകിയെന്നുവിചാരിച്ച് പൂവ്വറുക്കുന്നതിനെ നിഷേധിക്കുന്ന നാട്യത്തിൽ തനിക്കു മോഹമുള്ള പ്രവൃത്തിയായിട്ടെന്നോടാവശ്യപ്പെട്ടുന്നു. ഇവനെ എതുവിധമാണ് പിടിച്ചുകൊണ്ടുപോയി ക്രീഡിക്കേണ്ടത്. [പ്രകാശം] ആര്യപുത്ര! ഈ ഉയർന്ന ചമ്പകവൃക്ഷത്തിൻറ മുകളിലുള്ള കൊമ്പുകളിൽ നില്ക്കുന്ന മനോഹരങ്ങളായ പുഷ്പങ്ങളെ അങ്ങ് എൻറ മുതുകിൽ കേറിനിന്ന് പൊട്ടിച്ചുതരണെ, അതുകളിലെനിക്കു വളരെ മോഹമുണ്ട്.

ലക്ഷ്മണൻ— (ചിരിച്ച്) ഇവനെ ജ്യേഷ്ഠനെന്നു വിചാരിച്ച് രാക്ഷസി എടുത്തുകൊണ്ടുപോകുവാൻ വിചാരിക്കുന്നു.

വിരാധൻ— [ആത്മഗതം] ഇതിനിക്കൊരു തരംതന്നെ. [പ്രകാശം]

എന്നുടെമുതുകിന്മേലേ
നന്നാക്കേറീട്ടീപ്പൂമതുപോലേ
ഇന്ദുവദനേ! സുശീലേ!
സുന്ദരി! നീ പൂവ്വറുക്കെടോബാലേ! (38)

(എന്നു് കമ്പിട്ടു നില്ക്കുന്നു)

ലക്ഷ്മണൻ— ജ്യേഷ്ഠത്തിയെന്നു വിചാരിച്ച് ഇവളെ എടുത്തുകൊണ്ടുപോകുവാൻ രാക്ഷസനും വിചാരിക്കുന്നു. ആശ്ചര്യം! ഇതു വലുതായ കൌതുകമായിരിക്കുന്നു. അതിനാൽ പിന്നാലെ ചെന്നു മേൽനടക്കുന്നതും കാണട്ടെ. (എന്നു് പുറപ്പെട്ടു നടക്കുന്നു)

ശൂർപ്പണഖ— [ആത്മഗതം] ആകട്ടെ, ദോഷമെന്തുള്ളൂ. ഇവന്റെ മുതുകിൽ കേറി ഇവന്റെ ദേഹത്തെ കാലുകളാൽ ഇറുക്കി എടുത്തുകൊണ്ട് ആകാശത്തിൽക്കൂടി ഞാൻ പോകുന്നുണ്ട്. (എന്നു് കേറുന്നു)

സീത— ആര്യപുത്ര! ആരാണിത്? ഇരുഭാഗത്തും മേഘങ്ങളാൽ പടന്നു വ്യാപിക്കപ്പെട്ട പർവ്വതംപോലെ ദൂരത്തിൽനിന്നു് ആകാശത്തിൽക്കൂടി വരുന്നു.

രാമൻ— (നോക്കീട്ട്) ഹേ! ജാനകി! പിതൃതുല്യനായ ജടായു, ജ്യേഷ്ഠനായ സമ്പാതിയെ ചെന്നു വന്ദിച്ചിട്ടു വരികയാണ്.

സീത— ആര്യപുത്ര! നോക്കു, നോക്കു. ഈ രാക്ഷസി രാക്ഷസന്റെ മുതുകിൽ കേറി നില്ക്കുന്നു.

രാമൻ— (ആശ്ചര്യത്തോടുകൂടി) ഇതെങ്ങിനെ. ജാനകി! നോക്കു, നോക്കു.

ബാലേനിൻരൂപമാർന്നുള്ളൊരു നിശിചരിയെത്തൻ
പുറത്തങ്ങെടുത്തൻ-
പോലംപൂണ്ടുള്ള രാത്രിഞ്ചരനഹഹ പറക്കുന്നു
വേഗം നഭസ്സിൽ
മേലേമേഘങ്ങളെത്തൻചിറകിളകിനകാറ്റാ-
ലകറ്റിത്തടുപ്പാൻ
പോലെതാതൻജടായുസ്സുടനിവനുടെമുൻ
വന്നടുക്കുന്നു ചിത്രം (39)

സീത— (ചിരിച്ച്) ആശ്ചര്യമാശ്ചര്യം! ഇവിടുന്നങ്ങൊട്ടെങ്ങിനെയായി തീരുമെന്നറിയുന്നില്ല.

ലക്ഷ്മണൻ— എ! ജാനകീരൂപം ധരിച്ച രാക്ഷസിയെ ജ്യേഷ്ഠന്റെ രൂപംധരിച്ച രാക്ഷസൻ എടുത്തു മേല്പെട്ടു കൊണ്ടുപോയോ. (മേല്പെട്ടു നോക്കീട്ട്) അവിടെ ഒരുതന്നെ താതജടായു

വും വന്നുകൂടുന്നു. എന്നുമാത്രമല്ല, ജടായു അവരോടെന്താണ് പറയുന്നത്.

ചൊല്ലെടാനീയാർസീതയെ
മെല്ലെക്കട്ടുകൊണ്ടുരാമവടിവോടും
ചെല്ലുന്നുവേഗമിപ്പോൾ
കൊല്ലുംഞാൻനിന്നെനില്ലുനില്ലവിടെ— എന്നും

ഇദ്ദേഹം രാക്ഷസിയെ സത്യമായി സീതയെന്നു വിചാരിക്കുന്നു.

സീത— ഇവർ ആർത്തനായ ജടായുവിനെ കണ്ട ക്ഷണത്തിൽ ഭയപ്പെട്ടു ഭൂമിയിൽ വീണുപോയി.

രാമൻ— വ്യസനായ ലക്ഷ്മണനും ഇവരുടെ നേരേ വാളിനെ കയ്യിൽ പിടിച്ചിളക്കിക്കൊണ്ടു അടുത്തു ചെല്ലുന്നു.

ശൂർപ്പണഖ— (വിഷാദത്തോടുകൂടി) [ആത്മഗതം] ആ രാമന്റെ രൂപംധരിച്ച്, എന്നെ മോഹിപ്പിക്കുന്ന ഇവൻ വേറെ ഒരുത്തനാണ്. അല്ലെങ്കിൽ മനുഷ്യനായ അവനു ഈ വേഗത്തിൽ പൊങ്ങുവാനുള്ള സാമർത്ഥ്യം എങ്ങിനെ ഉണ്ടാകും. [പ്രകാശം] എന്നെ എടുത്തുകൊണ്ടു പൊങ്ങിയ നീയാരാണ്.

വിരാധൻ— [ആത്മഗതം] വൃദ്ധനായ ഈ ദുഷ്ടകഴു സീതാപഹരണത്തിൽ ഒരു വിഘ്നമായി തീർന്നു. അഥവാ ഇവളും സീതയല്ലെന്നും വരാം. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ, ഞാൻ മേല്പെട്ടു പൊങ്ങുവാൻ ഭാവിക്കുന്നതിനു മുമ്പെതന്നെ അതിവേഗത്തിലിവൾ എന്നെ കാലുകളാലിറുക്കിയെടുത്തുകൊണ്ട് ആകാശത്തിലുയർന്നുവല്ലോ. [പ്രകാശം] എന്നെ കാലുകളിൽ എടുത്തുകൊണ്ടുപോയ നീയാരാണ്?

ലക്ഷ്മണൻ— (അടുത്തുചെന്ന്) നിങ്ങൾ രണ്ടുപേരും രാക്ഷസനും രാക്ഷസിയും തന്നെ, അന്യോന്യം വഞ്ചിക്കപ്പെട്ടു പോയി.

ശൂർപ്പണഖ— (ഓർമ്മയോടുകൂടി) നീ വിരാധനാണോ?

വിരാധൻ— (ആലോചിച്ച്) നീ ശൂർപ്പണഖയാണോ?

ലക്ഷ്മണൻ— പരകളത്രത്തെ അപഹരിക്കുന്ന ദുരാത്മാവായ വിരാധ! നിന്റെ കഥ കഴിഞ്ഞുപോയി, കഴിഞ്ഞുപോയി.

(എന്ന് വിരാധനെ കൈകൊണ്ട് പിടിക്കുന്നു)

വിരാധൻ— (കോപത്തോടുകൂടി) വിടു, വിടു, (എന്ന് കൈ തട്ടി തന്റെ രൂപത്തെ ധരിച്ചുനിന്നു ശൂലത്തെ ചുഴററുന്നു)

ശൂൎപ്പണഖ— (തന്റെ രൂപത്തെധരിച്ച്) ആവേഗത്തോടുകൂടി) അയ്യോ! ഉദാസീനതാ, ഉദാസീനതാ, ഈ വിരാധനെ ഒരു ഭാഗത്തു ലക്ഷ്മണനും മറെറാരു ഭാഗത്തു ജടായുവും തടുത്തു കുന്നു. (എന്ന് കരയുന്നു)

ജടായു— (പ്രവേശിച്ച്) [ആത്മഗതം] ഇവരം ശൂൎപ്പണഖയാണെല്ലൊ, ഇവളാണ് സീതാരൂപം ധരിച്ചിരുന്നത്. [പ്രകാശം] ഉണ്ണീ! ലക്ഷ്മണ! ഋഷികളെ ദ്രോഹിക്കുന്ന ദുഷ്ടനായ ഈ വിരാധനെ വിടരുതെ.

സീത— ഈ രാക്ഷസി തന്റെ രൂപത്തെ പ്രാപിക്കുന്നു. തന്റെ രൂപത്തെ പ്രാപിച്ച ഈ രാക്ഷസനെ വത്സലക്ഷ്മണനും താതജടായുവും തടുത്തുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു.

രാമൻ— ദേവി! നേരം മാഹാത്മ്യത്താൽ വൎദ്ധിക്കുന്നു.

എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ,

തീക്ഷ്ണതരത്തെയയച്ചുമറിച്ചുമിവന്റെ
കരത്തിലെശ്ശൂലമുടൻ
ലക്ഷ്മണനാശുഭുജങ്ങളെതോരംവരെവെട്ടി—
വിളങ്ങിനവാളതിനാൽ
തൽക്ഷണമാനയെയെന്നതുപോൽകഴിതന്നിൽ
മറിച്ചുധരകല്ലുകളും
വൃക്ഷലതാദികരംകടുയുമിട്ടുതുരത്തിളു
ജാനകി!മാനവതി (41)

സീത— ഇനിക്ക് വളരെ സന്തോഷം, വളരെ സന്തോഷം.

ശൂൎപ്പണഖ— (ശോകാവേഗത്തോടുകൂടി) അയ്യോ! വിരാധ! അയ്യോ! എന്റെ ഭ്രാതാവായ ഖരന്റെ പ്രിയസ്നേഹിത! അയ്യോ! ഖരവചനത്താൽ രാജകുമാരനെ കൊൽവാൻ വന്ന നിന്നെ ഈ ലക്ഷ്മണൻ പുലിയെ കലമാനെന്നപോലെ കൊന്നുവല്ലൊ. ആ ദശമുഖനാൽ അയക്കപ്പെട്ട എനിക്കും സീതയെ അപഹരിപ്പാൻ കഴിഞ്ഞില്ല, എന്നു മാത്രമല്ല ആ രാജകുമാരനെ കാമിച്ച് ഞാൻ സീതാരൂപത്തെധരിച്ചിട്ടും അവനെ ചൈത്രക്രീഡയ്ക്കായി ഹേമകൂടപൎവ്വതശിഖരത്തിൽ

കൊണ്ടുപോകുവാനും കഴിഞ്ഞില്ല. കേവലം നിന്റെ മുഖത്തെമാത്രം കണ്ടുകൊണ്ട് കണ്ണീരുകളാൽ ദേഹത്തെ നനച്ച്, ലജ്ജയോടുകൂടി ഞാൻ ഇങ്ങിനെ കരയുമാറായി.

(എന്ന് കരയുന്നു)

ജടായു— ഉണ്ണി! ലക്ഷ്മണ! ഇവളുടെ വാക്കു കേട്ടില്ലേ, വത്സനായ രാമഭദ്രനെ ദ്രോഹിപ്പാൻ വന്ന ദുഷ്ടനായ വിരാധനെ നീ സംഹരിച്ചുവെല്ലോ.

ലക്ഷ്മണൻ— രാവണനാകിനാൽ ജ്യേഷ്ഠത്തിയെ അപഹരിപ്പാൻ വന്ന ഈ രാക്ഷസിയേയും ഞാൻ വിരൂപയാക്കി തീക്കുന്നുണ്ട്. (എന്ന് വാളെടുക്കുന്നു)

രാമൻ— നോക്കു! ജാനകി! നോക്കു.

ബാലൻസൌമിത്രിവാൾകൊണ്ടഥനിശിചരിതൻ
മൂക്കുമക്കാതുമൊപ്പം
വാളാലേ!ച്ഛേദിച്ചുനേരത്തലറിയവൾകര-
ഞ്ഞേറെമാട്ടുന്നുമല്ലേ
നീലക്കാർമേഘനിഭസീതേ!രുധിരമിവൾശ-
രീരത്തിൽനിന്നാഞ്ഞുചിന്നി-
ച്ചാലേവീഴുന്നുപാരിൽജലധരമതിൽനിന്നിന്ദ്ര
ക്കോപങ്ങൾപോലെ (42)

അതിനാൽ ആൎയ്യനായ ജടായുവിനെ വന്ദിപ്പാനും, വിജയിയായ വത്സലക്ഷ്മണനെ അഭിനന്ദിപ്പാനുമായി നോം ഈ പൎവ്വതശിഖരത്തിൽനിന്നിറങ്ങുക.

സീത— ആൎയ്യപുത്രന്റെ ഇഷ്ടംപോലെയാകട്ടെ.

(എന്ന് രണ്ടുപേരും ഇറങ്ങുന്നതായി നടിക്കുന്നു)

ലക്ഷ്മണൻ— ഹേ താത! പക്ഷിശ്രേഷ്ഠ! പൎവ്വതശിഖരത്തിൽ നിന്ന ജ്യേഷ്ഠൻ ജ്യേഷ്ഠത്തിയോടുകൂടി ഇതാ ഇറങ്ങുന്നു, അതിനാൽ നമ്മളും പൎണ്ണശാലോപാന്തത്തിലേക്കു തന്നെ ചെല്ലുക.

ജടായു— ഉണ്ണിയുടെ ഇഷ്ടം പോലെയാകട്ടെ. (എന്ന് ചുററിനടക്കുന്നു)

രാമൻ— അയി! പ്രിയതമേ!

ശങ്കിക്കാതെബഹുവിഷമമാമിപ്രദേശത്തിലേറും
നിൻകൈകൊണ്ടെൻകരമതുപിടിച്ചിങ്ങുവാമംഗലാംഗി

വക്കല്ലിന്മേലിരട്ടൊലാപദംകണ്ടിരെച്ചാടിമെല്ലെ
തിരുവാക്കൈക്കരംമുഖി! വരികകാൽവെക്കട്ടോമുള്ളുനാകരി (43)

സീത— ആര്യപുത്ര! താതജടായുവും, വത്സലക്ഷ്മണനും, പർണ്ണശാലാദ്വാരത്തിങ്കലേക്കു വരുന്നു.

രാമൻ— വല്ലേടത്തും നോക്കണ്ടാ.

ചെറുതെള്ളൊരീവഴിയെവിട്ടങ്ങതെല്ലുവളവെ-
ന്നാലുമാവഴിഗമി-
ക്കേറിൽപടംനന്ദനയുമഞ്ജനാപൊക്കതിനെ
മത്തേഭചാരുഗമനേ!
കോരൊല്ലുവക്രമതിൽവാനിരാശാഖയുള്ള
കൊണ്ടൊന്നുതാഴ്ത്തുതലയെ
കീറാതെമാതളമതിൽസക്തമാംപുടവ
നീ ചേർപ്പെട്ടെടുത്തുകധുനാ (44)

(സീത അപ്രകാരം ചെയ്തിട്ട് രാമനെ പിന്തുടരുന്നു)

ജടായു— ഉണ്ണി!

മന്ദംജ്യേഷ്ഠനുവേണ്ടിതണ്ണയൊട്ടകവാൻ
പൂർവ്വകന്നതായും
മുന്നംവെള്ളംകൂടത്താൽജനകസുതയെയൊഴി-
ച്ചാശ്രുവർദ്ധിച്ചതായും
അന്നാളുള്ളീമയൂരങ്ങൾമൃഗമിവകളണാ-
ഞ്ഞാശ്രമത്തിൻസമീപേ
നിന്നീടുന്നീധന്യഗതമെന്നിരയിളുനൽ-
കുന്നമേകൌതുകത്തെ (45)

രാമൻ— ക്ഷോണികന്യേ! മലമുകളിൽനിന്നിങ്ങിറങ്ങീട്ടപാരം
ക്ഷീണിച്ചുനിൻകവിളിലധുനാസ്വേദബിന്ദുക്കളേറും
കാണുന്നുനിൻമുഖമിതമൃതത്തുള്ളിയാൽഭംഗിയുള്ളാ-
രേണാങ്കൻതൻമദമുടനടക്കീടുമേസുന്ദരാംഗി! (46)

അതിനാൽ പൂങ്കൊത്തുകളുടെ സമൂഹത്താലലങ്കരിക്കപ്പെട്ട ചെറിയ ചൂതവൃക്ഷങ്ങളുടെ നിഴലുള്ള ഈ വനവാപീസമീപത്തിൽ ക്ഷീണം തീർപ്പാനായി ക്ഷണനേരം ഇരിക്കുക.

സീത— ആര്യപുത്ര! നാം മെല്ലെ പർണ്ണശാലയ്ക്കു ചെല്ലുക. അവിടെ വത്സലക്ഷ്മണനും താതജടായുവും നമ്മുടെ വരവിനെ കാത്തുനില്ക്കുന്നു.

രാമൻ— എന്നാൽ ഈ വഴിയിൽക്കൂടി പോകേണ്ടതാണ്.

ഇതിൽ—

നല്ലംബുകണത്തെച്ചിതറിക്കൊണ്ടുടനൊന്നും
ചൊല്ലാർന്നൊരുകൽഹാരസുഗന്ധത്തെ വഹിച്ചും
മെല്ലെമദനാർത്താഖിലകാരണ്യാവശ്യം
മല്ലാക്ഷി! വളർത്തങ്ങിനെ വീശുന്നിതു വായു (47)

(എന്ന് ചുററിനടന്നു നോക്കീട്ട്) താത! ഗൃദ്ധ്രരാജ! പൂജ്യനായ അങ്ങയെ ദശരഥപുത്രനായ ഞാൻ നമസ്കരിക്കുന്നു.

ജടായു— ഉണ്ണീ! ദീർഘായുസ്സായി ഭവിക്ക.

സീത— ആര്യ! അങ്ങേക്കു നമസ്കാരം.

ജടായു— വത്സേ! വീരനായ ശിശു ഉണ്ടാകട്ടെ.

രാമൻ— (ലക്ഷ്മണനെ ആലിംഗനം ചെയ്ത്) ഭാഗ്യത്താൽ വിജയിയായ ഉണ്ണിയെ ഞാൻ കാണുന്നു.

ലക്ഷ്മണൻ— എല്ലാം താതജടായുവിൻെറ അനുഗ്രഹംതന്നെ.

ജടായു— ഉണ്ണിയുടെ ജയത്തെ രാമഭദ്രൻ കണ്ടുവോ?

രാമൻ— ഞങ്ങൾ പർവ്വതശിഖരത്തിലിരുന്ന് എല്ലാം കണ്ടു.

സീത— എന്നാൽ ആ രാക്ഷസൻെറയും രാക്ഷസിയുടേയും പേരും വാസസ്ഥലവും മനസ്സിലായില്ല.

ജടായു— ജനസ്ഥാനത്തിൽ സഞ്ചരിക്കുന്ന വിരാധനാണ് ആ രാക്ഷസൻ.

ആശരരീരേഴായിര-
മീശനതിൽഖരനുമായിയൊരുഭാഗത്തും
ക്ലേശിപ്പിപ്പതുമുനികളെ
യാതുവിരാധൻതനിച്ചുമറുഭാഗത്തും (48)

ആ രാക്ഷസി ഖരൻെറ അനുജയായ ശൂർപ്പണഖയാണ്.

രാമൻ— വിരാധനെത്തന്നെയാണോ ഉണ്ണി കൊന്നത്?

(എന്ന് സ്നേഹബഹുമാനങ്ങളോടുകൂടി ലക്ഷ്മണനെ നോക്കുന്നു)

(ലക്ഷ്മണൻ തല താഴ്ത്തി നില്ക്കുന്നു)

ജടായു— അതെ.

രാമൻ— എന്റെ ഓഹരിക്കു മററുള്ള രാക്ഷസരെ എല്ലാം കൊല്ലേണ്ടതാണെന്നു തീർച്ചപ്പെട്ടു.

ജടായു— ശൂർപ്പണഖയുടെ വൈരൂപ്യത്തെ കണ്ടാൽ ഖരൻ കോപിച്ച് ഒരു മുഹൂർത്തത്തിനുള്ളിൽ ഉണ്ണിയോടു യുദ്ധത്തിനു വരും.

രാമൻ— (ഉത്സാഹത്തോടുകൂടി) വരട്ടെ, ഹാനി എന്തുള്ളു.

ജടായു— ഞാനിപ്പോൾ കഞ്ജവാൻ പർവ്വതത്തിന്റെ ശിഖരത്തിൽ ചെന്നിരുന്ന് ക്ഷീണം തീർപ്പാൻ വിചാരിക്കുന്നു.

രാമൻ— ആര്യന്റെ ഇഷ്ടം പോലെയാകട്ടെ.

ജടായു— ഇനിമേൽ ഉണ്ണി നല്ല ജാഗ്രതയോടുകൂടിയിരിക്കേണം.

(എന്നു പോയി)

(അണിയറയിൽ)

ചേലാരംകേശംവിത്രപാതനമതിലൊഴ്കം
ബാഷ്പമോടോടിവന്ന-
ആരാൽപാരിൽപതിച്ചോരനുജയെഖരനാ-
ശ്വാസിപ്പിച്ചുവേഗം
പോരിന്നായ്സേനയോടുംസപദികുപിതനായ്
രാമന്നോടേററതിർപ്പാൻ
പോരുന്നപ്പോളലങ്കാരമാൻവനചരന്മാരരേ!
മോഹമുള്ളോർകളെല്ലാം (49)

ലക്ഷ്മണൻ— യുദ്ധം കാണ്മാൻ സന്തോഷമുള്ള ബ്രഹ്മപുത്രനായ നാരദമഹർഷിയുടെ വാക്കാണിത്; അതിനാൽ നാം തയ്യാറായിരിക്കേണ്ടതാണ്.

രാമൻ— ഞാൻ തയ്യാറായിതന്നെ ഇരിക്കുന്നു. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ ഖരനെ സൈന്യത്തോടുകൂടി സംഹരിക്കുന്നത് എന്റെ ഓഹരിയായിട്ട് താതജടായുവിന്റെ സന്നിധിയിൽവെച്ചു ഞാൻ തീർച്ചപ്പെട്ടതിയല്ലൊ. ഉണ്ണി ജാനകിയെ കൂട്ടിക്കൊണ്ടു പർണ്ണശാലയിൽ ചെല്ലു.

സീത— ആര്യപുത്ര! നല്ലവണ്ണം ജാഗ്രതയായിരിക്കണെ.

രാമൻ— സംശയമെന്താണ്.

ലക്ഷ്മണൻ— ജ്യേഷ്ഠന്റെ ഇഷ്ടംപോലെയാകട്ടെ.

(എന്നു സീതയോടുകൂടി പോയി)

(അണിയറയിൽ)

മനുവംശജാതനായൊരു
മുനിവേഷംപൂണ്ടരാജപുത്രനെയും
അനുജകളത്രങ്ങളെയും
സൈനികർവളയട്ടെശസ്ത്രപാണികളായ് (50)

രാമൻ— (സന്തോഷത്തോടുകൂടി ചിരിച്ച്) ഖരൻ തന്നെയാണൊ ഇങ്ങിനെ വന്നു പറയുന്നത്. എട, എട, ദുഷ്ട! രാക്ഷസാധമ നില്ല, നില്ല. (എന്ന് കവചത്തെ ധരിച്ച് ചാപബാണങ്ങളെയും ആവനാഴിയെയും എടുത്ത് ചുററി നടന്നുകൊണ്ട്)

എവരെവധാശിച്ചധികമസ്ഥിവെള്ള
ത്തിഹകണ്ടിടുന്നവൊ
എവർതാപസ്സവൃത്തികൾസഹിച്ചുതപ
സ്സിനെരക്ഷചെയ്യുവൊ
അവരിൽമുദംവളത്തുവതിനായുടയാ
ടതിദുഷ്ട!നിന്നെഞാൻ
ജവമിഷുവാൽപിളൎന്നുധിപക്ഷിനിര-
ക്കിരയാക്കുവൻഖര! (51)

(എന്ന് എല്ലാവരും പോയി)

ഇങ്ങിനെ അഞ്ചാമങ്കം.

ജാനകീപരിണയം.

മലയാളനാടകം

ആറാമങ്കം.

(അനന്തരം അനല പ്രവേശിക്കുന്നു)

അനല— (മുൻഭാഗത്തു നോക്കീട്ട്) അച്ഛന്റെ മന്ത്രിയായ സമ്പാതി ഇതാ വരുന്നു.

(അനന്തരം സമ്പാതി പ്രവേശിക്കുന്നു)

സമ്പാതി— സ്വാമിയായ കുമാരവിഭീഷണന്റെ പുത്രിയായ അനല ഇതാ വരുന്നു. (അടുത്തു ചെന്നു്) വത്സേ! അനലേ! നീ എവിടെ നിന്നാണു് വരുന്നതു്?

അനല— വിദ്യുജ്ജിഹ്വന്റെ ഗൃഹത്തിൽനിന്നാണു്.

സമ്പാതി— നീ എന്തിനായിട്ടവിടെ പോയിരുന്നു?

അനല— ആര്യനായ അമാത്യൻ കേട്ടാലും: രാവണമഹാരാജാവിന്റെ സഹോദരിയായ ശൂർപ്പണഖയില്ലേ.

സമ്പാതി— (ചിരിച്ചു്) 'അപ്പൻപെങ്ങൾ' എന്നല്ലേ പറയേണ്ടതു്. അവളല്ലേ രാമനെ കാമിച്ചുനിമിത്തം ലക്ഷ്മണനാൽ വിരൂപയാക്കപ്പെട്ടതു്. അവളുടെ വാക്കിനാലല്ലേ സൈന്യങ്ങളോടുകൂടി യുദ്ധത്തിനു ചെന്നു് ഖരൻ രാമന്റെ ഭുജപരാക്രമാഗ്നിയിൽ പാററയായി തീൎന്നതു്.

അനല— അവളോടു എന്റെ സമീപത്തിൽവെച്ചു് വിദ്യുജ്ജിഹ്വന്റെ ഭാൎയ്യയായ മായാവതി നാസികാച്ഛേദം ചെയ്യുവാനുണ്ടായ കാരണത്തെ ചോദിച്ചു. ആ കഥാമദ്ധ്യത്തിൽ രാമന്റെ ആകൃതി ഇങ്ങിനെയാണു് അങ്ങിനെയാണു് എന്നു് അവൾ പറകയും ചെയ്തു.

സമ്പാതി— പിന്നെയോ.

അനല— പിന്നെ, വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ പണ്ടു കൊണ്ടുവന്നിട്ടുണ്ടായിരുന്ന രാമരൂപം വരെക്കപ്പെട്ട ഒരു ചിത്രപടം എന്റെ കയ്യിൽ മുമ്പെ തന്നിട്ടുണ്ടായിരുന്നു.

സമ്പാതി— പിന്നെയോ.

അനല— അതിനെ രാമന്റെ രൂപം കാണ്മാനായിട്ടു് മടക്കിത്തരേണമെന്നു് മായാവതി എന്നോടപേക്ഷിച്ചു.

സമ്പാതി— പിന്നെയോ.

അനല— അനന്തരം ഞാൻ ആ ചിത്രപടത്തെ മായാവതിക്കു മടക്കിക്കൊടുത്തുവരികയാണു്.

സമ്പാതി— ആ ചിത്രപടം നിന്റെ കയ്യിലെന്തിനായിട്ടാണു് തന്നിരുന്നതു്?

അനല— ആ ചിത്രപടം വിവാഹത്തിനുമുമ്പതന്നെ ജാനകിയാൽ എഴുതപ്പെട്ടതാണു്. ഇപ്പോൾ ദീൎഘവിയോഗം വ

ന്നിട്ടുള്ള ജാനകിക്ക് ആശ്വാസത്തിന്ന് വേണ്ടി ഞാനതിനെ വാങ്ങിക്കൊണ്ടുവന്ന് ഇതുവരേയും കാണിച്ചുകൊടുത്തു.

സമ്പാതി— (വിചാരിച്ച്) ആശ്ചര്യമാശ്ചര്യം!

ധരണീസുതയെ ഹരിപ്പാൻ
ഹരിണത്തിൻരൂപമാൎന്നമാരീചനും
മരണംവരുത്തിരാവണ-
നരണാത്മജനാകമജ്ജടായുസ്സിനും (1)

ഇനിമേൽ സീതയ്ക്ക് ആശ്വാസത്തിനുള്ള ഉപായമെന്താണ്? അവിടം ദീൎഘകാലപരിചയംകൊണ്ട് പ്രിയസഖിയെപ്പോലെ നിന്നെ സ്നേഹിച്ചിരിക്കുന്നവളല്ലോ.

അനല— അതിനാലല്ലേ ഞാൻ ആശ്വാസത്തിനുപായമൊന്നും കാണായ്കയാൽ സീതയിനി ജീവിച്ചിരിക്കുമോ ഇല്ലയോ എന്ന് ശങ്കിച്ച് ഭയപ്പെടുന്നത്.

ഹാരമററടന്നതിൻമുത്തുകൾകണക്കെ
വീണനയനാംബുവിൻ
ധാരയാൽമുലനനച്ചുകണ്ണിണയടച്ചു
ഹേമലീനചേലയാൽ
ചാരുചിത്രമതിലുള്ളവല്ലഭനെനോക്കി
യങ്ങിനെകഴിച്ചുതെ
സാരസാക്ഷിബതമാസമേഴുമിഹശിംശ
പാതരുതലത്തിലായ് (2)

സമ്പാതി— ബാലിയെ സംഹരിച്ചതിനുശേഷം സ്വാമിയായ കുമാരവിഭീഷണനും മാല്യവാൻ മുതലായ മററുള്ളവൎക്കും സീതയെ തിരിയെ കൊടുക്കുന്നതു തന്നെയാണ് മേലിലേക്ക് ക്ഷേമമെന്ന് അഭിപ്രായമായിരിക്കുന്നു.

അനല— രാവണമഹാരാജാവിനെ ജയിച്ച ബാലിയെക്കൂടി രാമൻ സംഹരിച്ചുവൊ?

സമ്പാതി— ഉവ്വ.

അനല—മഹാരാജാവിന്റെ അഭിപ്രായമെന്താണ്?

സമ്പാതി— മഹാരാജാവിനെ കാണ്മാൻ മന്ത്രികളിലാൎക്കാണ് സാധിക്കുന്നത്? എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ, ഇപ്പോൾ,

വരുണാലനകിയൊരല്ലിമാലധരച്ചൂനന്ദനപൂക്കളിൻ
നിരകളാകൊണ്ടിഹവായുവാൻകൃതമായമെത്തയിൽവാണഥ
സ്മരണമെയ്യുസദാപി സീതയെമാനസേദാരകന്ധരൻ
വരികതന്നെയുമില്ലഗേഹമതിങ്കൽനിന്നുവെളിക്കഹോ (൩)

അതിനാൽ വീരനായും പ്രബലനായുമിരിക്കുന്ന ശത്രുവിനോടു നേരിട്ടിരിക്കുന്ന വൈരത്തെ വിചാരിയ്ക്കാതെയും, മന്ത്രിചാരന്മാരംഭിയ്ക്കാതെയും, വേണ്ടുന്ന പ്രവൃത്തികളെ അനുഷ്ഠിക്കാതെയുമിരിക്കുന്ന മഹാരാജാവിനോട് ബാലിയെക്കൊന്ന വർത്തമാനത്തെ വാക്കാൽ ബോധിപ്പിപ്പാൻ അസമർത്ഥന്മാരായ മന്ത്രികൾ അദ്ദേഹത്തിനെ കാണിപ്പാൻവേണ്ടി രാമകഥയെ സംബന്ധിച്ച ഒരു നാടകത്തെ ശുക്രമഹർഷിയെക്കൊണ്ട് ഉണ്ടാക്കിച്ചിരിക്കുന്നു.

അനല— ആ നാടകം ഏതുമുതൽ ഏതുവരെയാണ് ഉണ്ടാക്കിച്ചിരിക്കുന്നത്? പറയു.

സമ്പാതി— രാമന്റെ സീതാന്വേഷണം മുതൽ ബാലിവധത്തോളമാണ്.

അനല— പിന്നെയോ.

സമ്പാതി— അന്തഃപുരത്തിൽ സഞ്ചരിക്കുന്ന ആസന്നപരിചാരകന്മാരെക്കൊണ്ട് ആ നാടകം കാണണമെന്ന് മഹാരാജാവിനെ അറിയിച്ചു. അതുകേട്ട് മഹാരാജാവ് അപ്സരസ്ത്രീകളാൽ പ്രയോഗിക്കപ്പെടുന്ന ആ നാടകത്തെ കാണ്മാനായി നർമ്മസചിവനായ മഹാപാർശ്വനെ മാത്രം കൂട്ടിക്കൊണ്ട് സംഗീതശാലയ്ക്കുള്ള ദൈവവഴിയാൽ ചെന്നിരിക്കുന്നു.

അനല— അങ്ങിപ്പോൾ എവിടേയ്ക്കാണ് പോകുന്നത്?

സമ്പാതി— സ്വാമിയായ കുമാരവിഭീഷണനും മന്ത്രികളും കൂടി ആടുവാൻ ശീലമുള്ള അപ്സരസ്ത്രീകളെ മഹാരാജാവിന്റെ സന്നിധിയിൽ കൂട്ടിക്കൊണ്ടുപോരുവാനായി എന്നെ അയച്ചതാകുന്നു.

അനല— ഇങ്ങിനെയാണെങ്കിൽ ഇപ്പോൾ ചിത്രത്തിലുള്ള ഭർത്താവിന്റെ ദർശനം കൂടി ഇല്ലാതിരിക്കുന്ന ജാനകിയും ഭർത്തൃവേഷംധരിച്ച് നടനായിരിക്കുന്ന കഥാദർശനംകൊണ്ടു മനസ്സിനെ വിനോദിപ്പിച്ചുകൊള്ളട്ടെ.

സ്വാതി—- അങ്ങിനെയാകട്ടെ, എന്നാൽ തിരസ്കരണീവിദ്യയുടെ പ്രഭാവത്താൽ ദേഹത്തെ മറച്ചുകൊണ്ട് കാണേണ്ടതാണ്. അതിനെന്താണുപായം?

അനല—- അതിനുപായമുണ്ട്.

സ്വാതി -- അതെങ്ങിനെയാണ്?

അനല—- വിദ്യുജ്ജിഹ്വന്റെ ഭാര്യയായ മായാവതി മുമ്പ എന്റെ കയ്യിൽ രക്ഷാസംഘടകരണരത്നം പതിച്ചിട്ടുള്ള രണ്ടു വളകളെ തന്നിട്ടുണ്ട്, അവകളിൽ ഒന്ന് സീതയുടെ കയ്യിലും മറെറാന്ന് എന്റെ കയ്യിലും ഇട്ടുകൊണ്ട്, ഞങ്ങൾ മറഞ്ഞുതന്നെ കണ്ടുകൊള്ളാം.

സ്വാതി—- ഞാൻ ഈ രത്നവളകളെ മുമ്പുതന്നെ കേട്ടിട്ടുണ്ട്. ഇവകളെ ആദ്യം വിശ്വാമിത്രമുനി സീതക്കു കൊടുത്തു. പിന്നെ സാരണൻ സീതയോട് സമ്മാനമായിട്ട് വാങ്ങിച്ചു മഹാരാജാവിനു കൊടുത്തു. മഹാരാജാവ് വിദ്യുജ്ജിഹ്വന്റെ കയ്യിൽ സൂക്ഷിപ്പാൻ കൊടുത്തു.

അനല—- എന്നാൽ അങ്ങ് സ്വാമികല്പനയെ അനുഷ്ഠിക്കുക; ഞാനും ദീനയായ ആ ജാനകിയെ മനോവിനോദത്തിന്നായിട്ട് സംഗീതശാലയിൽ കൂട്ടിക്കൊണ്ടു വരുന്നുണ്ട്.

(എന്ന് രണ്ടുപേരും പോയി)

ഇങ്ങിനെ പൂർവ്വാംഗം.

(അനന്തരം മഹാപാർശ്വനോടുകൂടി രാവണൻ പ്രവേശിക്കുന്നു)

രാവണൻ—- മഹാപാർശ്വ! എന്തുകൊണ്ടാണ് നാടകം കാണ്മാനായിട്ട് എന്നെ മന്ത്രികൾ നിർബ്ബന്ധിക്കുന്നത?

മഹാപാർശ്വൻ—- ജാനകി നിമിത്തമായിട്ട് മന്മഥതാപത്താൽ ഖിന്നനായിരിക്കുന്ന മഹാരാജാവിന്റെ മനസ്സിനെ വിനോദിപ്പിക്കുവാനായിട്ടാണ്.

രാവണൻ— കൊള്ളാം. എന്നാൽ കളിക്കാർ ആരംഭിച്ചുകൊള്ളട്ടെ.

അന്തർന്നാടകാരംഭം

---

§ (അനന്തരം കളിക്കാരിൽ ഒരുവൻ പ്രവേശിച്ച്)

തരുണിതരുണന്മാൎക്കുചേരുമ്പോളവൎക്കുസുഖപ്രദൻ
സ്മരനിഹജയിക്കുന്നുവേർപെട്ടവൎക്കതിനിഷ്ഠുരൻ
പുരരിപുഹരൻക്രുദ്ധിത്തീയ്ക്കചിവൻ്റെശരങ്ങളിൻ
വരവിളുതട്ടപ്പാനായെല്ലാവഹിപ്പിതുകാന്തയെ (4)

രാവണൻ— ഇതു സത്യംതന്നെ.

§ (നാന്ദിയുടെ അവസാനത്തിൽ)

§ സൂത്രധാരൻ— കാണാഞ്ഞുകാദംബിനിയെനഭസ്സിൽ
കേണീട്ടുകൾക്കാലമതികലേററം
ക്ഷീണിച്ചദേഹംമയിലഞ്ഞുകാട്ടിൽ
കോണിൽകലുഷംകഷ്ടമൂഴന്നിടുന്നു (5)

രാവണൻ— ഞാൻ അപഹരിച്ചുകൊണ്ടുവന്നിട്ടുള്ള സീതയെ കാണാഞ്ഞു തിരയുന്ന ക്ഷത്രിയക്കുട്ടിയുടെ പ്രവൃത്തിയെ സൂചിപ്പിക്കുന്നപോലെ തോന്നുന്നു.

മഹാപാൎശ്വൻ— ഞാനും അങ്ങിനെതന്നെ വിചാരിക്കുന്നു.

§ (അണിയറയിൽ)

ഹാ! ഉണ്ണിലക്ഷ്മണ! ജാനകിയെ തിരയുന്ന എന്നാൽ ഈ പൎണ്ണശാല ശൂന്യയായിട്ടുതന്നെ കാണപ്പെടുന്നു.

§ സൂത്രധാരൻ— രാവണമഹാരാജാവിതിനെ കണ്ടുകൊള്ളട്ടെ. ലക്ഷ്മണവേഷം ധരിച്ചിരിക്കുന്ന ഹേതാചിയോടുകൂടി പുഞ്ജികസ്ഥലയെന്ന അപ്സരസ്ത്രീ സീതാന്വേഷണം ചെയ്യുന്ന രാമൻ്റെ വേഷം ധരിച്ചുകൊണ്ട് രംഗത്തിൽ പ്രവേശിക്കുന്നു.

(എന്നു പോയി)

ഇങ്ങിനെ അന്തൎന്നാടകപ്രസ്താവനം

രാവണൻ— നാടകം നല്ലരിക്കലിലായിട്ടാരംഭിച്ചു. എന്തെന്നാൽ ഞാൻ അപഹരിച്ചുകൊണ്ടുവന്ന സീതയെ കാണാഞ്ഞിട്ട് രാമൻ എന്തുചെയ്യുന്നു എന്ന് ഇതിനാലറിയാവുന്നതാണ്.

(അനന്തരം ഒരു കയ്യിൽ വളയിട്ടുകൊണ്ട്
സീത പ്രവേശിക്കുന്നു)

സീത— തോഴി! അമലേ! ആ രാക്ഷസരാജാവിനാൽ അന്തഃപുരവനത്തിനുള്ളിൽ തടുത്തുവെക്കപ്പെട്ടും രക്ഷിതാവാരുമില്ലാതെയും ഇപ്പോഴും ഉത്സാഹമായ വ്യസനത്തോടുകൂടിയും ഇരി

ക്കുന്ന ഞാൻ നാടകപ്രയോഗത്തെ കാണ്മാൻ ശക്തയായിട്ടു ഭവിക്കുന്നില്ല, എങ്കിലും ആൎയ്യപുത്രന്റെ കഥയെ സംബന്ധിച്ചിട്ടുള്ളതാകയാൽ എനിക്കു് സന്തോഷമുണ്ടു്.

അനല— (പ്രവേശിച്ചു്) എന്നാൽ നോം ഈ സംഗീതശാലക്കകത്തിരുന്നുകൊണ്ടു് കാണുക.

സീത— (ഭയത്തോടുകൂടി) തോഴി! പരകളത്രത്തെ പരിഗ്രഹിക്കുന്ന മഹാപാപിയായ രാക്ഷസരാജാവു് ഇതാ അല്പദൂരത്തിലായി കാണപ്പെടുന്നു.

അനല— അതുകൊണ്ടെന്താണു്? രാക്ഷസാന്ധംകരണരത്നം പതിച്ച വളയെ ധരിച്ചിരിക്കുന്ന നമുക്കു് ഇവിടെ ശങ്കിക്കാതെ തന്നെ വസിക്കാവുന്നതാണു്. അല്പം ദൂരത്തിലായതുകൊണ്ടു് നമ്മുടെ വാക്കുകളെ അദ്ദേഹത്തിനും, അദ്ദേഹത്തിന്റെ വാക്കുകളെ നമുക്കും കേൾപ്പാൻ കഴിയുന്നതുമല്ല.

സീത— പണ്ടു് ആയോദ്ധ്യകമുനിവേഷം ധരിച്ച രാക്ഷസന്നു് രാക്ഷസാന്ധംകരണരത്നം പതിച്ച വളകളെ സമ്മാനമായി കൊടുത്തതിനാൽ ഇപ്പോൾ എനിക്കു് ഞാൻതന്നെ ഉപകാരം ചെയ്തതായി വന്നുകൂടി.

അനല— മഹർഷിയുടെ മാഹാത്മ്യം ആശ്ചൎയ്യമാശ്ചൎയ്യം!! എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ ഇപ്പോൾ എനിക്കു് നിന്നെക്കാണ്മാൻ പാടില്ല. എന്നുമാത്രമല്ല അന്ധയായവൾക്കു് എന്നപോലെ എനിക്കുകൂടി നിന്റെ ദേഹത്തെ തപ്പി അറിയേണ്ടതായി തീൎന്നിരിക്കുന്നു.

സീത— നിന്നേയും അപ്രകാരംതന്നെ മറ്റുള്ള രാക്ഷസന്മാർ കാണുകയില്ല. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ ആ വളകളിൽ ഒന്നിനെ നിയ്യും കയ്യിൽ ധരിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ.

അനല— "നീ കൂടി നിന്നെ കാണുകയില്ല" എന്നാണു് പറയേണ്ടതു്. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ എനിക്കുകൂടി എന്നെ കാണ്മാൻ കഴിയാതെ വന്നിരിക്കുന്നു.

സീത— അഭിനയിക്കുന്ന അപ്സരസ്ത്രീകൾക്കു് നോം എതുവിധമായിരിക്കും?

അനല— അവർ കണ്ടുകൊള്ളട്ടെ ദോഷമെന്താണു്?

§ (അനന്തരം ലക്ഷ്മണനോടുകൂടി രാമൻ പ്രവേശിക്കുന്നു).

§ രാമൻ—(ആവേഗത്തോടുകൂടി)

ഇന്നെൻചിത്തംദഹിക്കുന്നിതുപരമുടജം
ശൂന്യമായ്ക്കണ്ടശോകാൽ

രാവണൻ— (സന്തോഷത്തോടുകൂടി) ദഹിക്കട്ടെ, ദഹിക്കട്ടെ.

സീത— (കണ്ണീരോടുകൂടി) ആര്യപുത്രന് എന്റെമേൽ സ്നേഹബന്ധം ഈവിധമാണല്ലോ. അതുകൊണ്ട് എന്നെ കൂടാതെ പർണ്ണശാലയെ കാണ്മാൻ അദ്ദേഹം എങ്ങിനെ ശക്തനായ്ത്തീരും.

§ ലക്ഷ്മണൻ— ജ്യേഷ്ഠൻ വ്യസനിക്കേണ്ട.

കുന്നിന്മേൽച്ചെന്നിരിക്കുംകുടിലിൽമയിൽകളെ-
ക്കാണ്മതിന്നാര്യമോദാൽ

രാവണൻ— (ചിരിച്ച്) ഞാനവളെ അപഹരിച്ചതായിട്ട് ഇവൻ അറിഞ്ഞിട്ടില്ല.

സീത— ഇത് ഉണ്ടാവാൻ സംഗതിയില്ലാത്ത അവസ്ഥയാണ്. എന്നാൽ ആശ്വസിപ്പിക്കുവാനുള്ള വത്സലക്ഷ്മണന്റെ ഉപായമാണിത്.

§ രാമൻ— എന്നെക്കൂടാതെപോകില്ലൊരുപൊഴുതുമതിൽ
പ്രേയസീവത്സ! സീതാ

രാവണൻ— ഭയംകൊണ്ടും ഇങ്ങിനെ വരും; സ്നേഹംകൊണ്ടു മാത്രമല്ല.

സീത— ഇത് ശരിയാണ്, എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ ആര്യപുത്രൻ സമീപത്തിലില്ലെങ്കിൽ എനിക്കു ഒന്നിലും പ്രിയമുണ്ടാകയില്ല.

§ ലക്ഷ്മണൻ— പുന്നാഗപ്പൂക്കൾപൂജയ്ക്കുടവിയതിലറു-
ത്തീടുവാൻപോയിരിക്കും (൬)

§ രാമൻ— എന്നാൽ ഉണ്ണി ചെന്ന് അന്വേഷിക്കൂ.

രാവണൻ— അവൾ അശോകവനത്തിലാണ് ചെന്നിരിക്കുന്നത്. പുന്നാഗവനത്തിലല്ല.

§ ലക്ഷ്മണൻ— അങ്ങിനെതന്നെ. (എന്ന് പുറപ്പെടുന്നു)

സീത— ആ ദിവസത്തിൽ ഇതാണ് ഒന്നാമതായി സംഭവിച്ചത്, തോഴി! അനസൂയേ! ആ അവസ്ഥയെ വിചാരിച്ച്, ഞാൻ വ്യസനത്താൽ പരവശയായിരിക്കുന്നു.

വരമെനക്കൊന്നാഞ്ഞതുംനിശി
ചരനായകനാദശാസ്യനെക്കണ്ടും
തരസാത്തെന്മനമന്നിളകി
പെരിയകെട്ടുകാററിൽവാഴയെന്നതുപോൽ (7)

അനല— തോഴി! ജാനകി! നീ നല്ല ക്ഷത്രിയസ്ത്രീയാണല്ലോ അതിനാൽ ആ സമയത്തിൽ ധീരയായിട്ടിരുന്നിരിക്കും.
സീത— അതുകൊണ്ടല്ല, അതുകൊണ്ടല്ല. എന്നാൽ അത്രിമഹർഷിയുടെ ധർമ്മപത്നിയായ അനസൂയയാൽ നല്കപ്പെട്ട ദിവ്യവസ്ത്രാംഗരാഗങ്ങളുടെ പ്രഭാവംകൊണ്ടാണ്.
അനല— ഇത് യോജിപ്പായിരിക്കുന്നുണ്ട്.
§ രാമൻ— പ്രിയേ! ജാനകി! നീയെവിടെയാണ്.
സീത— (ആത്മഗതത്തോടുകൂടി) അന്ന് ആര്യപുത്രൻ ഇങ്ങിനെ കരഞ്ഞിരിക്കും.
§ രാമൻ— കഷ്ടം! കഷ്ടം!

പൃഥ്വീസുതയെക്കാണാ—
ഞ്ഞാനതലിയുന്നുമിങ്ങുമിഹമനാകം
കത്തിക്കരുണാസാരമൊടു
കണ്ണയിതാക്കൂട്ടിലേററമുഴലുന്നു (8)

രാവണൻ— ഇത് സംഭവിക്കാവുന്നതാണ്.
സീത— (വ്യസനത്തോടുകൂടി കൈ തമ്മിൽ കശക്കിക്കൊണ്ട്) ഹാ! തോഴി അനലേ! സുബുദ്ധിയെന്നു പേരായ ആ കേളീശുകം ആ ക്ഷണത്തിൽത്തന്നെ ജീവനെ കളഞ്ഞിരിക്കും. നിശ്ചയം.
അനല— തോഴി! വ്യസനിക്കരുതെ, ദൈവത്തിന്റെ ദുർവ്വിലാസം ഇങ്ങിനെയിരിക്കുമ്പോൾ നേരമെന്തു ചെയ്യുന്നു.
§ രാമൻ— അഹോ കഷ്ടം! കഷ്ടം!

മട്ടോലുംമൊഴിതന്നെയങ്ങിനെതിരഞ്ഞിപ്പുണ്ണ്യശാലാന്തികേ
കുട്ടിക്കുഞ്ഞമരാപരന്നിഹനടന്നീടുന്നിതെല്ലാടവും
കെട്ടോട്ടങ്ങിനെയുമ്പിഴംഗിയിലിളക്കീനാരതിന്നായ്മുദാ
പൊട്ടിച്ചന്നൊട്ടസല്ലകീകിസലയംനൽകുംചിരിച്ചെൻപ്രിയാ

രാവണൻ— അതുകൊണ്ടീജാനകിക്കെന്താണ്? ഇവൾക്കു ആ

ഗ്രഹമുണ്ടെങ്കിൽ ആ വിധത്തിലുള്ള ആനക്കുട്ടികളും എന്റെ ഗൃഹത്തിലനവധി ഉണ്ടല്ലൊ.

സീത—മകനെ! കാളമേഘ! ഞാനിവിടെ– (എന്ന് പകുതി പറഞ്ഞിട്ട്) അനലേ! ഇത് നാടകമല്ലെ.

അനല— തോഴി! നിനക്കു സ്നേഹബന്ധത്താൽ ആ ആനക്കുട്ടിയെ പ്രത്യക്ഷമായി കാണുന്നപോലെ തോന്നുന്നതാണ്.

§ രാമൻ— കളിവല്ലുടനുടെപനാം
വെളിയിൽപ്പോന്നങ്ങിങ്ങു വീക്ഷിച്ചും
കളമൊഴിയാം സീതയെയി–
കളിമയിൽതിരയുന്നപോലെ തോന്നുന്നു (10)

രാവണൻ— ഞാൻ കേൾപ്പിച്ച്, ആ സീതയെ അപഹരിച്ചുകൊണ്ടുപോയിരിക്കുമ്പോഴും ആ മയിൽ മറ്റൊന്നാണ് ചെയ്യുന്നത്.

സീത—അത്ഭുതം! ചിത്രദർശനമെന്നു പേരായ മയൂരമേ! ആ ദിവസത്തിൽ വിടർന്നിരിക്കുന്ന നിനക്കു പാനഭോജനങ്ങളെ തരുന്നതിനു മുമ്പുതന്നെ എന്നെ രാക്ഷസൻ അപഹരിച്ചുകൊണ്ടുപോയി. ഹാ! കഷ്ടം! കഷ്ടം!

കരഞ്ഞാനിർഘൃണതയൊടെന്നെ
തിരഞ്ഞുകാണാതെയുഴന്നഹോ നീ
പറന്നിയുംകാലുകൾവാലുപൊളിച്ചും
മരിച്ചിരിക്കുന്നൂവശനായിതന്നെ (11)

(എന്ന് മോഹിക്കുന്നു)

അനല— (ശങ്കയോടുകൂടി കൈകളുംകൊണ്ടു തപ്പീട്ട്) [ആത്മഗതം] ഇവളും മോഹിച്ചിരിക്കുന്നു. [പ്രകാശം] തോഴി! ആശ്വസിക്കു, ആശ്വസിക്കു.

സീത— (ആശ്വസിച്ച്) അനലെ! ഇങ്ങിനെയുള്ള വ്യസനത്തെ അനുഭവിപ്പാനായിട്ടുതന്നെ ദൈവം എന്നെ സൃഷ്ടിച്ചു.

§ രാമൻ— (ഓർമ്മയോടുകൂടി)
മെല്ലെസ്സന്നാർദ്രമാകുന്തളമുടിയെയുല
ച്ചീടുവാൻകൈകളാകൊണ്ടെൻ
മല്ലാക്ഷികൈകയാൽമേൽപുടവയിളകുമാ–
റങ്ങുകുങ്കുമംദേശമായോ

സല്ലീലംപീലിവൃത്താകൃതിയിലധികസ
ന്തോഷമോടുംവിടർത്തി
ട്ടുല്ലാസാൽക്കേകികേളീമയിലിതുസവിധേ
ന്നൃത്തമാടീടുമെല്ലോ (12)

രാവണൻ— അത്യുചിതം തന്നെ. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ,

പൃത്തൻഘനാഭംപോലതിനീലമാകു
മിത്തന്വിതൻവാർമുടികണ്ടുപാരം
ന്നൃത്തങ്ങൾചെയ്യുന്നിതുബർഹിപോലെൻ
ചിത്തംഘനോൽകണ്ഠമതായിമോദാൽ (13)

സീത— അനലേ! ചിത്രദർശനന്റെ ആ വിധമുള്ള വിലാസത്തെ ആര്യപുത്രൻ ഇനിയുമോർമ്മപ്പെടുത്തി. (എന്ന് കരയുന്നു)

അനല— അതുതന്നെ ഇപ്പോൾ മരിച്ചിരിക്കെ പിന്നെ അതിന്റെ വിലാസത്തെ നീയെന്തിനാലോചിക്കുന്നു?

§ രാമൻ— അയ്യോ! സുകേശി! പ്രിയതമേ (എന്ന് മോഹിക്കുന്നു)

രാവണൻ— സന്തോഷത്തോടും ഔത്സുക്യത്തോടുംകൂടി) ഇവന്റെ ഈ മോഹത്തിന്ന് അവസാനമില്ലാതാകട്ടെ, എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ ഇവന്റെ മേൽ ആശതീർന്ന്, ജാനകി എന്റെ മെത്തയിൽ കേറുമെല്ലൊ.

സീത— അനലേ! എന്റെ നിമിത്തമായിട്ട് ആര്യപുത്രൻ ഈ വിധമായി തീർന്നു. ഞാൻ പിന്നെ വജ്രംപോലെയുള്ള മനസ്സോടുകൂടിയിങ്ങിനെ ഇരിക്കുന്നു.

അനല— തോഴി! ജാനകി! നിയ്യും അദ്ദേഹം നിമിത്തമായിട്ട്, അടിക്കടി മോഹസമുദ്രത്തിൽ മുങ്ങി പണിപ്പെട്ട് പിന്നെ പൊങ്ങുന്നു, അതിനാൽ നീയെങ്ങിനെ വജ്രമനസ്സായി തീരുന്നു.

§ ലക്ഷ്മണൻ— (അടുത്തുചെന്ന്) ജ്യേഷ്ഠ! ആശ്വസിക്ക, ആശ്വസിക്ക.

രാവണൻ— കഥയില്ലാത്ത ഈ ലക്ഷ്മണൻ ആശ്വാസനംകൊണ്ട് ജീവിപ്പിക്കുന്നുവൊ.

സീത— ഭാഗ്യത്താലിങ്ങിനെ ലക്ഷ്മണൻ ആശ്വസിപ്പിച്ചു.

§ രാമൻ— (ആശ്വസിച്ച്) ഉണ്ണീ! പുന്നാഗവാടിയിൽ ജാനകിയെ കണ്ടുവോ?

ലക്ഷ്മണൻ— [ആത്മഗതം] ഇതെങ്ങിനെ ഞാൻ ജ്യേഷ്ഠനോട് പറയട്ടെ, എന്നാൽ ഇങ്ങിനെ പറയാം. [പ്രകാശം] ജ്യേഷ്ഠൻ കേട്ടാലും.

പുന്നാഗക്കാട്ടിലും ചെന്നളികുലകലുഷ
ങ്കുരമൃദ്വാർദ്ര ചെന്താർപാരം
നന്നായ്ശ്ശോഭിച്ചമാക്കാട്ടിലുമുടനെതിരം
ഞ്ഞീടിനേനാര്യയെ ഞാൻ
എന്നല്ലാമത്തകാകങ്ങളുടെയടികളാൽ
സൈകതേ ഭംഗി ചേർന്ന
ഗ്ഗോദ്രാദ്രിച്ചുറ്റതിങ്കൽ ഗിരിനദിയിലുമാ-
രാഞ്ഞു ഞാനെന്നിദാനീം (14)

§ രാമൻ— (ഉദ്വേഗത്തോടുകൂടി) ജാനകിയെ കണ്ടില്ലേ?
(ദീർഘശ്വാസം വിട്ട്*)
സന്താനകത്തിടനിന്നശോകഗിരിപാർശ്വം
ചെന്നീടുന്നൊരു ബന്ധുജനത്തോടുകൂടി
കാന്തേ! നിന്നെക്കണ്ടീലല്ലൊ ഞങ്ങളിപ്പോ-
ളെന്തയ്യോ ഞാൻ ഹന്ത മൃഗങ്ങളെപ്പോലെ (15)

രാവണൻ— ഉത്തമസ്ത്രീകളെ പിരിഞ്ഞാൽ ഉചിതമായിട്ടുള്ളതും ലങ്കേശ്വരന്നു പ്രിയമായിട്ടുള്ളതുമായ പ്രവൃത്തി ഏതോ അതുതന്നെ.

സീത— തോഴി! അനാലേ! എന്നെക്കാണാതെ ആര്യപുത്രന്റെ അവസ്ഥ ഈവിധമായിത്തീർന്നു. അദ്ദേഹത്തിനെ പിരിഞ്ഞും രാക്ഷസനാൽ അപഹരിക്കപ്പെട്ടുമിരിക്കുന്ന എന്റെ അവസ്ഥയും ഈവിധമായി. ഇങ്ങിനെ ഞങ്ങൾ രണ്ടുപേരുടേയും ഭാഗ്യം ഈ സ്ഥിതിയിലായെല്ലോ. (എന്നു മോഹിക്കുന്നു)

അനാല— ആശ്വസിക്കു, ആശ്വസിക്കു. നീ അധികതാമസം കൂടാതെതന്നെ ത്രൈലോക്യവീരനായ ആ രഘുകുമാരനോടു കൂടിച്ചേർന്നു സുഖമായിരിക്കും.

സീത— (ആശ്വസിച്ച്) അനാലേ! ഇതുവരെയും എന്റെ പ്രാ

* ൯ൻ

ണനാഥൻ ജീവിച്ചിരിക്കുമൊ ഇല്ലയൊ എന്നുകൂടി ഞാൻ സംശയിക്കുന്നു.

അനല— എല്ലാം വൃത്താന്തവും ഈ നാടകം കൊണ്ടറിയാം.

§ ലക്ഷ്മണൻ— ജ്യേഷ്ഠൻ ധൈൎയ്യത്തെ സ്വീകരിക്കണം. ഇനി ശേഷമുള്ള വനപ്രദേശങ്ങളിലും അന്വേഷിക്കുക.

§ രാമൻ—(മുൻഭാഗത്തു നോക്കീട്ട്)

മന്ദംകാററാലുതിൎന്നുള്ളതിസുരഭികളാം
പൂക്കളൊവച്ചിച്ചുമാര-
ലന്നാസീതസ്തുതിക്കുംപ്രണയമതിലഹോ
സാക്ഷിയാണീയിത്തി

രാവണൻ— അതുകൊണ്ടെന്താണ്.

സീത— പൂൎവ്വവൃത്താന്തത്തെ അറിയിക്കുന്ന ഈ വാക്കിനാൽ എന്റെ മൎമ്മം ഭേദിക്കുന്നു.

§ രാമൻ—എന്നാൽസ്നേഹേനഞാൻചെന്നുവനിമകളെനീ
കണ്ടുവോഎന്നുചൊന്നാൽ
ചൊന്നാലെങ്ങോട്ടുപോയെന്നുടനിതിനൊട്ടു
ചോദിക്കിലെന്നോടുചൊല്ലും (16)

രാവണൻ—(കോപത്തോടുകൂടി) എടേ! എടേ! വൃക്ഷാധമ! നീ പറഞ്ഞു എങ്കിൽ ഞാൻ ചന്ദ്രഹാസത്താൽ ചിന്നശിഖാമൂലവും വെട്ടിമുറിക്കും.

മഹാപാൎശ്വൻ—[ആത്മഗതം]

ക്ഷിതിസുതയിൽപ്രേമത്താ-
ലതിമാത്രംഭ്രാന്തനായിരാഘവബാലൻ
അതുപോലെതന്നെയവളിൽ
കൊതിമൂലംഭ്രാന്തനായിരാവണനും (17)

[പ്രകാശം] മഹാരാജാവെ! അചേതനമാണല്ലൊ ഈ വൃക്ഷം, ഇതു നാടകവുമാണ്.

രാവണൻ—മന്ദബുദ്ധിയായ ഞാൻ അതിനെ ധരിച്ചില്ല.

സീത— ഇപ്രകാരം ഭ്രാന്തനെന്നപോലെ ആൎയ്യപുത്രൻ അചേതനമായ വൃക്ഷത്തോടും ചോദിച്ചു. ഈ സംഗതിയിൽ അദ്ദേഹത്തിന്ന് എന്റെ മേലുള്ള സ്നേഹബന്ധമാണ് അപരാധത്തെ ഉണ്ടാക്കുന്നത്.

§ രാമൻ— നിസ്സാരമായ ഈ വൃക്ഷം ഉത്തരം പറയുന്നില്ല, ആകട്ടെ അതുകൊണ്ടെന്താണ്.

ഏകാന്താപായതെങ്ങെന്നായിഗിരിവര!നീ
ചൊൽകമവശംകഥിച്ചി-
ല്ലെങ്കിൽബാണങ്ങളാൽഞാൻഝടിതിപൊടി
പെട്ടുത്തീട്ടുവൻനിന്നെയിപ്പോൾ
നിങ്കൽതന്നെക്കപ്പറ്റാതധികദിവസമാ
ശ്ലേഷമുറ്റംകൊണ്ടുവാഴും
വങ്കാറാത്യന്തമോദാൽദിശിദിശിചിതറി-
ക്കൊണ്ടുചെല്ലട്ടെനിന്നെ (18)

രാവണൻ——ചലമിഴിയാകിയസീതയെ
മലയിതുചൊല്ലീട്ടുമോമടിക്കാതെ
കലിശത്തിനൊത്തമല്ലര
തലമതിനുള്ളകറിഞ്ഞിരുന്നിട്ടും (19)

§ രാമൻ——ഇതിന്നിളക്കംപോലുമില്ല. ഇരിക്കട്ടെ ഗിരിനദിയോട് ചോദിക്കാം.

ഇന്നംനീപർവ്വതത്തിൻമടിയിലധിവസി-
ക്കുന്നവളല്ലോസരിത്തേ!
എന്നതസംശേവസിപ്പാൻകഴികമിയല്ല-
മെൻകാന്തയെക്കണ്ടുവാനീ
കന്നൽക്കണ്ണീമനോജ്ഞാഭ്രമരകുലകചാ-
കോകത്വസ്തനാഢ്യാ
നന്നായ്സൌന്ദര്യമേറുംസുമുഖിയവളാംവഹി-
ക്കുന്നനീയെന്നപോലെ (20)

രാവണൻ—എന്നെ ഉള്ള ഭയംകൊണ്ട് ഇതും പറകയില്ല.

§ രാമൻ—ജഡരൂപയായ ഇതും പറയുന്നില്ല.

സീത—(ചിന്താപാരവശ്യത്തോടുകൂടി) എന്നെ രാക്ഷസൻ അപഹരിച്ചതായിട്ട്, ആര്യപുത്രനോട് ആരാണ് പറവാനുള്ളത്. അങ്ങേക്കൂട്ടാലല്ലേ അദ്ദേഹം എന്നെ ഈ ദുഃഖസമുദ്രത്തിൽ നിന്നു കരകേറ്റുകയുള്ളൂ.

അനല—തോഴി! ഇനി അങ്ങോട്ടും കാണുക.

§ ലക്ഷ്മണൻ—[ആത്മഗതം] ജ്യേഷ്ഠന് ചിത്തഭ്രമം വന്നപോ

ലെ തോന്നുന്നു. അഹോ! ദൈവത്തിന്റെ ഗതി ഏതുവിധമായിത്തീൎന്നിരിക്കുന്നു. (പ്രകാശം) ജ്യേഷ്ഠ! ഇതെന്താണ്? സഹജമായിരിക്കുന്ന ധൈൎയ്യത്തെ സ്വീകരിച്ച് ആത്മാവിനെ ഉറപ്പിക്കുക. എന്നുമാത്രമല്ല ദക്ഷിണഭാഗത്തു നോക്കുകതന്നെ.

ക്ഷോണീപുത്രി ഉണക്കപ്പുല്ലുതിന്നു ദിനംതോറും വളൎത്തിടുന്നോ
രേണക്കുട്ടികളെത്തെക്കുനോക്കിയധുനാ കണ്ണീർ പൊഴിച്ചേറവും
കേണിട്ടന്നു കൊണ്ടഹോ ജനകജാ പോന്നോരു മാൎഗ്ഗത്തിനെ
കാണിച്ചീടുകതന്നെയാണിഹ നമുക്കെന്നിന്നു തോന്നുന്നു മേ (21)

രാവണൻ— (കോപത്തോടുകൂടി) ഈ മാൻകുട്ടികളെ കൊല്ലുന്നുണ്ട്. (എന്ന് വാളെടുക്കുന്നു)

മഹാപാൎശ്വൻ—മഹാരാജാവെ! ഇതു നാടകമാണ്. അതിനാൽ കോപിച്ചിട്ടു ഫലമില്ല.

സീത—(കരഞ്ഞുകൊണ്ട് സ്നേഹത്തോടുകൂടി) എന്റെ മക്കളായ മാൻകുട്ടികൾതന്നെ എന്റെ വൎത്തമാനത്തെ ആൎയ്യപുത്രനോട് ഒന്നാമതായിട്ടറിയിക്കുന്നുവൊ.

§ രാമൻ—ഉണ്ണി! എന്നാൽ തെക്കുവഴിയായിത്തന്നെ അന്വേഷിക്കുക. (എന്നു ചുറ്റിനടന്ന്) ഉണ്ണി! നോക്കു, നോക്കു.

കാന്താകേശമതിങ്കൽനിന്നതിമുദാ ഞാൻ ജാതിപുഷ്പങ്ങളെ
ച്ചന്തത്തോടണിയിച്ചതോൎക്കയുമിതാ കാണുന്നിതങ്ങിങ്ങുമായ്
ഗന്ധത്താൽ ഭ്രമരങ്ങൾ വന്നണയുമിപ്പുഷ്പങ്ങളെൻ കാന്തതൻ
കുന്തൽക്കെട്ടഴിഞ്ഞഹോ ക്ഷിതിതലേ വീണുള്ളതാണിന്നുമേ (22)

§ ലക്ഷ്മണൻ— വല്ലവനും ജ്യേഷ്ഠത്തിയായ ജാനകിയെ അപഹരിച്ചുകൊണ്ടുപോകുമ്പോൾ ഈ പുഷ്പങ്ങൾ ജ്യേഷ്ഠത്തിയുടെ കേശഭാരത്തിൽനിന്ന് വീണതായിരിക്കണം.

രാവണൻ— കഷ്ടം! കഷ്ടം! ഞാൻ അവളെ അപഹരിച്ചുകൊണ്ട് വരുമ്പോൾ പരിഭ്രമംനിമിത്തമാണ് ഇതിനെ അറിയാഞ്ഞത്.

സീത— എന്നെ ആ രാക്ഷസൻ അപഹരിച്ചുകൊണ്ടുവന്ന വഴിയെ അറിവാൻ ഇതു നല്ല അടയാളംതന്നെ.

§ രാമൻ—(അല്പം നടന്നിട്ട്) ഉണ്ണി! ലക്ഷ്മണ! ഇതെന്താണ്?

ആരുടെയാണിവ ഭിന്നരഥം ഖരസാരഥികൾ നിഹതങ്ങളിതാ
യാരുടെ രഥ്യഖരങ്ങൾ പിശാചമുഖങ്ങൾ കിടപ്പതുമുണ്ടിവിടെ

ആരുടെപൊട്ടിയവില്ലിതുമാരുടെയാണിതുടഞ്ഞകിരീടവുമി
ന്നാരുടെകാഞ്ചനതോൾവളയങ്ങളുതടിച്ചഭുജങ്ങൾമുറിച്ചതിവ (23)

§ ലക്ഷ്മണൻ-- ആശ്ചര്യമാശ്ചര്യം! ജ്യേഷ്ഠ! ഞാനിങ്ങിനെ വിചാരിക്കുന്നു, ജാനകി നിമിത്തമായിട്ട് രണ്ട് വീരന്മാർ തമ്മിൽ യുദ്ധമുണ്ടായതാണിത്.

രാവണൻ-- (കോപത്തോടു കൂടി)

എടുത്തുഞാൻജാനകിയെക്ഷണത്തിൽ
പടുത്വമോടിങ്ങുവരുന്നനേരം
തടുത്തദുർബ്ബുദ്ധിജടായുവിന്നു
കൊടുത്തുഞാൻശിക്ഷയെനല്ലവണ്ണം (24)

സീത-- അയ്യോ: താത! പക്ഷിശ്രേഷ്ഠ! ഈ വിധം ഭാഗ്യഹീനയായ എന്നെ അങ്ങ രക്ഷിപ്പാൻ ഉദ്യമിച്ചിട്ടും ധർമ്മത്തിന്റെ ഫലത്തെ പ്രാപിപ്പിക്കപ്പെട്ടില്ലല്ലോ.

അനല-- രാവണൻ ബലവാനാണെന്ന് ത്രൈലോക്യപ്രസിദ്ധമാണല്ലോ, അതിനാൽ നോമെന്തുചെയ്യും.

§ രാമൻ-- ഉണ്ണി! ലക്ഷ്മണ! വില്ല്, വില്ല്.

(എന്ന് സംഭ്രമത്തോടുകൂടി ചുററിനടക്കുന്നു.)

§ ലക്ഷ്മണൻ-- ജ്യേഷ്ഠനെന്താണ് അകാരണമായിട്ട് വില്ല ചോദിക്കുന്നത്? (എന്ന് പിറകെ ചെല്ലുന്നു)

മഹാപാർശ്വൻ--

കണ്ഠത്തിൽഹുംകൃതിനിറച്ചുടനങ്ങുചില്ലി
രണ്ടുംവളച്ചുതിളയക്കരവക്ത്രമോടും
കണ്ടാൽത്രിലോകിയെജവേനദഹിപ്പതിന്നാ-
ണ്ടുണ്ടായ്‌വരുന്നതിവനെന്നിഹതോന്നിടുന്നു (25)

രാവണൻ-- (ബദ്ധപ്പെട്ടുകൊണ്ട്) എന്നാൽ നോമിവന്റെ സമീപത്തിൽനിന്ന് മാറിയിരിക്കുക, ഈ കൃപണനോടെ തുടക്കുന്നതുകൊണ്ട് നമുക്കെന്തൊരു യശസ്സുണ്ടാകുന്നു. (എന്ന് എഴുനീല്ക്കുന്നു)

മഹാപാർശ്വൻ— മഹാരാജാവെ! ഇതു നാടകമാണ്, അതിനാൽ ഇരുന്നാലും.

സീത— ഇദ്ദേഹത്തിന് കോപം എന്തുകൊണ്ടാണ്,

§ രാമൻ—

കൊമ്പൻപത്തിനിതന്നെയെന്നവിധമായ്
വൈദേഹിയെത്തിന്നഹോ
ചീമ്പിക്കണ്ണുകൾസൌഖ്യമോടുരുധിരം
തന്മേലണിഞ്ഞങ്ങിനെ
കമ്പംവിട്ടൊരുരാക്ഷസൻഉരുതര–
ശ്വാസങ്ങളുംവിട്ടിതാ
വമ്പൻപക്ഷിശരീരമാംമലപോൽ
വാഴുന്നമദ്ധ്യേപഥം (26)

അതിനാലിവനെ സംഹരിക്കണം.

രാവണൻ— (കോപത്തോടുകൂടി)

എന്നുള്ളിലേററംപ്രിയമുള്ളസീതയെ
തിന്നീടിനാനോ ഒരുരാക്ഷസാധമൻ
എന്നാലവന്റെകഴുത്തിലെത്തുമീ
മിന്നുന്നൊരെൻവാൾനിശിതംഭയങ്കരം (27)

മഹാപാർശ്വൻ— തിരുമനസ്സുകൊണ്ട് മറന്നുപോയോ. ആ സീതയെ അശോകവനത്തിൽ തടുത്തുവെച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ.

സീത— എന്നെ ഒരു രാക്ഷസനും ഭക്ഷിച്ചിട്ടില്ല. എന്നാൽ ആര്യപുത്രന്റെ വിയോഗദുഃഖത്തെ അനുഭവിപ്പാനായിട്ട് ഞാനിപ്പോഴും പ്രാണനെ ധരിക്കുന്നുണ്ട്.

§ ലക്ഷ്മണൻ— (മുൻഭാഗത്തുനോക്കീട്ട്) ജ്യേഷ്ഠ! സംഭ്രമിക്കണ്ട. ഇദ്ദേഹം താതജടായുവാണെന്നു തോന്നുന്നു.

§ (അണിയറയിൽ)

ഉണ്ണി! രാമഭദ്ര!

മല്ലാക്ഷിസീതയെഹരിച്ചൊരുദശാനനൻ
ചെല്ലുംവഴിക്കഹമെതൃത്തുവിടീലവനായ്
വല്ലാതെവെട്ടിയവനെന്നെഹനിച്ചിതേവം
കൊല്ലുന്നതിന്നുമിനിവത്സ! ജടായുവാംഞാൻ (28)

രാവണൻ— (കേട്ടിട്ട്) ഈ രാജപുത്രന്മാർ ചെല്ലുന്നതുവരെ ആ വൃദ്ധനായ ഗൃദ്ധ്രം പ്രാണനെ ധരിച്ചിരുന്നുവോ. ഇവൻ മരിച്ചുപോയി, എന്തോ ഈ പ്രവൃത്തിയെ രാജപുത്രന്മാരോടി

നിയിവൻ പറകയില്ലല്ലോ" എന്നു വിശ്വസിച്ചുകൊണ്ട് ഞാനവിടെനിന്ന് പുറപ്പെട്ടത്.

സീത— (സന്തോഷത്തോടുകൂടി) താതജടായു രാക്ഷസേന്ദ്രനാൽ ഹനിക്കപ്പെട്ടിട്ടും പ്രാണനെ ധരിച്ചുകൊണ്ട് ആര്യപുത്രനോടും അനുജനോടും എന്നെ രാക്ഷസേന്ദ്രൻ അപഹരിച്ചുകൊണ്ടുപോയതായി പറഞ്ഞിരിക്കുമൊ. (ആലോചിച്ച്) എന്നാലെന്തുകൊണ്ടാണ് എന്നെ വീണ്ടുകൊണ്ടുപോവാൻ ആര്യപുത്രൻ ഇതുവരെയും താമസിക്കുന്നത്?

അനല— എല്ലാം നാടകത്തിൽ കാണാം.

§ ലക്ഷ്മണൻ— (വേഗത്തിലടുത്തുചെന്ന്) അയ്യോ! താത പക്ഷിശ്രേഷ്ഠ! അങ്ങയുടെ അവസ്ഥ ഈവിധമായിതീർന്നുവൊ?

§ രാമൻ— ആര്യ! പറവാൻ ശക്തിയുണ്ടെങ്കിൽ പറയണെ, പറയണെ. ആ രാക്ഷസൻ ആരുടെ പുത്രനാണ്? അവന്റെ പേർഎന്ത്? എവിടെ വസിക്കുന്നു? അവന്റെ ബലം എന്ത്? സീതയെ അവൻ എന്തിനായിട്ട് അപഹരിച്ചു? എന്ന്.

രാവണൻ— (ധൈര്യത്തോടുകൂടി) ആ പക്ഷികുലാധമൻ എല്ലാവൃത്താന്തത്തെയും ഇവരോടു പറഞ്ഞുകൊള്ളട്ടെ, അതുകൊണ്ട് ലങ്കേശ്വരൻ ഭയപ്പെടുമൊ.

സീത— (ആഗ്രഹത്തോടുകൂടി) രാവണന്റെ ബാണംകൊണ്ടു ദേഹം പിളർന്നിട്ടുള്ള അദ്ദേഹം എന്തുപറവാൻ പോകുന്നു എന്ന് ഞാൻ അധൈര്യപ്പെടുന്നു.

§ (അണിയറയിൽ)

ഉണ്ണി! ദശരഥപുത്ര!
സന്താപമോഹിച്ചുതെറ്റിവന്നിതുവചനവുമെൻ
കണ്ണിനാംകാണ്മയില്ല

രാവണൻ— നമുക്കു വളരെ വളരെ സന്തോഷം.

സീത— (വ്യസനത്തോടുകൂടി) താത! പക്ഷിശ്രേഷ്ഠ! എന്റെ നിമിത്തമല്ലൊ, അങ്ങേക്കീയവസ്ഥ സംഭവിച്ചത്.

§ രാമൻ— താത! ഒരുവിധത്തിൽ ധൈര്യപ്പെട്ടുകൊണ്ട് ശേഷവും പറയണെ.

§ (പിന്നെയും അണിയറയിൽ)

എന്നാര്യേ!ചൊൽവുനിൻകാന്തയെരജനിചരൻ
മായയാൽകൊണ്ടുപോയാൻ

രാവണൻ-- (ഗർവ്വത്തോടുകൂടി) സ്വജനവധം നിമിത്തം കോപിച്ചിട്ടുള്ള ലങ്കേശ്വരൻ വെറുതെ വിട്ടുകളയുമൊ.

സീത— ഹാ! ആര്യപുത്ര! ഹാ! ഉണ്ണി ലക്ഷ്മണ! നിങ്ങളിതറിഞ്ഞിട്ടില്ലേ? നാഥനില്ലാത്ത ഈ ജാനകിയെ രാക്ഷസൻ:— (എന്ന് പകുതി പറഞ്ഞിട്ട്) അനലേ! ഞാൻ ഈ നാടകത്തെ കാണുകയാൽ ഭയംകൊണ്ടു മനസ്സു സംഭ്രമിച്ച് മുമ്പ പരിചയിച്ചിട്ടുള്ള വാക്കുകളെതന്നെ ഇപ്പോഴും പറഞ്ഞുപോയി.

അനല— അതങ്ങിനെ തന്നെ.

§ രാമൻ— ആ രാക്ഷസാധമൻ രാമന്റെ മുമ്പാകെവെച്ച് അപഹരിക്കുമൊ?

§ ലക്ഷ്മണൻ— (ക്രോധത്തോടും ഗർവ്വത്തോടുംകൂടി)

പുള്ളിമാൻമിഴിയതായസീതയെഹരിച്ചു
രാത്രിചരനെന്നത
നുള്ളിപല്ലുലൊട്ടുചൊല്ലിടുന്നിതുജടായു
താനുടൽമുറിഞ്ഞിതാ
കള്ളനെന്നവിധമങ്ങൊളിച്ചുപഹരിച്ചു
തില്ലശരനൊകില
ന്നൊള്ളപോലവനെവാളിനാൽദൃഢമറുത്തി
ടാതഹമടങ്ങുമൊ? (80)

രാവണൻ— (മന്ദഹാസത്തോടുകൂടി)

തന്നിഷ്ടംകൈവരുവതിനുമൽസ്സുതൃവിൻമർമ്മമെല്ലാം
ഭിന്നിപ്പിച്ചിട്ടവനുടെഗൃധ്രാധമൻമൃണശേഷവാനം
നന്നായുള്ളിൽകരുതിചതുരന്മാരതിന്നുള്ളതക്കം
വന്നാൽചെയ്യുംപണിപലതുമല്ലാതെമറെറന്തുപിന്നെ (81)

§ രാമൻ— താത! ശേഷവും പറയണേ.

§ (അണിയറയിൽ)

അപ്പോൾവിന്ദ്യമാകംശ്രുതസമയമതിൽ
പോയതെല്ലാംലഭിക്കും

രാവണൻ— (ആവേശത്തോടുകൂടി) ഞാൻ അറിവുള്ളവനായി

ട്ടും അപ്പോളിതിനെ ഓൎത്തില്ലല്ലോ. ഇരിക്കട്ടെ ദൈവേച്ഛയാൽ വന്നതാണെങ്കിലും പുരുഷപ്രയത്നത്താൽ ഞാൻ സമയംപോലെ നിവൃത്തിച്ചുകൊള്ളാം.

സീത— ഭാഗ്യഹീനയായ എനിക്കു് ഇതു് സംഭവിക്കുമോ.

§ ലക്ഷ്മണൻ— ആ രാക്ഷസൻ ആരാണെന്നറിഞ്ഞില്ല, പിന്നെയെങ്ങിനെയാണ് പോയി സാധനം ലഭിക്കുന്നത്?

§ രാമൻ— താത! ഞാൻ ചോദിച്ചതിന്ന് ഉത്തരമെന്താണ്?

§ (അണിയറയിൽ)

ഉണ്ണി! എല്ലാം പറയാം കേൾക്കു:

ചൊല്ലൊണ്ടും വിശ്രവസ്സിൻമകനിഹ ഭുവനെ
വിശ്രുതൻ രാവണാഖ്യൻ (29)

രാവണൻ— ക്ഷത്രിയാധമനായ അവനോട് വൃദ്ധകഴു എന്റെ നാമധേയത്തെ പറഞ്ഞുവോ. (ദീൎഘശ്വാസം വിട്ട്) കഷ്ടം! കഷ്ടം!

പടയിലവനെന്റെ പദങ്ങള
മടിയപക്ഷങ്ങളുമറിച്ചിട്ടും
ഉടനെനറുകൊണ്ടുവാളാൽ
നെടിയഗളംവെട്ടുവാൻമറന്നാൻഞാൻ (32)

സീത— (ചിന്താശ്വാസത്തോടുകൂടി) ഇവന്റെ പേരുമാത്രം പറഞ്ഞതുകൊണ്ട് ഇവനെന്നെ ദ്വീപാന്തരമായ ഇവിടെ കൊണ്ടുവന്നിട്ടുണ്ടെന്ന് ആൎയ്യപുത്രനെങ്ങിനെ അറിയുന്നു.

§ രാമൻ— താത! ശേഷവും പറയണെ.

§ ലക്ഷ്മണൻ— (കണ്ണീരോടും ഗൽഗദത്തോടുംകൂടി) കഷ്ടം! കഷ്ടം!

കൊക്കാൽഹന്തപിളൎന്നുകൊണ്ടുരുധിരംചോൎന്നുള്ളമാംസങ്ങളെ
കക്കിക്കൊണ്ടിഹപാദപക്ഷയുഗളംവേർപെട്ടദേഹത്തിനാൽ
ഇക്കാട്ടിൽകല്ലുരുണ്ടുകൊണ്ടുമധുനാകണ്ണുംചുഴറ്റീട്ടിതാ
ചിക്കെന്നാശുജടായുജീവനെവെടിഞ്ഞീടുന്നുതാതപ്രിയൻ (33)

§ രാമൻ— വ്യസനത്തോടുകൂടി മുഴുവനും പറയാതെ തന്നെ താതജടായു പ്രാണനെ വെടിയുന്നുവോ. (അടുത്തുചെന്ന്) അയ്യോ! താത, അയ്യോ! താതനായ ദശരഥമഹാരാജാവിന്റെ പ്രിയസഖ, അയ്യോ! പഞ്ചവടീവാസത്തിങ്കൽ പ്രശംസാ

യോഗ്യമായ സാഹായ്യ പ്രവർത്തക, അയ്യോ! ഗരുഡാഗ്രജ കുലപ്രദീപ,

വിട്ടേൻരാജ്യംജനകനരുളാലുള്ളവൻകാട്ടിലേവം
കിട്ടീവാസംദിനമനുധരാപുത്രിയെക്കൈവിട്ടുപോയി
ഒട്ടല്ലാതിന്നിവപലതിനാലുള്ളദുഃഖോജ്ജ്വലിപ്പൊങ്ങി-
പ്പൊട്ടിക്കരഞ്ഞുകരയെബ്ബലമായാശ്രുനിൻനാശമൂലം (34)

മഹാപാർശ്വൻ-- മഹാരാജാവെ! ഇവന്ന് ഈ ദുഃഖങ്ങൾക്കെല്ലാം തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു തന്നെയാണ് ഹേതുഭൂതൻ.

രാവണൻ-- അമാത്യന്ന് ഈ സംഗതി മനസ്സിലായിട്ടില്ലേ?

മഹാപാർശ്വൻ-- കല്പിക്കണെ, കല്പിക്കണെ.

രാവണൻ—
കരാളമാരീചസുബാഹുതാടകാ
ഖരാദിയെക്കൊന്നതിലുംവിശേഷമായ്
അരാതിസൗമിത്രിമമസ്വസാവിനെ
വിരൂപയാക്കീട്ടതിദുഃഖമേകിനാൻ (35)

(കോപത്തോടുകൂടി) അതുകൊണ്ടിപ്പോൾ,
ഒളിവാർന്നസികൊണ്ടുഞാൻസുമിത്ര
സ്സുതയുവാവുമല്ലാരിവൻശിരസ്സറുപ്പൻ
ഗളനിർഗ്ഗതമായരക്തമെല്ലാം
കളിയായ്ഭൂതഗണംകുടിച്ചിടട്ടേ (36)

(എന്ന് വാളെടുത്തുകൊണ്ടുത്ഥാനം ചെയ്യുന്നു)

മഹാപാർശ്വൻ— മഹാരാജാവെ! നാടകമാണിത്, (എന്ന് തടുക്കുന്നു)

സീത— (വ്യസനത്തോടുകൂടി) കഷ്ടം! കഷ്ടം! എന്നെ രാക്ഷസൻ അപഹരിച്ചുകൊണ്ടുപോയി എന്നും, അവന്റെ പേര രാവണനെന്നാണ് എന്നും, മാത്രം പറഞ്ഞ് താതജടായു പ്രാണനെ വെടിഞ്ഞു. അദ്ദേഹം അവന്റെ വാസസ്ഥാനം ലങ്കാപുരമാണെന്നു പറഞ്ഞില്ലല്ലോ. അതിനാൽ ഭാഗ്യഹീനയായ ഞാനെന്തു ചെയ്യേണ്ടു.

§ ലക്ഷ്മണൻ— ജ്യേഷ്ഠ! ഇപ്പോൾ വ്യസനിക്കേണ്ട സമയമല്ല ശത്രുവിന്റെ വാസസ്ഥാനം അറിയേണ്ടതാണല്ലോ.

§ രാമൻ— (കോപത്തോടുകൂടി)

കന്നാൽക്കണ്ണിയതായസീതയെഹരിച്ചാരാക്ഷസൻവിണ്ണിലൊ
പിന്നെപ്പുന്നാഗനാട്ടിലപ്പുരഹരന്തന്നന്തികത്തിങ്കലോ
ചെന്നാലുംമമവില്ലിൽനിന്നുചിതറുംബാണംമഹാദുഷ്ടനെ
തിന്നീടാൻഗരുഡൻക്ഷണേനനാഗണിയെപ്പോലെപ്പിടിക്കില്ലയൊ

രാവണൻ— (അസൂയയോടുകൂടി) എട! എട! ക്ഷത്രിയകുട്ടി! വെറുതെ നീയെന്തിനു ചിലയ്ക്കുന്നു? ഇന്ദ്രാദികളായ ദിക്പാലന്മാരെ ഓട്ടിച്ച ഈ ലങ്കേശ്വരൻെറ പ്രതാപത്തെ നീയറിഞ്ഞിട്ടില്ലെ?

സീത— (സന്തോഷത്തോടുകൂടി) ആര്യപുത്രനെന്തുകൊണ്ടാണ് ഇതുവരെ താമസിക്കുന്നത്? (വ്യസനത്തോടുകൂടി) തോഴി അനലേ! ഇത് നാടകമാണല്ലൊ, എന്നാൽ ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നു കപടം അറിഞ്ഞുകൂടാത്ത ആ മഹാപുരുഷന്, മായാവിയായ ഈ രാക്ഷസാധമൻ എന്തെങ്കിലും ഒരു അത്യാപത്തു വരുത്തിയിരിക്കും എന്ന്.

അനല— തോഴി! ക്ഷണനേരം ക്ഷമിക്കു. അങ്ങോട്ടും നോം കാണുക.

ലക്ഷ്മണൻ— ആര്യ! പ്രസാദിക്കണെ, പ്രസാദിക്കണെ,

ചൊല്ലാന്ത്രസ്തമുടൻഭവാനിവിടെനിന്നെയ്യാലതിപ്പാളുടൻ
വല്ലാതുള്ളപരാധിയാകുമവനെക്കൊന്നീടുമേകേവലം
എല്ലാസേനകളോടുബന്ധുപുത്രരിവരോടൊന്നിച്ചഹോദുഷ്ടനെ
കൊല്ലേണംഹൃദിവൈരശാന്തിവരികില്ലല്ലാതെതെല്ലുംദൃഢം (38)

എന്നാൽ, ലോകത്തിലുള്ളരജനീചരരൊക്കെയറ്റു
പോകട്ടെയെന്നൊരുശരത്തെഭവാനയയ്ക്കിൽ
ഹാകഷ്ടമാശരകുലത്തിൽജനിച്ചസാധു
സ്ത്രീകുട്ടിവൃദ്ധരിവരൊക്കനശിക്കുമെല്ലൊ (39)

അത് ദീനജനരക്ഷിതാവായ ആര്യന്ന് അനുചിതം തന്നെ.

രാവണൻ— കഥയില്ലാത്ത ഇവൻെറ വാക്കിനെ അമാത്യൻ കേട്ടില്ലെ.

മഹാപാർശ്വൻ— ഇവനങ്ങിനെതന്നെ വിചാരിക്കുന്നു, ആകട്ടെ ദോഷമെന്തുള്ളു.

രാവണൻ— ഇവനെൻബലത്തെയറിയായ്കമൂലമി-
ന്നിവചൊല്ലിടുന്നുകഥയെന്നിയെശാൻ

ഇവരെച്ചുടാംനിശിതസായകാഗ്നിയാൽ
ജവമുള്ളയാൾകരികളെക്കണക്കഹം (40)

സീത— ഉണ്ണി ലക്ഷ്മണ! നീ പറഞ്ഞത് ശരിതന്നെ. ഇപ്രകാരം അപരാധം ചെയ്യു രാക്ഷസന്നു ഇതുതന്നെയാണ് തക്കതായ ശിക്ഷ.

§ രാമൻ— എന്നാലിനി എന്താണ് ചെയ്യേണ്ടത്?

§ ലക്ഷ്മണൻ—ജ്യേഷ്ഠത്തിയെ അപഹരിച്ചവന്റെ വർത്തമാനം അറിവാനായി തെക്കെ ദിക്കിലേക്കു പ്രവേശിക്കുകതന്നെ.

§ രാമൻ—എന്നാൽ ഉണ്ണി താതജടായുവിനെ ഗിരിനദീതീരത്തിൽ കൊണ്ടുചെന്നു സംസ്കരിക്കു.

§ ലക്ഷ്മണൻ—ജ്യേഷ്ഠന്റെ കല്പനപോലെ. (എന്നു പോയി)

§ രാമൻ—(അനുസ്മരണത്തോടുകൂടി)

സ്വപ്നത്തിൽപ്രണയക്കിറന്നധികമായത്യാദരത്തോടുമാ-
പൂന്തേൻവാണികുടിപ്പുഉൾവെന്തലഞ്ഞെത്തറച്ചില്ലിക്കുന്നതും
ചിന്തിക്കുന്നളവെന്നുചൊൽവതരാസാകല്പാഗ്നിയാലെന്നപോൽ
വെന്തീടുന്നമമാന്തരംഗമധുനാവാദിഹന്തശോകത്തിനാൽ (41)

(ഇങ്ങിനെ പിന്നെയും പിന്നെയും പറഞ്ഞുകൊണ്ട്
ചുററി നടക്കുന്നു.)

§ (അണിയറയിൽ)

പാരാതദ്രിനദീതടത്തിൽവിധിപോൽസംസ്കൃത്യഗൃദ്ധ്രേശ്വരനെ-
പ്പോരുന്നെന്നെവലിച്ചിടുന്നിതടവീജന്തുക്കളെച്ചെന്നിവൻ

§ രാമൻ—ലക്ഷ്മണനോ നിലവിളിക്കുന്നത്. (ആശ്ചര്യത്തോടുകൂടി) ഉണ്ണി! നിന്നെക്കൂടി വലിക്കുന്ന അവനാരാണ്?

മഹാപാർശ്വൻ—തിരുമനസ്സിലെ കല്പനപ്രകാരം വനമാർഗ്ഗത്തിൽ വസിക്കുന്ന ദനുകബന്ധനാണ് ലക്ഷ്മണനെ വലിക്കുന്നത് എന്നാണ് എന്റെ ഊഹം.

രാവണൻ—ഇത് ഭോജിപ്പായിരിക്കുന്നു (സന്തോഷത്തോടുകൂടി) വലിക്കട്ടെ വലിക്കട്ടെ ഭക്ഷിപ്പാനായിട്ട്.

സീത—(ഉദ്വേഗത്തോടുകൂടി) ആരാണ് ലക്ഷ്മണനെ വലിക്കുന്നത്.

§ (അണിയറയിൽ)

കണ്ണൊന്നുള്ളമുഖംവഹിച്ചുമുദരേമനാഗചലംപോലവേ
വണ്ണംനീളവുമുള്ളകയ്യിണയിനാൽഘോരൻകബന്ധാകൃതി (42)

§ രാമൻ—അഹഹ! ഉദാസീനത, ഉദാസീനത, എന്നാലടുത്തു ചെല്ലട്ടെ.

§ (അണിയറയിൽ)

നീയാര്? ഒരു രാജകുമാരനെന്നപോലെ തോന്നുന്നു ഭാഗ്യത്താലിനിക്ക് മഹാത്മാവായ ദൈവം നിന്നെ ഭക്ഷിപ്പാനായിട്ട് തന്നിരിക്കുന്നതാണ്.

§ രാമൻ—(കേട്ടിട്ട് വേഗത്തിൽ ചുററിനടന്ന് നോക്കീട്ട്) ആ രാക്ഷസനെ ഉണ്ണിതന്നെ വധിച്ചു് കളഞ്ഞുവൊ, എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ ഇപ്പോൾ,

ബാലൻയോജനദീർഘകൈകളസിയാൽഛേദിക്കവേചോരയെ
ച്ചാലേതാളിണയാലൊഴുക്കിയുടനേവീണാൻകബന്ധൻഭുവി
കോലത്തിൽജയലക്ഷ്മിതൻമുഖമിലൊപ്പംകുങ്കുമച്ചാറിനെ
പ്പോലെച്ചോരകണങ്ങളേററടനിതാപോരുന്നുമത്സോദരൻ (43)

രാവണൻ—(വ്യസനത്തോടും ആശ്ചര്യത്തോടുംകൂടി) വീരനായ ക്ഷത്രിയകുട്ടി ദനുകബന്ധനെക്കൂടി സംഹരിച്ചുവൊ. ഈ കുട്ടികളെ കൊല്ലുവാനായിട്ടാണ് ഞാനവനെ വനമാർഗ്ഗമദ്ധ്യത്തിലിരുത്തിയത്.

സീത—(സന്തോഷത്തോടുകൂടി) ഉണ്ണി! ഭാഗ്യത്താൽ നീ മൃത്യുവിന്റെ മുഖത്തിൽനിന്ന് വേർപ്പെട്ടു.

§ ലക്ഷ്മണൻ—(പ്രവേശിച്ച് ആകാശത്തിൽ നോക്കീട്ട്) ജ്യേഷ്ഠനെക്കുറിച്ച് അശരീരിണിയായ വാക്കെന്തു പറയുന്നു? "ഹേ! രാമചന്ദ്ര! കേട്ടാലും: ജാനകിയെ ലഭിപ്പാനും, ശത്രുവിനെ സംഹരിപ്പാനും, ഉപായഗമുള്ള പ്രവൃത്തിയെ ഞാൻ പറയാം" എന്നൊ.

§ (രാമൻ ആദരത്തോടുകൂടി കേൾക്കുന്നു)

§ ലക്ഷ്മണൻ—പിന്നെയും എന്തു പറയുന്നു?

"അവിടെസചിവർനാലാളൊത്തുസുഗ്രീവനാമാ
പ്ലവഗവരനിരിപ്പുണ്ടൃശ്യമൂകാദ്രിയിങ്കൽ

അവനൊസഖിയതാകിൽജ്യേഷ്ഠനാംബാലിതൻനാ-
ടവനുടനെകൊടുക്കിൽസാദ്ധ്യമാമിവൻറകാൎയ്യം
ആശ്ചൎയ്യമല്ല, മുന്നംമഹേന്ദ്രസ്ഥൂലശിരസ്സാംമുനിവൎയ്യൻ
തന്നുശാപംരാക്ഷസനായേനതിനാൽഞാൻ
ഇന്നെൻശാപംതീൎന്നുഭവാന്മാരൊടൊരുവാക്യം
ചൊല്ലുന്നേൻനിസ്പൃഹംപ്രത്യുപകാരാൎത്ഥമിതോൎപ്പിൻ (45)

എന്നോ, ദനുകബന്ധൻ തന്നെയാണോ ദേഹത്തെ ത്യജിച്ച് ദിവ്യനായിട്ടിങ്ങിനെ പറയുന്നത്.

രാവണൻ— (അസൂയയോടുകൂടി) ദനുകബന്ധൻകൂടി എന്റെ പക്ഷത്തെ വിട്ട് ശത്രുപക്ഷത്തിൽ ചേൎന്നുവൊ?

മഹാപാൎശ്വൻ— അവൻ മരിക്കുന്നതുവരെ ചേൎന്നില്ലല്ലൊ.

സീത— ദേഹത്തെ വെടിഞ്ഞ രാക്ഷസൻ ഭാഗ്യത്താൽ ഉപകാരം ചെയ്തു.

രാവണൻ— മഹാപാൎശ്വ! ബാലിയുടെ രാജ്യത്തിൽ സുഗ്രീവനെ വാഴിക്കുകയെന്നുള്ളത് അസംഭവമാണ്. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ,

ഖരനെദ്ദൂഷണനെത്രിശിരസ്സെയും
പരശുരാമനെയുംയുധിരാഘവൻ
വിരവിൽവെൽകിലുമങ്ങുജയിക്കയി-
ല്ലരിഭയങ്കരനാകിയബാലിയെ (46)

അതുകൊണ്ടല്ലെ ആ ക്ഷത്രിയകുമാരന്മാരെ വധിപ്പാനായി ബാലിയെ പറഞ്ഞേല്പിക്കണമെന്നു മന്ത്രികൾ തീൎച്ചയാക്കിയത്. നോക്കു! നോക്കു!

എന്നുമകപിവരൻകിഴക്കുമുതലാഴി-
മൂന്നിലുമൊരുക്ഷണേ
ചെന്നുഭാസ്കരനുനൽകമൎഘ്യമതുമൂന്നു
മഹാഹസന്ധ്യയിൽ
കൊന്നുപോരിൽമലയൊത്തദുന്ദുഭിയെയോജ
നസ്സുകലൈകകളാ-
ലന്നെറിഞ്ഞിതവനോളമില്ലബലമാൎക്കു
മെന്നഖിലസമ്മതം (47)

മഹാപാൎശ്വൻ— [ആത്മഗതം] ഇദ്ദേഹത്തിന്റെ ജയിക്കാതെ

നുള്ള മോഹമെല്ലാം ബാലിയെ ആശ്രയിച്ചാണ് ഇരിക്കുന്നത്. ബാലിയുടെ മരണം മനസ്സിലായാൽ എന്തു ചെയ്യുമോ എന്ന് എനിക്കറിഞ്ഞുകൂടാ. [പ്രകാശം] മഹാരാജാവെ! അതങ്ങിനെതന്നെ.

രാമൻ— (ആകാശത്തിലുദ്ദേശിച്ച്) പൂജ്യനായ ഭവാനാൽ ഞങ്ങളും അനുഗ്രഹിക്കപ്പെട്ടു. ഇനിയിപ്പോൾ അങ്ങുന്ന് ഇഷ്ടംപോലെയുള്ള ദിവ്യപദത്തെ പ്രാപിച്ചാലും. പിന്നെയും അങ്ങുന്ന് എന്തുപറയുന്നു? "ഈ പമ്പാനദീതീരത്തിൽക്കൂടിയാണ് ഋശ്യമൂകപർവ്വതത്തിലേക്കു പോകേണ്ടത്" എന്നൊ, അങ്ങിനെ ചെയ്യാം.

(എന്ന് രണ്ടുപേരും ചുററിനടക്കുന്നു)

രാവണൻ— (ശങ്കയോടുകൂടി) ഈ കള്ളത്താപസന്ന് സുഗ്രീവനോടുകൂടി സഖ്യം സംഭവിക്കുമൊ?

മഹാപാർശ്വൻ— ഇത് ഒരിക്കലും ഉണ്ടാകുന്നതല്ല.

രാവണൻ— (ധൈര്യത്തോടുകൂടി ഉറപ്പിച്ചിരുന്ന്)

സുരനരവാനരാണാ-
മോരായിരമിരിക്കിലും
സാരവാരിധിയാംബാലി-
വീരനോടെതിരാർവരാ (48)

മഹാപാർശ്വൻ— [ആത്മഗതം] തത്വമറിയാതെ മഹാരാജാവ് ഇങ്ങിനെയായിയല്ലൊ. രാജാവ് മൂഢനായിരുന്നാൽ മന്ത്രികളെന്തുചെയ്യും. [പ്രകാശം] എല്ലാം നാടകത്തിൽവെച്ച് പ്രത്യക്ഷപ്പെടും.

സീത— (അനുസ്മരണത്തോടുകൂടി) എന്നെ എടുത്തുകൊണ്ടോടുന്ന രാക്ഷസന്റെ മടിയിലിരുന്നുകൊണ്ട് ഞാനൊരു പർവ്വതശിഖരത്തിൽ അഞ്ചു വാനരന്മാരെ കണ്ടുവല്ലൊ. അവരിലൊരുത്തനായിരിക്കാം സുഗ്രീവൻ.

അനല— അവരിൽ ഒരുത്തനെയെങ്കിലും നീയെന്തുകൊണ്ടാണ് ശരണം പ്രാപിക്കാതിരുന്നത്?

സീത— ഇതെങ്ങിനെയാണ് സാധിക്കുന്നത്. രാക്ഷസനെന്നെ എടുത്തുകൊണ്ടു വായുവിനേക്കാൾ അതിവേഗത്തിലോടുന്നുവല്ലൊ.

§ ലക്ഷ്മണൻ-- (മുൻഭാഗത്തിൽ ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചുകൊണ്ട് ഇ
ഇതുതന്നെ പമ്പാസരസ്സ്.

ചെന്നീടാമിസ്സരസ്സിന്നരികിൽമൃഗാവൃതം
കൊണ്ടുമറ്റിച്ചനേകം
മന്ദാരപ്പൂക്കളിൻതേനടനൊഴുകിന്ന
ഞെങ്ങുള്ളമാർഗ്ഗത്തിലൂടെ
നന്നായ്മാവുംകമുങ്ങുംപനസമിവകളിൻ
ഛായയുള്ളോരിതിങ്കൽ
പൂന്നാഗപ്പൂസുഗന്ധത്തൊടുപവനനിതാ-
സഞ്ചരിക്കുന്നമന്ദം (49)

രാവണൻ-- ആ പമ്പാതടത്തിലുള്ള വനപ്രദേശം രമണീയം തന്നെ.

സീത-- (ഉദ്വേഗത്തോടുകൂടി) അനലേ! രമണീയമായ ആ പമ്പാതടപ്രദേശത്തെ കണ്ടിട്ട് ആര്യപുത്രൻ ഏതു സ്ഥിതിയിലായി എന്ന് ഞാനറിയുന്നില്ല.

അനല-- എല്ലാം നാടകംകൊണ്ട് നമുക്കറിയാം.

§ രാമൻ-- (നോക്കീട്ട്) ഈ പമ്പാസരസ്സിൽ,

കാന്തസ്സ്വേറാംപറിച്ചുകിയബിസലതയാൾ
തൃപ്തിയാമെന്നറിഞ്ഞി-
ദ്ദന്തിത്തമ്പിക്കരത്താൽസലിലമുടനെടു
ത്തങ്ങൊഴിക്കുന്നവായിൽ

(വിചാരിച്ച്) ഹാ! എന്നെക്കൂടാതെ ആ ജാനകി എങ്ങിനെ ഇരിക്കും? (എന്ന് കണ്ണീർ പൊഴിക്കുന്നു)

രാവണൻ-- ലങ്കേശ്വരന്റെ പ്രസാദമുള്ള കാലംവരെ രാക്ഷസികളാൽ നല്ലവണ്ണം രക്ഷിക്കപ്പെട്ടുകൊണ്ടിരിക്കും.

സീത-- (കണ്ണീരോടുകൂടി) അനലേ! ആര്യപുത്രനെ പിരിഞ്ഞിട്ടും ഞാൻ ജീവിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു എന്നുള്ളത് ഹൃദയശല്യമായിരിക്കുന്നുവല്ലോ.

§ രാമൻ-- (കണ്ണീർ തുടച്ച്)

കാന്തായാംഹംസമേനാളുവുചിതാകില
ക്രീഡവേവണ്ടശേഷം

ചെന്താർവിട്ടൽഗമിക്കുംപടിബഹുനളിനി
കാണുമാറുന്നഭംഗ്യാ (50)

ഹാ! പ്രിയേ! ജാനകി! (എന്ന് മോഹിക്കുന്നു)

രാവണൻ-- (സംശയത്തോടുകൂടി) ഇവൻ മോഹിച്ചിരിക്കുന്നതാണ്. പിന്നെയും ഉത്ഥാനം ചെയ്യുമല്ലോ. അല്ലെങ്കിൽ ഒരു സമയം പുനരുത്ഥാനം ചെയ്യാത്ത മൂർഛയായിരിക്കുമോ ഇത്.

സീത-- ഹാ! കഷ്ടം! കഷ്ടം! വിരഹം നിമിത്തം ഭർത്താവിന്ന് ഈ വിധമായ അവസ്ഥ സംഭവിച്ചപ്പോഴും ദുഷ്ടദൈവം എന്നെ കാട്ടിക്കൊടുത്തില്ലല്ലോ.

(എന്ന് വ്യസനത്തോടുകൂടി ഇരിക്കുന്നു)

§ ലക്ഷ്മണൻ-- ജ്യേഷ്ഠ! ആശ്വസിക്കുക, ആശ്വസിക്കുക.

ക്ഷിതിമകളെഹരിച്ചുള്ളാശരന്തന്റെപേരും
ദ്രുതമവനെജയിപ്പാൻമാർഗ്ഗവുംനാമറിഞ്ഞു
അതിജവമൊടുകറാംമാലിനിജ്യേഷ്ഠനെന്തി-
ന്നിപ്പൊഴുതുവിചാരംപൂണ്ടുമോഹിച്ചിടുന്നു (51)

§ രാമൻ--(ആശ്വസിച്ച്) ഉണ്ണി! ഋശ്യമൂകപർവ്വതം എത്ര ദൂരത്തിലാണ്?

§ ലക്ഷ്മണൻ—ജ്യേഷ്ഠ! ഒരു ഭിക്ഷു ഇതാ അടുത്തുവരുന്നു, അദ്ദേഹത്തിനോട് ഞാനിതു ചോദിക്കാം.

§ (അനന്തരം ഭിക്ഷു പ്രവേശിക്കുന്നു)

§ ഭിക്ഷു--ഞാൻ ഭിക്ഷുവേഷത്തോടുകൂടി ആ രാജപുത്രന്മാരുടെ സമീപത്തിൽ വന്നുചേരാം.

രാവണൻ--എന്നാൽ പ്രേരിതനായ ബാലി ഭിക്ഷുവേഷം ധരിച്ച്, ഇവരെ വധിപ്പാനായി വന്നതായിരിക്കാം.

സീത--അനലേ! അയ്യോ കഷ്ടം! അയ്യോ കഷ്ടം!

അനല--തോഴി! അകാരണമായിട്ടെന്താണ് ഭയപ്പെടുന്നത്?

സീത--ആ രാക്ഷസൻ ഭിക്ഷുവേഷംധരിച്ച് എന്നെ എങ്ങിനെ അപഹരിച്ചുവോ അതുപോലെ മായകൊണ്ട് ആര്യപുത്രനേയും കൊല്ലുവാനിങ്ങിനെ ചെന്നതാണെന്ന് ഞാനൂഹിക്കുന്നു.

അനല--ഇതു നാടകമല്ലേ, എന്നാൽ അങ്ങോട്ടും കാണുക. ഇപ്പോഴേ സംഭ്രമിച്ചതുമതി.

§ ലക്ഷ്മണൻ-- ഭഗവൻ ഭിക്ഷോ! നാലു മന്ത്രികളോടുകൂടി സുഗ്രീവൻ വസിക്കുന്ന ഋശ്യമൂകപർവ്വതത്തെ അങ്ങ് അറികയില്ലെ?

§ ഭിക്ഷു--[ആത്മഗതം] ബാലി സുഗ്രീവനെ വധിപ്പാനായി തനിക്കു ചെല്ലുവാൻ പാടില്ലാത്ത ഋശ്യമൂകപർവ്വതത്തിലേക്കു ഇവരെ അയച്ചിരിക്കുന്നതാണൊ. അതുകൊണ്ടായിരിക്കാം എന്റെ സ്വാമി സുഗ്രീവൻ സംശയിച്ചുകൊണ്ട് സൂക്ഷ്മം അറിവാനായിട്ടുതന്നെ പറഞ്ഞയച്ചിരിക്കുന്നതു. എന്നാൽ അത് അങ്ങിനെയായിരിക്കയില്ല. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ ഉള്ളിൽ ആത്മാവ് പ്രസാദിക്കുന്നു. [പ്രകാശം]

മരുഴുവനത്താൽകഞ്ചുക
മുരുജലധരമാലയാൽതലപ്പാവും
അരുവിയിനാൽവാളുമിയ_
ന്നൊരുഗിരിവരമൃശ്യമൂകമിതാ (52)

നിങ്ങളാരാണ?

രാവണൻ—[ആത്മഗതം] ഇവൻ ബാലിയല്ല. [പ്രകാശം] മഹാപാർശ്വ! നീയറികയില്ലെ? ഇവർ രണ്ടുപേരിൽ ഒരുത്തൻ ഖരനെ വധിച്ച മഹാപാപിയാണെന്നും, മറെറാരുത്തൻ ശൂർപ്പണഖയുടെ മുഖത്തെ വിരൂപപ്പെടുത്തി മഹാപരാധം ചെയ്തവനാണെന്നും.

സീത--[ആത്മഗതം] ഭിക്ഷുരൂപനായിരിക്കുന്ന ഇവൻ രാക്ഷസനല്ല. [പ്രകാശം] അനാർയ്യെ! ഇവനറികയില്ലെ ഭാഗ്യഹീനയായ ജാനകിയുടെ ഭർത്താവിന്റെ വേഷം ധരിച്ച അപ്സരസ്ത്രീയാണ് ഒരുത്തിയെന്നും ആ ജാനകിയുടെ ദേവരന്റെ വേഷം ധരിച്ച അപ്സരസ്ത്രീയാണ് മറെറാരുത്തിയെന്നും.

§ ലക്ഷ്മണൻ-- മനുവംശജനേഷുരാമനിന്നാ-
നനുജൻലക്ഷ്മണനാര്യഭാര്യയായ
ജനകാത്മജതന്നെയെന്തുചൊല്ലാം

§ ഭിക്ഷു-- മതി, മതി. അങ്ങോട്ടുള്ള വർത്തമാനം മനസ്സിലായി രാവണൻ അപഹരിച്ചു? എന്നു

§ ലക്ഷ്മണൻ— ഇനിഞങ്ങൾക്കിനനന്ദനൻശരണ്യൻ (53)

§ ഭിക്ഷു— ഞാൻ അദ്ദേഹത്തിന്റെ മന്ത്രിയായ ഹനുമാനാണ്.

എന്നാൽ സൂൎയ്യവംശാലങ്കാരഭൂതനായ ഹേ ദേവ! കേട്ടാലും:

ജ്യേഷ്ഠൻബാലിരവിസുതകളത്രത്തിനെത്താനടക്കി
കഷ്ടംകൊന്നിട്ടവനെയവളെസ്സൂൎയ്യപുത്രന്നുനൽകിൽ
കൂട്ടത്തോടുദശവദനനെക്കൊന്നുസൂൎയ്യാത്മജന്താ—
നൊട്ടുംവൈകാതയിരഘുപതേ!നിൻകളത്രത്തെനൽകും (54)

എന്നുകൊണ്ടെന്നാൽ സുഗ്രീവൻ രാജാവായ ബാലിയുടെ അൎബ്ബുദകോടിസഹസ്രസംഖ്യയുള്ള ദണ്ഡചക്രത്തിന്ന് നാഥനായി തീരും.

രാവണൻ— (കോപത്തോടുകൂടി) എന്തുപറയുന്നു ശിക്ഷുഹതകൻ? എന്റെ ചന്ദ്രഹാസം എവിടെ?

ഒന്നാമതീഭിക്ഷുവിനെക്ഷണേന
കൊന്നിട്ടുഞാൻപിമ്പുടനൃശ്യമൂകേ
ചെന്നാശുസുഗ്രീവനെമൂന്നമാത്യ
രൊന്നിച്ചുകൊന്നീടുവനിന്നുതന്നെ (55)

(ആലോചിച്ച്) ഞാനെന്തിനിങ്ങിനെ ബദ്ധപ്പെടുന്നു. ക്ഷത്രിയക്കുട്ടികളെ വധിപ്പാനായി പ്രേരണം ചെയ്യപ്പെട്ട ബാലിതന്നെ അവരുടെ സ്നേഹിതന്മാരായ മററുള്ളവരേയും കൊല്ലുമെല്ലൊ.

മഹാപാൎശ്വൻ— സ്വാമി കല്പിച്ചത് ശരിയാണ്.

സീത— അന്യോന്യമുള്ള ഈ നിശ്ചയം നല്ല യോജിപ്പുള്ളതായി കാണപ്പെടുന്നു.

§ രാമൻ— അങ്ങിനെയാകട്ടെ, എന്നാൽ ഋശ്യമൂകപൎവ്വതത്തിലേക്കു നോം ചെല്ലുക. (എന്ന് എല്ലാവരും ചുററിനടക്കുന്നു)

§ രാമൻ— എന്താണിത് പൎവ്വതശിഖരംപോലെ ഉന്നതമായും മാൎഗ്ഗനിരോധകമായുമിരിക്കുന്ന അസ്ഥി സമൂഹം കാണപ്പെടുന്നു.

§ ഹനുമാൻ— ബാലി കൊന്നു വലിച്ചെറിഞ്ഞ ദുന്ദുഭിയുടെ അസ്ഥി സമൂഹമാണിത്.

§ രാമൻ— ഗമിപ്പാൻ വേണ്ടി ഇതിനെ ഞാൻ പൊങ്ങിക്കാം.

(എന്ന് പൊക്കുന്നതായി നടിക്കുന്നു)

§ ലക്ഷ്മണൻ— (ആശ്ചൎയ്യത്തോടുകൂടി) ജ്യേഷ്ഠൻ പാദാംഗുഷ്ഠം

കൊണ്ട് ഗന്ധാദ്രികൂടത്തെ പത്തുയോജനയ്ക്കകലെ തള്ളിക്കളഞ്ഞുവൊ.

§ ഹനുമാൻ— [ആത്മഗതം] ഈ രാജകുമാരൻ മഹാബലവാൻ തന്നെ. [പ്രകാശം] ദേവ! യുദ്ധാവസാനത്തിൽ മരിച്ച ദുന്ദുഭിയുടെ ഈ ദേഹത്തെ വീരനായ വാനരനായകൻ കൈക്കുടംകൊണ്ട് ഒരു യോജന ദൂരത്തിലെറിഞ്ഞു.

§ രാമൻ— (മുൻഭാഗത്തുനോക്കീട്ട്) ഈ സാലതരുക്കളിൽ കാണുന്ന രന്ധ്രങ്ങൾ ആരുടെ ശരംകൊണ്ട് ഉളവാക്കപ്പെട്ടതാണ്?

§ ഹനുമാൻ— ബാലിയുടെ തന്നെ.

§ ലക്ഷ്മണൻ— പെരുവിരൽകൊണ്ട് ഭൂമിഭാഗത്തെ ''അമർത്തി ഒരു നിരയാക്കപ്പെട്ട ഈ സാലങ്ങളെ ജ്യേഷ്ഠൻ ഒരു ബാണം കൊണ്ടുതന്നെ ഒന്നിച്ചു മുറിച്ചു കളഞ്ഞുവൊ.

§ ഹനുമാൻ— (സന്തോഷത്തോടുകൂടി) ദേവ! കണ്ടാലും, കണ്ടാലും. ബാലിയുടെ അനുജനായ സുഗ്രീവൻ മന്ത്രികളോടുകൂടി പർവ്വതശിഖരം വിട്ടിതാ ഇറങ്ങിവരുന്നു. അതുകൊണ്ട് ഞാനിങ്ങിനെ വിചാരിക്കുന്നു.

ദൂരമാർഗ്ഗത്തിൽനിന്നംപെരുവിരലാൽ
ദുന്ദുഭേരസ്ഥിനീക്കി-
പ്പാരിൽസാലങ്ങളേഴുമൊരുകണയാൽ
ഖണ്ഡനംചെയ്തുവീർത്തി-
സാരന്മാരുണ്ടല്ലാതാർജ്ജൻകപിവരനെഹനി-
ച്ചീട്ടുമെന്നോർത്തിവന്താൻ
പോരുന്നൂസഖ്യലാഭത്തിനുമഥകപികൾ
ക്കീശനായ്പ്പാഴ്‌വാനും (56)

രാവണൻ— (ആശ്ചര്യത്തോടും ഉദ്വേഗത്തോടുംകൂടി)
ഘോരംദുന്ദുഭിദാനവാസ്ഥിയെപദാഗ്രംകൊണ്ടുനീക്കിക്ഷണാൽ
പാരാതേകശരത്തിനാലെഭേദനംചെയ്യേഴുസാലങ്ങളെ
പാരംപൂർവ്വതനൂജനോടുവിരവിൽസഖ്യത്തെയിച്ഛിക്കുമീ
വീരൻബാലിയെയുംഹനിപ്പതിനുമാഹാപോരാതെയായ്വീരുമോ

(ആലോചിച്ച്) പൊരുതുന്നവരെക്കാളും
പൊരുതുംകാലനുപോലുമൊരുകാലൻ

തെരുതെരെയുധികല്ലേറിവാൻ
വിരുതൻബാലീജയിപ്പതാരവനോ? (58)

സീത— ആ ദേശാന്തരത്തിൽ ഭാഗ്യത്താൽ ആൎയ്യപുത്രന് പ്രബലനായ ബന്ധുവിനെ ലഭിച്ചു എന്ന് തോന്നുന്നു.

§ രാമൻ— ഇതാ ഇവൻ എൻെറ സമീപത്തിൽ വരുന്നു.

§ (അനന്തരം മന്ത്രികളോടുകൂടി സുഗ്രീവൻ പ്രവേശിക്കുന്നു)

§ സുഗ്രീവൻ— (ആശ്ചൎയ്യത്തോടുകൂടി)

എവരേബാലിയയച്ചി-
ട്ടിവിടെവരുന്നെന്നുനാംഭയപ്പെട്ടു
അവരെത്തന്നെഹനുമാൻ
ജവമെൻപ്രിയരാക്കുവാൻവരുത്തുന്നു (59)

§ ഹനുമാൻ— ദേവ! സുഗ്രീവൻ നമസ്കരിക്കുന്നു.

§ രാമൻ— സ്നേഹിതന്ന് കുശലമല്ലേ.

(എന്ന് ആലിംഗനം ചെയ്യുന്നു)

§ സുഗ്രീവൻ— ദേവ! ഇതിനുമേലും എനിക്കെന്താണ് കുശലമുണ്ടാകേണ്ടത്. എന്തെന്നാൽ അങ്ങുന്ന് സ്നേഹിത എന്നു വിളിക്കുന്നതിന്നു ഞാൻ പാത്രമായല്ലൊ.

§ രാമൻ— സ്നേഹിത! വിശ്രവസ്സിൻെറ പുത്രനായ രാവണനേയും അവൻ വസിക്കുന്ന പുരിയേയും താനറിയുമോ?

(രാവണൻ സുഗ്രീവനെന്തുപറയുമെന്നു ശ്രദ്ധയോടുകൂടി കേൾക്കുന്നു)

§ സുഗ്രീവൻ— ദേവ! ഞാനൊന്നുമറികയില്ല.

മഹാപാൎശ്വൻ— തിരുമനസ്സിലെ വാസസ്ഥലത്തെ സുഗ്രീവനുംകൂടി അറികയില്ലേ?

രാവണൻ— (ചിരിച്ച്) എന്നാൽ അമാത്യൻ കേൾക്കു.

മുന്നംഞാൻപഞ്ചവട്യാംക്ഷിതിമകളെഹരി
ച്ചിങ്ങുപൂകാവിലാക്കീ–
ട്ടന്നെൻവാസംമഹേന്ദ്രംവരെവനമതിലു–
ള്ളോർമറക്കണമെല്ലാം
എന്നാരാധിച്ചപോലെപ്പുരരിപുവരമേ–
കീടിനാൻതന്നിമിത്തം

തന്നോടേവേന്ദ്രപുത്രാനുജനവചനറിവു
ണ്ടെങ്കിലുംമാംമറന്നു (60)

സീത— അനലേ! വാനരനാഥനായ ഇവനും ലങ്കേശ്വരന്റെ വർത്തമാനത്തെ അറിയുന്നില്ല. അതിനാൽ എന്നെ അശോകവനത്തിൽ രാക്ഷസികളാൽ തടുത്തുവെക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നതായിട്ട് ആര്യപുത്രനോട് ആരാണ് പിന്നെ പറവാനുള്ളത്?

അനല— തോഴി! ഇനിയും നീയെന്തിനിങ്ങിനെ വ്യസനിക്കുന്നു? സുഗ്രീവന്റെ ഭടന്മാരിൽ ആരെങ്കിലും ഇവിടെവന്ന് നിന്നെക്കണ്ടിട്ട് അദ്ദേഹത്തിനോട് വർത്തമാനത്തെ അറിയിക്കില്ലേ?

§ സുഗ്രീവൻ—— എന്നാൽ ആകാശത്തിൽകൂടി ഒരു രാക്ഷസൻ ഒരു രാജകന്യകയെ കൊണ്ടുപോകുമ്പോൾ ആ കന്യക ആഭരണങ്ങളെ പൊതിഞ്ഞിട്ടുള്ള ഈ ഉത്തരീയത്തെ എന്റെ സമീപത്തിലിട്ടു (എന്ന് കൊടുക്കുന്നു)

§ രാമൻ—— (നോക്കീട്ട്) അവളുടെ തന്നെ ഈ ഉത്തരീയം.
(എന്ന് വാങ്ങുന്നു)

രാവണൻ— (ആവേശത്തോടുകൂടി) ജാനകി ഇങ്ങിനെ ഉത്തരീയത്തെ താഴത്തിട്ടതുംകൂടി ഞാൻ അന്ന് ബദ്ധപ്പാടുകൊണ്ട് അറിഞ്ഞില്ല.

സീത— ഞാൻ താഴത്തിട്ട ഉത്തരീയം ഭാഗ്യത്താലന്നുതന്നെ ആര്യപുത്രന്റെ കയ്യിൽ ചെന്നു.

§ രാമൻ— (സന്തോഷത്തോടും വ്യസനത്തോടുംകൂടി) [ആത്മഗതം] ഇതവളുടെ തന്നെ.

ഇക്കാണുംചേലകാന്താകുചതടമകരീ
പത്രകസ്തൂരിയോടും
പൊക്കംകൊള്ളുന്നവുംചേർന്നൊരുമുലയിണയെ
സ്വല്പമായിട്ടുകാട്ടും
നോക്കംപ്പൂങ്കിംഗമോടുംസുമുഖിയിതിനെഞാ—
നങ്ങിഴക്കുന്നനേരം
ചിക്കന്നെന്നെച്ചിലപ്പോളിതിനുടെതലയാൽ
വീശുമേപേശലാംഗി (61)

രാവണൻ— രാജപുത്രന്റെ ഈ ഉൽകണ്ഠ ഏററവും വലുതാ

യിരിക്കുന്നുവെല്ലൊ, (ആശ്ചൎയ്യത്തോടുകൂടി) പ്രാണനെ പിന്നെ കളയുന്നുമില്ല.

സീത— (ഉദ്വേഗത്തോടുകൂടി) എന്നെ കൂടാതെ എന്റെ ഉത്തരീയത്തെ കണ്ടിട്ട് ആൎയ്യപുത്രൻ അവസ്ഥാന്തരത്തെ പ്രാപിച്ചുവൊ.

§ രാമൻ— [പ്രകാശം] പ്രിയയുടെ ആഭരണങ്ങളെ കാണട്ടെ. (എന്ന് ഉത്തരീയത്തെ അഴിച്ച് കണ്ണീരോടുകൂടി നോക്കിക്കൊണ്ട്) [ആത്മഗതം]

മല്ലാക്ഷികൈകയിലണിഞ്ഞംഗരാഗമതു
    ചേൎന്നുള്ളഹാരമിതുതാൻ
ചൊല്ലാമിതെൻതരുണിസല്ലീലയാനമറിയി-
    ക്കുന്നനൂപുരയുഗം
കില്ലില്ലിതക്കനകകാഞ്ചീ-

രാവണൻ— ആഭരണങ്ങളെ കണ്ടാൽ ഈ രാജപുത്രൻ പ്രാണനെ കളയും നിശ്ചയം.

സീത— ആൎയ്യപുത്രൻ ഇങ്ങിനെ ചിന്താസക്തനായി എന്നുള്ളതിനാൽ എന്റെ ഹൃദയം അമൃതത്തിലും അഗ്നിയിലും വീണപോലെയിരിക്കുന്നു.

§ സുഗ്രീവൻ— [ആത്മഗതം] ഇദ്ദേഹം ഇതുകളെ കണ്ടുകൊണ്ട് ജാനകിയെ സ്മരിക്കുന്നു നിശ്ചയം. അതുകൊണ്ടു തന്നെയാണ്,

കളഭാഷിണിയെസ്മരിച്ചുകണ്ണീ-
രുലവായുള്ളൊരുരാഘവന്റെവക്ത്രം
വെളിവിൽജലബിന്ദുചേൎന്നപൊങ്ങും
നളിനംനൂതനമെന്നപോൽമനോജ്ഞം (63)

[പ്രകാശം] സ്നേഹിത! വ്യസനിക്കേണ്ട ജാനകിയെ ലഭിക്കും.

§ രാമൻ— (അനുസ്മരണത്തോടുകൂടി) [ആത്മഗതം]

*   *   ചിലപ്പൊളിതുതാ-
    നങ്ങഴിക്കുമുടനെ
കല്യാണികെട്ടുമതിനാലുള്ളൊണ്ടുതങ്ങളുടെകൈ-
    കടകശങ്കയുളവാം (62)

[പ്രകാശം] ലക്ഷ്മണ! എന്നെ താങ്ങിക്കൊൾക.

(എന്നു മോഹിക്കുന്നു)

രാവണൻ— ഇനി എന്താണ്. ഇവന്റെ കഥ ഇതോടുകൂടി അവസാനിച്ചില്ലെ. (എന്ന് സന്തോഷത്തോടുകൂടി എഴുന്നീല്ക്കുന്നു)

മഹാപാർശ്വൻ— ഇത് നാടകമാണ് (എന്ന് തടുക്കുന്നു)

സീത— ആര്യപുത്രന്റെ ആ മനോവ്യാപാരത്തെ അറികയാൽ ആ അവസ്ഥകളെ വിചാരിച്ച് എന്റെ മനസ്സിന്ന് എങ്ങിനെയോ ഒരു വികാരം ഭവിക്കുന്നു. അതിനാൽ ഞാനൊന്നുചെയ്യട്ടെ. (എന്ന് മോഹിക്കുന്നു)

അനല— തോഴി! ആശ്വസിക്കു, ആശ്വസിക്കു.

§ ലക്ഷ്മണൻ— ജ്യേഷ്ഠ! ആശ്വസിക്കു, ആശ്വസിക്കു.

§ രാമൻ— (ആശ്വസിച്ച്) സുഗ്രീവ! സഖ്യത്തെ താനാഗ്രഹിക്കുന്നുണ്ടെങ്കിൽ ഞാനിതാ കൈ കാണിച്ചിരിക്കുന്നു.

§ (സുഗ്രീവൻ സന്തോഷത്തോടുകൂടി കൈകൊണ്ട് രാമകരത്തിൽ പിടിക്കുന്നു)

§ (അണിയറയിൽ)

എന്നിഷ്ടൻ രാവണൻ തൻ പരിജനവിധനാം
ചെയ്യു യുദ്ധത്തിലെന്നു-
ള്ളിന്നാറാം വൈരിയാമെന്നനുജനു സഖിയായ്
തീർന്നവനെന്നൊവേഗാൽ
കൊന്നീടാൻ കയ്യിലൊന്നീ വലിയശിലയെ ഞാൻ
ഓർക്കുവന്നെന്നുമന്നാം
വെന്നോരിക്കുട്ടിയോടൊന്നെതിരിടുകിലിനി-
ക്കില്ലഹോമാനഹാനി (64)

§ സുഗ്രീവൻ— ബാലിതന്നെ വന്നിങ്ങിനെ പറയുന്നുവൊ.

§ ഹനുമാൻ—[ആത്മഗതം] അഹോ! സുഗ്രീവന്റെ ഉദാസീനത. എന്തെന്നാൽ ബാലിക്ക് പ്രവേശിപ്പാൻ പാടില്ലാത്ത ഋശ്യമൂകശിഖരത്തെ വിട്ടു ഈ വനാന്തരത്തിൽ വന്നുവെല്ലൊ. ആകട്ടെ രാമസന്നിധിയിലാകയാൽ ഇവന്നു അഭയം സിദ്ധിക്കും.

§ രാമൻ— (സന്തോഷത്തോടുകൂടി) ഇവന്റെ ശബ്ദം സിംഹഗർജ്ജനിപോലെയിരിക്കുന്നു.

§ ലക്ഷ്മണൻ— (കോപത്തോടുകൂടി) എട! എട! ദുരാത്മാവെ! മ

ക്കടനോടെതിരിടുന്നതുകൊണ്ട് അത്ഭുതകരമായാണ് മനോഹരി. എന്നാൽ,

ശ്രേഷ്ഠന്മാർകാട്ടിലുണ്ടസ്സുരികിലവരെരി-
ക്കിലെന്നാംശ്രേഷ്ഠനെന്നീ-
ജ്യേഷ്ഠൻപോരുന്നതോർക്കിൽപ്പതിഭരതൻ
ജ്യേഷ്ഠനതിച്ചുമന്നെ
ശ്രേഷ്ഠൻശത്രുഘ്നവേദിനാജദയിതയാം-
ടൊരുൾവാഴുന്നപൊതിതാൽ
കഷ്ടംചിത്രമേഷചന്ദ്രഖിലഭുവനം
ചെയ്യില്ലാതിനിന്നായിപ്പോൾ (65)

രാവണൻ—രാമന്റെ കൂടെപ്പിറപ്പായി മഹാബലവാനായ ബാലി വന്നുവൊ; ഞാൻ ശ്രീപരമേശ്വരനെ ആരാധിച്ചത് ഇപ്പോൾ സഫലമായി. ഈ ക്രൂരനായ ലക്ഷ്മണൻ ബാലിയെക്കൂടി ശിക്ഷിച്ചുകളയുമെന്ന് വിചാരിക്കുന്നുവൊ.

സീത—ആര്യപുത്രൻ കോപിച്ചുകൊണ്ട് വാനരനാഥൻ വന്നുവൊ. അവനോട് വത്സലക്ഷ്മണൻ സ്വാഭാവികമായ ധൈര്യത്തോടും ഉത്സാഹത്തോടുംകൂടി ഗംഭീരമായും മധുരമായും സംസാരിക്കുന്നു.

§ (പിന്നെയും അണിയറയിൽ)

കഷ്ടം! കഷ്ടം! ശൂർപ്പണഖയുടെ മുഖത്തെ വിരൂപപ്പെടുത്തിയതുകൊണ്ടുമാത്രം ശൂരനാണെന്നു നടിക്കുന്ന ഈ ലക്ഷ്മണനൊന്നു പറഞ്ഞു?

ക്ഷിതിയിൽപ്പുഴകൾഗതിചെയ്യിലാഗ്ഗുരാ-
മുന്മഞൊരിക്കലൊരുവ്യർത്ഥമെന്നപോൽ
ഹതനായ്യിരഘുനിപണ്ടുരകതിചാ-
രതിലെങ്കിലെരുലങ്കുമെക്കുന്നോക്കുന്നോ (66)

അല്ലെങ്കിൽ കഥയില്ലാത്ത ഇവനിരിക്കട്ടെ. എടോ! എടോ! രഘുകുമാര!

ധരണീതനുജാവിരഹാഗ്നിസദാ
പിടിയാതെരിയുന്നൊരുനിൻഹൃദയം
തപരിതരുധിരംചിതറുംവടിയെൻ
പെരുതാംശിലയേറ്റടനിന്നടയും (67)

രാവണൻ—ബാലി ഈ പറഞ്ഞത് ശരിയാണ്.

സീത—(വ്യസനത്തോടുകൂടി) തോഴി! അനലേ! ഇനി എങ്ങിനെയായി തീരുമോ എന്ന് എന്റെ മനസ്സ് ചലിക്കുന്നു.

അനല—രഘുകുമാരൻതന്നെ അവനെ ജയിക്കും.

§ രാമൻ—എന്നാൽ യുദ്ധം ചെയ്വാൻ യോഗ്യമായ ആ പ്രദേശത്തിലേക്കു ഞാനിതാ വരുന്നു. (എന്ന് പോയി)

§ (അണിയറയിൽ)

അയ്യോ! ഭാഗ്യഹീനയായ ഞാൻ ഹതയായി. കല്ലെറിയുന്നതിനു മുമ്പുതന്നെ കൈവേഗമുള്ള രഘുകുമാരൻ സർപ്പം പോലെ ഭയങ്കരമായ ഒരു ശരത്തെ പ്രയോഗിച്ചു. അത് എന്റെ ഭർത്താവിന്റെ പ്രാണനെ അപഹരിച്ചു കൊണ്ടു പോയി എന്ന് കേൾക്കുന്നു.

§ സുഗ്രീവൻ—ബാലിയെ കൊന്നുവോ, അതുകൊണ്ടുതന്നെയാണ് ബാലിവധം കേട്ട് വ്യസനിച്ചുകൊണ്ട് താര ഗുഹയിൽനിന്ന് വെളിക്കുവന്നു കരയുന്നത്. ലക്ഷ്മണ! എന്നാൽ ഞാൻ പരിവാരങ്ങളോടുകൂടി രാമപാദങ്ങളെ ആശ്രയിപ്പാൻ പോകുന്നു.

(എന്ന് പരിവാരങ്ങളോടുകൂടി പോയി)

രാവണൻ— എന്ത! രാമൻ ബാലിയെ സംഹരിച്ചുവോ! ഇതെങ്ങിനെ വിശ്വസിക്കാം. കല്ലിനെ വെള്ളം താങ്ങുമാറില്ലല്ലൊ.

§ (അണിയറയിൽ)

പോരിൽദ്ദന്തങ്ങളുമിക്രൂരശൃംഗങ്ങളും പൊട്ടിച്ചഹോ
സപ്തർഷിപമാല്യം ധരിച്ചും
ഘോരം സ്വകക്ഷേ കിടന്നദ്ദശാസ്യന്റെ ശീർഷങ്ങ-
ളൂട്ടീട്ടിടിച്ചുള്ളതെല്ലാം സഹിച്ചും
താരാകുചാഭോഗചന്ദനം കുങ്കുമം കൈക്കൊണ്ടു ശോഭിക്കു
മീബാലിമാറെപ്പിളർന്നക്ഷണത്തിൽ
ശ്രീരാമനുന്നീതബാണാഭ്രമകണമിന്നാശു-
ശൃംഗാരധാരാവതാരം മംഗളത്തെ (68)

മഹാപാർശ്വൻ—മഹാരാജാവെ! ബാലിവധത്താൽ സന്തോഷം നിറഞ്ഞിട്ടുള്ള സുഗ്രീവന്റെ ക്ഷേമവിചാരത്തെ സൂചിപ്പിക്കുന്ന വാക്യമാണിത്.

രാവണൻ—(കോപത്തോടുകൂടി എഴുന്നീററ്) യുദ്ധത്തിൽ ദയ കൂടാതെ ദിക്പാലവൃന്ദത്തെ മർദ്ദനം ചെയ്യു രാവണനല്ലെ ഞാൻ. അതിനാൽ സംഭവിക്കാത്ത കഥയെ അഭിനയിച്ച ഈ അപ്സരസ്ത്രീകളുടെ തലമുടിയെ അറക്കുവാനായി ഞാൻ കല്പന കൊടുക്കാതിരിക്കുമൊ.

മഹാപാർശ്വൻ—(തൊഴുതുകൊണ്ട്) പ്രസാദിക്കണെ മഹാരാജാവ് പ്രസാദിക്കണെ. ഈ പ്രകാരം ഈ നാടകത്തെ നിർമ്മിച്ചത് പൂജ്യനായ ശുക്രമഹർഷിയാണെല്ലൊ; അതിനാൽ ഇതിൽ അസത്യകഥ ഉണ്ടായിരിക്കയില്ല.

രാവണൻ—[ആത്മഗതം] എന്നാൽ ഇത് സത്യം തന്നെ. [പ്രകാശം] (വ്യസനത്തോടുകൂടി) അയ്യൊ! എന്റെ പ്രിയസ്സുഹിത! അയ്യൊ! ദുന്ദുഭിദാനവനോടുള്ള യുദ്ധത്തിൽ ബാഹുവിക്രമത്തെ കാണിച്ച ഹേ! വാനരസാർവ്വഭൌമ!

ചണ്ഡമഹാവിരാധനും ഖരനുമെന്നാലും ജയിച്ചീടുവാൻ
ചിത്തത്തിലുറച്ചിരുന്നതവസാഹായ്യത്തെ ഞാൻ മുഖ്യമായ്
എത്തീതാദൃശിയായവസ്ഥ ബലവാനാകുന്നിനാകെങ്കിലൊ
സത്യം ലോകയിലുള്ളവർക്കിതു മഹാനിർഭാഗ്യതാഹേതുവാം (൬൨)

§ ലക്ഷ്മണൻ—ജ്യേഷ്ഠൻ ബാലിയെ ജയിച്ചുവന്നുവൊ.

§ (അനന്തരം രാമൻ പ്രവേശിക്കുന്നു)

§ രാമൻ—ഉണ്ണി! ലക്ഷ്മണ! രാജ്യാഭിഷേകത്തിനായിക്കൊണ്ടു ഈ സുഗ്രീവനെ പരിവാരങ്ങളോടുകൂടി കിഷ്കിന്ധയിലേക്കയക്കേണ്ടതാണ്. യുവരാജാവാക്കുവാനംഗദനേയും.

§ ലക്ഷ്മണൻ—ജ്യേഷ്ഠൻ ദീനജനങ്ങളിൽ ദയാലുവല്ലെ.

സീത—അതങ്ങിനെതന്നെ. എന്നാൽ ആര്യപുത്രൻ എന്നെ ദീനയായിട്ട് അറിയുന്നില്ല.

അമല—തോഴി! നീയെന്തുപറയുന്നു! അദ്ദേഹം എന്തിനായിട്ടാണ് രണഭയങ്കരനായ ബാലിയെ അതിപ്രയാസപ്പെട്ട് സംഹരിച്ചത്.

§ (അണിയറയിൽ)

ശ്രീരാമൻബാലിയെക്കൊന്നടലിലിനസുത–
ന്നേകിനാൻരാജ്യമിപ്പോൾ

പാരതന്ത്ര്യോടയച്ചാൻകപികളെയവനും
സീതയെത്തേടുവാനായ്

§ രാമൻ—നമുക്കു വളരെ വളരെ സന്തോഷം! ഉണ്ണി ലക്ഷ്മണ! ജാനകിയുടെ വർത്തമാനം അറിയുന്നതുവരെ നോം ഈ പ്രസ്രവണപർവ്വതത്തിൽ വസിക്കുക.

(എന്ന് രണ്ടുപേരും പോയി)

അന്തർന്നാടകം സമാപ്തം.

രാവണൻ -- (ആലോചിച്ച്) നോമിവിടെ പ്രതിക്രിയ എന്താണ് ചെയ്യേണ്ടത്?

സീത— (സന്തോഷത്തോടുകൂടി അനലേ! നിന്റെ വാക്ക് സത്യംതന്നെ.

(അണിയറയിൽ)

സഖേ! ശുക! താൻ കണ്ടെന്നില്ലേ?

വീരൻസമ്പാതിവാക്കാൽവിദിതജനകജാ
വാസനായ്ലങ്ക കാണ്മാൻ
പോരുന്നുണ്ടബ്ധിലംഘിച്ചുവരിലൊരുവനാ
മഞ്ജനാസൂനുവേഗാൽ (70)

(പിന്നെയും അണിയറയിൽ)

സഖേ! ശാർദ്ദൂല! ഈ വർത്തമാനത്തെ നോം കണ്ടതുപോലെ ലങ്കേശ്വരനോടുണർത്തിപ്പാനായി ചെല്ലുക.

രാവണൻ— ഞാനയച്ചിട്ടുള്ള ചാരന്മാരായ ശുകശാർദ്ദൂലന്മാരുടെ സല്ലാപമാണോ ഇത്. അഹോ! രാമവൃത്താന്തത്തെ അറിവാനായി ചാരന്മാരെ അയപ്പാനുംകൂടി ഞാൻ മറന്നുപോയി (ആലോചിച്ച്)

ചിന്തിച്ചുജാനകിയെമാരശരാർത്തിയോടു
മന്തഃപുരത്തിലനിശം വെറുതേ വാണിടുംഞാൻ
മന്ത്രാദികാര്യമിഹവേണ്ടതുചെയ്വതിന്നായ്
മന്ത്രിപ്രവീരരുടെകൗശലമോയിതെല്ലാം (71)

മഹാപാർശ്വൻ— (ചിരിച്ച്) മഹാരാജാവേ! ഇതിന്നായിട്ടുതന്നെയാണ്. ഈ നാടകത്തെ തിരുമനസ്സിലേക്കു കാണിച്ചത്.

സീത— (സന്തോഷത്തോടുകൂടി) തോഴി അനലേ! ഹനുമാൻ

സമുദ്രലംഘനം ചെയ്യുന്നു എന്ന് കേൾക്കുന്നു. അതിനാൽ നോം അശോകവനത്തിൽതന്നെ ചെല്ലുക. (എന്ന് രണ്ടു പേരും പോയി)

രാവണൻ— മഹാപാൎശ്വ! എന്നാൽ ഞാൻ പരിജനങ്ങളോടിങ്ങിനെ കല്പിക്കുന്നു.

വററിക്കട്ടേജലത്തെക്കപിബലമാവഴിയിൽ
കാച്ചുനില്ക്കുന്നവൃക്ഷം
മുററുംഛേദിച്ചിടട്ടെമതിലതിവലുതായ്
മുള്ളിനാൽതീൎത്തിടട്ടെ
കാററിൻപുത്രൻകടപ്പാനിഹപഴുതരുതെ
ന്നോതണംലങ്കയോടും
ചെററാലോചിച്ചിടാംഞാൻസചിവരൊടിനിവേ-
ണ്ടുന്നകാൎയ്യത്തെയിപ്പോൾ (72)

(എന്ന് മഹാപാൎശ്വനോടുകൂടി പോയി)

ഇങ്ങിനെ ആറാമങ്കം.

ജാനകീപരിണയം.

മലയാളനാടകം

ഏഴാമങ്കം.

(അനന്തരം ശൂൎപ്പണഖ പ്രവേശിക്കുന്നു)

ശൂൎപ്പണഖ— (മാറത്തടിച്ചു കരഞ്ഞുകൊണ്ട്) അയ്യോ! ആൎയ്യദശഗ്രീവ! അയ്യോ! ആൎയ്യകുംഭകൎണ്ണ! ഉണ്ണിമേഘനാദ! നിങ്ങൾ ഇഹലോകത്തെ വെടിഞ്ഞുപോയൊ, അയ്യോ! അതികായ! അയ്യോ! ത്രിശിരസ്സേ! അയ്യോ! ദേവാന്തക! അയ്യോ! നരാന്തക! അയ്യോ! കുംഭ! നികുംഭ! നിങ്ങളും അക്ഷകുമാരനെന്നപോലെ കഥാശേഷന്മാരായി തീൎന്നുവൊ, അയ്യോ! ഭാഗ്യഹീനയായ ഞാനെന്തുചെയ്യേണ്ടു, ഇപ്പോൾ ഈ ദുഃഖത്തെ

ൽ എൻെറ ഹൃദയം മുമ്പെ ഹനുമാൻെറ വാലാഗ്രത്തിൽ നിന്നു പകൎന്ന് വഹ്നിയാൽ ലങ്കാപുരത്തിലുള്ള ഗൃഹസമൂഹമെന്നപോലെ ദഹിക്കുന്നു. (കോപത്തോടുകൂടി) അതിനാലിപ്പോഴും രാക്ഷസവംശത്തിന് കാളരാത്രികളായ ആ ക്ഷത്രിയകുട്ടികളെ ഞാൻ സ്ത്രീയെന്നിരിക്കിലും എൻെറ ശക്തിക്കു തക്കവണ്ണം ഉപദ്രവിക്കുവാൻ യത്നിക്കുന്നുണ്ട്. (മുൻഭാഗത്തു നോക്കീട്ട്) ഇവിടെ കുമാരവിഭീഷണൻെറ മന്ത്രിയായ സമ്പാതി പുഷ്പകവിമാനത്തെ കൊണ്ടുവന്ന് സുഗ്രീവൻെറ കൂടാരത്തിനകത്തുവെച്ചു് വസിക്കുന്നുവോ. ഇവനാണെല്ലോ കുമാരവിഭീഷണന്ന് ശത്രുപക്ഷത്തിൽ പ്രവേശിപ്പാനുത്സാഹത്തെ ഉണ്ടാക്കിത്തീൎത്ത് ലങ്കാപുരത്തെ നശിപ്പിച്ചത്. കുമാരവിഭീഷണന്ന് രാജ്യം ലഭിച്ചതുകൊണ്ട് എനിക്ക് സന്തോഷമില്ല. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ അവൻ രാക്ഷസകുലത്തിന്നു വിരുദ്ധമായ കാൎയ്യത്തെയാണ് നിത്യവും ആരംഭിക്കുന്നത്.

(അനന്തരം സമ്പാതി പ്രവേശിക്കുന്നു)

സമ്പാതി— (ആശ്ചൎയ്യത്തോടുകൂടി)

എന്തൊരത്ഭുതമല്ലൊ രാമൻെറ ബലമീവാരാശിയിൽസേതുവെ–
ബ്ബന്ധിച്ചാവഴിവന്നുകൊന്നുതരസാ പോരിൽദശഗ്രീവനെ
എന്തൊരത്ഭുതമാശ്രിതകൃപയെമുൻസംശ്രുത്യനൽകീടിനാ–
നന്തേവന്നവിഭീഷണന്നുദയയാലങ്കാധിപത്യത്തെയും (1)

(പാൎശ്വഭാഗത്തിലായി ദൂരത്തിൽ നോക്കീട്ട്)

ഇതാ ശൂൎപ്പണഖ വ്യാകുലപ്പെട്ടിരിക്കുന്നവളെപ്പോലെ കാണപ്പെടുന്നു. ദുഷ്ടയായ ഇവൾക്ക് ധൎമ്മാത്മാവായ വിഭീഷണന്നു രാജ്യം ലഭിച്ചതു സമ്മതമല്ല. അതുകൊണ്ടായിരിക്കാം ഇവൾ ഇങ്ങിനെയിരിക്കുന്നത്. ഇരിക്കട്ടെ ചോദിക്കാം. ഹേ ശൂൎപ്പണഖേ! നീ എന്തുകൊണ്ടാണ് വ്യാകുലപ്പെട്ടവൾപോലെയിരിക്കുന്നത്?

ശൂൎപ്പണഖ— [ആത്മഗതം] സ്വജനങ്ങളെല്ലാം മരിച്ചിട്ടും നീ ജീവിച്ചിരിക്കുന്നുവെല്ലോ അതുകൊണ്ടുതന്നെ. [പ്രകാശം] ലങ്കേശ്വരനെ ജയിച്ച ഭൎത്താവിനെ ദൎശിപ്പാനായി ജാനകിയെ വിളിച്ചുകൊണ്ടുപോകുമ്പോൾ അഭിമുഖമായിട്ടു ചെന്ന

എന്നെ മൂക്കില്ലാത്തവളാം എന്നു പറഞ്ഞ്, വെള്ളിത്തടിക്കൊൾ പ്പുരത്തിലോടിച്ചു.

സമ്പാതി— ശരിതന്നെ, നീ മുറിമൂക്കിയല്ലെ; അതുകൊണ്ടാണ് ഓടിച്ചത്, നിമിത്തജ്ഞന്മാരിങ്ങിനെ പറയുന്നുണ്ടല്ലോ: 'യാത്ര പുറപ്പെടുന്നവൻ നേരിട്ട് മൂക്കില്ലാത്ത മുഖം കാണുന്നത്, വരാനിരിക്കുന്ന ദുഃഖത്തിന്റെ സൂചകമാണ്' എന്ന്. അതുകൊണ്ട് ന്യായമായ പ്രവൃത്തിയിങ്കൽ നീ എന്തിനിങ്ങിനെ ദുഃഖിക്കുന്നു. നിന്നെ കണ്ടതിനാൽതന്നെയാണ് ചന്ദ്രനെക്കാണ്മാൻ ചകോരിയെന്നപോലെ വളരെക്കാലമായി ഭർത്താവിനെ കാണ്മാൻ കൊതിച്ചിരിക്കുന്ന ആ ജാനകി ദർശനസമയത്തിങ്കൽ ആ രാമമഹാരാജാവിന്റെ പരുഷവാക്കു കേട്ടിട്ട് അഗ്നിയിൽ പ്രവേശിച്ചത്. പിന്നെ അഗ്നിഭഗവാൻ 'ഇവൾ പരിശുദ്ധയാണ്' എന്നുപറഞ്ഞ് ആ ജാനകിയെ ശ്രീമാനായ അദ്ദേഹത്തിന്ന് കൊടുക്കുകയുംചെയ്തു.

ശൂർപ്പണഖ— ആകട്ടെ, ആ രാമഭദ്രനിപ്പോൾ എന്തു ചെയ്വാൻ വിചാരിക്കുന്നു?

സമ്പാതി— മറ്റെന്താണ്.

പൌലസ്ത്യനെന്നശുഭകരിയെയരികണ-
ക്കൂട്ടുകൊന്നിട്ടവനി
ജ്വാലത്താൽസ്വച്ഛയാമുജ്ജ്വലകളെയുമഥപൊൻ
ഭൂഷയെപ്പോൽവഹിച്ചു

ശൂർപ്പണഖ— [ആത്മഗതം] ദൈവം അവന്നിപ്പോൾ ആ വിധം അനുകൂലമാണ്. രാവണന്നു പ്രതികൂലവുമാണ്. അതുകൊണ്ട് ഞാനെന്തു ചെയ്വാൻ കഴിയും. [പ്രകാശം] പിന്നെയോ.

സമ്പാതി—

ചാലെ സൈന്യങ്ങളോടും സ്വപുരമതിൽവി-
മാനമേറിപ്പോവാനൊരുങ്ങി
കാലം സന്ദേശമോതാൻ ഭരതനരികെ ഹനൂ-
മാനെ മുമ്പേയയച്ചിടുന്നു (2)

(എന്നു പറഞ്ഞിട്ടുപോയി)

ശൂർപ്പണഖ— (ആലോചിച്ച്) ഹനുമാൻ ചെന്ന് ഭരതനോട് സന്ദേശത്തെ അറിയിക്കുന്നതിനു മുമ്പുതന്നെ ഞാൻ

താപസീവേഷം ധരിച്ചു ചെന്നു് ആ ഭരതനും ശത്രുഘ്നനും കേട്ട മാത്രത്തിൽ പ്രാണനെ കളയത്തക്കവണ്ണം ഒരു അനിഷ്ടവൎത്തമാനത്തെ അവരോടു പറയുന്നുണ്ട്. എന്നാൽ രാമൻ എന്റെ രണ്ടു സോദരന്മാരെ കൊന്നതിനു അതു് ഒരു പ്രതിക്രിയയായി ഭവിക്കും. (എന്നു് പോയി)

ഇങ്ങിനെ പൂൎവ്വാംഗം

(അനന്തരം ശത്രുഘ്നനോടുകൂടി ഭരതൻ പ്രവേശിക്കുന്നു)

ഭരതൻ— ഉണ്ണി ശത്രുഘ്ന!

എന്നാൎയ്യൻഭാൎയ്യയെക്കട്ടൊരുനിശിചരനെ-
സ്സംഹരിച്ചീടുവാനായ്
തന്നെസൌവീരമദ്രദ്രവിഡമഗധനാ-
ഥാദിധാത്രീശന്മാർ
വന്നിട്ടുണ്ടിപ്പുരത്തിൽപരിചൊടുമവരെ-
ക്കൃതിനാൽസാദരന്നീ
നന്നായുള്ളൊരുന്നപോലിന്നവരെയുപചരി-
ച്ചീടണംശ്രദ്ധയോടും (3)

ഞാനും അവർ കൊണ്ടുവന്നിട്ടുള്ള കാഴ്ചദ്രവ്യങ്ങളെ മഹാ വിശിഷ്ടകളായും സാകേതരാജ്യത്തെ രക്ഷിക്കുന്നവയായുമുള്ള ജ്യേഷ്ഠ പാദുകകളുടെ സന്നിധിയിൽ ബോധിപ്പിച്ച് ഭണ്ഡാഗാരത്തിൽ സ്ഥാപിക്കാം.

ശത്രുഘ്നൻ— ജ്യേഷ്ഠ! അങ്ങയുടെ കല്പനയാൽ ഞാൻ രാജാക്കന്മാരെ മുമ്പതന്നെ ഉപചരിച്ചിരിക്കുന്നു. അങ്ങും അവർ കൊണ്ടുവന്നിട്ടുള്ള കാഴ്ചദ്രവ്യങ്ങളെ ജ്യേഷ്ഠപാദുകകളുടെ സന്നിധിയിൽ ബോധിപ്പിച്ച് മുമ്പതന്നെ ഭണ്ഡാഗാരത്തിൽ സ്ഥാപിച്ചുമിരിക്കുന്നു. പിന്നെയെന്താണിങ്ങിനെ രണ്ടാമതും കല്പിക്കുന്നത്?

ഭരതൻ— ആഃ ഞാനിപ്പോഴാം ഓൎക്കുന്നുണ്ട്. എന്നാൽ,

എന്നച്ഛൻതൻപ്രിയതനയനാംജ്യേഷ്ഠനാക്കാനതിനാ-
യെന്നാണ്ടാകുംകഴിച്ചിതിസദാചിന്തയാവാഴ്കമൂലം
തോന്നുന്നില്ലെൻമനമതിപരഹംചെയ്യുകൃത്യങ്ങളൊന്നും
നന്നായെല്ലാക്രിയകളിലുമൊരുന്നാൎത്തിചേൎക്കുന്നുമന്നീ (4)

ശത്രുഘ്നൻ— അങ്ങിനെതന്നെ ചെയ്യുകെയുള്ളൂ.

ഭരതൻ— (അനുസ്മരണത്തോടും വ്യസനത്തോടുംകൂടി) ഉണ്ണി ശത്രുഘ്ന!

ചീലംശീർഷജടക്കെട്ടരയിലപിമര-
ത്തോൽനവീനംജപിപ്പാൻ
മാലാഹസ്തത്തിലേററംവപുഷിചതപസാ
ശോഷമുംപൂണ്ടുകൊണ്ടും
ചാലെപ്പുത്തൻപുലിത്തോലുടജമതിൽവിരി-
ച്ചങ്ങുവാണീടുമാര്യൻ
കോലംകണ്ടന്നുരാത്തോൻവനമതിലതുചി-
ത്തത്തിലുണ്ടിന്നുമെൻെറ (5)

ശത്രുഘ്നൻ— (ഗൽഗദത്തോടുകൂടി) സാർവ്വഭൌമൻെറ പ്രഥമപുത്രനായി മഹാനുഭാവനായിരിക്കുന്ന ജ്യേഷ്ഠന്ന് അപ്രകാരം ദൈവത്താൽ സംഭവിച്ചു ആ അവസ്ഥയെ ആക്കു മറക്കുവാൻ കഴിയും.

ഭരതൻ— (വ്യസനത്തോടുകൂടി)

മുള്ളുംകീടങ്ങളുംകല്ലുകളുടവഴിയിൽഗമനം
കച്ചൈരിങ്ങുംചെയ്തും
കൊള്ളാത്തേററംപുളിക്കുംമരഫലമശനം
മണ്ണുതന്നേകിടക്ക
വെള്ളംപിന്നാക്കുടിപ്പാൻമരയിലകൾകൊണ്ടുകോഴി-
ത്തെങ്ങളിന്നുള്ളതെല്ലോ
കൊള്ളാമയ്യോയിതെല്ലാംത്രിഭുവനപതിയാം
ജ്യേഷ്ഠനേസ്സംഭവിച്ചു (6)

(എന്ന് മോഹിക്കുന്നു)

ശത്രുഘ്നൻ— ആര്യ! ആശ്വസിക്കു! ആശ്വസിക്കു! ജ്യേഷ്ഠൻെറ ആ അവസ്ഥ വിചാരിച്ചു കൂടാത്തതാണ്.

ഭരതൻ— (ആശ്വസിച്ച്) എങ്ങിനെ വിചാരിക്കാതിരിക്കും?

കെട്ടിപ്പാറുന്നകഷ്ടംജടകളെമകുടം
ചാർത്തുവാനുള്ളശീർഷേ
കെട്ടുന്നുപട്ടുകൊണ്ടരയിലപിമര-
ത്തോലിനെക്കഷ്ടമോർത്താൽ

മട്ടോലുംവാണിയാംജ്ജനകമകളൊടുമൊരുമി–
ച്ചങ്ങിനെരത്നസൌധ–
ത്തട്ടിൽജ്ജ്യേഷ്ഠൻവസിക്കാതനുദിനമുടജ–
ത്തിങ്കൽവാഴുന്നകഷ്ടം (7)

കഷ്ടം! കഷ്ടം! എന്റെ വജ്രമയമായ ഹൃദയം സഹസ്രധാ പൊട്ടിത്തെറിക്കുന്നില്ലല്ലൊ. (കരഞ്ഞു തൊണ്ട വിറച്ചു കൊണ്ട്)

നാണംവിട്ടതിഗൃദ്ധമായ്നിശിചരൻതാൻകൊണ്ടുചെന്നീടിനോ
രേണാക്ഷീമണിതാൻമരിക്കുമഥവാജീവിച്ചിരുന്നീടുകിൽ
കാണാഞ്ഞുംസ്വജനത്തെമാൽകളുവതിന്നാളാരുമില്ലാതെയും
കേണുംകണ്ണിണവീങ്ങിയങ്ങിനെകരഞ്ഞീടാതിരുന്നീടുമോ (8)

ശത്രുഘ്നൻ— ആര്യ! ദൈവത്തിന്റെ ദുർവിലാസം ഈ വിധമായിരിക്കുമ്പോൾ നാമെന്തു ചെയ്യുന്നു.

ഭരതൻ— അഹോ കഷ്ടം! കഷ്ടം!

ഹരിച്ചീടിനാൻസീതയെപ്പാപിയെന്നാൽ
സ്മരിക്കെത്തദീയംഗുണംമേററനേകം
ഇരിക്കട്ടെശീലാദിരൂപ്യങ്ങളോർത്താൽ
മരിച്ചീടുമേധീരനെന്നാലുമാര്യൻ (9)

അതിനാലിപ്പോൾ ഭാഗ്യഹീനനായ ഞാനെന്തുചെയ്യേണ്ടു.

ശത്രുഘ്നൻ— ജ്യേഷ്ഠ! ധൈര്യത്തെ സ്വീകരിക്കുക. രാജാക്കന്മാരെ അവരവരുടെ രാജ്യങ്ങളിലേക്ക് അയയ്ക്കുയല്ലേ.

ഭരതൻ—(ആലോചിച്ച്) ഒരുവിധമായിട്ടാരംഭിച്ച കാര്യത്തെ മറെറാരുവിധം പ്രവൃത്തിപ്പാൻ വിചാരിക്കുന്നതെന്താണ്. ഞാനിപ്പോൾ ശത്രുവിനെ സംഹരിപ്പാനായി ഈ രാജാക്കന്മാരെ കൂട്ടിക്കൊണ്ട് ജ്യേഷ്ഠന്റെ സന്നിധിയിൽ ചെല്ലുന്നുണ്ട്.

ശത്രുഘ്നൻ— ആ ജ്യേഷ്ഠന്റെ വർത്തമാനത്തെ ജ്യേഷ്ഠൻ കേട്ടില്ലേ?

ഭരതൻ— അതെന്താണ്?

ശത്രുഘ്നൻ— നിഷാദാധിപതിയായ ഗുഹൻ പത്രിക അയച്ചിട്ടുണ്ട്.

ഭരതൻ— ഞാൻ മുമ്പെ ഗുഹനോട് പറഞ്ഞിട്ടുണ്ടായിരുന്നു വനസഞ്ചാരികളായ സ്വജനങ്ങളെ ദണ്ഡകാരണ്യത്തിലയച്ച്

ജ്യേഷ്ഠന്റെ വർത്തമാനത്തെ അറിയേണമെന്ന്. അതുകൊണ്ടു തന്നെയാണ് മുമ്പേ ഗുഹൻ മായാമൃഗം രൂപംകൊണ്ടും വാക്കുകൊണ്ടും ജ്യേഷ്ഠനേയും ലക്ഷ്മണനേയും മോഹിപ്പിച്ച് ദൂരത്തിലാക്കിയ സമയത്തിൽ രാക്ഷസൻ ഭിക്ഷുവേഷം ധരിച്ച് സീതാദേവിയെ അപഹരിച്ചു എന്ന് എനിക്ക് അറിയിച്ചത്. എന്നാലിപ്പോൾ പത്രികയിൽ എഴുതിയിരിക്കുന്നതെന്താണ്?

ശത്രുഘ്നൻ— ലക്ഷ്മണൻമാത്രം സഹായമുള്ള ജ്യേഷ്ഠന് ഇപ്പോൾ വേറെ സഹായം ആവശ്യമില്ല. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ ശത്രുക്കളെക്കൊന്ന് ദേവിയെ വീണ്ടുകൊണ്ടു വരുവാൻ സൈന്യസമേതനായ സുഗ്രീവനെ സഹായമായിട്ട് ലഭിച്ചു. അതുകൊണ്ടാണ്, രാജാക്കന്മാരെ അവരുടെ രാജ്യങ്ങളിലേക്ക് അയക്കാം എന്ന് ഞാനിപ്പോൾ ഉണർത്തിച്ചത്.

ഭരതൻ— സുഗ്രീവനെന്നത് ആരാണ്? എങ്ങിനെ അവനെ സഹായമായിട്ട് ലഭിച്ചു?

ശത്രുഘ്നൻ— കിഷ്കിന്ധാധിപനായി വാനരകുലചക്രവർത്തിയായ ബാലിയുടെ അനുജനാണ് സുഗ്രീവൻ. ജ്യേഷ്ഠൻ ബാലിയെ സംഹരിച്ച്, സുഗ്രീവനെ രാജാവാക്കിയതുകൊണ്ട് അവൻ ജ്യേഷ്ഠനു സഹായമായിതീർന്നു. ചുരുക്കമായിട്ടുള്ള ഈ എഴുത്തിലെ വാചകം കേട്ടാലും.

ഭരതൻ-- എങ്ങിനെയാണ്?

ശത്രുഘ്നൻ--ശ്രീരാമൻബാലിയെക്കൊന്നടലിലനുജനാ-
മർക്കപുത്രന്നുരാജ്യം
പാരാതേകിസ്സുഹൃത്താമവനുടെഭടരാൽ
ജാനകീചാരവാസം
ആരാഞ്ഞെത്തും ധരിച്ചിട്ടതിജവമവിടെ
ച്ചെന്നുചുറ്റുംവളഞ്ഞാൻ
വാരാശൌസേതുബന്ധിച്ചതുവഴികപിസൈ
ന്യങ്ങളോടൊത്തിദാനീം—എന്ന്. (10)

ഭരതൻ-- (ആലോചിച്ച്) ഉണ്ണി! ഇത് ശരിയായിരിക്കാം. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ ഒരു ദിവസം ആശ്ചര്യപ്പെട്ടുകൊണ്ട് അ

ന്യോന്യം സംസാരിക്കുന്ന ദേവന്മാരുടെ വാക്കിനെ ഞാൻ കേൾക്കുകയുണ്ടായി.

ശത്രുഘ്നൻ— ആ വാക്കെന്താണ്?

ഭരതൻ—'തന്നുടെമകനാം ബാലിയെ
മന്നവനുടെപുത്രനാളുകൊന്നിട്ടും
ഖിന്നതയില്ലിന്ദ്രനഹോ
തന്നഴൽകാൎയ്യാൎത്ഥിതനാക്കയില്ലല്ലോ—എന്ന്. (11)

ശത്രുഘ്നൻ— എന്നാൽ ഇന്ദ്രന്റെ പുത്രനായിരിക്കാം ബാലി. പിന്നെ അദ്ദേഹത്തിന്ന് കാൎയ്യസാദ്ധ്യമെന്താണെന്ന് അറിയുന്നില്ല.

ഭരതൻ— ഉണ്ണി! അവർ പറഞ്ഞത് വേറെ ചിലതുകൂടി ഞാൻ കേട്ടിട്ടുണ്ട്.

ശത്രുഘ്നൻ—അതിനേയും ജ്യേഷ്ഠൻ എനിക്ക് അനുഗ്രഹിക്കണം.

ഭരതൻ— 'പണ്ടിതുകേട്ടതുമില്ല
കണ്ടതുമില്ലീവിധം ഭുവനേ
കണ്ടുള്ളംവ്യഥിയിൽചിര
യുണ്ടാകകന്യാവയോജനതാളും'—എന്ന്. (12)

ശത്രുഘ്നൻ— ജ്യേഷ്ഠ! എന്നാൽ അതിൽപിന്നെ വാനരന്മാരും രാക്ഷസന്മാരും തമ്മിൽ യുദ്ധം തുടങ്ങിയിരിക്കുമെന്നും ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നു. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ ഒരു ദിവസത്തിൽ കൊടുങ്കാറ്റുണ്ടായതിനെക്കുറിച്ച് 'ഈ കാറ്റ് രാജ്യത്തിന്ന് ആപൽക്കരമാണ്' എന്ന് ഞാൻ വിചാരിച്ച് അതിനുള്ള പ്രതിവിധിയെ ചോദിച്ച് അറിവാനായി ആൎയ്യരാമപ്രിയസഖനായ പിംഗളനെ ശ്രീവസിഷ്ഠമഹർഷിയുടെ ആശ്രമത്തിലേക്ക് അയച്ചപ്പോൾ അദ്ദേഹം ആ പിംഗളൻ മുഖാന്തരം മറുപടി അരുൾചെയ്തയച്ചു.

ഭരതൻ— എങ്ങിനെയാണ്?

ശത്രുഘ്നൻ— 'ഒന്നിച്ചുലങ്കയിൽനിശാചരമുഖ്യന്മാ
രിന്നാറുചെയ്തുമൎക്കടരതിനാംബരത്തെ
ചെന്നാളുപോന്നഗരുഡൻചിറകിൽനിന്നു
വന്നുള്ളകാറ്റിഹപരന്നുരുവിപ്ലവം (13)

അതിനാൽ ആപൽക്കരമായ കാററാണിത് എന്നു വിചാരിച്ച് ഉണ്ണി ഭയപ്പെടേണ്ട' എന്ന്.

(അണിയറയിൽ)

നല്ലോരുബന്ധുക്കൾനാശിക്കയാലും
ചൊല്ലാർന്നശത്രുക്കൾജയിക്കയാലും
വല്ലാതെഖേദിച്ചുതപസ്സുചെയ്വാൻ
ചെല്ലുന്നുഞാനിന്നുഹിമാചലത്തിൽ (14)

ഭരതൻ—(കേട്ടിട്ട്) യുദ്ധംചെയ്യുന്ന ചിലരുടെ ജയത്തെയും പരാജയത്തെയും പ്രസ്താവിക്കുന്ന ഒരു വൃദ്ധതാപസിയെന്നപോലെ കാണപ്പെടുന്ന ഈ സ്ത്രീ ആരാണ്?

(അനന്തരം വൃദ്ധതാപസീവേഷംധരിച്ച്
ശൂർപ്പണഖ പ്രവേശിക്കുന്നു)

ശൂർപ്പണഖ—('നല്ലോരുബന്ധുക്കൾ—' എന്ന ശ്ലോകത്തെ പിന്നെയും പറയുന്നു)

ഭരതൻ—ഉണ്ണി! ഈ സ്ത്രീ ആരാണ് എവിടെനിന്നു വരുന്നു എന്ന് ചോദിക്കൂ? ഒരു സമയം ഇവളുടെ മുഖത്തിൽനിന്ന് ജ്യേഷ്ഠന്റെ യുദ്ധവർത്തമാനം അറിവാൻ സംഗതി വന്നേക്കാം.

ശത്രുഘ്നൻ—ജ്യേഷ്ഠ! അങ്ങിനെയാകട്ടെ. (ശൂർപ്പണഖയെ കുറിച്ച്) ഹേ! താപസി! ഭവതി ആരാണ്? എവിടെനിന്നു വരുന്നു?

ശൂർപ്പണഖ—(ശത്രുഘ്നനെ കണ്ടു ഭയത്തോടുകൂടി) [ആത്മഗതം] എന്റെ മൂക്കും കാതുകളും ഛേദിച്ച ക്ഷത്രിയക്കുട്ടി ഇവിടെയും വന്നുവോ. (നല്ലവണ്ണം നോക്കീട്ട്) ഇവൻ ലക്ഷ്മണനല്ല, ലക്ഷ്മണനോടൊത്ത രൂപമുള്ള ഇവൻ അവന്റെ അനുജനായ ശത്രുഘ്നനായിരിക്കണം. (കൈകൊണ്ടു മൂക്കിനെ തപ്പീട്ട്) താപസീവേഷം ധരിച്ചിട്ടുള്ള എനിക്കിപ്പോൾ നാസികയുണ്ടായിരിക്കുന്നു.

അതിനാൽമമമൂക്കിൽമുട്ടിയി-
ന്നതിയായ്ദൂഷിതവർണ്ണമുക്തിയിൽ
ശ്രുതമാവതിനുംതഥാഹസി-
പ്പതിനുംശക്യമതല്ലിവന്നഹോ (15)

[പ്രകാശം] അങ്ങുന്നാണ് ചോദിച്ചത്?

ശത്രുഘ്നൻ—ഞാൻ ചോദിച്ചില്ലെ ഭവതി ആരാണ് എവിടെ നിന്ന് വരുന്നു എന്ന്.

ശൂർപ്പണഖ—[ആത്മഗതം] ഞാൻ രാവണന്റെ സോദരിയാണ്, ലങ്കാദ്വീപത്തിൽനിന്നാണ് വരുന്നത്. [പ്രകാശം] (ദീർഘശ്വാസംകൊണ്ട് വ്യസനത്തെ നടിച്ച്) എവളൊ ഒരുത്തി എവിടെനിന്നോ വരുന്നു എന്ന് ധരിച്ചുകൊൾക.

ഭരതൻ—[ആത്മഗതം] ഈ സ്ത്രീ താപസിയായിരിക്കുന്നതുകൊണ്ട് നിശ്ചയമായിട്ടും രാക്ഷസന്മാരിൽ സ്നേഹമുള്ളവളായിരിക്കയില്ല. എന്നുമാത്രമല്ല ഇവൾ വ്യസനയുക്തയായിട്ടും കാണപ്പെടുന്നു. അതിനാൽ ജ്യേഷ്ഠനോ ലക്ഷ്മണനോ ക്ഷേമം ദുർല്ലഭമായിരിക്കുമെന്നു തോന്നുന്നു. അല്ലെങ്കിൽ ഈ സ്ത്രീ വേറെ വല്ല കാരണത്താലുമായിരിക്കാം വ്യസനിക്കുന്നത്. [പ്രകാശം] ഹേ! താപസി! ഭവതിയുടെ പേരെന്താണ്?

ശൂർപ്പണഖ—[ആത്മഗതം] ഇവന്റെ രൂപവും എവനെകുറിച്ച് ഞാൻ കാമിച്ചതിന്ന് നാസികാച്ഛേദം മാത്രം ഫലമായിട്ട് തീർന്നുവൊ ആ ക്ഷത്രിയകുമാരന്റെ രൂപത്തോടൊത്തിരിക്കുന്നു. അതിനാൽ ഇവൻ ഭരതനായിരിക്കണം. ഇവനിൽ ശത്രുഘ്നൻ വിനയമുള്ളവനായുമിരിക്കുന്നു [പ്രകാശം] ഭദ്ര! അങ്ങെന്താണ് പറഞ്ഞത്?

ശത്രുഘ്നൻ—ഭവതിയുടെ പേരെന്താണെന്ന് ജ്യേഷ്ഠൻ ചോദിക്കുന്നു.

ശൂർപ്പണഖ—[ആത്മഗതം] എനിക്ക് ജന്മസിദ്ധമായ പേര് ശൂർപ്പണഖയെന്നും കർമ്മസിദ്ധമായ പേര് മുറിമൂക്കിയെന്നുമാണ്. [പ്രകാശം] പുലസ്ത്യവംശത്തിൽ ജനിച്ചതുകൊണ്ടു എന്നിലേറ്റവും വാത്സല്യമുള്ള ഋശ്യമൂകപർവ്വതവാസികളായ മുനികൾ എന്നെ 'പൌലസ്ത്യാദിനി' എന്നു വിളിക്കും.

ഭരതൻ—എന്നാൽ ഈ വാക്കുകൊണ്ടു ഭവതി പുലസ്ത്യവംശത്തിൽ ജനിച്ചവളാണെന്നും ഋശ്യമൂകപർവ്വതത്തിൽനിന്നാണ് വരുന്നത് എന്നും ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നു.

ശൂർപ്പണഖ—അതെ.

ശത്രുഘ്നൻ—ഭവതി രാക്ഷസിയാണൊ?

ശൂർപ്പണഖ—[ആത്മഗതം] ഇത് ആരോടെങ്കിലും ചോദിക്കേ

ണമെന്നുണ്ടോ [പ്രകാശം] (കോപത്തോടുകൂടി) പുലസ്ത്യവംശത്തിൽ ജനിച്ചതുകൊണ്ടുമാത്രം രാക്ഷസിയായിരിക്കണമെന്നുണ്ടോ?

ഭരതൻ—ഉണ്ണീ! താപസിക്ക് കോപമുണ്ടാകരുത്. പുലസ്ത്യവംശത്തിൽ ജനിച്ച വിശ്രവസ്സാകട്ടെ വൈശ്രവണനാകട്ടെ രാക്ഷസജാതിയല്ലല്ലോ.

ശൂർപ്പണഖ—[ആത്മഗതം] വിഭീഷണഹതകനും അങ്ങിനെ തന്നെ. [പ്രകാശം] ഭദ്രൻ പറഞ്ഞത് ശരിയാണ്.

ഭരതൻ—എന്തുകൊണ്ടാണ് ഭവതി വ്യസനിക്കുന്നവൾ പോലെ കാണപ്പെടുന്നത്?

ശൂർപ്പണഖ—എന്നാൽ കേൾക്കു, ('നാല്ലാത്മബന്ധുക്കൾ' എന്ന ശ്ലോകത്തെ പിന്നെയും പറയുന്നു)

ശത്രുഘ്നൻ—ഭവതിയുടെ ബന്ധുക്കളാരാണ്? ശത്രുക്കളാരാണ്?

ശൂർപ്പണഖ—[ആത്മഗതം] രാക്ഷസന്മാരാണ് ബന്ധുക്കൾ; വാനരന്മാരാണ് ശത്രുക്കൾ. [പ്രകാശം] വാനരന്മാരാണ് ബന്ധുക്കൾ; രാക്ഷസന്മാരാണ് ശത്രുക്കൾ.

ഭരതൻ—[ആത്മഗതം] (ശങ്കയോടുകൂടി) ജ്യേഷ്ഠന്റെ സഹായികൾക്ക് ആപത്തുവന്നു എന്നുള്ളത് ഭയങ്കരമായിട്ടിരിക്കുന്നു. [പ്രകാശം] ഹേ! തപസ്വിനി! ഭവതിയുടെ വാസം ഋശ്യമൂകപർവ്വതത്തിലാണെന്നല്ലേ പറഞ്ഞത്, അവിടെവെച്ച് അവർക്ക് തമ്മിൽ യുദ്ധം സംഭവിച്ചുവോ?

ശൂർപ്പണഖ—ഇല്ല, ഇല്ല. ലങ്കാദ്വീപത്തിൽ വെച്ചാണ് യുദ്ധം സംഭവിച്ചത്.

ഭരതൻ—ഇത് യോജിപ്പായിരിക്കുന്നു.

ശത്രുഘ്നൻ—ഇതെങ്ങിനെയാണ് ഭവതി അറിഞ്ഞത്?

ശൂർപ്പണഖ—കിഷ്കിന്ധയെന്നു പേരായ ഒരു ഗുഹയില്ലേ.

ശത്രുഘ്നൻ—ഉണ്ട് അതിനെയല്ലേ ബാലി പാലിക്കുന്നത്.

ശൂർപ്പണഖ—ഇപ്പോൾ ബാലിയല്ല എന്നാൽ അവനെ കൊന്നു രഘുപുംഗവനായ രാമനാൽ രാജ്യത്തിങ്കൽ സ്ഥാപിക്കപ്പെട്ട സുഗ്രീവനാണ് അതിനെ പാലിക്കുന്നത്.

ശത്രുഘ്നൻ—ഇതും മനസ്സിലായിട്ടുണ്ട്.

ശൂർപ്പണഖ—ആ ഗുഹയിൽ നമ്മുടെ ധാത്രിയായും എന്റെ

പ്രിയസഖിയായുള്ള ശങ്കുകർണ്ണി എന്ന വാനരസ്ത്രീ, സപത്നിയോടുകൂടി രമാ അഗ്നിപ്രവേശം ചെയ്തതിനെക്കണ്ടിട്ട് ദുസ്സഹമായ വ്യസനത്തോടുകൂടി ഋശ്യമൂകപർവ്വതത്തിൽ എന്റെ സമീപത്തിൽ വന്നിരുന്നു. അവളാണ് ഈ വർത്തമാനത്തെ എന്നോടു പറഞ്ഞത്.

ഭരതൻ—(ആവേഗത്തോടുകൂടി) രമാ? എന്നവൾ ആരാണ്?

ശൂർപ്പണഖ— വാനരരാജാവായ സുഗ്രീവന്റെ പ്രധാനഭാര്യയാണ്.

ശത്രുഘ്നൻ—(ആവേഗത്തോടുകൂടി) സുഗ്രീവനെ രാക്ഷസന്മാർ സംഹരിച്ചുവോ?

ശൂർപ്പണഖ—(കണ്ണീരോടുകൂടി തൊണ്ടവിറച്ചുകൊണ്ട്) അവനെ മാത്രമല്ല, അവന്റെ മന്ത്രിയായ ഹനൂമാനേയും ബാലിപുത്രനായും യുവരാജാവായുമിരിക്കുന്ന അംഗദനേയും മററുള്ള സൈന്യങ്ങളേയും സംഹരിച്ചു.

ശത്രുഘ്നൻ—പരിത്രാഹി! അവിടെ ചെന്നിട്ടുള്ള സൂര്യവംശജാതന്മാരായ രാജകുമാരന്മാരുടെ സ്ഥിതിയെന്താണ്?

ശൂർപ്പണഖ— വേറെ എന്തു സ്ഥിതിയാണ് ഭവിക്കുന്നത്. മായാവികളായ രാക്ഷസന്മാരുടെ മുമ്പാകെ എതിർപ്പതിലുള്ള സ്ഥിതി ഭവിക്കുമോ അതുതന്നെ.

ശത്രുഘ്നൻ— (കണ്ണീരോടുകൂടി) ഭയങ്കരപ്രവൃത്തിക്കൊരുമ്പെട്ടിട്ടുള്ള ആ രാക്ഷസൻ അവരിലുംകൂടി എങ്ങിനെ മായയെ പ്രയോഗിച്ചു?

ശൂർപ്പണഖ— എന്നാൽ കേട്ടാലും!

ജന്യംചെയ്യുന്നലങ്കാപുരമതിലിതിരുക-
ട്ടാളുന്നിന്നെതിർപ്പാൻ
തന്നാസൈന്യങ്ങളും തങ്ങളെ ഭരതനൃപൻ
നാട്ടിൽനിന്നിങ്ങയച്ചു
എന്നോതിച്ചെന്നു വേഗാന്നിശയിലനുജനോ-
ടൊത്തുറങ്ങുന്ന രാമൻ
തന്നെച്ചെയ്താർ ദശാസ്യൻഭടർ നരവടിവായ്

ഭരതശത്രുഘ്നന്മാർ— (ഉദ്വേഗത്തോടുകൂടി) എങ്ങിനെ ചെയ്തു? എങ്ങിനെ ചെയ്തു?

ശൂൎപ്പണഖ-- [ആത്മഗതം]

എന്നുടെസഹജന്മാരാ-
കുന്നഖരാസ്യംചകംഭികൎണ്ണനെയും
കൊന്നവനുടെസോദരരാ-
മിന്നിവരെക്കൊൽകതന്നെയൊരുവാക്കാൽ (17)

[പ്രകാരം] * * * ജീവനില്ലാതവണ്ണം (16)

ഭരതൻ— അയ്യോ! ആൎയ്യരാമ! അയ്യോ ഉണ്ണിലക്ഷ്മണ!

(എന്നു മോഹിക്കുന്നു)

ശത്രുഘ്നൻ— അയ്യോ! ജ്യേഷ്ഠന്മാർ രണ്ടുപേരും ഈ വിധത്തിലായോ. (എന്നു മോഹിക്കുന്നു)

ശൂൎപ്പണഖ— ഞാനിങ്ങിനെ പറഞ്ഞത് നിങ്ങൾക്ക് അപ്രിയമായിതീൎന്നുവോ? നിങ്ങളാരാണ്? ആശ്വസിപ്പിൻ ആശ്വസിപ്പിൻ.

ഭരതശത്രുഘ്നന്മാർ— (ആശ്വസിച്ച്) രണ്ടുപേരും ഇങ്ങിനെയായി തീൎന്നുവോ?

ശൂൎപ്പണഖ— ഉവ്വ്. അനന്തരം ഉറങ്ങികിടക്കുന്ന സുഗ്രീവാദികളായ എന്റെ ബന്ധുക്കളേയും ശസ്ത്രപാണികളായ രാക്ഷസന്മാർ--(എന്നു പകുതി പറഞ്ഞു നിൎത്തീട്ട്) ഞാൻ ചോദിക്കുന്നുവല്ലൊ നിങ്ങളാരാണ് എന്ന്.

ഭരതൻ— ശേഷവും മനസ്സിലായി 'സംഹരിച്ചു' എന്നല്ലെ?

ശത്രുഘ്നൻ— ഇദ്ദേഹം ജ്യേഷ്ഠനായ ഭരതനാണ്. ഞാൻ ഇദ്ദേഹത്തിന്റെ അനുജനായ ശത്രുഘ്നനാണ്.

ശൂൎപ്പണഖ— (ഉദ്വേഗത്തെ നടിച്ചുകൊണ്ട്) രാമലക്ഷ്മണന്മാരുടെ സോദരന്മാരാണൊ നിങ്ങൾ? അയ്യോ! ഞാൻ ഹതയായി,

ഉരച്ചിടൊല്ലപ്രിയമെത്രസത്യമാ-
യിരിക്കിലുംസജ്ജനവാക്യമീവിധം
ധരിച്ചിരുന്നിട്ടുമിവണ്ണമിന്നുഞാ
നുരച്ചുമൂലംനരകത്തിൽവീഴുമെ (18)

(എന്നു കരയുന്നു)

ഭരതൻ— ഭവതിക്കു ദോഷമെന്നുമില്ല. വേറെ ആരെങ്കിലും ഇതിനെ ഞങ്ങളോടു പറയാതിരിക്കയില്ലല്ലൊ.

ശൂർപ്പണഖ— ഈ ശത്രുഘ്നൻ ചോദിച്ചപ്പോഴും നിങ്ങളുടെ സംബന്ധം അറിവില്ലായ്കയാൽ ശങ്കകൊണ്ടു് എന്നോടു പറഞ്ഞതിനെ ഞാനും നിങ്ങളോടു പറഞ്ഞുപോയി.

ശത്രുഘ്നൻ— സീതാദേവിയുടെ വൃത്താന്തമെന്താണ്?

ശൂർപ്പണഖ— ഞാനെന്തു പറയേണ്ടു.

കട്ടീടാൻമമനീകളിക്കസഖിയായ്പ്പോഴ്കെന്നരാത്രിഞ്ചരൻ
കട്ടിട്ടങ്ങതിഭയയാമവളെനിർബ്ബന്ധിച്ചുവാഴുംവിധൌ
മട്ടോലുംമൊഴിരാമലക്ഷ്മണവധംപെട്ടെന്നുകേട്ടാളുടൻ
കെട്ടിത്തൂങ്ങിയഹോസ്വജീവനെജവംമോചിച്ചുദുഃഖത്തെയും

ശത്രുഘ്നൻ— (വ്യസനത്തോടുകൂടി) അയ്യോ ഇതെന്താണ് വന്നുകൂടിയതു്.

കാട്ടിൽപോകുവതിന്നുജാനകി! മരത്തോൽനീയെടുത്തഗ്രജൻ
കാട്ടിത്തന്നു ഇപ്പോലെടുത്തതിനെമുൻകണ്ടുള്ളൽപൂണ്ടമ്മമാർ
പെട്ടെന്നങ്ങിനെമോഹമാർന്നിതവർകേട്ടാലിന്നുനാഖിന്നയായ്
കെട്ടിത്തൂങ്ങിമരിച്ചവാർത്തയെസഹിച്ചീടുന്നതാലെങ്ങിനെ (20)

ഭരതൻ— ആര്യേ ജാനകീ! ഭവതി കൃതാർത്ഥയായി. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ ഭവതി കുലോചിതമായ പ്രവൃത്തിയെത്തന്നെ ആചരിച്ചു. എന്നാൽ ഞാനിപ്പോഴും ചെയ്യേണ്ടതെന്താണെന്ന് അറിയുന്നില്ല.

ശത്രുഘ്നൻ— ചെന്നടലിൽശത്രുവെന്നാം
കൊന്നടനേവൈരശാന്തിയെവരുത്താം

ശൂർപ്പണഖ— [ആത്മഗതം] ഇത് മുമ്പേതന്നെ കഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നു. [പ്രകാശം]

നന്നല്ലീവഴിനിങ്ങൾക്കി-
ന്നുതുണപ്പാനുമാരുമില്ലല്ലോ (21)

ഭരതൻ— അഹോ! കഷ്ടം! കഷ്ടം!

കല്ലുംപോലെയതാമാതൃയങ്ങിനെപതിന്നാലാണ്ടുഞാനേവംകഴിഞ്ഞേൻ
കെൽപ്പുള്ളഗ്രജനിങ്ങരണ്യമതിൽനിന്നെത്തേണ്ടതോളിന്നതാൻ
തല്പദാംബുജമിന്നുകാണ്മതിനിനിയുണ്ടാംമഹാഭാഗ്യമെ-
ന്നാലുംപൂവിൽകൊതിയുള്ളൊരെന്നുടെമഹാമോഹദ്രുമംഭഗ്നമായ്

(എന്ന് മോഹിക്കുന്നു)

ശൂർപ്പണഖ— [ആത്മഗതം] ഹേ ഭരത! അങ്ങയുടെ മാത്രമല്ല സ്വ

ന്ദരനായ അദ്ദേഹത്തിനെ കാമിച്ച എന്റെ മോഹദ്രുമവും മുറിഞ്ഞുപോയി. വിശേഷിച്ച് നാസികയോടുകൂടീട്ടാണെന്നും ധരിച്ചുകൊൾക. [പ്രകാശം] ഉണ്ണി! ആശ്വസിക്ക, ആശ്വസിക്ക. ഇനിമേൽ രാമനെ എങ്ങിനെ കാണ്മാൻ കഴിയും.

ശത്രുഘ്നൻ— (ആഗ്രഹത്തോടും വ്യസനത്തോടുംകൂടി)

കണ്ടാൽ ശാരദചന്ദ്രനൊത്തമുഖവുംരാജീവപത്രങ്ങൾപോൽ
നീണ്ടുള്ളീക്ഷണയുഗ്മവുംമരതകത്തൂണൊത്തബാഹുക്കളും
തണ്ടാർമാനിനികേളിപത്മസമമാംജ്യേഷ്ഠന്റെതൃപ്പാദവും
കണ്ടീടാനിഹഭാഗ്യമില്ലിനിയിനിക്കെന്നോർക്കനില്ലാശ്ശയാൽ (23)

(എന്ന് മോഹിക്കുന്നു)

ശൂർപ്പണഖ— [ആത്മഗതം] ഞാനതെല്ലാം കണ്ടിട്ടും എന്റെ ആഗ്രഹത്തെ സഫലമാക്കുവാൻ കഴിഞ്ഞില്ല. [പ്രകാശം] ഉണ്ണി! ശത്രുഘ്ന! ആശ്വസിക്ക, ആശ്വസിക്ക. ഇദ്ദേഹത്തിനേയും ആശ്വസിപ്പിക്ക. അനന്തരം ഈ ദുഃഖശാന്തിക്കുള്ള ഉപായത്തെ ആലോചിക്കുക.

ഭരതൻ— (ആശ്വസിച്ച്)

നീരാജ്യംകാത്തുകൊള്ളെന്നിതിയടികളരു-
ന്നിട്ടുതാതാജ്ഞയാൽപെ-
ന്നീരേഴാണ്ടങ്ങരണ്യമ്മരുവിധരണിയെ
പ്പിന്നെനിൻപ്രീതയേത്താൻ
പാരരക്ഷിപ്പനെന്നാനെന്നെയുമഴകൊടുലാ-
ളിച്ചുമന്നുള്ളോരാര്യൻ
പോരുന്നില്ലെങ്കിലിപ്പോൾവ്യസനമിതുസഹി-
ക്കുന്നതിന്നെങ്ങിനേഞാൻ (24)

അതിനാൽ ഞാനിപ്പോൾ അഗ്നിപ്രവേശം ചെയ്യുന്നുണ്ട്.

ശത്രുഘ്നൻ— (ആശ്വസിച്ച്) പിന്നെ മറ്റുള്ളവന്റെ വ്യസനത്തിന്ന് പ്രതിക്രിയ വേറെയെന്താണ്.

(ഭരതനെ നോക്കി കൈകൂപ്പിക്കൊണ്ട്)

ജ്യേഷ്ഠൻരാമൻജ്യേഷ്ഠസൌമിത്രിയെത്താൻ
കൂട്ടിക്കൊണ്ടങ്ങാവിധംപോയപോലെ
പെട്ടന്നഗ്നൌചാടുവാനോർത്തിരിക്കും
ജ്യേഷ്ഠൻകൂട്ടിക്കൊണ്ടുപോകണമെന്നെ (25)

ശൂർപ്പണഖ— (സന്തോഷത്തോടുകൂടി) [ആത്മഗതം] ഇതിനായിട്ടാണെല്ലോ ഈ പണി. [പ്രകാശം] ഉണ്ണി ഭരത! അങ്ങയുടെ നിശ്ചയം നന്നായിരിക്കുന്നു. ഉണ്ണി ശത്രുഘ്ന! അങ്ങും പ്രതിക്രിയയെ ആലോചിച്ചത് നല്ലതുതന്നെ. ഞാനും തപസ്സുചെയ്യാൻ പോകുന്നില്ല. എന്നാൽ,

ഹാകഷ്ടമഗ്രതനയാദികൾചത്തമൂലം
ശോകംസഹിപ്പതിനിനിക്കുമഹാപ്രയാസം
വൈകാതെഞാനുമതുകൊണ്ടനലേപതിപ്പാൻ
പോകുന്നുനിങ്ങളുടെകൂടെവരുന്നുനൂനം (26)

ഭരതൻ— അയ്യോ! ഉണ്ണി ലക്ഷ്മണ!

അന്നാൎയ്യഹൃത്തനുസരിച്ചുക്ഷമിച്ചുഹൃദി
താതപ്രവൃത്തിയെബ്ബലാ-
ലെന്നംബതന്നെയഥബോധിച്ചതില്ലുടനെ
കറ്റീലമന്ഥരയെന്നീ
ചെന്നുവനേപുരിയിൽനിന്നാശ്ശുനൊന്തുടലിൽ
നിന്നഗ്രജൻപുരിയിലും
ചെന്നാശുഭക്തിയതുകാണിച്ചുനീസുകൃതി
തന്നെമഹാജളനഹം (27)

ഉണ്ണി ശത്രുഘ്ന!

മുന്നംസന്തതിയററമാനവകുലംസന്താനസമ്പത്തിനെ
തന്നിട്ടമ്പിനൊടൃശ്യശൃംഗമുനിതാനേവംവളൎത്തീടിനാൻ

അയ്യോ! ഭാഗ്യഹീനനായ ഞാനെന്തു പറയട്ടെ.

എന്നാലഗ്രജർമൂന്നുപേർവിധിവശാല്ലായാൻചതുർത്ഥൻഭവാ-
നൊന്നവാണവരുത്തണംപിതൃജനപ്രീതിംനിവാപാംബുവാൽ

ശൂർപ്പണഖ— [ആത്മഗതം] ശത്രുഘ്നൻ ജീവിച്ചിരുന്നാകുമൊ, കഷ്ടം! എന്റെ ആഗ്രഹം അർദ്ധം മാത്രമെ ഫലിക്കയുള്ളു. [പ്രകാശം] ഉണ്ണി ഭരത! അങ്ങെക്കുള്ളതുപോലെതന്നെ ശത്രുഘ്നനും വളരെ വ്യസനമുണ്ട്. അതിനാൽ അങ്ങയുടെ ഈ കല്പന പ്രയോജനമില്ലാത്തതാണെന്നു ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നു.

ശത്രുഘ്നൻ— (കണ്ണീരോടുകൂടി)

അതിയായ്പ്രിയപുത്രരാംഭവാന്മാർ
ഗതരായാൽകരയുംപിതൃക്കളെല്ലാം

അതിബാലനഹന്തിവാപനീരാൽ
മതിയല്ലൊട്ടുമവർക്കുതൃപ്തിചെയ്‌വാൻ (29)

അതിനാൽ അഗ്നിപ്രവേശം ചെയ്‌വാനായിട്ട് ജ്യേഷ്ഠനേക്കാൾ മുമ്പേ ഞാൻ തയ്യാറായിരിക്കുന്നു.

ശൂർപ്പണഖ—ഉണ്ണി ശത്രുഘ്ന! എന്നാൽ അഗ്നിയേയും ഇന്ധനങ്ങളേയും അതിവേഗത്തിൽ തയ്യാറാക്കുവാൻ യത്നിക്കൂ.

ഭരതൻ—അയ്യോ! കഷ്ടം! കഷ്ടം!

എന്നമ്മേ!ബതവീണ്ടുകൌസലസുതേ!നീഘോരദുഃഖോന്നതേ
എന്നംമുങ്ങിവസിക്കകേകയസുതേ!ദുഷ്കീർത്തിപങ്കത്തിൽനീ
നന്നായ്മക്കളെരണ്ടുപെററതിമാലിന്യനായസുമിത്രാംബേ!നീ
തന്നേനീനരകംഭുജിക്കുകമഹാനർത്ഥപ്രദേമന്ഥരേ! (30)

അയ്യോ! ദേവേന്ദ്രപ്രിയസഖനായ ഹേ! പിതാവേ!

തനയരെനാലുളവാക്കി—
ദിനകരവംശത്തിൽവൃദ്ധിനൽകിഭവാൻ
കനിവെന്നിയെയെൻജ്യേഷ്ഠനെ
വനമതിലാക്കീട്ടുനാശവുംനൽകി (31)

ശത്രുഘ്നൻ—ഇങ്ങിനെ പ്രലപിച്ചിട്ടെന്താണ്. അഗ്നിയേയും ഇന്ധനങ്ങളേയും ഞാനിപ്പോൾ തയ്യാറാക്കുന്നുണ്ട്. (എന്ന് പോയിട്ട് പിന്നെ പ്രവേശിച്ച്) ജ്യേഷ്ഠ! ദ്വാരദേശത്തിൽ ഉണങ്ങിയ വിറകുകളിട്ട് അഗ്നിഭഗവാനെ ജ്വലിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു.

ഭരതൻ—എനിക്കു വളരെ വളരെ സന്തോഷം.

ശൂർപ്പണഖ—[ആത്മഗതം] എനിക്കു അതിനേക്കാൾ സന്തോഷം. [പ്രകാശം] ഉണ്ണി! അഗ്നിയിൽ ചാടുവാൻ എണീക്കൂ.

ഭരതൻ—ഹേ! താപസി! അതിവിശിഷ്ടയായ ഭവതി ചെന്ന്, അരവിന്ദബന്ധുകുലത്തിന്ന് പരമഗുരുവായും അരുന്ധതീസഹചരനായുമിരിക്കുന്ന ശ്രീവസിഷ്ഠമഹർഷിയോടു ഈ ഭരതന്റെ അപേക്ഷയെ വിനയത്തോടുകൂടി ബോധിപ്പിക്കണം.

ശൂർപ്പണഖ—(ആനന്ദത്തോടുകൂടി) [ആത്മഗതം] ഈ കാരണം പറഞ്ഞ് എനിക്കു അഗ്നിപ്രവേശം ചെയ്യാതെ കഴിക്കാം. [പ്രകാശം] അപേക്ഷ എങ്ങിനെയാണ്?

ഭരതൻ—

ഇന്നാൾതൊട്ടുഭവാൻസ്വയംമനുകണക്കിപ്പാർഭരിച്ചീടണം
നന്നായ്നോക്കണമംബമാരെയവർഖേദിക്കാതിരിക്കുംവിധം
എന്നാനല്ലഗതിയ്ക്കനുഗ്രഹമുടൻഞങ്ങൾക്കുമേകീടണം
ചെന്നീടുന്നുഭവാഗ്രജന്റെപിറകെശത്രുഘ്നനോടൊത്തുഞാൻ

ശൂൎപ്പണഖ—[ആത്മഗതം] എന്റെ ആഗ്രഹം ഫലിക്കുന്ന പോലെയിരിക്കുന്നു. [പ്രകാശം] ഇത് അദ്ദേഹത്തിനോടു അറിയിക്കേണമൊ. ആ മഹർഷി സ്വയമായിതന്നെ സൎവ്വവും അറിയുമെല്ലൊ. (എന്ന് അഗ്നിയെ പ്രദക്ഷിണം ചെയ്യുന്നു)

ശത്രുഘ്നൻ—പൂൎണ്ണാംഗി! ജ്യേഷ്ഠന്റെ കല്പനയെ ഭേതി വേഗത്തിലനുഷ്ഠിക്കേണ്ടതാണ്, ഒന്നാമതായി ഞങ്ങൾതന്നെ അഗ്നിപ്രവേശം ചെയ്യാം.

ശൂൎപ്പണഖ—[ആത്മഗതം] ഇവരുടെ ഈ ഉത്സാഹം ദൃഢമായിരിക്കുന്നു, അതിനാൽ ഇനി ഇവിടെ ഞാൻ ചെയ്യേണ്ടതൊന്നുമില്ല. [പ്രകാശം] നിങ്ങളുടെ വാക്കിനെ കേൾക്കാതിരിപ്പാൻ പാടില്ലല്ലൊ. ഈ സമയത്തിൽ വിശേഷിച്ചും.

(എന്ന് പോയി)

(ഭരതശത്രുഘ്നന്മാർ അഗ്നിയെ പ്രദക്ഷിണം ചെയ്യുന്നു)

(അണിയറയിൽ)

മുന്നംതാതവചസ്സിനാലടവിയിൽചെന്നുള്ളതൻകാന്തനോ(ടൊ
ടൊന്നിച്ചെൻമകൾപോയിയെങ്ങിനെസഹിച്ചീടുന്നുദുഃഖത്തി
എന്നോൎത്തങ്ങിനെഖിന്നനായ്സ്ഥിരവുമെന്നുള്ളത്തിൽനാകത്തിലെൻ
വന്നെൻപുത്രിയെയാശ്രുകേട്ടതൊരുവജ്രാഘാതമായ്തീൎന്നിതു (33)

ഭരതൻ—ജനകമഹാരാജാവ് വന്നിരിക്കുന്നുവൊ?

(പിന്നെയും അണിയറയിൽ)

ഹാ! ഹാ! പരമേശ്വരഭൂതാത്മന:
ലങ്കാനാഥ!കഥംഭവാൻമമസഖാവായിട്ടുമെൻപുത്രിയെ
ശങ്കിക്കാതെഹരിച്ചുവച്ചുമികിമിതോജാതിസ്വഭാവംതവ
അഹഹാ! കഷ്ടം! കഷ്ടം! ഹാഹാ വത്സ!
വങ്കാട്ടിൽപിടികൂട്ടുവാൻദശമുഖൻവന്നപ്പൊളീക്ഷിച്ചുമാ
തങ്കാൽഭീതയതായ്കരഞ്ഞുദശയന്നെന്തായിരുന്നൂതവ (34)

ശത്രുഘ്നൻ—ജ്യേഷ്ഠത്തി മുങ്ങിമരിച്ചതായിട്ട് ആൎയ്യനായ ജനകമഹാരാജാവ് അറിഞ്ഞിട്ടില്ല.

ഭരതൻ—ആര്യനായ ഇദ്ദേഹത്തിനോടു സംസാരിക്കാതെ അഗ്നിയിൽ ചാടുന്നത് നമുക്കു യുക്തമല്ല.

(എന്നു നോക്കിക്കൊണ്ടു നില്ക്കുന്നു)

(അനന്തരം ജനകൻ പ്രവേശിക്കുന്നു)

ജനകൻ—ഓ! ഇതെന്താണ്?

കത്തിജ്ജ്വലിക്കുമനലങ്കൽവലത്തുവെച്ചു
ശത്രുഘ്നനോടുമധുനാഭരതൻജവേന
ഒത്തങ്ങുചാടുവതിനായ്തുടരുന്നപോലെ
നേത്രങ്ങൾകൊണ്ടഹമിതാബതകണ്ടിടുന്നു (35)

(എന്നു വേഗത്തിലടുത്തു ചെല്ലുന്നു)

ഭരതശത്രുഘ്നന്മാർ—ആര്യ! പൂജ്യനായ ഭവാനെ ഞങ്ങൾ നമസ്കരിക്കുന്നു.

ഇത്താതാവസാനമാം പ്രണാമം
സ്വാതന്ത്ര്യം ഞങ്ങൾ വെടിഞ്ഞിടുന്നിതിപ്പോൾ
ഹതരായിതു രാമലക്ഷ്മണന്മാ-
രതിമായാവികളിന്നരക്കരാലെ (36)

ജനകൻ—അയ്യോ! ഭാഗ്യഹീനനായ ഞാൻ ഹതനായി.

(എന്നു മോഹിക്കുന്നു)

ഭരതശത്രുഘ്നന്മാർ—ആര്യ! ആശ്വസിക്കുക, ആശ്വസിക്കുക.

ജനകൻ—(ആശ്വസിച്ച്)

ഭൂവിൻപുത്രിസ്സതിവിജയിയായേറെയുംദീർഘകാലം
ജീവിച്ചീടുംകണവനുമവളുമൊത്തിരുള്ളത്തൈധവ
ഏവംചൊന്നാർഗ്രഹഗതിയറിഞ്ഞുള്ളദൈവജ്ഞരെല്ലാ-
മാവാക്യങ്ങളുമവിധിവശാൽമിഥ്യയായിട്ടുതീർന്നു (37)

കഷ്ടം! കഷ്ടം! ഇരയാജ്ഞവല്ക്യപ്രവരതാപസൻകനി-
ഞ്ഞരുൾചെയ്തറിഞ്ഞപരതത്ത്വസാരവും
മരുവുന്നഹൃത്തിലൊരുദിക്കിലെൻറമ-
റ്റൊരുദിക്കിലേവമെരിയുന്നദുഃഖവും (38)

ശത്രുഘ്നൻ—ജ്യേഷ്ഠത്തിയായ സീതാദേവിയും— (എന്നു പകുതി പറഞ്ഞ് തൊണ്ടയിടറിക്കൊണ്ടു മിണ്ടാതെ നില്ക്കുന്നു)

ജനകൻ—അവളും പോയിയെങ്കിൽ എനിക്കു സന്തോഷം തന്നെ. എന്നാലും എൻെറ ഹൃദയം തപിക്കുന്നു.

ശത്രുഘ്നൻ—എന്നുമാത്രമല്ല കെട്ടിത്തൂങ്ങീട്ടാണ്.

ജനകൻ—(കണ്ണീരോടുകൂടി) എന്റെ മകൾക്ക് എങ്ങിനെ ഈ വിധം സംഭവിച്ചു.

തഞ്ചുംപുഞ്ചിരിയോടുഭംഗിയിൽമുള-
ച്ചുള്ളോരുദന്തങ്ങളും
കിഞ്ചിൽതൂങ്ങിയകുന്തലോടുലയമ-
പ്പൊൻചുട്ടിയുംചേർന്നഹോ
കൊഞ്ചുംതേന്മൊഴിനിന്റെബാല്യവദനാം-
ഭോജത്തെയോർത്തലി-
ഒന്നഞ്ചിത്തത്തിൽനിറഞ്ഞിടുന്നുതനയേ
ഞാനെന്തുചെയ്യേണ്ടുഹാ (39)

(ദീർഘശ്വാസം വിട്ട്)

ക്ഷിതിമകളെദശാസ്യൻകട്ടതാദ്ദുഷ്ടധാത്രീ
പതികളെഭരതൻതാനാനയിച്ചിങ്ങുചേർത്തി
ദ്രുതമരിയെജയിപ്പാനിന്നഹോപോകമെന്നെൻ
മതിയിലധികമോദംപൂണ്ടുകഷ്ടംവൃഥാഞാൻ (40)

അതിനാലിപ്പോൾ,

പരിചൊടുനിങ്ങൾക്കായി-
ക്കരുതിയൊരിത്തീയ്യിലങ്ങുഞാൻചാടി
തരസാദേഹമെരിച്ചി-
പ്പെരുകിയശോകാബ്ധിയെക്കടക്കുന്നേൻ (41)

ഭരതൻ—ഒന്നാമതായിട്ട് ഞാനല്ലേ ഇതു ചെയ്യുന്നത്.

നെടുതായാശവഹിച്ചാ-
ഞ്ഞോടെൻജ്യേഷ്ഠൻവരാത്തമൂലംഞാൻ
ജടയുംമരവിരിയുംപൂ-
ണ്ടുടലോടുംതീയ്യിലങ്ങുചാടുന്നേൻ (42)

ജനകനും ശത്രുഘ്നനും—(കണ്ണീരോടുകൂടി) ഭരതന്റെ ഈ വാക്യം അതിവ്യസനയുക്തമായി കേൾക്കപ്പെടുന്നു.

(അണിയറയിൽ)

കൊന്നുപോരിൽനിശാചരേന്ദ്രനെമുദാവൈദേഹിയെസ്വീകരി-
ച്ചെന്നല്ലംബരചാരിതാപസഗണംവാഴ്ത്തുംയശസ്സോടഹോ

നന്നായ്പുഷ്പകമേറിലക്ഷ്മണനുമായൊന്നിച്ചിതാരാഘവൻ
വന്നീടുന്നുകൃതാൎത്ഥനായ്ഭരത!നീ ചാകൊല്ലെടോവഹ്നിയിൽ (43)

ശത്രുഘ്നൻ—(നോക്കീട്ട്) ആരാണീബ്രഹ്മചാരി; ശുഭവൎത്തമാനത്തെ അറിയിക്കുന്നു.

ജനകൻ— (സന്തോഷത്തോടുകൂടി) ഉണ്ണി! ഭരത! ബദ്ധപ്പെടേണ്ട, ബദ്ധപ്പെടേണ്ട. ശുഭവൎത്തമാനം കേൾക്കുന്നുവെല്ലൊ.

ഭരതൻ— (നോക്കീട്ട്) ആൎയ്യ! അങ്ങിനെയല്ല.

അറിഞ്ഞുകൂടാതുടനപ്രിയത്തെ
പറഞ്ഞുപിമ്പങ്ങനുതാപമുള്ളിൽ
നിറഞ്ഞുപണ്ടാദിനിവണ്ടിയാക്കാൻ
പറഞ്ഞിടുന്നപ്രിയവാക്യമേവം (44)

അതിനാൽ ഇതു കളവാണ്.

(എന്ന് വേഗത്തിലഗ്നിസമീപത്തിൽ ചെല്ലുന്നു)

വടുരൂപനായ ഹനുമാൻ— (പൊട്ടന്നവെ തിരനീക്കി പ്രവേശിച്ച്) ഭരത! അരുതരുത്. അകാരണമായിട്ടെന്താണിങ്ങിനെ പ്രവൃത്തിക്കുന്നത്. (എന്ന് തടുത്തുകൊണ്ട്) അങ്ങിപ്പോൾ കേട്ടാലും:

കൊന്നാൻദശാസ്യനാദിവീരൻരജനിചരചമൂ
നാഥനാകുംപ്രഹസ്ത-
നതെന്നോ,കൊന്നാൻസുമിത്രാസുതനമരർപുക
ഴ്ത്തീടുമാറിന്ദ്രജിത്തെ
കൊന്നിട്ടക്കുംഭകൎണ്ണാദികളെദ്ദശമുഖ
നതെന്നെയുംവേഗമിപ്പോ-
ളൊന്നിച്ചാൎയ്യൻവധിച്ചുക്ഷിതിമകളെജയ
ശ്രീയെയുംരാമദേവൻ (45)

അതിനാലിപ്പോൾ അങ്ങ് രാമദേവനെ അനുജനോടും ഭാൎയ്യയോടുംകൂടി ദൎശിച്ചുണ്ടാകുന്ന ആനന്ദത്തെ അനുഭവിക്കും.

ഭരതൻ— മായാബലംകൊണ്ട് യുദ്ധത്തിൽ പ്രവീണന്മാരായ രാക്ഷസന്മാരുടെ ഇടയിൽനിന്ന് താദൃശനായ ജ്യേഷ്ഠൻ ഇവിടെ വരികയെന്നുള്ളതെങ്ങിനെ?

ഹനൂമാൻ— ദൈവബലത്തെ പ്രാപിച്ചിട്ടുള്ള ശ്രീരാമദേവങ്കൽ രാക്ഷസന്മാരുടെ മായാബലം ഫലിക്കയില്ല. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ കേട്ടാലും:

ഒന്നാംപോരതിലിന്ദ്രജിത്തധമമഹാമായാവിമെസൗമിത്രിയോ-
ടൊന്നിച്ചങ്ങിവരെക്കെട്ടിരാമനെജവംനാഗാസ്ത്രപാശത്തിനാൽ

ശത്രുഘ്നൻ— ആ താപസി ഇതിനെത്തന്നെ വേറെ വിധമായി കേട്ട് സൂക്ഷ്മമറിയാതെ നമ്മെ വ്യസനിപ്പിച്ചതാണെന്ന് ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നു.

ഭരതൻ—പിന്നെയോ.

ഹനൂമാൻ—

വന്നാനങ്ങുടനേജവേനഗരുഡൻശ്രീപതിചിന്താജ്ഞയാൽ

ഭരതൻ—ഉണ്ണി ശത്രുഘ്ന! ഇത് നീയറിയിച്ച ശ്രീവസിഷ്ഠമഹർഷിയുടെ കല്പനയോടു യോജിച്ചിരിക്കുന്നു.

ഹനൂമാൻ—

അന്നേരത്തഴൽതീർന്നുവാധികമായുണർന്നിതെഴുമോദ്യമം (46)

ശത്രുഘ്നൻ—ഭഗവാനായ ഗരുഡൻ വന്നാൽ സർപ്പമയങ്ങളായ ശരങ്ങൾ എങ്ങിനെ നശിക്കാതിരിക്കും.

ഭരതൻ—(സന്തോഷത്തോടുകൂടി) ഉണ്ണി ശത്രുഘ്ന! ഇപ്പോൾ മനസ്സിലായി ദേവേന്ദ്രന് ജ്യേഷ്ഠനോടുള്ള കാര്യസാദ്ധ്യം രാവണസംഹാരമാണ് എന്ന്. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ അദ്ദേഹം ഇങ്ങിനെ ജ്യേഷ്ഠനെ രക്ഷിപ്പാൻ ഗരുഡനെ അയച്ചില്ലേ?

ജനകൻ—(സന്തോഷിച്ച്) ഞങ്ങളുടെ പ്രാണനെ രക്ഷിച്ച ബ്രഹ്മചാരിയായ അങ്ങയുടെ നാമധേയമെന്താണെന്ന് സത്യമായിട്ടിപ്പോൾ പറയണം.

ഹനൂമാൻ— തരണിസുതൻമന്ത്രിയതായ്
മരുവുംപവനാത്മജൻഹനൂമാൻഞാൻ
ഭരതാന്തികത്തിലെന്നെ
പ്പരിചോടേരാവണാന്തകനയച്ചു (47)

ജനകൻ— ഗുരുയാജ്ഞവല്ക്യമുനിയെന്നപോൽഭവാൻ
പരിചോടുമാന്യനിഹമേമരുൽസുത!
ഗുരുവേദമൂർത്തിരവിയോടുനിഷ്ഠമെൻ
ഗുരുവെന്നപോൽഖലുപഠിച്ചവിദ്യയെ (48)

ശത്രുഘ്നൻ—(വിസ്മയത്തോടുകൂടി) പണ്ണാദിനിയെന്ന താപസി, രാക്ഷസന്മാർ ലങ്കാപുരത്തിൽ വെച്ച് സൈന്യങ്ങളോടും മന്ത്രികളോടുംകൂടി സുഗ്രീവനെ സംഹരിച്ചതായിട്ടല്ലേ പറഞ്ഞത്. എന്നാൽ ഹനുമാനെങ്ങിനെ ജീവിച്ചിരിക്കുന്നു.

ഹനുമാൻ—പണ്ണാദിനിയെന്ന ആ താപസി ആരാണ്?

ശത്രുഘ്നൻ—അവൾ ഋശ്യമൂകപൎവ്വതത്തിലാണത്രെ വസിക്കുന്നത്, അവളുടെ ബന്ധുക്കളാണത്രെ സുഗ്രീവാദികൾ.

ഹനുമാൻ—[ആത്മഗതം] ഇങ്ങിനെ ഒരു സ്ത്രീയില്ലല്ലൊ. (ആലോചിച്ച്) എന്നാലവൾ ശൂൎപ്പണഖയായിരിക്കണം. രാവണകുംഭകൎണ്ണന്മാരെ വധിച്ചതുകൊണ്ടും വിഭീഷണന്ന് രാജ്യം ലഭിച്ചതുകൊണ്ടും അവൾ ദുൎമ്മനസ്സായിരിക്കുന്നു എന്ന് വിഭീഷണമന്ത്രിയായ സമ്പാതി പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. അതിനാൽ ഭരതശത്രുഘ്നന്മാരെ കൊല്ലുവാനായിട്ടുള്ള അവളുടെ പ്രയത്നമായിരിക്കാം ഇത്. [പ്രകാശം] രാവണനെ ജയിച്ച ശ്രീരാമദേവങ്കലുള്ള കോപത്താൽ താപസീവേഷം ധരിച്ചുവന്നു നിങ്ങളോട് അപ്രിയത്തെ പറഞ്ഞ ആ സ്ത്രീ രാവണസോദരിയായ ശൂൎപ്പണഖയാണ്.

ഭരതൻ—ഇത് യോജിപ്പായിരിക്കുന്നുണ്ട്. താൻ ജനിച്ചത് പുലസ്ത്യവംശത്തിലാണെന്നല്ലേ അവൾ പറഞ്ഞത്.

ഹനുമാൻ—(തെക്കോട്ടുനോക്കീട്ട്) ഭരത! നോക്കു! ലങ്കേശനെ ജയിച്ചിട്ടുള്ള അദ്ദേഹം സീതയോടും ലക്ഷ്മണനോടും പരിജനങ്ങളോടുംകൂടി പുഷ്പകവിമാനത്തിലിരുന്നുകൊണ്ട് മേഘമാൎഗ്ഗത്തൂടെ ഇതാ വരുന്നു.

(എല്ലാവരും ആശ്ചൎയ്യത്തോടുകൂടി നോക്കുന്നു)

ഹനുമാൻ—ഇപ്പോൾ,

നന്നായീക്ഷിക്കമേലേ ഭരത! നെടിയവൃ-
ക്ഷങ്ങളിൽചാടിവേഗം
വന്നീടുന്നച്ചൊല്ലുള്ള പ്ലവഗനിബിഡമാ-
മഗ്രജന്തന്റെ സൈന്യം

തോന്നീടുന്നുണ്ടിവററിൻപതനാകൃതികളാൽ
കൊമ്പുതാണഗ്രംപൊങ്ങും
നന്ദിഗ്രാമസ്ഥകളീ ചനമിളകളുകാൽ
നൃത്തമാടുന്നപോലെ (49)

ജനകൻ—വത്സയായ സീതയാൽ വാമഭാഗം അലങ്കരിക്കപ്പെട്ട വത്സനായ രാമഭദ്രൻ വത്സലക്ഷ്മണനോടും പരിജനങ്ങളോടുംകൂടി പുഷ്പകവിമാനത്തിൽ നിന്നിറങ്ങിയോ,

ഭരതൻ—(നോക്കീട്ട് സന്തോഷത്തോടുകൂടി)

ഏറെക്കാലമതായിതാൻസരസിജംപോലുള്ളനേത്രങ്ങളും
കാറൊക്കുംനിറവുംകലർന്നഗിരിജാകാന്തന്റെനേത്രാഗ്നിയിൽ
നീറിക്കായമൊഴിച്ചകാമവടിവാർന്നുള്ളോരുമൽജ്യേഷ്ഠനെ–
ക്കൂറോടിങ്ങിനെകണ്ടുസമ്പ്രതിസുധാകൂപത്തിൽമുങ്ങീടിനേൻ

ശത്രുഘ്നൻ— (ആനന്ദത്തോടുകൂടി)
ഇതിപ്പോളുണ്ടാകുമിതില്ലയെന്നും
മതിക്കലാകാ ഫലമെന്തയാലും
കുതിച്ചുനാമഗ്നിയിലെത്തുവാനായ്
പതിച്ചതാമെന്നുത്സവത്തിൽ (51)

(അനന്തരം മേല്പറഞ്ഞപ്പോലെ രാമാദികൾ പ്രവേശിക്കുന്നു)

രാമൻ—പ്രിയേ! ജാനകി!

ഒന്നായ്ത്തോയജനാഥനീരചിറയുംസിന്ധൂരമഹേന്ദ്രാദ്രിയും
പിന്നെപ്രസ്രവണാദ്രിയുംവിപുലമാംവിന്ധ്യാടവീഭാഗവും
പിന്നിട്ടന്നുതചിത്രകൂടഗിരിശൃംഗത്തിനുമേൽമാർഗ്ഗമായ്
നന്ദിഗ്രാമമിതിങ്കലാശുഗതിയാംയാനത്തിനാലെത്തിനാം (52)

എന്നുമാത്രമല്ല, കടലുംകപിരാക്ഷസസംഘതമ്മിൽ
പടയുണ്ടായതുമൊക്കെഞാൻകടന്നും
മടുനേർമൊഴി!നിന്നെയുംലഭിച്ചി–
ട്ടടനിപ്പോൾമമനാട്ടിൽവന്നുചേർന്നേൻ (53)

ലക്ഷ്മണൻ—ജ്യേഷ്ഠ! നോക്കൂ, നോക്കൂ, താതനായ ജനകരാജാവിനോടും ഉണ്ണിയായ ശത്രുഘ്നനോടുംകൂടി ജ്യേഷ്ഠനായ ഭരതൻ വരുന്നു, ഇദ്ദേഹം,

ശിരസി ജടയാം ഘനമാം മരത്തോ-
ലരയിലുമന്തിചടച്ചുഹോ തപസ്സാൽ
സ്സുരതിവേദദർശനാൽമെലിച്ചാ
തരുതരമാലുടൽപൂണ്ടുവന്നപോലെ (54)

രാമൻ— അതങ്ങിനെതന്നെ. എന്നാൽ,

കട്ടാൻസീതയെരാക്ഷസേന്ദ്രനതിനാലുണ്ടായദുഃഖത്തിനെ
പെട്ടന്നങ്ങുകളഞ്ഞുഞാനതിലുടൻചെയ്യേണ്ടകർമ്മങ്ങളാൽ
വിട്ടുംകിട്ടിയരാജ്യമീഭരതനെൻമൂലംഗ്രഹാവാഴ്കയാ-
ലൊട്ടല്ലെൻഏതിദുഃഖമായതുമഹാഭാഗ്യത്തിനാൽതീർന്നുതാൻ

ഭരതൻ— (അടുത്തുചെന്നു്) താതദശരഥപ്രിയനന്ദനായി ഭക്തവത്സലനായി സത്യസന്ധനായ ഹേ ജ്യേഷ്ഠ! അങ്ങയുടെ ശ്രീപാദാംബുജങ്ങളിൽ വളരെക്കാലമായി കൊതിച്ചിരുന്ന നമസ്കാരത്തെ ഭരതനിതാ ചെയ്യുന്നു.

(എന്നു് തൊഴുതുവിറച്ചുകൊണ്ടു് നമസ്കരിക്കുന്നു)

(രാമൻ സ്നേഹത്തോടും ആനന്ദത്തോടുംകൂടി കൈകൊണ്ടെഴുന്നീല്പിച്ചു് ആലിംഗനം ചെയ്യുന്നു)

രാമനും ഭരതനും— [ആത്മഗതം]

മുങ്ങുന്നുവോനാൽകർപ്പൂരം
തിങ്ങുംവാപികകളിൽഞാൻ
അംഗമത്രതണുത്തിനി-
ന്നംഗസംഗത്തിനാൽമമ (56)

രാമൻ— [പ്രകാശം] ഉണ്ണി ഭരത! ഭാഗ്യത്താലിനിക്കു് ഉണ്ണിയെ കാണ്മാൻ സംഗതിവന്നു.

ഭരതൻ— [പ്രകാശം] അതിനാൽ തന്നെയാണ് ജ്യേഷ്ഠന്നു് എന്റെ പേരിലുള്ള കാരുണ്യത്തിന്റെയും പ്രസാദത്തിന്റെയും ഉൽകർഷം സപ്രയോജനമായി ഭവിച്ചതു്.

(രാമഭരതന്മാരെ ശത്രുഘ്നലക്ഷ്മണന്മാർ നമസ്കരിച്ചു് അനുഗ്രഹം വാങ്ങുന്നു)

രാമൻ— (അടുത്തുചെന്നു്) താത ജനകരാജ! ദശരഥപുത്രനായ ഈ രാമൻ നമസ്കരിക്കുന്നു.

ലക്ഷ്മണൻ— താത! ലക്ഷ്മണൻ നമസ്കരിക്കുന്നു.

സീത-- അച്ഛ! അങ്ങേക്കു നമസ്കാരം.

ജനകൻ-- (ഉചിതംപോലെ അനുഗ്രഹിച്ച് രാമനെ നോക്കി സന്തോഷത്താൽ കണ്ണീർപൊഴിച്ച് ഗൽഗദത്തോടുകൂടി) ദശകണ്ഠനെ ജയിച്ച ഉണ്ണി!

മനുകുലമതിൽനീ ജനിച്ചതിനാം
കനിവൊടുപനയവുംനിവൃത്തിയാക്കി
തനയയെമമവേട്ടതിനുമാത്രം
ലനുഗുണമായവിധത്തിലാചരിച്ചു (57)

രാമൻ-- (വിനയത്തോടുകൂടി തൊഴുതുകൊണ്ട്) താത! ബ്രഹ്മജ്ഞനായി അതിവിശിഷ്ടനായ അങ്ങയുടെ പ്രസാദംകൊണ്ടും, അഗസ്ത്യവസിഷ്ഠവിശ്വാമിത്രാദികളായ മഹർഷിമാരുടെ മംഗളാശീർവ്വാദങ്ങൾകൊണ്ടും, ഇന്ദ്രാദികളായ ദേവന്മാരുടെ അനുഗ്രഹംകൊണ്ടും, ഞാൻ രാവണനെ സംഹരിച്ചതാണ്.

(അനന്തരം വിശ്വാമിത്രൻ പ്രവേശിക്കുന്നു)

വിശ്വാമിത്രൻ-- [ആത്മഗതം] ഞാൻ ദേവന്മാരുടെ കല്പനയെ അനുഷ്ഠിപ്പാനാരംഭിച്ചത് ഇപ്പോൾ സഫലമായിത്തീർന്നു. എന്തെന്നാൽ രാവണനെ യുദ്ധത്തിൽ രാമഭദ്രൻ സംഹരിച്ചു എന്ന് ഞാൻ ജ്ഞാനദൃഷ്ടിയാൽ കണ്ടിരിക്കുന്നു. ഇങ്ങിനെയാണല്ലോ ദേവന്മാരെന്നോടു കല്പിച്ചത്.

വരുത്തേണംവൈരംസപദിജനകനോടങ്കധികമായ്
കരുത്തേറുംവെണ്ണദശമുഖനുരാമകലൂടനെ
ഉരുത്തല്ലുംരക്ഷോവരനെഹതിചെയ്യാനവനുനീ
കരുത്തുണ്ടാക്കേണംശരനിരകളേകിസപദിമിതി (58)

(എന്ന് പുറപ്പെടുന്നു)

രാമൻ-- (കണ്ടിട്ട് അടുത്തുചെന്ന്) ഭഗവൻ! ഇക്ഷ്വാകുവംശജാതനായ ഞാൻ നമസ്കരിക്കുന്നു.

വിശ്വാമിത്രൻ-- ഉണ്ണി! നിനക്ക് അഭീഷ്ടം സിദ്ധിക്കട്ടെ.

(മററുള്ളവരും വിശ്വാമിത്രനെ നമസ്കരിക്കുന്നു. അവരേയും ഉചിതംപോലെ വിശ്വാമിത്രൻ അനുഗ്രഹത്താലുപചരിക്കുന്നു.)

വിശ്വാമിത്രൻ--(രാമനോട്)

ത്രൈലോക്യത്തിനുമരിയനാം
പൌലസ്ത്യനെനീഹനിച്ചുയുദ്ധത്തിൽ

ത്രൈലോക്യത്തെയുമധുനാ
പാലിച്ചു സർവ്വദേവമുനികളെയും (59)

രാമൻ-- ഇതെല്ലാം നിന്തിരുവടിയുടെ പ്രസാദംകൊണ്ടുതന്നെ.

ഭരതൻ-- ഭഗവൻ വിശ്വാമിത്രമഹർഷേ! നിങ്ങൾ ഇവിടെ വെച്ചുതന്നെ ജ്യേഷ്ഠന്ന് രാജ്യാഭിഷേകംചെയ്തു ജ്യേഷ്ഠനെ അയോദ്ധ്യയിലേക്ക് കൂട്ടിക്കൊണ്ടുപോകേണ്ടതാണ്.

ജനകൻ-- എ! ഭരതന്റെ ക്ഷമയില്ലായ്മ കേമം തന്നെ.

ഹനുമാൻ— സ്വാമിയുടെ പ്രിയബന്ധുക്കളായ സുഗ്രീവൻ വിഭീഷണൻ മുതലായവരും ഇങ്ങിനെതന്നെ ആഗ്രഹിക്കുന്നു. അതിനാൽ ഞാൻ മൂന്നു വാനരന്മാരോടുകൂടിച്ചെന്ന് സമുദ്രജലങ്ങളെ കൊണ്ടുവരാം. (എന്ന് പോയി)

ജനകൻ— ഉണ്ണി ശത്രുഘ്ന! വസിഷ്ഠാദികളായ മഹർഷികളെയും പുരോഹിതന്മാരെയും മന്ത്രികളെയും വരുത്തുക.

ശത്രുഘ്നൻ— അങ്ങിനെ തന്നെ. (എന്ന് പോയി)

സീത— (ആത്മഗതം) ലങ്കേശ്വരനെ ജയിച്ച ആര്യപുത്രന്ന് രാജ്യാഭിഷേകം സിദ്ധിക്കുന്നു എന്ന് എന്റെ ഹൃദയം ആനന്ദിക്കുന്നു. (അണിയറയിൽ)

വെള്ളക്കുടവേദിയിൽ സുഗന്ധാക്ഷതങ്ങൾ സുമവും
വാരിപൂർണ്ണകലശാൻ
വാദ്യക്കൂട്ടിവെള്ളക്കസിതച്ഛത്രമോടവിടെവെ
ച്ചാമരങ്ങളുമുടൻ
നില്ക്കട്ടെത്ര ചില കന്യാജനം ഹേ സഖീ
പന്തിലാണല്ലെടോ
ചിക്കന്നടിക്കപടഹം രാമഭദ്രന്റെ പ-
ട്ടാഭിഷേകമധുനാ (60)

ജനകൻ— വസിഷ്ഠമഹർഷിയുടെ കല്പനയാണിത്.

ശത്രുഘ്നൻ— (പ്രവേശിച്ച്) (രാജാവിനോട്) എല്ലാവരേയും വരുത്തീട്ടുണ്ട്.

(അനന്തരം വസിഷ്ഠമഹർഷി പ്രവേശിക്കുന്നു)

വസിഷ്ഠൻ— സഖേ! വിശ്വാമിത്ര! സീതാരാമന്മാരെ ഈ സിം

ഹാസനത്തിലിരുത്തി നാം മററുള്ള മഹഷികളോടുകൂടി അഭിഷേകം ചെയ്യുക.

വിശ്വാമിത്രൻ— ഇവിടത്തെ അഭിപ്രായംപോലെയാകട്ടെ.

ജനകൻ— രാമഭദ്രന് അഭിഷേകം കഴിഞ്ഞുവല്ലൊ. രാമഭദ്രൻ സന്തോഷത്തോടുകൂടി പട്ടുകളും ആഭരണങ്ങളും പൗരവാസികളായ ജനങ്ങൾക്ക് സമ്മാനിച്ചുപചരിക്കുന്നു. ഏ! ആ കാലത്തിൽ ദേവദുന്ദുഭിധ്വാനിയും, പുഷ്പവഷവും അപ്സരസ്ത്രീകളുടെ നൃത്തവും സംഭവിച്ചിരിക്കുന്നുവല്ലൊ.

വിശ്വാമിത്രൻ— ഉണ്ണി രാമഭദ്ര! എന്തു മംഗളത്തെയാണ് ഉണ്ണിക്ക് ഇനിയും ഞാൻ സാധിപ്പിക്കേണ്ടത്?

രാമൻ— നന്നായെന്നുടെജാനകീപരിണയം
ജാതംപ്രസാദേനതേ
കൊന്നേൻഞാൻസഗണംദശാസ്യനെരണേ
പ്രാപിച്ചുവൈദേഹിയെ
ഇന്നിപ്പൊൾകണ്ടുഞാൻഭരതനെ
പ്രാപിച്ചുരാജ്യത്തെയും
നന്നായെന്തുഭവാനിനിസ്സുതിന്മേൽ
ചെയ്യേണ്ടുസന്മംഗളം (61)

എങ്കിലും ഇങ്ങിനെ ഭവിക്കട്ടെ. (ഭരതവാക്യം)

ക്ഷേമത്തിന്നായിമന്വാദികളരുളിയമാ-
ർഗ്ഗേണപോണംനരന്മാർ
ഭൂമീന്ദ്രന്മാർസ്വരാജ്യംപിഴുനമൊഴികൾകേ
ക്കാതെരക്ഷിച്ചിടേണം
കാമംസാരസ്യമേറുംകവികളെരസിക
ന്മാർപുകഴ്ത്തീടേണം
രാമങ്കൽഭക്തിയേററംദൃഢതയൊടുഭവി-
ക്കേണമേയിക്കവിക്കും (62)

(എന്ന് എല്ലാവരും പോയി)

ഇങ്ങിനെ ഏഴാമങ്കം

ജാനകീപരിണയം മലയാളനാടകം സമാപ്തം.

കേരള സാഹിത്യ
അക്കാദമി